

Tartalomjegyzék

1	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	3
2	HELYZETELEMZÉS	8
2.1	Turisztikai utazási szokások 2004-ben	9
2.2	Az európai turizmus trendjei 2005-ben.....	15
2.3	Az Internet szerepe a turizmusban.....	17
2.4	Turisztikai pályázatok nyertesei az elmúlt években	19
2.5	Budapest szerepe a Dunakanyar turizmusában.....	23
3	KÍNÁLAT-ELEMZÉS	27
3.1	Dunakanyar kiemelt üdülőkörzet szálláshelyeinek vizsgálata.....	27
3.1.1	<i>Dunakanyar szállodai mutatószámok alakulása 1997-2004.</i>	<i>31</i>
3.2	A Dunakanyar termék/vonzerő kínálata.....	37
3.2.1	<i>Látnivalók a Dunakanyarban.....</i>	<i>38</i>
3.3	DTFT turisztikai kereslete és kínálata	50
3.3.1	<i>Dunakeszi kistérség.....</i>	<i>65</i>
3.3.2	<i>Pilisvörösvári kistérség.....</i>	<i>68</i>
3.3.3	<i>Szentendrei kistérség.....</i>	<i>74</i>
3.3.4	<i>Szobi kistérség.....</i>	<i>80</i>
3.3.5	<i>Váci kistérség.....</i>	<i>85</i>
3.3.6	<i>Rétsági kistérség.....</i>	<i>94</i>
3.3.7	<i>Dorogi kistérség.....</i>	<i>100</i>
3.3.8	<i>Esztergom-Nyergesújfalui kistérség.....</i>	<i>104</i>
3.3.9	<i>DTFT kínálati és keresleti helyzete.....</i>	<i>110</i>
4	SWOT-ANALÍZIS.....	119
4.1	Kistérségi SWOT-ok	119
4.1.1	<i>Dunakeszi kistérség.....</i>	<i>119</i>
4.1.2	<i>Pilisvörösvári kistérség.....</i>	<i>122</i>
4.1.3	<i>Szentendrei kistérség.....</i>	<i>124</i>
4.1.4	<i>Szobi kistérség.....</i>	<i>128</i>
4.1.5	<i>Váci kistérség.....</i>	<i>130</i>
4.1.6	<i>Rétsági kistérség.....</i>	<i>133</i>

4.1.7	<i>Dorogi kistérség</i>	136
4.1.8	<i>Esztergom-Nyergesújfalui kistérség</i>	138
4.2	DTFT SWOT	140
5	FENNTARTHATÓ TURIZMUSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA	148
5.1	A stratégia készítésének peremfeltételei.....	148
5.2	A SWOT-ra épülő stratégia-elemzés szerkezete.....	149
5.3	A problémafa szerkezete.....	150
5.4	Az érintettek elemzésének szerkezete.....	151
5.5	A célfa szerkezete	152
5.5.1	<i>Elérendő jövőbeni helyzet, a jövőkép</i>	154
5.5.2	<i>Átfogó cél</i>	155
5.6	Az átfogó cél és a stratégiai célok illeszkedésvizsgálata.....	159
5.7	Optimista jövőkép	164
5.8	Pesszimista jövőkép.....	166
5.9	Reális forgatókönyv.....	168
5.10	A stratégia kockázati tényezői.....	170
5.11	Prioritások/beavatkozási területek	171
5.12	A prioritások leírása.....	172
5.12.1	<i>Fenntartható, tudatos termékfejlesztés</i>	172
5.12.2	<i>Turisztikai fogadóképesség fejlesztése, javítása</i>	183
5.12.3	<i>Turisztikai marketing tevékenység fejlesztése</i>	185
5.12.4	<i>Megfelelő humánerőforrás biztosítása</i>	188
5.12.5	<i>A prioritások hatáselemzése</i>	192

1 VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Dunakanyar Fenntartható Turizmusfejlesztési Stratégia elkészítésére vonatkozó megbízást az EuroSpa Hungary Kft. 2005. decemberében nyerte el a Dunakanyar Területfejlesztési Tanács által kiírt közbeszerzési eljárás keretében. A Stratégia elkészítési határideje 2006. április 30-a volt, ezt követően volt lehetőség számos fórum keretében véleményezésre. Ezúton is kifejezzük köszönetünket azon szervezeteknek és személyeknek, akik véleményükkel, javaslataikkal segítették munkánkat, és a végleges stratégia kidolgozását.

Jelen dokumentum a Budapestet körülölelő **8 kistérséget magába foglaló Dunakanyar térség** vizsgálatát tartalmazza, mely elsődleges **célja**, hogy egy helyzetelemzés segítségével a Dunakanyar fenntartható turizmusának 2007-13. közötti fejlődését megalapozza, versenyképessé tételéhez maximálisan hozzájáruljon, illetve ahhoz szakmai iránymutatást adjon.

A fejlesztési terület 8 kistérsége és települései:

Váci kistérség	Nagykovácsi	Szigetmonostor
Acsa	Páty	Tahitótfalu
Csörög	Perbál	Visegrád
Csővár	Pilisborosjenő	Szobi kistérség
Galgagyörk	Piliscsaba	Bernecebaráti
Kismaros	Pilisjászfalu	Ipolydamásd
Kisnémedi	Pilisszántó	Ipolytölgyes
Kosd	Pilisszentiván	Kemence
Nagymaros	Pilisvörösvár	Kóspallag
Penc	Remeteszlős	Letskés
Püspökhatvan	Solymár	Márianosztra
Püspökszilágy	Telki	Nagybörzsöny
Rád	Tinnye	Peröcsény
Szokolya	Tök	Szob
Szöd	Üröm	Tésa
Szödliget	Zsámbék	Vámosmikola
Vác	Szentendrei kistérség	Zebegény
Vácduka	Budakalász	Rétsági kistérség
Váchartyán	Csobánka	Alsópetény
Verőce	Dunabogdány	Bánk
Dunakeszi kistérség	Kisoroszi	Berkenye
Dunakeszi	Leányfalu	Borsosberény
Fót	Pilisszentkereszt, Dobogókő	Diósjenő
Göd	Pilisszentlászló	Felsőpetény
Pilisvörösvári kistérség	Pócsmegyer	Horpács
Budajenő	Pomáz	Keszeg
Budakeszi	Szentendre	Kétfodony

Kisecset	Tolmács	Tokodaltató
Legénd	Dorogi kistérség	Úny
Nagyoroszi	Annayölgy	Esztergomi-Nyergesújfalvi kistérség
Nézsza	Bajna	Bajót
Nógrád	Csolnok	Dömös
Nógrádsáp	Dág	Esztergom
Nőtincs	Dorog	Lábatlan
Ósagárd	Epöl	Mogyorósbánya
Pusztaberki	Kesztölc	Nyergesújfalu
Rétság	Leányvár	Pilismarót
Romhány	Máriaalom	Süttő
Szátok	Nagysáp	Tát
Szendehely	Piliscsév	
Szente	Sárisáp	
Tereske	Tokod	

Fő feladat a versenyképesség jelentős javítása és a fenntartható fejlődés érdekében, hogy a Dunakanyar turizmusa az NFT 2. ciklusának lehetőségeit tervezetten, minél eredményesebben, a piaci viszonyoknak legmegfelelőbben használja ki. A stratégia készítése során lényeges szempont volt az egyéb fejlesztési programokhoz való illeszkedés is, hiszen a turizmus oly mértékben interdiszciplináris ágazat, hogy nem nélkülözheti a gazdaság más szegmenseivel történő partneri együttműködést, az egymásra építkezést.

Munkánk során áttekintettük a Budapest Közép-Dunavidék, a Közép-Dunántúl és az Észak-Magyarország Régiók, illetve a három megye és a kistérségek jövőjét érintő, rendelkezésre álló koncepcióit, stratégiáit, az operatív programokat, és ezek között igyekeztünk – turizmusszakmai szempontból – összhangot kialakítani. A készülő Budapest Közép-Dunavidék turizmusfejlesztési stratégiája kapcsán személyes egyeztetést végeztünk a Stratégia készítőjével. Figyelembe vettük a tervezett fejlesztési elképzeléseket a 8 kistérségben, ezek mentén alakítottuk ki Stratégia prioritásait. A Központi Statisztikai Hivatal 2000-2004 között rendelkezésre álló legfrissebb turisztikai adatait dolgoztuk fel.

A Stratégia készítés kapcsán az alábbi dokumentumokhoz való **illeszkedést** vizsgáltuk:

- Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia
- Új Magyarország Program
- Új Széchenyi Terv
- Közép-Dunavidék Regionális Operatív Program 2007-13
- Észak-Magyarország Regionális Operatív Program 2007-13

- Közép-Dunántúl Regionális Operatív Program 2007-13
- Dunakanyarbeli Duna Program
- Pest megye fejlesztési tervei
- Komárom-Esztergom megye fejlesztési tervei
- Nógrád megye fejlesztési tervei
- Budapest-Közép-Dunavidék Régió turisztikai stratégiája
- Észak-Magyarország Régió Turizmusfejlesztési Stratégiája 2007-13
- Közép-Dunántúli Régió Turisztikai Fejlesztési Stratégiája 2006

A Stratégia átfogó célja:

Fenntartható turizmusfejlesztés, mely hozzájárul a térségben élők életminőségének javulásához, az optimális vendég- és vendégéjszaka szám emelkedéséhez. A turisztikai termékfejlesztés az eltérő igényű és fizetőképességű célcsoportok számára teszi vonzóvá a Dunakanyart, hozzájárul hagyományőrzéshez.

Az alábbi **4 prioritás** megfogalmazásával és megvalósításával járulhatunk hozzá az átfogó cél eléréséhez:

1. **Fenntartható, tudatos termékfejlesztés** alatt a Dunakanyar térség elsősorban olyan minőségi kulturális, örökség-, öko-, aktív és egészségturisztikai fejlesztéseit értjük, melyek figyelembe veszik mind a környezeti, mind a gazdasági fenntarthatóság kritériumait, és részben az eddig kihasználatlan turisztikai potenciálokra épülnek. Ezáltal a Dunakanyar turisztikai vállalkozásainak versenyképessége növekszik, a lakosság és a turisták életminőségére gyakorolt hatások optimalizálódnak. Környezettudatos fejlesztések által a Dunakanyar kitűnő természeti adottságainak védelmét szem előtt tartva a térség meglévő adottságaival, adottságainak továbbfejlesztésével tud versenyképesé válni. Ellenőrizhető területhasználat valósul meg a védett területeken, és a térség közel 50%-át borító erdőkben, amely alatt elsősorban a siklóernyőzés, a kerékpározás, a lovaglás, a quadozás, bobozás meghatározott területeken, az előírásoknak megfelelő folytatása értendő.
2. **A turisztikai fogadóképesség javítása, fejlesztése** prioritás a fogadóképesség minőségi fejlesztését tűzi ki célul. Ehhez **elsősorban a szállás- és vendéglátóhelyek** minőségi fejlesztése és új szállás- és vendéglátóhelyek létrehozása kapcsolódik. Szállásfejlesztés magában foglalja a kemping, ifjúsági szállás, panziók,

magánszálláshelyek és a szállodák fejlesztését egyaránt. **Másodsorban az új turisztikai útvonalak kialakítását** emeljük ki, amely magába foglalja a Duna, mint közlekedési útvonal fejlesztését, a kikötők, a Duna-parti sétányok, fürdők, kerékpárutak kialakítását, ehhez kapcsolódó szolgáltatások (pl. kölcsönzők, vendéglátóhelyek, javító-szerelőműhelyek), a működő kisvasutak fejlesztését és szolgáltatásokkal való ellátását. **Harmadrészt** kiemelt szerepet kap a **turisztikai információs rendszer** kialakítása, mely magában foglalja további Tourinform irodák és Info pontok kialakítását. Hosszú távon elektronikus táblarendszer létrehozása lenne a cél, mely az egyes települések központjában lenne elérhető a turisták számára. Egy olyan rendszer létrehozását javasoljuk, amelyen keresztül a turista értesül az adott település és szűkebb környezetének látnivalóiról, szállás- és vendéglátóegységeiről, közvetlen (telefonos) kapcsolatot tud teremteni a Tourinform irodákkal, illetve a szállásadókkal.

3. A Dunakanyar **marketing tevékenységének** tudatosabbá, professzionálisabbá tétele és erősítése az egyik legfontosabb feladat, hiszen a jelenlegi marketing tevékenység nem biztosítja a megfelelő minőségi vendégforgalmat. Ennek érdekében javasolt elkészíteni a 8 kistérségre egy közös marketing akciótervet, amelyben a feladatokat egymás között felosztva egységes marketingtevékenységet folytathat a Dunakanyar. Kiemelkedő feladat a turisztikai egyesületek működésének segítése, újak létrehozásának ösztönzése, hiszen a turizmusban érdekelttek közötti együttműködés teszi lehetővé, hogy a Dunakanyar versenyhelyzetét erősítse. Ezen szervezetek régiós összefogása (pl. Dunakanyar Turisztikai Klaszter, térségi TDMSZ létrehozása) és kibővítése a határon túli együttműködések irányába tovább erősítené a működésüket.
4. A **megfelelő humán erőforrás biztosítása** prioritás legfontosabb feladata a minőségi és gyakorlatorientált turisztikai szakemberképzés megvalósítása a Dunakanyarban. A turizmusban dolgozó szakemberekkel való egyeztetés, pl. egy kutatás formájában, amely felméri, hogy mely szakmákra és milyen formában van igény a turizmus fenntartható fejlesztéséhez. Az érdekelt szervezetek, szakemberek számára olyan szakmai, nyelvi és marketing szakképzések, tanfolyamok meghirdetése, elindítása javasolt, amely összefoglaló ismereteket ad a hatékony marketingtevékenység gyakorlásához. A lakosság szempontjából fontos a turisztikai és természetvédelmi szemléletváltását előidéző, megalapozó képzések, tanfolyamok, előadásorozatok megszervezése.

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk a stratégia elkészítésében interjúkon és kistérségi megbeszéléseken résztvevő, valamint turisztikai szakmai anyagokkal és szakmai véleményekkel segítő szakembereknek:

Dr. Rusznák Imre a Budapest-Közép-dunavidéki Regionális Idegenforgalmi Bizottságának elnöke, Fővárosi Közgyűlés Kereskedelmi és Turisztikai Bizottságának elnöke

Lándori Gyuláné Esztergomi kistérség, kistérségi megbízott

Horváth Péter Pilisvörösvári kistérség, kistérségi megbízott

Vajda János Szentendrei kistérség, kistérségi megbízott

Engárd Ferenc Szobi kistérség, kistérségi megbízott

Sinka Sándor Rétsági kistérség, kistérségi megbízott

Hadházi Sándor Visegrád Város polgármestere

Lukács Ilona Vác Tourinform Iroda, irodavezető

Jeszenszky Géza Budapesti Corvinus Egyetem, egyetemi docens

Csépányi Péter Pilisi Parkerdő Zrt., termelési főmérnök

Kissné Szabó Gabriella, a Pilis Parkerdő Rt.

Lalátka Lajos irodavezető, Dunakanyari és Pilisi Önkormányzatok Többcélú Kistérségi Társulása

Dánosné Pillér Judit projekt referens, Dunakanyari és Pilisi Önkormányzatok Többcélú Kistérségi Társulása

Nagy Eszter területfejlesztési referens, Országos Területfejlesztési Hivatal

Máramarosi Győző, a DTFT Sport és Szabadidő Bizottságának tagja

Lengyel Károly, az Idegenforgalmi-Turisztikai Bizottság esztergomi munkaszervezet vezetője,

Láposi Elza, Idegenforgalmi-Turisztikai Bizottság elnöke

Budai Krisztina, az Ökotárs Alapítvány programkoordinátor munkatársa

Zábránszky Pap Klára, a DTFT Stratégiai Tervezési Bizottság tagja, okl. építészmérnök, okl. városépítési, városgazdálkodási szakmérnök

Galántai László, turisztikai referens PMÖ Művelődési és turisztikai osztály

Zovits Tamás, a Komárom-Esztergom megyei Területfejlesztési Tanács munkaszervezetének vezetője

Bene Tiborné, Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium

és minden kistérségi megbeszélésen résztvevőnek.

2 HELYZETELEMZÉS

A regionális és megyehatáron átnyúló Dunakanyar és térsége országos jelentőségű, kiemelt üdülőkörzet területfejlesztési feladatainak ellátására a területfejlesztésről és területrendezésről szóló többször módosított, 1996. évi XXI. törvény (Tftv) alapján a következő szervezetek 2004. december 13-án létrehozták a Dunakanyar Térségi Fejlesztési Tanácsot:

- a Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács,
- a Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács,
- az Észak-Magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács,
- a Komárom-Esztergom Megyei Területfejlesztési Tanács,
- a Pest Megyei Területfejlesztési Tanács,
- a Nógrád Megyei Területfejlesztési Tanács.

A Dunakanyar Térségi Fejlesztési Tanács működési területe a regionális fejlesztési tanácsok működései területeiből a következők:

- Esztergom-Nyergesújfalui statisztikai kistérség,
- Dorogi statisztikai kistérség,
- Szobi statisztikai kistérség,
- Váci statisztikai kistérség,
- Szentendrei statisztikai kistérség,
- Pilisvörösvár statisztikai kistérség,
- Dunakeszi statisztikai kistérség,
- Rétsági kistérség.

A turisztikai kereslet és kínálat elemzésénél külön vizsgáljuk a DTFT és a Dunakanyar (66 település) statisztikai adatait.

2.1 Turisztikai utazási szokások 2004-ben

Magyarországot 2004-ben több, mint 33 millió külföldi látogatta meg, ebből 64% egynapos (látogató), éjszakázás nélküli, 36%-a többnapos vendég (turista) volt. A külföldi turisták 19%-a hétvégékre, 17%-a pedig 4 vagy több napra látogatott hazánkba. (19% + 17% = 36%.)

A külföldiek átlagos tartózkodási ideje 2,1 és 3,4 nap között mozgott.

A több napra érkező turisták 64%-a szabadidejének eltöltésére érkezett, 9,85-át pedig üzleti célú motiváció vonzott hazánkba. A kettő együtt (73,9%) adta a turisztikai célú utazást, a maradék 26,1% döntő többsége csak átutazott hazánkon, illetve vásárlási céllal érkezett. A több napra érkező vendégek átlagosan 8.300 Ft-ot (33 eurót) költöttek Magyarországon fejenként.

A hazai lakosok 78%-a vett részt egynapos utazáson, két- illetve négynapos utazáson 39, öt- és többnapos utazást 36% tett 2004-ben.

Az utazások során 70%-ban rokon vagy barát lakásán szálltak meg vagy saját második lakásban, a kereskedelmi szálláshelyekre 20%-nyi hazai vendégforgalom jutott.

A belföldi vendégek utazásaik során a legtöbbit szállásra és étkezésre költötték, majd közlekedésre és egyéb szolgáltatásokra, ajándéktárgyakra. A belföldi utazók motivációi között a legnagyobb arányt a rokon-és barátlátogatás teszi ki, ezt követi a vásárlás és az iskolai vagy tanulmányút.

A kereskedelmi szálláshelyekre érkező vendégek több, mint fele egyénileg foglalta le a szállását és a többség szabadidő eltöltési céllal

A következőkben a KSH által vizsgált háztartások utazási szokásait vizsgáljuk meg a Dunakanyar, illetve a három érintett megye, régió tekintetében. A 2-4 napos utazások tekintetében a 3 vizsgált régiót főként a közép-magyarországi régióban lakó vendégek keresik fel legnagyobb számban. Jellemző a régió belüli turizmus.

Lakóhely	Balaton	Budapest – Közép- Duna-vidék	Dél- Alföld	Dél- Dunán- túl	Észak- Alföld	Észak- Magyar- ország	Közép- Dunán- túl	Nyugat- Dunán- túl	Tisza- tó	Összesen
Budapest	599	1 115	374	207	332	455	469	259	70	3 888
Pest	116	443	127	74	125	150	117	77	20	1 248

Dunakanyar Fenntartható Turizmusfejlesztési Stratégia

Lakóhely	Balaton	Budapest – Közép- Duna-vidék	Dél- Alföld	Dél- Dunán- túl	Észak- Alföld	Észak- Magyar- ország	Közép- Dunán- túl	Nyugat- Dunán- túl	Tisza- tó	Összesen
Közép- Magyarország	715	1 558	501	281	457	605	586	336	90	5 136
Fejér	151	110	41	77	27	28	466	73	11	983
Komárom-Esztergom	31	82	25	6	13	24	57	38	0	276
Veszprém	171	79	8	39	10	21	109	88	1	524
Közép-Dunántúl	353	271	74	122	50	73	632	199	12	1 783
Győr-Moson-Sopron	91	41	10	9	16	18	27	88	5	306
Vas	55	44	7	7	6	2	11	128	1	260
Zala	93	58	7	36	4	5	29	245	0	480
Nyugat-Dunántúl	239	143	24	52	26	25	67	461	6	1 046
Baranya	33	54	20	152	11	4	10	13	0	298
Somogy	103	38	5	83	10	5	30	20	0	293
Tolna	34	79	53	333	12	14	21	20	1	569
Dél-Dunántúl	170	171	78	568	33	23	61	53	1	1 160
Borsod-Abaúj- Zemplén	17	110	23	6	92	568	14	11	29	872
Heves	7	76	11	4	43	143	5	10	42	345
Nógrád	8	23	3	1	9	42	2	4	3	96
Észak-Magyarország	32	209	37	11	144	753	21	25	74	1 313
Hajdú-Bihar	20	135	39	4	639	177	15	17	87	1 135
Jász-Nagykun-Szolnok	16	69	63	5	158	46	5	7	66	435
Szabolcs-Szatmár- Bereg	20	107	15	8	445	68	12	6	8	689
Észak-Alföld	56	311	117	17	1 242	291	32	30	161	2 259
Bács-Kiskun	19	111	120	34	17	24	16	17	0	359
Békés	7	73	141	11	23	21	14	19	4	313
Csongrád	37	128	313	32	46	30	17	16	8	628
Dél-Alföld	63	312	574	77	86	75	47	52	12	1 300
Összesen	1 630	2 977	1 405	1 127	2 038	1 844	1 445	1 155	355	13 998

Forrás: KSH 2005 (adatok ezer főben)

A Budapest-Közép-Dunavidék régió a leglátogatottabb régió az országban, Észak-Magyarország a 3., Közép-Dunántúl az 5. helyen áll.

Az öt és többnapos látogatások tekintetében az alábbi helyzet alakult ki:

Lakóhely	Balaton	Buda- pest – Közép- Duna- vidék	Dél- Alföld	Dél- Dunán- túl	Észak- Alföld	Észak- Magyar- ország	Közép- Dunán- túl	Nyugat- Dunán- túl	Tisza- tó	Össze- sen
Budapest	461	333	96	79	151	184	120	105	61	1 593
Pest	121	74	66	30	63	70	44	60	20	549
Közép-Magyarország	582	407	162	109	214	254	164	165	81	2 142
Fejér	97	21	27	31	15	21	92	25	8	338
Komárom-Esztergom	41	28	7	4	10	13	14	15	1	133
Veszprém	54	15	6	8	11	8	12	22	1	137
Közép-Dunántúl	192	64	40	43	36	42	118	62	10	608
Győr-Moson-Sopron	94	18	11	6	11	8	8	65	4	226
Vas	38	18	7	6	8	1	2	24	1	103
Zala	41	16	4	10	3	3	1	41	1	122
Nyugat-Dunántúl	173	52	22	22	22	12	11	130	6	451
Baranya	58	18	10	39	5	8	6	9	1	154
Somogy	57	21	8	35	7	5	4	7	4	148
Tolna	57	17	23	78	7	9	10	14	0	216
Dél-Dunántúl	172	56	41	152	19	22	20	30	5	518
Borsod-Abaúj-Zemplén	29	41	17	4	32	133	3	6	23	289
Heves	14	13	9	4	9	32	5	10	9	104
Nógrád	17	14	3	0	22	26	2	5	10	98
Észak-Magyarország	60	68	29	8	63	191	10	21	42	491
Hajdú-Bihar	37	58	7	5	59	49	7	15	14	252
Jász-Nagykun-Szolnok	28	23	14	9	42	20	9	3	16	164
Szabolcs-Szatmár- Bereg	17	45	5	3	63	16	6	2	3	161
Észak-Alföld	82	126	26	17	164	85	22	20	33	577
Bács-Kiskun	22	31	50	22	16	22	5	16	2	186
Békés	19	23	34	4	10	23	11	3	1	131
Csongrád	48	42	49	13	14	29	14	10	2	221

Dunakanyar Fenntartható Turizmusfejlesztési Stratégia

Lakóhely	Balaton	Buda- pest – Közép- Duna- vidék	Dél- Alföld	Dél- Dunán- túl	Észak- Alföld	Észak- Magyar- ország	Közép- Dunán- túl	Nyugat- Dunán- túl	Tisza- tó	Össze- sen
Dél-Alföld	89	96	133	39	40	74	30	29	5	538
Összesen	1 348	870	452	391	558	680	376	456	182	5 320

Forrás: KSH 2005 (adatok ezer főben)

A Budapest-Közép-Dunavidék régió a 2. helyen, Észak-Magyarország a 3. míg a Közép-Dunántúl a 8. helyen található. A Központi Régiót főként a Budapesten élők látogatják.

Az alábbi két táblázat a turisztikai költés összetételét mutatja a többnapos belföldi utazásokon belül. Kiemelve azon területek, melyek a Dunakanyar térséget is érintik:

- hegyvidéki üdülés,
- falusi turizmus,
- városnézés,
- iskolai tanulmányút, tábor,
- egészségmegőrzés,
- konferenciaturizmus,
- vallási okok.

(millió Ft)

Fő motiváció	Szállás befizetett étkezéssel	Szállás az előbbi nélkül	Étkezés étteremben	Élelmiszer vásárlása üzletekben	Közlekedés	Üzemanyag	Kulturális szolgáltatás
Vízparti üdülés	11 699	6 032	10 374	12 547	925	7 648	586
Hegyvidéki üdülés	3 724	1 980	2 545	1 606	240	2 106	341
Falusi turizmus	1 274	356	557	544	76	570	78
Körutazás	372	239	305	181	73	253	68
Városnézés	4 772	1 372	2 349	1 273	431	1 823	442
Rokon, barát meglátogatása	491	603	5 199	10 941	5 949	12 573	696
Iskolai tanulmányút, tábor	1 809	125	358	534	294	165	97
Gyógykezelés	113	12	16	11	6	21	0
Egészségmegőrzés	5 851	898	1 627	1 263	175	1 603	82
Konferencia, kongresszus	915	175	428	152	150	563	34
Üzleti út, kiállítás, vásár	695	265	601	221	67	856	39
Kulturális rendezvény, sportesemény	722	498	829	616	224	619	247
Vallási okok	154	39	47	90	46	59	12
Vásárlás	92	18	76	112	44	138	12

Fő motiváció	Szállás befizetett étkezés-sel	Szállás az előbbi nélkül	Étkezés étterem-ben	Élelmi-szer vásárlása üzletek-ben	Közle-ke-dés	Üzem-anyag	Kulturális szolgál-tatás
Tanulás	429	668	646	668	591	374	29
Munkavégzés (kereső-tevékenység)	467	326	565	1 084	243	866	17
Hobbi jellegű munkavégzés	47	56	822	4 531	280	2 462	27
Egyéb	2 108	517	1 131	1 569	321	1 445	52
Összesen	35 729	14 180	28 475	37 939	10 141	34 146	2 865

Fő motiváció	Egészség-megőrzés, wellness	Szórakoz-tatóipari szolgál-tatások	Sport	Emlék-, ajándék-tárgy, egyéb áru	Egyéb szolgál-tatás	Utazási irodának fizetett	Összesen
Vízparti üdülés	654	2 668	489	3 149	1 451	2 091	60 142
Hegyvidéki üdülés	158	373	129	666	236	1 093	15 160
Falusi turizmus	58	111	10	222	81	171	4 221
Körutazás	8	84	3	169	33	83	1 866
Városnézés	130	561	58	1 278	291	1 113	16 088
Rokon, barát meglátogatása	414	2 096	140	14 650	770	13	54 434
Iskolai tanulmányút, tábor	11	106	36	347	44	191	4 175
Gyógykezelés	36	2	0	15	24	0	255
Egészség-megőrzés	931	228	20	615	662	2 239	16 152
Konferencia, kongresszus	7	48	5	318	75	62	2 944
Üzleti út, kiállítás, vásár	21	81	3	307	29	0	3 189
Kulturális rendezvény, sportesemény	11	276	97	312	77	38	4 553
Vallási okok	4	8	10	89	11	34	618
Vásárlás	1	4	6	214	68	1	783
Tanulás	6	93	8	301	35	34	3 866
Munkavégzés (kereső-tevékenység)	11	136	6	411	45	9	4 214
Hobbi jellegű munkavégzés	52	95	11	582	118	0	9 039
Egyéb	45	305	37	1 035	186	501	9 282
Összesen	2 560	7 282	1 068	24 677	4 242	7 672	210 980

„A magyar lakosság időmérlege a KSH 40 ezer főt átfogó felméréssorozata alapján az elmúlt 10 évben drasztikusan átalakult. A kereső tevékenységgel töltött idő az 1987-ben mért napi 280 percről 215 percre csökkent. Ez a döntéshozókat meglepi, mert a saját és környezetük

életét ismerve inkább növekedett a munkával töltött idő, semmint csökkent volna. Az időmérleg eredményeképpen a **szabadidős** tevékenységek időráfordítása megugrott, azonban belőlük turisztikai célra a legtöbb időt pont a legkevesebb szabadidővel rendelkezők fordítják, ez a társadalom felső jövedelmi ötöde, mely Magyarország turizmusának 50%-át adja.

Az intenzíven dolgozók magasabb jövedelemmel rendelkeznek, több idegenforgalmi szolgáltatást vesznek igénybe, azonban mivel szabadidejük van legkevesebb, a gyorsan elérhető, koncentrált és egyszerre sokoldalú programot kínáló létesítményeket keresik. Fő kedvencek között a GfK kutatásai szerint a wellness-aktív programközpontokat, az aquaparkokat, a sokrétű kulturális nagyrendezvényeket jelölték meg belföldi úticéljaik között. A belföldi kereslet igény szerkezete tehát az alábbi:

1. A magyar turisták egyre **egészségtudatosabban** élnek. Különösen a fiatal fogyasztók számára a wellness, fitness, testedzés, testsúlykezelés egyre népszerűbb trendek. Budapest határozza meg a keresletet, ahol a siker alapja a közvetítói láncban való **jelenlét**. A Dunakanyar aktív és wellness kínálatai alig láthatók utazási irodák polcain. Nyugat-dunántúli és alföldi fürdők, észak-magyarországi fitness- és kastélyprogramok viszik el a kereslet nagy részét.
2. A gyors **hozzáférhetőség**, az idővel való gazdálkodás és az időmegtakarítás egyre nagyobb fontosságot kap. A „félkész menü”, **programcsomagok** a legcsábítóbbak, még akkor is, ha végül egyenként és nem csomagban vásárolja meg a belföldi turista a csomagajánlatok által megismert kínálatot.
3. A magyar lakosság 27%-a járt már külföldön és arányuk várhatóan gyorsan emelkedik. A külföldön jártak tudat alatt is keresik a hazai, külföldön megismert megfelelő kínálatot, témaparkok, **programcentrumok** és létesítmények, rendezvények kereslete jelenik meg így a belföldi keresletben.

A Dunakanyar ideálisan közel van a belföldi kereslet döntő részét adó Budapest és környezetéhez. Gyorsan elérhető helyszín a kereslet nagy része számára, természeti adottságai révén egészségtudatos imázsa kitapintható, kulturális örökségei jó alapot nyújtanak rendezvényi programcentrumok kialakításához, valamint több településén sokrétű wellness programcsomag kialakítása vált reálissá az elmúlt években.

Azonban a Dunakanyar általában nincs jelen az értékesítési láncokban, kínálata a legtöbb esetben egyedi, koordinálatlan, egy-egy helyszínen általában nem összetett, a programok hozzáférhetősége, programcsomagok megléte és a szállás színvonala a kereslet egyre növekvő részének nem megfelelő szintű., (Forrás: Dunakanyar Stratégia 2002 – Hitesy, Bartucz & Hollai Üzleti Tanácsadó Iroda)

2.2 Az európai turizmus trendjei 2005-ben

Az egészségtudatosság további erősödése

Habár a növekvő egészségtudatosság nem fogja lényegesen érinteni a kereslet volumenét, biztosan alakítja majd a desztinációkkal és a szabadság alatti magatartással kapcsolatos fogyasztói döntéshozatalt.

Következmények a turisztikai szektorban:

A kevésbé egészségesnek tartott desztinációkat gyorsabban elkerülik a turisták, mint azelőtt.

A döntően napozást – klasszikus tengerparti üdülést – jelentő utazások egyértelműen tovább csökkennek.

Az aktív, sportos üdülések népszerűsége nőni fog, és az ennek megfelelő lehetőségek sokkal kedveltebbek lesznek.

A “wellness” termékek iránti kereslet erősödni fog, beleértve a spa-kat és a fitnessközpontokat.

Tudatosság, oktatás és nevelés

Az iskolázottság szintje növekedni fog. A szabadság eltöltésében ez azt eredményezi, hogy a művészetek, a kultúra és a történelem fontosabb szerephez jutnak, beleértve a tanulási célú és a vallási utazást.

Következmények a turisztikai szektorban:

Növekvő igény a különleges termékek iránt.

A művészetek, a kultúra és a történelem egyre feltűnőbbben a részét képezik majd mind a szervezett, mind az egyéni utaknak.

Az információ jobb és kreatívabb kommunikációja iránti igény is erősödik.

A közép- és kelet-európai desztinációk iránti igény nőni fog.

Életstílus

A nyugati társadalomban az életstílus fokozatosan változik. A turizmust tekintve ez az utazó szükségleteit és viselkedését érinti.

Következmények a turisztikai szektorban:

Jelentősebb beruházások történhetnek ugyan, de az *olcsóbb szállodák* (melynek angol megfelelője: bed and breakfast = szoba + reggeli) *iránti érdeklődés csökken*, mivel egyre kevésbé tartják értékesnek.

Mivel a “rang” kevésbé fontos, mint azelőtt, a szabadidős viselkedés egyre személyesebbé, egyénibbé válik, s ez a kisebb méretű szálláshelyek (kisebb családi szállodák, “turistafarmok”) iránti keresletet növelni fogja.

Az étellel és az életstílussal kapcsolatos felfogás változása a vezetővel történő utazások iránti igény csökken.

Azok a szolgáltatók lesznek sikeresek, akik képesek lesznek olyan teljesen új termékeket, koncepciókat, szolgáltatásokat kialakítani, melyek jelentős hozzáadott értékükkel tűnnek ki.

Fontossá válik a szolgáltatók specializációja egy-egy hobbi vagy érdeklődési kör kapcsán, és ezt egyre gyakrabban kötik össze nyaralással/üdüléssel.

A bizonytalanná váló világban felértékelődnek a biztos pontok, ez erősíti a második lakóhelyek iránti vágyat – kisebb regionális repülőterek közelében is.

A “vissza az alapokhoz” trend ismét kedveltté teszi az egyszerűbb üdülési formákat: szálloda helyett bungalow, lakóautó helyett sátor.

2.3 Az Internet szerepe a turizmusban

Az Internet térhódítása jelentősen kihatott a turizmusra is. Az utazási irodák ajánlataikat már nemcsak a hagyományos módon katalógus formájában kínálják, hanem saját internetes honlapjukon is. Az utasok egyre tudatosabban keresik az Internet segítségével a motivációjuknak legmegfelelőbb desztinációt, arról egyre több információval igényelnek, és ők maguk tudják összeállítani igényeiknek megfelelően a különböző program elemeket, és sok esetben le is tudják foglalni azokat. A nagyobb szállodák az elsők között ismerték fel az Internet előnyét, honlapjukon nemcsak a **szálloda bemutatása történik a különböző vizuális, animációs elemekkel, hanem a közvetlen szobafoglalás is lehetségessé vált.** (Egyes felmérések szerint az Internet hozzáféréssel rendelkezők 93%-a választja a webet nyaralása megtervezéséhez és a hozzávaló eszközök megvásárlására. Az easyJet 2 ezer Internet-hozzáféréssel rendelkező brit állampolgárt kérdezett meg arról, hogy az utazásszervezés mely fázisaira fogják igénybe venni a világhálót. Tízből heten (69%) jelölték meg az úticélokra történő, míg a válaszadók 60%-a veszi majd igénybe világhálót az árak összehasonlítására annak érdekében, hogy a legkedvezőbb ajánlatot sikerüljön megtalálniuk. Az Internetet azonban nem csupán a fent említett kutatási célokra használják; a megkérdezettek 45%-a foglal rendszeresen jegyet és ugyanennyien szállást is a világháló segítségével.

Az Internet használata – valamint információszerzésre és turisztikai szolgáltatások vásárlására történő felhasználása – továbbra is terjed. Turisztikai szempontból az Internet szerepe – a vizuális bemutatók eszközeit is beleértve – tovább növekszik, és a legnagyobb jelentőségű eszköz lesz a jövőben.

Az utazási szolgáltatások az egyik legkeresettebb online termékek és szolgáltatások közé tartoznak. Az online értékesítési rangsort a banki szolgáltatások és könyvek vezetik, mára az eddig **harmadik helyen álló CD és DVD termékeket megelőzik az utazási termékek.** A legkeresettebb turisztikai termékek a repülőjegy és a szállodai szoba. A desztinációkkal és termékekkel kapcsolatos információk elérhetősége és az egyre fejlettebb keresőoldalak segítségével az információgyűjtésben és -elemzésben megkönnyíti az összehasonlítást és így – némi “legeltetés” által – egyre intenzívebb hatása lesz a versenyre.

Tapasztalt turisták egyre gyakrabban fogják közvetlen foglalásokból, elemenként összerakni nyaralásukat/üdülsüket.

Az utazási irodák szerepe csökkenni fog, miután a teljes package-ek értékesítése egyre gyakrabban közvetlenül a neten keresztül történik majd, az utazási irodák a személyre szabott szolgáltatások elterjedésben, valamint a hely- és szakismeret meglétében bízhatnak.¹

Szentendre a GVOP-4.3.1 turisztikai fejlesztést támogató e-közigazgatás nagyprojekt megvalósítását végzi.

A Dunakanyari-Pilisi Önkormányzatok Többcélú Kistérségi Társulása 2004-ben sikeresen pályázott a GVOP programon egy, a kistérségi idegenforgalom és versenyképesség javító rendszer kialakítása és az elektronikus önkormányzat megvalósításának programjával. A program célja az elektronikus ügykezelés és információáramlás biztosítása a térség önkormányzatai, civil és vállalkozói szereplői számára. A program teljes átadása és a működő elektronikus ügyintézés 2006. őszére várható, míg a kistérségi gyűjtőportál már nyáron megkezdte a működést. Ez a projekt mintaértékű lehet a másik hét kistérség számára is.

¹ Forrás: Európai Utazási és Turizmus Akciócsoport: „Megatrendek az európai turizmusban 2005-ben”

2.4 Turisztikai pályázatok nyertesei az elmúlt években

Az alábbiakban a Nemzeti Fejlesztési Hivatal honlapján közzétett – a Dunakanyar térséget érintő – nyertes pályázatokat mutatjuk be. A Regionális operatív program (ROP) keretében – 2006. áprilisi adatok alapján – **12 493 719 793 Ft**, a Gazdasági versenyképesség operatív program (GVOP) keretében **533 308 625 Ft**, az Agrár és Vidékfejlesztési operatív program (AVOP) keretében **1 282 370 185 Ft** támogatást ítéltek a 8 kistérségbe.

ROP Turisztikai projektek a Dunakanyarban

A megpályázott intézkedés száma	A megpályázott intézkedés címe	Pályázó neve	Megítélt támogatás	Projekt megnevezése	Projekt helye régió	Projekt helye helység
ROP-1.2.	Turisztikai fogadóképesség javítása	PROSPER Lovasklub Korlátolt Felelősségű Társaság	15 720 000	Turisztikai vonzerőkhöz kapcsolódó családbarát szolgáltatások fejlesztése a PROSPER Lovasklub Kft. Piliscséven működő lovaskomplexumában	Közép-Dunántúl	Piliscsév
ROP-1.2.	Turisztikai fogadóképesség javítása	Dunamenti VK Rt.	74 070 524	Komplex wellness szolgáltatásokat nyújtó szállodafejlesztési projekt Gödön	Közép-Magyarország	Göd
ROP-1.2.	Turisztikai fogadóképesség javítása	Magyar Olaj- és Gázipari Bányász Szakszervezet	20 130 636		Közép-Magyarország	Kemence
ROP-1.2.	Turisztikai fogadóképesség javítása	Budahegyvidéki Lovasterápiás és Lovasturisztikai Kft.	53 306 056		Közép-Magyarország	Páty
ROP-1.2.	Turisztikai fogadóképesség javítása	Duna Club Szolgáltató és Üzemeltető Korlátolt Felelősségű Társaság	44 910 000		Közép-Magyarország	Sződliget
		Összesen	208 137 216			

Dunakanyar Fenntartható Turizmusfejlesztési Stratégia

A megpályázott intézkedés száma	A megpályázott intézkedés címe	Pályázó neve	Megítélt támogatás	Projekt megnevezése	Projekt helye régió	Projekt helye helység
ROP-1.1.	Turisztikai vonzerők fejlesztése	Esztergom Város Önkormányzata	599 880 919	Esztergom város belvárosának integrált megújítása	Közép-Dunántúl	Esztergom
ROP-1.1.	Turisztikai vonzerők fejlesztése	Budakalász Nagyközség Önkormányzata	154 780 027	Kerékpárút és kiszolgáló létesítmények építése a budakalászi Duna parton	Közép-Magyarország	Budakalász
ROP-1.1.	Turisztikai vonzerők fejlesztése	Dunakeszi Város Önkormányzata	144 630 335	Budapest-Szob regionális kerékpárút hiányzó Dunakeszi északi szakaszának kiépítése	Közép-Magyarország	Dunakeszi
ROP-1.1.	Turisztikai vonzerők fejlesztése	Erdei Iskola Alapítvány	101 930 510	Nyitott szemmel és szívvel a Dunakanyarban	Közép-Magyarország	Szentendre
ROP-1.1.	Turisztikai vonzerők fejlesztése	Szentendre Város Önkormányzata	285 000 000	Euro-VELO hálózat fejlesztése - Szentendre, Dunaparti panoráma kerékpárút építése	Közép-Magyarország	Szentendre
ROP-1.1.	Turisztikai vonzerők fejlesztése	Szob Város Önkormányzata	599 996 310	Szob-Nagybörzsöny közötti kisvasút teljes, turisztikai célú helyreállításának első üteme	Közép-Magyarország	Szob
		Összesen	1 886 218 101			
ROP-2.2.	Városi területek rehabilitációja	Dorog Város Önkormányzat	985 000 000	Dorog város vasúton túli északi településrész rehabilitációja	Közép-Dunántúl	Dorog
ROP-2.2.	Városi területek rehabilitációja	Monor Város Önkormányzata	342 000 000	Monor városközpontjának integrált rehabilitációja	Közép-Magyarország	Monor
ROP-2.2.	Városi területek rehabilitációja	Vác Város Önkormányzata	839 937 848	Vác, Főutca - Főtér program, I. ütem	Közép-Magyarország	Vác
		Összesen	2 166 937 848			
		Mindösszesen:	12 493 719 793			

Turisztikához kapcsolódó GVOP projektek a Dunakanyarban

A megpályázott intézkedés száma	A megpályázott intézkedés címe	Pályázó neve	Megítélt támogatás	Projekt megnevezése	Projekt helye régió	Projekt helye helység
GVOP-2.1.	Kis- és középvállalkozások műszaki - technológiai háttérének fejlesztése	Kovács Béla Áronné egyéni vállalkozó	2 422 143	Dunakanyar fogadó melegkonyhájának üzemeltetéséhez szükséges gépek, berendezések beszerzése	Közép-Dunántúl	Dömös
GVOP-2.1.	Kis- és középvállalkozások műszaki - technológiai háttérének fejlesztése	Dolce Veneto Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	11 484 600	új fagylyaltozó nyitása	Közép-Magyarország	Biatorbágy
GVOP-2.3.	Az együttműködés fejlesztése a vállalkozói szektorban	Pest Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány	5 000 000	A Dunakanyar Turisztikai és Vendéglátó Hálózat kialakítása, szervezése és mentoringja	Közép-Magyarország	Szob
GVOP-2.1.	Kis- és középvállalkozások műszaki - technológiai háttérének fejlesztése	ÍR-WEST Vendéglátóipari Kft.	4 773 736	A váci Street of Dublin Irish Pub & Steakhouse versenyképességének javítása műszaki-technológiai fejlesztés és alapterület növelés útján.	Közép-Magyarország	Vác
GVOP-2.1.	Kis- és középvállalkozások műszaki - technológiai háttérének fejlesztése	PILISBER Vendéglátó-Ipari Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	24 588 146	Nagyvillám Vendéglő befogadó kapacitás növekedését eredményező építészeti bővítése és korszerűsítése	Közép-Magyarország	Visegrád
GVOP-4.3.1.	E-közigazgatás fejlesztése	Dunakanyar Pilisi Önkormányzatok Többcélú Kistérségi Társulása	485 040 000	Regionális Információs Rendszer megvalósítása a Szentendrei kistérség fővárosközeli rekreációs és kiemelt idegenforgalmi övezetté válásának elősegítése érdekében. E-közigazgatás és kistérség gyűjtőport		Tahitótfalu
		Összesen	533 308 625			

Turisztikához kapcsolódó AVOP projektek a Dunakanyarban

A megpályázott intézkedés száma	A megpályázott intézkedés címe	Pályázó neve	Megítélt támogatás	Projekt megnevezése	Projekt helye régió	Projekt helye helység
AVOP-3.4.	Falufejlesztés, - megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	Alsótold Községi Önkormányzat	19 662 109	Emlékpark és főtér felújítása Alsótold településen	Észak-Magyarország	Alsótold
AVOP-3.4.	Falufejlesztés, - megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	Felsőtold Községi Önkormányzat	8 010 432	Faluközpont felújítása Felsőtold településen	Észak-Magyarország	Felsőtold
AVOP-3.1.	Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	Dianné Mersva Erzsébet	2 296 385	"Fecskefészek" Csóváron	Közép-Magyarország	Csővár
AVOP-3.1.	Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	Székely-Suber Zsolt	4 457 871	Szálláshely fejlesztés Püspökszilágyon	Közép-Magyarország	Püspökszilágy
AVOP-3.4.	Falufejlesztés, - megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	Solymár Nagyközség Önkormányzata	51 750 000	Solymár, Mátyásdomb középkori Szarka Vár, romterület helyreállítása és idegenforgalmi hasznosítása	Közép-Magyarország	Solymár
AVOP-3.1.	Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	Kiss Zsuzsanna	6 612 066	Aktív falusi turizmus a "Budai" házban	Közép-Magyarország	Vámosmikola
AVOP-3.4.	Falufejlesztés, - megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	Verőce Község Önkormányzata	35 504 317	Nagy Lajos tér kialakítása	Közép-Magyarország	Verőce
AVOP-3.1.	Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	Maus Ilona	8 766 619	Zsámbéki parasztház falusi turizmus céljára történő átalakítása	Közép-Magyarország	Zsámbék
		Összesen	1 282 370 185			

2.5 Budapest szerepe a Dunakanyar turizmusában²

Budapest az ország gazdaságilag legfejlettebb régiójának középpontjában, a nemzetközi kereskedelmi és turisztikai folyosók metszéspontjában fekszik. A hazai és nemzetközi közlekedési hálózat így Budapest-centrikus, ezért a Régió egyes települései kevésbé könnyen elérhetőek. Itt érzékelhető a nemzetközi cégek képviselőiteinek koncentrált megjelenése, a külföldi tőke koncentrációja, a munkanélküliség relatíve alacsony szintje.

A Főváros meghatározó jelentősége figyelhető meg az oktatás/képzés, kulturális élet, üzleti szolgáltató tevékenységek területén.

Budapestet, kínálatának elemzésekor, az **Európai Unió legkeletebbre fekvő metropoliszaként** vizsgáljuk, amely magában foglalja a főváros környékének idegenforgalmi kínálatát és főbb turisztikai attrakcióit.

Budapest számos turisztikai vonzerővel rendelkezik: a Város és a Duna összeforrott látványa, a világörökségi területek, az épített örökség, a gasztronómia, fesztiválok/rendezvények, gyógy- és termálvizek. Földrajzi fekvésénél és gazdasági logisztikai szerepénél fogva, valamint a vonzerőinek összetétele révén a Főváros turizmusában nagyságrendileg meghatározó a városlátogató és az üzleti motiváció. A Főváros adottságai mind természeti, mind hangulati szempontból megfelelő alapot biztosítanak az elért turisztikai piaci pozíció megtartásához és további javításához. A Fővárost átszelő Duna csodálatos **szépséget és atmoszférát** kölcsönöz a városnak, a városmag közvetlen közelében és a Régióban kellemes kirándulóhelyek találhatók.

Kiemelkedő kulturális attrakciókkal (rendezvények, kiállítások, építészeti értékek), kulináris élményt nyújtó vendéglátóhelyekkel és egy európai, emberi léptékű város adottságaival rendelkezik Budapest.

A turisztikai kínálat meghatározó elemeinek koncentrálttsága ellenére a város inkább alkalmas a közlekedési eszközökkel történő bejárásra, mint a városi sétára, mivel Budapest meghatározó attrakció helyszínei szétszórta, egymástól relatíve távol helyezkednek el.

A Duna, amely sok szempontból meghatározó tényezője a Városnak, nincs kihasználva sem szórakoztatásra, sem pedig közlekedésre.

A **városfejlesztésben** a turizmus nem játszik súlyának megfelelő szerepet, és a gyakorlatban gyenge a turisztikai együttműködés a kormányzati szervek és a Főváros vezetése, valamint a

² Forrás: Budapest turisztikai stratégia 2004. Horwath Consulting

fővárosi és a kerületi önkormányzatok, továbbá a gazdaság szereplői között. A Főváros és a kormányzati turizmusirányítás közötti együttműködés szakaszos, a koordináció és egyeztetés csak szűk témákra korlátozódik. A **megvalósuló jó ötletek** – sétálóutcák, rendezvények – **fővárosi szinten még nem képeznek egységes vonzerőt**. A Főváros turizmuspolitikája a szakma előtt nem ismert.

Budapesten a desztinációs marketing egyes elemei hiányoznak, míg másokat tovább kell fejleszteni. Még mindig nem elégséges sem volumenében, sem tartalmában az MT Rt. és a BTH együttműködése ezen a területen. A Budapesti Turisztikai Hivatal tevékenységéről a szakma – a kiadványok és a Budapest Kártya sikerén kívül – nem rendelkezik elegendő információval.

Nincsen(ek) Budapesten olyan központi fekvésű **látogatóközpont(ok)**, ahol a turista amellett, hogy minden szükséges információhoz hozzájut, komplex szolgáltatásokat vehet igénybe.

Hiányoznak Budapesten – sőt egész Magyarországon is – a jó minőségű, **színvonalas** turista **ajándéktárgyak**.

Az európai szolgáltatási színvonalat nem éri el több turisztikailag frekventált **budapesti fürdő** állapota. A folyamatos rekonstrukciók ellenére a látogatók a Széchenyi, a Gellért, a Rudas és Lukács fürdőkön kívül más fürdőből várhatóan csalódottan távoznak. (Jelenleg is folyik Rác fürdő átépítése, felújítása).

Kevés az olyan látványos, világszínvonalú nagyrendezvény, ami közvetlenül befolyásolja a külföldiek utazási döntéseit (pl. Forma-1, Sziget Fesztivál). A legnagyobb hiány a marketing tevékenységben jelentkezik, a rendezvények finanszírozásánál, a pénzügyi tervezésnél ez rendszerint háttérbe kerül. Hiányoznak a fővárosból a turistákat vonzó, szórakoztató, látványos **garantált programok**, ismétlődő attrakciók (mint pl. őrségváltás, huszárok felvonulása, stb.).

Növekszik a nagy nemzetközi összejövetelek és konferenciák száma, de a növekedésnek gátat szab, hogy a fővárosban **nincsen nagy befogadóképességű konferenciaközpont**. A következő évek tervei között szerepel egy 5.000 fő befogadóképességű kongresszusi központ felépítése.

A fővárosi közutak állapota a külföldről érkező turisták számára is elrettentő. A Főváros elmúlt évszázadokban kialakított útvonalhálózata a jelen kor követelményeihez nem igazodik, emellett a repülőtér megközelíthetősége is nehézkes. A zajt és szennyezést növeli a Városon áthaladó jelentős tranzitforgalom. Mindezek a helyi lakosok életminőségét is negatívan befolyásolják. 2006-ban számos utat felújítottak és felújítanak a Fővárosban. A 4-6-os

villamosvonal teljes rekonstrukciója is megtörtént, valamint a 2-es metró vonalát is folyamatosan fejlesztik.

Az utak állapotához hasonlóan a **köztisztaság** is mind a turistákra, mind a lakosságra negatívan hat. A Városban, még a szűk értelemben vett belvárosban és a turisztikai attrakciók környékén is túlzottan gyakran láthatók leromlott állapotú, szürke, felújításra váró épületek, rohamosan csökken a zöldfelületek aránya.

A **tömegközlekedés** színvonala viszonylagos szervezettsége ellenére nem megfelelő. A parkolási helyzet kaotikus. A kerékpár használata – mindamelllett, hogy gyakorlatilag lehetetlen – életveszélyes.

A Budapesten járt turisták általában kivételesen szép fekvésűnek jellemzik a Várost, ahol érződik a magyar lélek és mentalitás összetettsége és az, hogy a Város sok kultúra találkozási pontján fekszik. **A kedvező vendégítélet ellenére komoly és sokoldalú fejlesztésre van szükség, mind az általános városfejlesztés, mind a turisztikai infrastruktúra és a szolgáltatások területén.**

Budapest vonzáskörzetében, a Főváros, mint metropolisz agglomerációjában számos olyan, már önmagában is jelentős turisztikai attrakció található, amely pozitívan befolyásolhatja Budapest megítélését a nemzetközi és a belföldi turisztikai piacon, s bár eddig is ismert desztinációk voltak, bevonásuk Budapest turizmusába a Főváros jelenlegi pozícióját tovább erősítheti.

Ezek a látványosságok egy-, illetve félnapos kirándulások céljából alkalmasak arra, hogy a turisták tartózkodási ideje meghosszabbodjék, valamint Magyarországról és Budapestről alkotott képük újabb élményekkel gazdagodjon, ezáltal egy olyan desztináció képe alakuljon ki, ahova többszörösen visszatérni érdemes. Példaként említhető a különleges képi és történelmi adottságokat kínáló **Dunakanyar**, beleértve Szentendrét, Visegrádot és Esztergomot, a Fővárostól keletre a mogyoródi Forma 1-es pálya, **Gödöllő** és a Grassalkovich-kastély. Budapeستől rövid autózásra olyan további látványosságok találhatóak, mint **Kecskemét és a magyar puszta**, az etyeki borvidék és kulturális örökséggel rendelkező települések, mint például Zsámbék.

Dunakanyar Fenntartható Turizmusfejlesztési Stratégia

	Egység	Férőhely	Vendégek száma			Vendégéjszakák száma		
			külföldi	belföldi	összesen	külföldi	belföldi	összesen
2001								
Ország összesen	3 044	317 629	3 070 261	3 002 702	6 072 963	10 894 493	7 753 878	18 648 371
Budapest	241	41 920	1 644 366	335 613	1 979 979	4 353 683	795 799	5 149 482
Dunakanyar	109	9 555	25 803	135 465	161 268	70 814	274 188	345 002
2002				-			-	
Ország összesen	3 377	335 163	3 013 116	3 162 764	6 175 880	10 360 959	8 088 966	18 449 925
Budapest	234	41 986	1 590 973	343 647	1 934 620	4 170 642	799 978	4 970 620
Dunakanyar	112	9 914	23 440	131 518	154 958	66 149	277 208	343 357
2003				-			-	
Ország összesen	3 517	347 277	2 948 224	3 367 270	6 315 494	10 040 338	8 570 776	18 611 114
Budapest	243	44 855	1 616 563	356 185	1 972 748	4 339 130	834 412	5 173 542
Dunakanyar	108	8 425	22 656	122 584	145 240	61 953	249 688	311 641
2004				-			-	
Ország összesen	3 001	336 494	3 269 868	3 346 575	6 616 443	10 508 109	8 391 374	18 899 483
Budapest	223	43 162	1 979 266	360 935	2 340 201	5 204 529	834 082	6 038 611
Dunakanyar	81	8 223	20 763	123 794	144 557	63 682	250 910	314 592
2005								
Ország összesen	1 911	163 476	n.a.	n.a.	n.a.	10 646 000	8 689 000	19 335 000
Budapest	200	36 490	n.a.	n.a.	n.a.	5 569 000	870 000	6 439 000
Dunakanyar	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	60 000	246 000	306 000

Forrás: KSH 2004-2005.

A Budapestre látogató vendégek és vendégéjszakák száma dinamikus növekedést mutat az elmúlt években, miközben a Dunakanyar számai csökkennek. A Fővárosba érkező vendégek számára további programlehetőséget biztosíthat a Dunakanyar, ennek érdekében el kell érni őket, és meg kell mutatni számukra a Dunakanyar turisztikai látnivalóit, lehetőségeit.

3 KÍNÁLAT-ELEMZÉS

3.1 Dunakanyar kiemelt üdülőkörzet szálláshelyeinek vizsgálata

Turisztikai kínálat alakulása Dunakanyar kiemelt üdülőkörzetben 1997-2004. között:

Egységek száma

Egységek száma

Év	Öt-	Négy-	Három-	Két-	Egy-	Szálloda	Panzió	Turista-	Ifjúsági szálló	Üdülőház	Kemping	Kereskedelmi
	csillagos szállodák					összesen		szállás				szálláshelyek
Összesen							Összesen					összesen
1997	5	35	240	207	138	625	1 114	218	–	316	313	2 586
1998	5	41	268	214	123	651	1 166	239	–	342	313	2 711
1999	7	51	303	229	114	704	1 147	237	40	345	300	2 773
2000	10	64	341	218	85	718	1 210	260	86	372	319	2 965
2001	11	72	360	217	76	736	1 258	261	99	374	316	3 044
2002	12	80	411	222	81	806	1 361	284	124	463	339	3 377
2003	14	89	414	224	81	822	1 439	315	128	480	333	3 517
2004	16	105	428	200	75	824	1 128	264	133	369	283	3 001
Dunakanyar							Dunakanyar					
1997	–	–	7	5	4	16	59	8	–	6	13	102
1998	–	–	6	4	3	13	57	12	–	5	14	101
1999	–	1	7	4	2	14	54	13	1	7	10	99
2000	–	1	10	7	–	18	57	15	–	7	13	110
2001	–	1	11	6	–	18	56	13	1	8	13	109
2002	–	1	13	5	–	19	57	13	1	9	13	112
2003	–	1	12	6	–	19	55	14	1	8	11	108
2004	–	2	11	3	1	17	39	10	1	6	8	81

A kereskedelmi szálláshelyek mindössze 2,7 %-a található a térségben.

A Dunakanyarban a szálláshelyek száma 1977-től 2004-re a kereskedelmi szálláshelyek száma 21%-kal csökkent. Legnagyobb mértékben a panziók száma csökkent (-20db) és arányában a kempingek (-5 db), miközben a szállodák számában növekedés figyelhető meg. Az egy- és kétszallagos szállodák száma 9-ről 4-re csökkent, a háromszallagos szállodák száma 7-ről 11-re nőtt (2002-ben 13 db háromszallagos szálloda volt a KSH adatai szerint.) 1999-ben nyílt meg az első, majd 2004-ben a 2. négyoszallagos szálloda a Térségben Visegrádon. 2005-ben egy 5 szallagos szállodával bővült a kínálat: Pólus Palace Thermal Golf Club Hotel Gödön.

A panziók aránya a legmagasabb 1997-ben (57,8%) és 2004-ben (48,1%) is. A szállodák aránya 15,7%-ról 20,98%-ra növekedett.

A férőhelyek alakulása ettől eltérő képet mutat, a szállodák tekintetében 7,78%-os növekedés tapasztalható 1997-ről 2004-re. Miközben az egy- és kétszallagos szállodák férőhelyek 995-ről 442-re csökkent, a háromszallagosoké 8,9%-kal nőtt és megjelentek a négyoszallagos szállodák is 620 férőhellyel.

Mint látható, egyfajta minőségi átalakulás tapasztalható szállodai területen: nő a méretük, és egyúttal fejlődik a minőségük is.

A panziók férőhelyeinek száma 19%-os csökkenést, az üdülőházak 42,8%-os, a kempingek 17,28%-os növekedést mutat.

Összességében 7,77%-kal nőtt a szálláshelyek férőhelyeinek száma a Dunakanyarban.

A szobák hasonlóképp alakultak a vizsgált időszakban, 37,68%-os növekedés tapasztalható összességében, a szállodák tekintetében pedig 15,56%-os bővülés.

Miközben 1997-ben a szállodák és a panziók 85,55%-os arányt képviseltek (681-681 db), addig 2004-re a 82,8%-ra csökkent, amiből a szállodák 47,76%, a panziók 35,05%-ot mondhatnak magukénak.

Dunakanyar Fenntartható Turizmusfejlesztési Stratégia

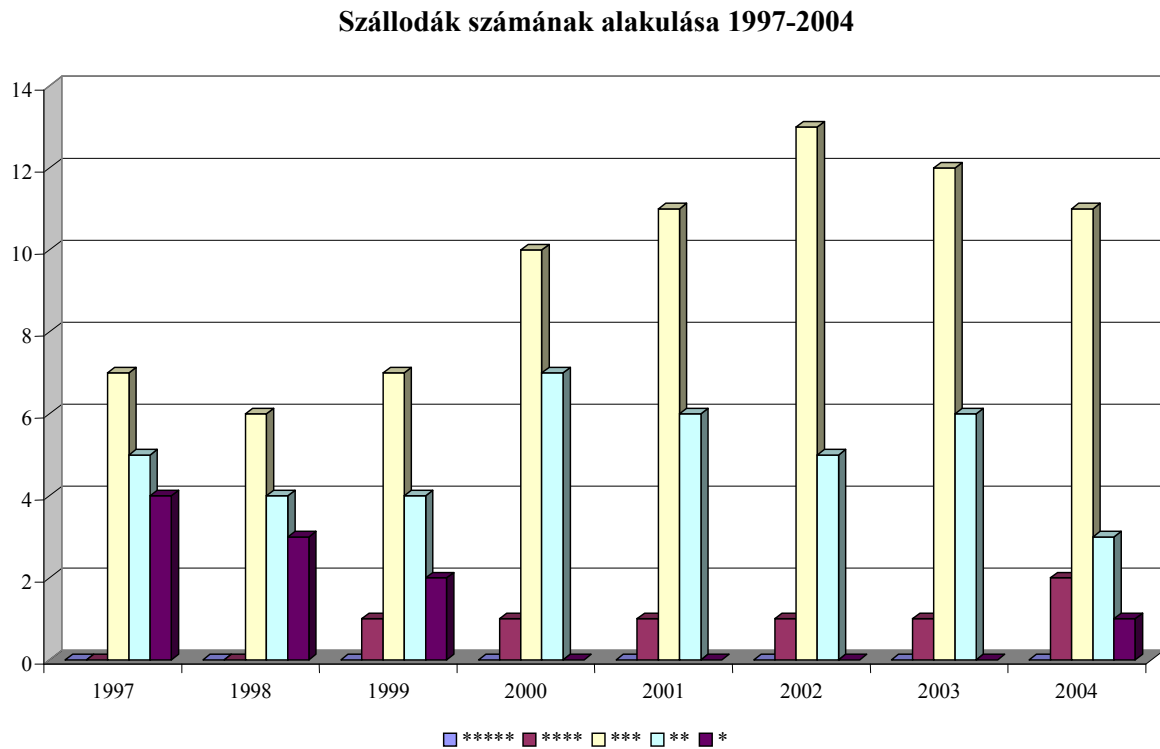
Férőhelyek száma							Férőhelyek száma					
Év	Öt-	Négy-	Három-	Két-	Egy-	Szálloda	Panzió	Turista-	Ifjúsági szálló	Üdülőház	Kemping	Kereskedelmi
	csillagos szállodák					összesen		szállás				szálláshelyek
Összesen							Összesen					összesen
1997	3 320	11 976	36 161	26 908	15 756	94 121	39 241	30 257	–	17 414	103 095	284 128
1998	3 324	14 623	37 723	27 050	14 085	96 805	39 608	33 429	–	17 027	100 233	287 102
1999	4 516	15 850	41 501	27 017	13 654	102 538	42 062	29 198	7 303	19 276	100 405	300 782
2000	5 313	17 653	45 272	24 339	8 027	100 604	42 969	29 099	17 504	19 976	102 562	312 714
2001	5 771	19 961	47 750	23 374	7 376	104 232	43 993	27 509	18 509	20 829	102 557	317 629
2002	5 979	20 878	50 999	22 115	7 928	107 899	46 744	29 267	20 881	23 984	106 388	335 163
2003	6 859	23 552	50 263	21 579	7 473	109 726	48 908	35 859	21 523	24 645	106 616	347 277
2004	7 834	26 778	51 835	18 962	7 360	112 769	45 201	34 827	21 890	22 862	98 945	336 494
Dunakanyar							Dunakanyar					
1997	–	–	867	691	304	1 862	1 965	619	–	394	2 790	7 630
1998	–	–	747	538	206	1 491	1 967	761	–	326	3 296	7 841
1999	–	212	630	525	132	1 499	1 899	866	50	617	2 882	7 813
2000	–	212	860	713	–	1 785	1 891	949	–	654	3 312	8 591
2001	–	228	922	697	–	1 847	1 876	898	132	660	4 142	9 555
2002	–	240	1 103	601	–	1 944	2 069	853	132	674	4 242	9 914
2003	–	240	820	662	–	1 722	1 755	876	137	548	3 387	8 425
2004	–	620	945	392	50	2 007	1 604	640	137	563	3 272	8 223

A fentieknek köszönhetően a férőhelyekben és a szobákban a 4-3 csillagos szálláshelyeknél növekedést, a többi szállástípusnál stagnálást vagy csökkenést tapasztalunk.

Dunakanyar Fenntartható Turizmusfejlesztési Stratégia

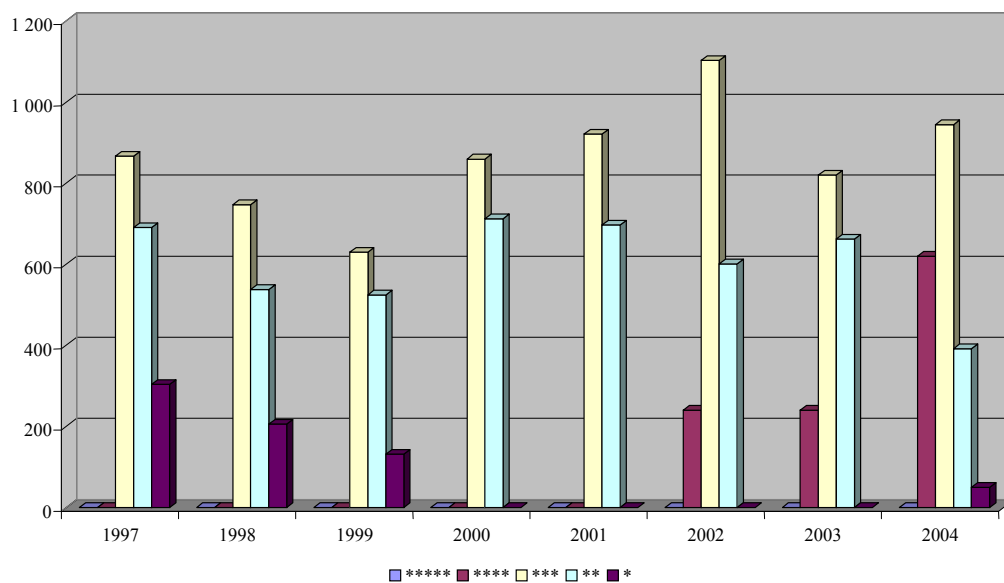
Szobák száma							Szobák					
Év	Öt-	Négy-	Három-	Két-	Egy-	Szálloda	Panzió	Turista-	Ifjúsági szálló	Üdülőtér	Kemping	Kereskedelmi
	csillagos szállodák					összesen		szállás				szálláshelyek
Összesen							Összesen					összesen
1997	1 718	5 554	15 268	10 254	5 702	38 496	14 174	7 164	–	5 314	–	65 148
1998	1 720	6 829	15 982	10 388	5 114	40 033	14 620	7 518	–	5 352	–	67 523
1999	2 174	7 316	17 722	10 364	4 898	42 474	15 200	6 555	1 728	5 658	–	71 615
2000	2 538	8 174	19 402	9 287	2 961	42 362	15 508	6 521	4 695	5 890	–	74 976
2001	2 750	9 094	20 358	8 883	2 653	43 738	16 159	6 162	4 890	6 212	–	77 161
2002	2 840	9 562	21 696	8 513	2 901	45 512	16 903	6 806	5 344	7 313	–	81 878
2003	3 275	10 653	21 449	8 127	2 748	46 252	17 839	8 591	5 519	7 264	–	85 465
2004	3 709	12 112	21 977	7 179	2 634	47 611	16 652	8 410	5 356	6 895	–	84 924
Dunakanyar							Dunakanyar					
1997	–	–	336	227	118	681	681	119	–	111	–	1 592
1998	–	–	320	185	89	594	680	138	–	96	–	1 508
1999	–	100	270	181	58	609	643	192	10	158	–	1 612
2000	–	100	343	264	–	707	637	209	–	190	–	1 743
2001	–	102	362	256	–	720	631	177	22	206	–	1 756
2002	–	106	454	202	–	762	698	165	22	223	–	1 870
2003	–	106	310	218	–	634	628	167	25	154	–	1 608
2004	–	280	359	130	20	789	579	119	23	142	–	1 652

3.1.1 Dunakanyar szállodai mutatószámok alakulása 1997-2004.

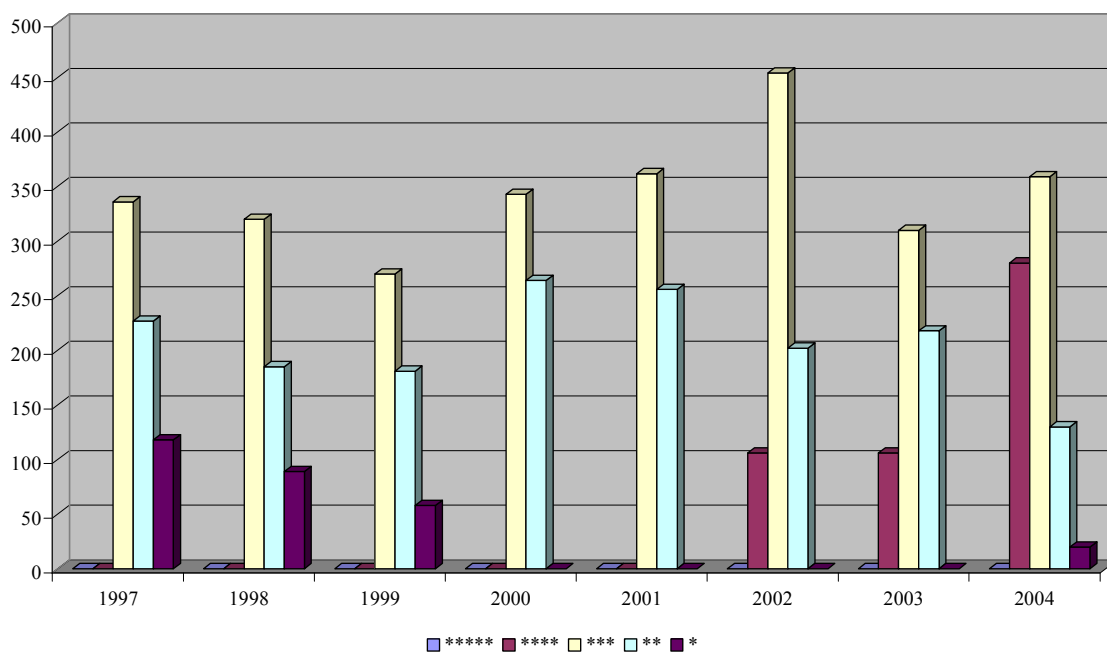

A szállodai szolgáltatásokra a 3 csillagos minősítés a jellemző, de a négycsillagos szállodák is megjelentek, és 2005-ben megnyílt az első 5 csillagos szálloda is a térségben.

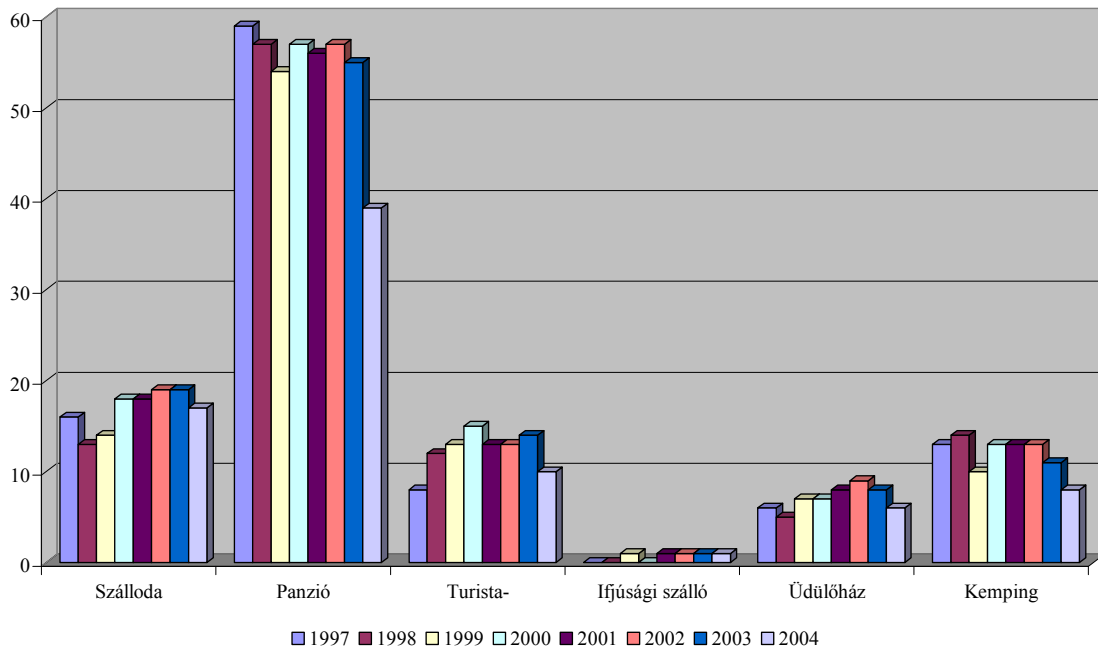
Szállodai férőhelyek alakulása 1997-2004

Szállodai szobaszámok alakulása 1997-2004

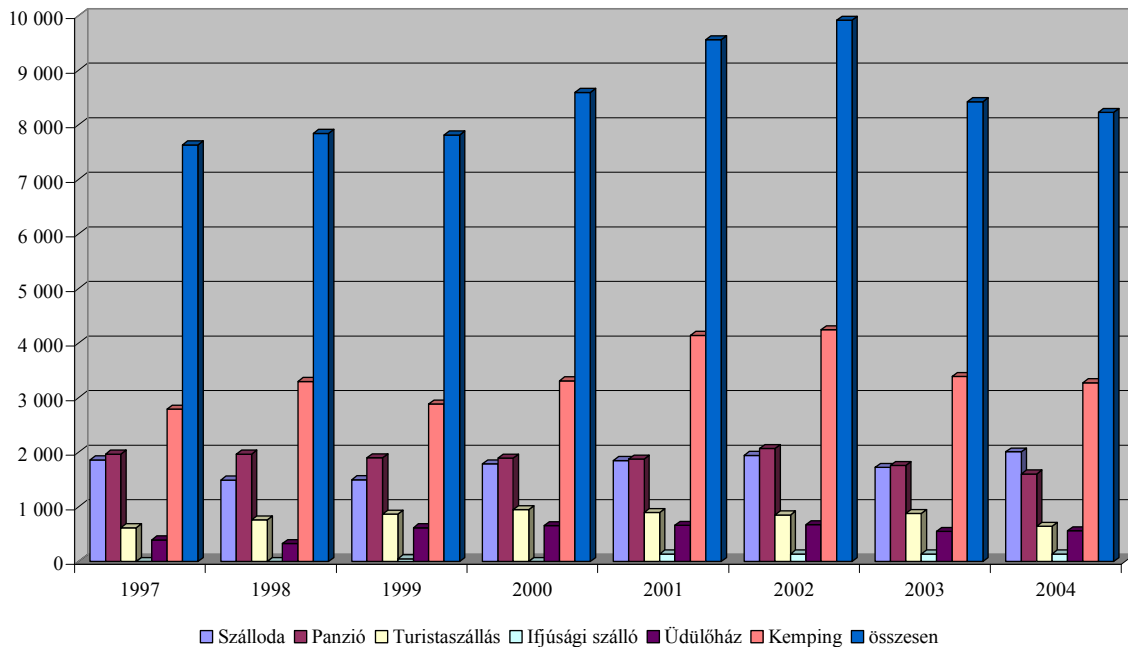

Kereskedelmi szálláshelyek alakulása 1997-2004

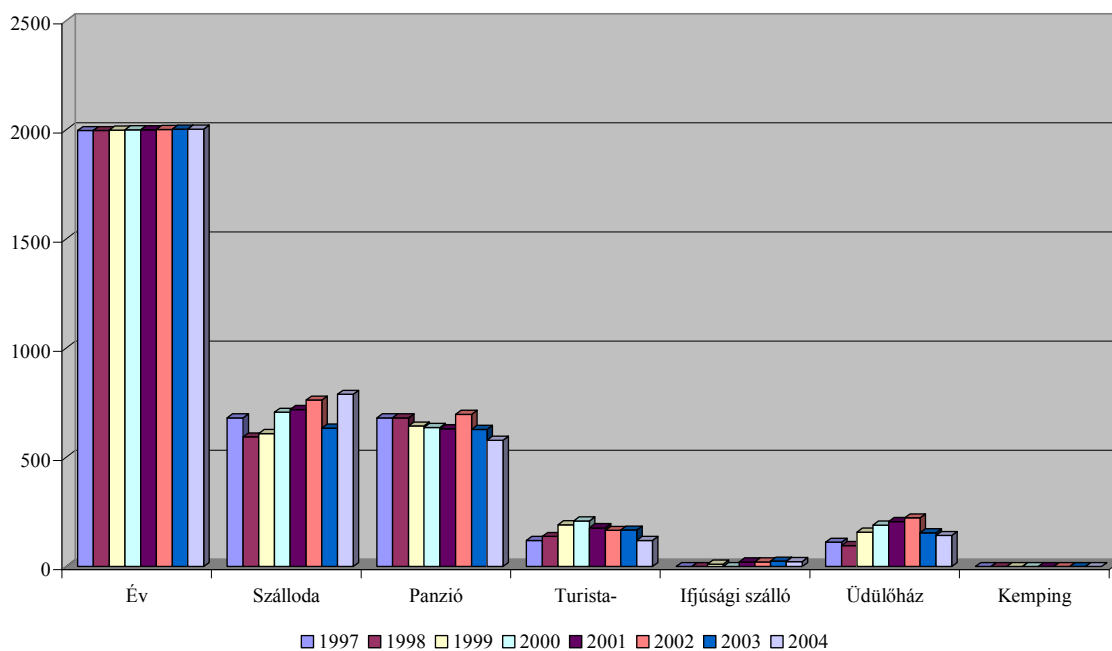
Az összes kereskedelmi szálláshelyet vizsgálva megállapítható, hogy legmagasabb számban a Dunakanyarban panziók találhatóak, a kempingek, üdülőházak száma csökken.

Férőhelyek alakulása 1997-2004

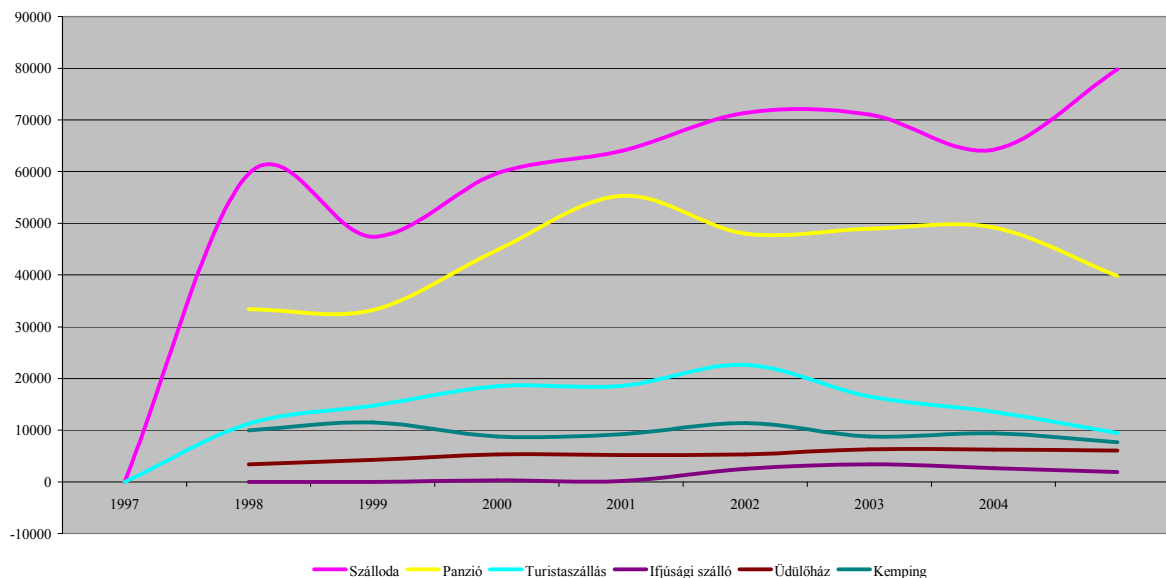
A legmagasabb férőhelykínálattal az üdülőházak, a szállodák és a kempingek rendelkeznek.

Szobák számának alakulása 1997-2004

A következő diagramok a vendégek és vendégéjszakák alakulását mutatják a Dunakanyarban:

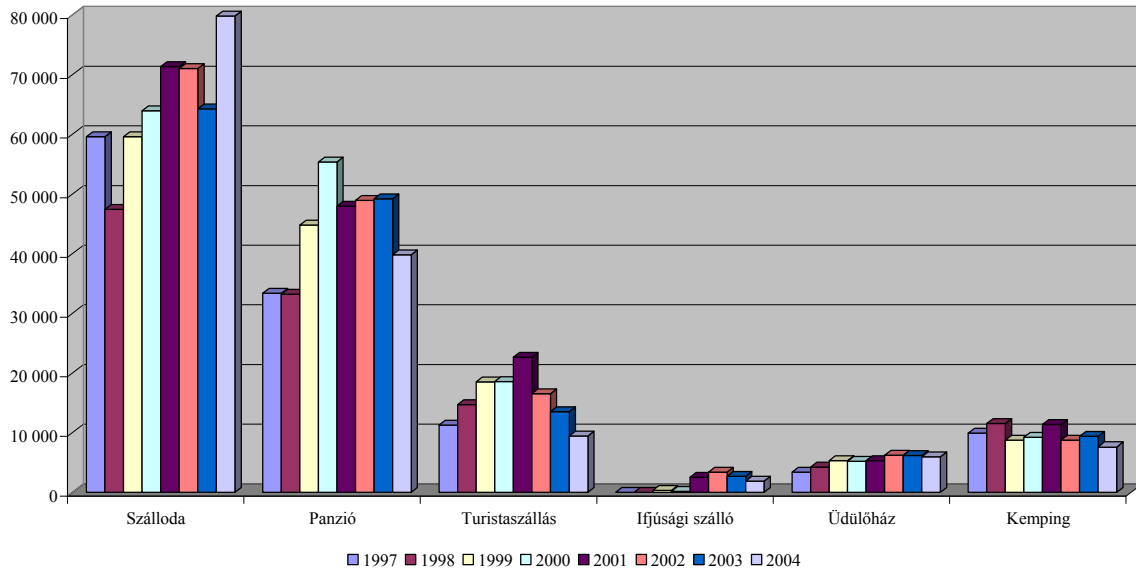
Vendégek számának alakulása a Dunakanyarban 1997-2004

A szállodákban emelkedést tapasztalhatunk, míg az egyéb kereskedelmi szálláshelyek tekintetében csökkenés figyelhető meg a vendégek számában. Az okok között megemlíthetjük a szálláshelyek minőségi változását, a szállodák számában való növekedést, az egyéb

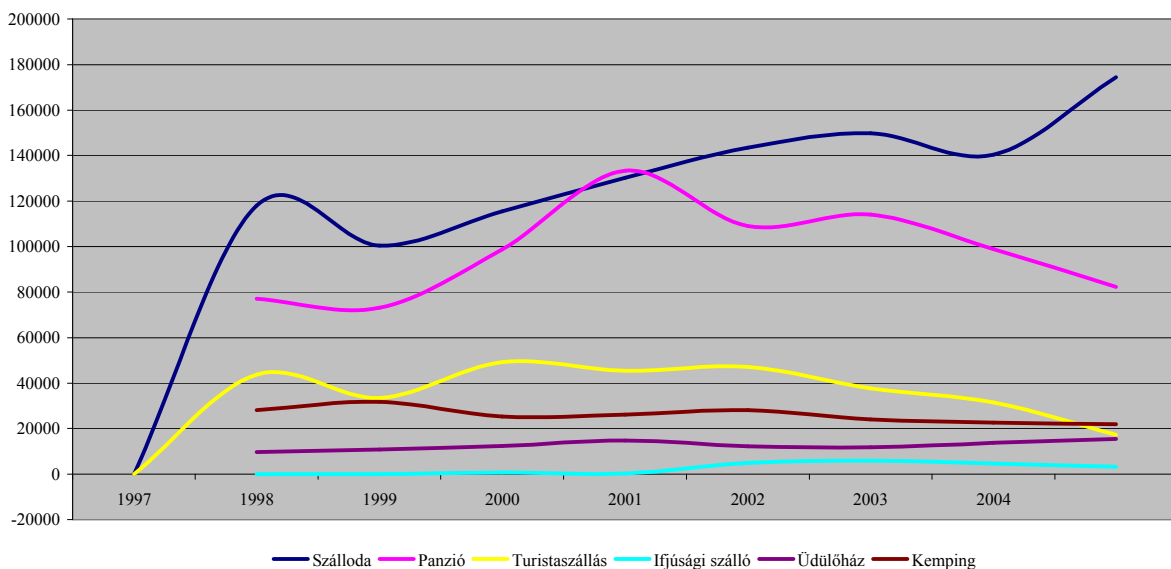
kereskedelmi szálláshelyek tekintetében pedig a csökkenést. A térségre a belföldi látogatók nagyobb aránya jellemző.

Vendégek számának alakulása 1997-2004

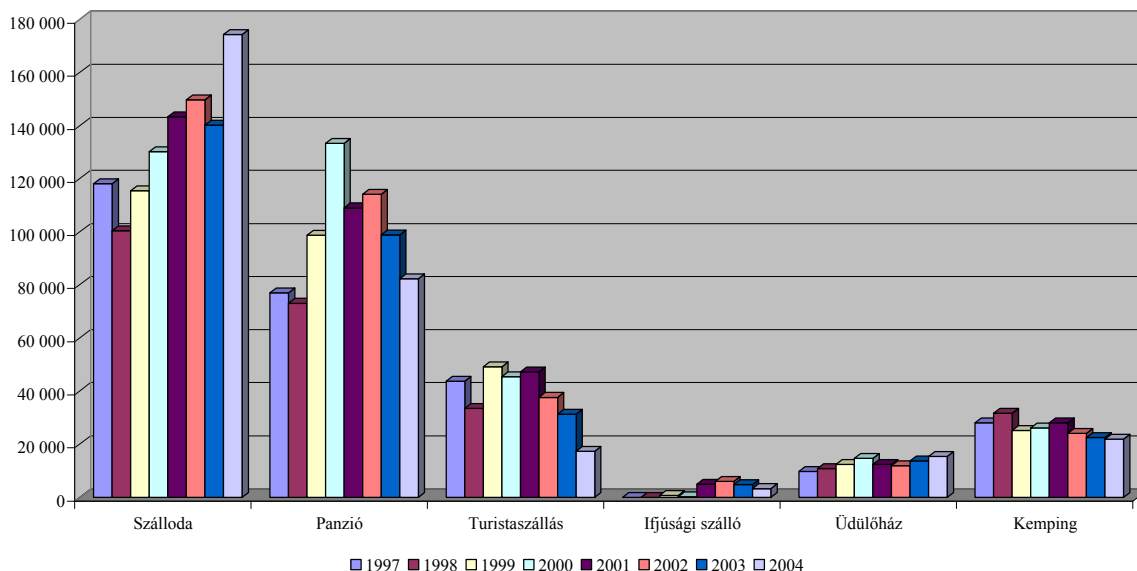
A vendégek főként a panziókban illetve a szállodákban szállnak meg, tehát a magasabb minőséget keresik. A szállodán kívüli szálláshelyek iránti kereslet évről évre csökken.

Vendégéjszakák alakulása a Dunakanyarban 1997-2004

A vendégéjszakák hasonló alakulást mutatnak a vendégekhez.

Vendégéjszakák alakulása 1997-2004

<i>Átlagos tartózkodási idő</i>	****	***	**	*	<i>Szálloda összesen</i>	<i>Panzió</i>	<i>Turista-szállás</i>	<i>Ifjúsági szálló</i>	<i>Üdülőház</i>	<i>Kemping</i>	<i>Összesen</i>
1997		1,88	2,12	2,11	1,98	2,31	3,88		2,84	2,83	2,35
1998		2,04	2,41	1,99	2,12	2,20	2,28		2,54	2,76	2,25
1999	1,88	1,71	2,66	2,50	1,94	2,21	2,66	2,51	2,34	2,89	2,20
2000	1,84	1,72	3,18	1,67	2,04	2,41	2,45	1,91	2,81	2,84	2,30
2001	1,72	1,72	3,40		2,01	2,27	2,08	1,93	2,32	2,47	2,14
2002	1,59	1,91	3,57		2,11	2,33	2,28	1,74	1,89	2,75	2,22
2003	1,53	1,94	3,60		2,18	2,01	2,33	1,76	2,21	2,40	2,15
2004	1,77	2,03	4,98	1,86	2,19	2,07	1,84	1,75	2,56	2,87	2,18

Az elmúlt évek során az átlagos tartózkodási idő 2,2 nap körül alakult a Dunakanyar kiemelt üdülőterületen. A legmagasabb tartózkodási időt a kétszallagos szállodák, a kempingek és az üdülőházak regisztrálták. A legalacsonyabb az egyszallagos szállodákban és az ifjúsági szállókban volt.

Szállodák szobakihasználtsága az elmúlt években

<i>Évek</i>	<i>négyszallagos</i>	<i>háromszallagos</i>	<i>kétszallagos</i>	<i>egyszallagos</i>
2000	50,0	29,6	25,3	4,8
2001	52,6	30,4	25,0	-
2002	43,6	28,1	30,3	-
2003	38,2	30,3	30,3	-
2004	46,5	28,3	37,2	19,8

A szállodák kihasználtsága az országos átlag kb. 2/3-ad része.

3.2 A Dunakanyar termék/vonzerő kínálata

Mit kínál a Dunakanyar? A legismertebb települések kínálatát gyűjtöttük össze – nagy vonalakban – amelyek a Dunakanyar szó hallatán eszünkbe kell, hogy jussanak.

Hegy, folyó és síkvidék találkozásaként létrejött csodálatos táj, Budapest közelségében. Természeti és történelmi látnivalók, kulturális programok széles skálája megtalálható itt. A **Duna** kettészeli a Visegrádi hegységet és a Börzsönyt, mely valaha egy hegyvonulat volt. A Duna jobb partján a Pilis és a Visegrádi-hegység található.

A **Börzsöny, a Pilis, a Visegrádi-hegység** mind-mind számos turistaútvonallal várja a kirándulókat. Láthatunk természeti és ember alkotta képződményeket, védett növényeket és állatokat, erdei iskolákat; a csend és a nyugalom fogadja e területek erdőiben sétáló vendégeket. A Pilis legmagasabb pontja a 699 méter magas Dobogókő, a Börzsönyé a 938 méter magas Csóványos.

A Duna bal partján **Nagymaros és Kismaros** vonzerejét a folyóparti strandok, a vízi turizmusra alkalmas helyszínek adják. Nagybörzsöny templomai, vízimalma is számos látnivalót rejt. Felejthetetlen élmény a Börzsöny vadregényes tájain áthaladó kismarosi, nagybörzsönyi és kemencei **erdei vasút**.

A Dunakanyar a XIX. századtól máig közkedvelt üdülőterület. **Leányfalu, Verőce, Zebegény, Göd, Pomáz és Fót** olyan települések, ahol számos magyar író, képzőművész, muzsikus megfordult. Ennek eredményeképp számtalan, egyedülálló kiállítást is bemutató **emlékház, múzeum, rendezvény** kínál vonzó kulturális programot.

A Dunakanyar térségébe betelepült **német, szlovák, szerb, horvát** nemzetiségek leszármazottai ma is ezen a vidéken élnek, és őrzik a sajátos szokásokat. **Hagyományőrző rendezvényeik** évről-évre egyre több látogatót vonzanak.

3.2.1 Látnivalók a Dunakanyarban

A Duna jobb partján...

Az ország legelső szabadtéri múzeuma, a **Skanzen** 1968-ban **Szentendrén** nyílt meg, régi parasztházakkal, kézműves műhelyekkel, templomokkal és gazdag programkínálattal várja a vendégeket. Kiemelkedő szakmai színvonalon mutatja be hazánk különböző tájegységeinek népi építészetét és kézműiparát. Szentendre szűk sikátorai, macskaköves utcái, egyedülálló műemléki városképével festők és szobrászok lakóhelye. A letelepedő szerbek, dalmátok, görögök alakították ki a . századtól mediterrán hangulatát. Hét templom, gazdag múzeumok, kortárs képzőművészeti kiállítások, galériák, kisvendéglők várják az idelátogatókat. Legkiemelkedőbb kulturális rendezvénye a Szentendrei Nyár rendezvénysorozat. Szentendre megközelíthető közúton, HÉV-vel és hajóval egyaránt.

A Pilisben több, mint **230 barlang** található, Pilisvörösvár és Piliscsaba között van az ország leghosszabb **alagútja** (779,5 m). Nostalgiaevonatot indít erre rendszeresen a MÁV.

Pilisszentiván határában él – valószínűleg a világon egyedül – az aransárga **dolomitlakó len**.

A 31 km hosszú és 3,5 km széles **Szentendrei-sziget** területei elsősorban mezőgazdasági hasznosításúak, főként a Fővárost látja el zöldség és gyümölcskínálatával. Tahitótfalu, Kisoroszi, Pócsmegyer, Szigetmonostor és az újkori nagy üdülő-települések – Surány és Horány – fogadja a vendégeket.

A Szentendrei-sziget ma az aktív turizmus kedvelőinek valóságos paradicsom: golf, lovaglás, horgászat, vízi sportok.

Tahitótfalu hét középkori település helyén fekszik. Itt épült az egyetlen Duna-híd, amely a Szigetre visz át. Itt található Pollack Mihály nyaralója, szüreti háza és a Pollack család kriptája is. A református templom (klasszicista, 1801-05.), a római katolikus templom (1813.)

mellett a Dunakanyar harmadik legnagyobb felekezetének, a baptista rendnek az imaháza is megtalálható itt. Az első magyar nyelvű gyülekezet 1890-es években alakult.

Dunabogdány Visegrád felé eső végében van a szentgyörgypusztai révátkelőhely. Valaha a római erődrendszer része volt az itt épült castrum. Az ásatások során előkerültek Aesculapius, a gyógyítás és Silvanus, az erdők istene szentélyének maradványai is. A Duna menti községek közül Dunabogdány őrizte meg leginkább hagyományos építészeti arculatát. A Helytörténeti Gyűjtemény a település múltját, az itt élő sváb és magyar emberek szokásait mutatja be. Itt látható Vándor (Vogel) József mézeskalácsos műhelyének tárgyai, csákvári, tatai kerámiák, csuhéból, vesszőből fonott tárgyak.

1911-ben vásárolt telket **Leányfalun** Móricz Zsigmond, 1912-ben kis házat építettek rá, melyet évről évre bővítettek, évtizedek múlva érte el mai formáját. Itt írta műveinek jelentős részét, itt szerkesztette a Nyugatot és a Kelet Népet, innen írta leveleit a kor jeles íróihoz, költőihez, itt látta vendégül a hazai, esetenként a külföldi irodalom jeles képviselőit. Számos vele készült riport színhelye volt a leányfalui otthon és annak hatalmas kertje.

Póka Éva színművésznőnek a **Szekér Színház** ötletét Déryné echós szekere és a Kelemen társulat színjátszói adták. Tavasztól őszig járják a Dunakanyart vagy akár a Balaton környékét, hirdetik a szép magyar nyelvet, fölidézik a vásári játékokat – akár egy pázsitos lankán, vagy egy falunapon a falu főterén, esetleg őszi szüreti bálokon. Díszleteket és jelmezeket a színészek készítik, egy nyékládházi rajongó kovácsoltvas elemekkel díszített szekeret is ajándékozott társulatunknak.

A barokk eredetű **református templom** 1780-ban épült. A lakosság zöme református vallású, így az 1700-as években épült temploma is ezé a felekezeté.

Leányfalut 1936-ban üdülőhellyé nyilvánították és a háború után, 1949-ben vált önálló községgé. Az 1960-as évek második felében 40°C-os hévizet találtak a településen, s nem sokkal ezután itt épült meg a pilisi térség legnagyobb medencés **strandfürdője**. Az elmúlt években átalakításokat hajtottak végre, a termálmedence fedett lett.

A dunakanyari **kerékpárút** egyik legszebb szakasza fut végig a Duna-parton.

A középkori keresztény kultúra egyik legszebb emléke a **pilisszentkereszti ciszterci kolostorrom**.

Csobánka kegykápolnájáról híres.

A Pilis hegység legmagasabb pontja **Dobogókő** (699 m), a magyarországi természetjárás egykori és mai központja, ahol múzeum őrzi a magyar turistamozgalom emlékeit. Található itt sípálya, Makovecz Imre tervezésében készült Sibüfé, Shaolin falu, számos szálloda és vendéglő. Dobogókőt a föld szívcsakrájának is nevezik.

Pomázon hajdan szerbek, majd németek és szlovákok telepedtek meg, a kisváros sokat megőrzött e nemzetiségek értékeiből. A környék kulturális életében is egyre nagyobb szerepet tölt be, egyik jelentős eseménye az évente megrendezésre kerülő Dunakanyar Fúvószenekezari Találkozó.

Visegrád nevezetességei a XI. századi ispáni vár és esperesi templom maradványai, a XIII. században épült fellegrvár, mely a Dunakanyar legszebb kilátóhelye, és a XIV. századi királyi palota. Teljes eredetiségében maradt fenn az erődítményrendszer fontos egysége, a XIII. századi lakótorony (Salamon-torony), melyben a hajdani palota eredeti kútjai és szobrai találhatóak. A reneszánsz világot mutatja be minden júliusban a Visegrádi Palotajátékok rendezvénysorozat.

Az első canopy pálya a Costa Rica-i Cloud Forest Nemzeti Parkban épült. Ennek adaptációjaként jött létre a visegrádi, a Nagyvillám Vadászcserdjától induló **Fun Extrém Canopy Pálya**. A közép-amerikai pálya eredeti célja az esőerdő kutatását szolgálta. A kötélpálya ugyanis lehetővé tette, hogy a 40-50 méter magas fák között a felsőlombkorona szint élővilágát is kényelmesen megfigyelhessék. Az egykori "munkaeszköz" ma már extrém kikapcsolódást nyújt mindazoknak, akik kalandra vágynak.

Visegrádon található a Sibrik-dombi kirándulóközpont és jurtatábor, valamint Magyarország első nyári bobb pályája. A közeli Nagyvillámon van lehetőség télen síelni is.

A környező **Pilisi Parkerdő** számos túraútvonallal, és nagyvadas vadászterülettel rendelkezik.

A Szent helynek is nevezett **Pilist** számtalan túraútvonalon járhatjuk be. A **Mogyoróhegyen** az Erdei Művelődés Háza jelent kikapcsolódást a gyerekeknek. A Zsitvay kilátónál, a Görgey bérceknél és a Prédikálószeleknél pedig nemcsak történelmi személyekre, eseményekre emlékezhetünk, de a gyönyörű panorámát is megcsodálhatjuk.

Visegrád határában található a lepencei termálstrandot.

A legenda szerint a **Pilisszentkereszt**en található forrás vize meggyógyított egy vak kisgyereket. A Szent kúthoz nemcsak a környékbeliek zarándokolnak, hanem az ország minden tájáról érkeznek ide az asszonyok, hogy csodatévő forrás erejéről megbizonyosodjanak.

A Pilist övező legendák és mítoszok talán **Pilisszántón** érhetők tetten a legjobban. Az elmúlt években számtalan lelet, régészeti anyag került elő, amelyek eredetéről egyelőre keveset tudni. Az egyik ilyen kuriózum, hogy nemrégiben kiderült: a település temploma alatt pince vagy más járat található.

Magyarország talán egyik legszebb táján, a Dunakanyarban **vízitúrákat** tehetünk megismerve a vízi természet és a vízi élet szépségét.

Esztergom felé Dorogot is érintve **Kesztölc**ön keresztül vezet az út. Falumúzeuma és a Nagy-Gete csúcsa a legismertebb látnivalók. A Legény- és Leánybarlang és a Strázsabarlang érdekes élményt nyújt.

Visegrád és Esztergom között található **Dömöst**. A Dunakanyar által körülölelt erdős hegyvidék a honfoglalástól kezdve a fejedelmek, majd Árpád-házi királyaink családi birtokterülete volt. Az elmúlt évek régészeti-történeti kutatásaiból tudjuk azt is, hogy közöttük kiemelkedő szerepet játszott a dömösi királyi palota, mely a XI. században királyaink kedvelt tartózkodási helye és fontos birtokközpontja volt. A XII. században Álmos herceg építtetett itt prépostságot, melynek romjai, illetve a rekonstruált altemplom Árpád-kori építőművészetünk egyik fontos emléke. Dömösről indulva lehet eljutni jelzett turistaútvonalakon a **Rám-szakadékba, a Lukács-árokba, Dobogókőre, a Vadálló-kövekhez és a Prédikálószékre**.

A Visegrádi-hegység keleti lábánál fekvő **Pilismaróton** van a környék egyik legszebb dunai strandja, amit már az 1930-as években is a „Duna Lidójának” neveztek.

Az **esztergomi** Bazilika az ország legnagyobb temploma, itt látható a Madonna mennybemenetelét ábrázoló festmény, mely a világon a legnagyobb, egyetlen vászonra festett oltárkép. A templombelsőben található az 1500-as évek elején épült a hazai reneszánsz egyházi építészet egyik igen ritka emléke, a Bakócz-kápolna.

A várhegyen 972-ben épült az első erődítmény, amelyben Szent István is született („Magyarország bölcsője”).

Az első Esztergomot Párkánnyal összekötő **Mária Valéria-hidat** 1895-ben adták át, ami nevét Mária Valéria főhercegnőről, Ferenc József Budán született lányáról kapta. Először 1919-ben a tanácsköztársaság idején, majd 1944-ben a II. világháborúban felrobbantották, és csak évtizedek elteltével emelték ki a roncsokat a folyóból. A hidat újjáépítették, és 2001. október 11. óta ismét használható, az egykori vámházban pedig a híd történetét bemutató kiállítást lehet megnézni.

Sötét Kapu – a megfelelő világítás hiánya miatt kapta ez az alagút a nevét. A Bazilika építésekor 1824-ben emelték a kanonoki házak és a papnövelde közti rövidebb összeköttetés érdekében.

Érdeemes ellátogatni a **Duna Múzeumba**, mely 2002-ben „az Év Múzeuma” címet is elnyerte, interaktív kiállításának szinte nincs is olyan terme, ahol a látogatók ki ne próbálhatnák a kiállított eszközöket. Van itt régi, kézzel hajtott mosógép, aquamobil a XVIII. századból, az árvizekkel foglalkozó teremben pedig helikopter "repíti" a látogatókat a 2001-es tiszai árvíz helyszínére.

A **Prímási Palota** második emeletén található a Keresztény Múzeum. A Simor János érsek által alapított gyűjtemény legjelentősebb darabjai a középkori magyar táblafestészet és szobrászat remekei, de jelentős a XII-XV. századi itáliai és későbbi nyugat-európai festmény- és iparművészeti anyaga is. Legismertebb műtárgyai: Kolozsvári Tamás garamszentbenedeki szárnyas oltára, a garamszentbenedeki Úrkaporsó, M.S. mester képe.

Esztergom határában, a főúttól 20 percnyi sétával közelíthető meg a **Strázsa-hegy**, ahonnan egyrészt gyönyörű kilátás van a Pilisre, másrészt itt található a Sátorkőpusztai kristálybarlang. A 300 méter hosszú és 46 méter mély barlang kialakulása kb. 1,5 millió évvel ezelőttre tehető. A barlang képződményei javarészt a meleg vízzel megtelt járatokban keletkeztek több száz év leforgása alatt.

A Város fölött az Előhegyen áll a **Babits-villa**. 1924-ben feleségével, Török Sophie-val vásároltak itt nyaralót. Az eredetileg szoba-konyhás házikót évről évre bővítették, újabb

helyiségeket toldottak hozzá – ahogy Arany Jánostól idézi Babits: "Nem is úgy épült, hogy századokig álljon, csak múlt tanyául, mint a fecskefészek." A verandáról pompás kilátás nyílik a Várhegyre, a Bazilikára és a Dunára, és itt van a híres autogram fal, ahol a Babits-ház vendégei, a kor híres írói költői, irodalmárai, művészei örökítették meg nevüket.

A Város gazdag **kulturális programkínálatába** tartoznak a Bazilikában megrendezett hangversenyek, a Híd Ünnepe évadnyitó karnevál, a pünkösdi kiállítás és kézműves vásár, az Esztergomi Nyári Játékok, és az Európa-hírű Nemzetközi Gitárfesztivál.

A város fürdőkomplexuma az **Aquasziget**, mely élményfürdő, wellness és egészségközpont egyszerre.

Zsámbék XIII. századi román kori romtemploma megmaradt tornyaival és falmaradványaival különleges helyszíne a nyaranként megrendezésre kerülő hangversenyeknek és színházi előadásoknak. A falu másik érdekessége az ország egyetlen Lámpamúzeuma. Itt található még a műemlék hadászati épületegyüttes, az egykori rakétabázis, mely nyaranta színházi, képzőművészeti és zenei programok helyszíne.

A Duna bal partján...

Göd és Szódliget jachtkikötőkkel, valamennyi vízparti település vízisporttelepekkel, **Szokolya** gyepsível, **Dunakeszi** sportrepüléssel várja a vendégeket. Dunakeszihez tartozó Alag volt a magyar lovassport bölcsője, itt élt Kincsem, a legyőzhetetlen versenyló is.

Továbbá **Gödön** 30-34°C fokos melegvízű strand várja az odalátogatókat, valamint a térség egyetlen 5 csillagos golf és wellness szállodája.

Vácon található az ország egyetlen, szobrokkal díszített barokk hídja, és Magyarország egyetlen diadalíve, melyet Migazzi püspök építtetett, Canevale Franciaországban tanult bécsi udvari építész tervei szerint. Vácot István király alapította, püspöki székhely klasszicista székesegyházzal és püspöki palotával. Magyarország egyik legszebb barokk tere, a Március 15. tér is itt található, amelynek valamennyi háza műemléki védelem alatt áll. Európában egyedülálló a domonkos templom kriptájának Memento Mori kiállítása, ahol a természetes körülmények között mumifikálódó tetemek és koporsók, viseletek, temetkezési kellékek maradtak fenn a XVIII. századból.

A Városban találjuk még a Vak Bottyán Múzeumot, a Duna partján kellemes sétákat lehet tenni a szépen kialakított sétányon. Gyönyörű uszoda is található itt. A városban gyakorta kerül sor jelentős kulturális rendezvényre, hangversenyekre, kiállításokra. Kiemelt kulturális rendezvénye az évente megrendezésre kerülő Váci Barokk Világi Vigalom, ahol kiállítások, kirakodóvásár, gasztronómia, hangversenyek, színház és jókedvű emberek várják a vendégeket. Évente megrendezésre kerülő rendezvények még a Tavaszi Fesztivál, a Borfesztivál és a Nemzetközi Gregoriánkórus-fesztivál.

Az ország legnagyobb növénygyűjteménye, a 29 hektáros botanikus kert **Vácrátóton** a Vigyázó kastély parkjában a Föld növényei közül közel 13 ezer különböző fajt mutat be. Nyáron hangversenyeknek is helyszíne.

Órbottyánban az ország egyetlen harangöntő műhelye tekinthető meg. **Pencen** Falumúzeum, **Csóvár** mellett az azonos nevű festői várrom található.

Rétsági kistérség – amely a hagyományos értelemben vett Dunakanyarnak nem volt része, azonban a DTFT által lehatárolt területbe tartozik – számos látnivalóval egészíti ki a térség turisztikai vonzerőit.³

Rétságon a nyári idényben rendszeresen vannak turisztikai szempontból is kiemelkedő rendezvények. Például a június első hétvégén sorra kerülő szlovák nemzetiségi nap, a július első vasárnapján **Pusztaszántón** rendezendő lovasverseny, vagy az egész napos programot, több ezer embert vonzó augusztus 20-i, tűzijátékkal záródó rendezvény. Kiemelkedő nemzetközi esemény **Tolmács és Rétság** közös repülőterén minden év júliusban sorra kerülő Ultrakönnyű repülők találkozója. **Tolmácson** továbbá lehetőség van kerékpárt kölcsönözni, teniszezni és lovagolni. A település kiváló elhelyezkedése révén a környező hegyek, erdők, tavak könnyűszerrel megközelíthetők.

Diósjenőről nagyszerű túrák tehetők a Börzsönybe. Az év minden szakában érdemes nekivágni a legszebb helyeknek, a Kemence-patak völgyének, a Csóványosnak a Nagy Hideg

³ Az alábbi információk forrása a www.retsag.hu internetes oldal.

Hegynek, Királyrétnek, Királyházának. A Diósjenői Strand a festői környezetben fekszik, a diósjenői tavon pedig kiváló horgászati lehetőség kínálkozik.

Nógrádon a várat érdemes megtekinteni, amely 1544-ben török kézre került 1594-ben Mátyás főherceg csapatai visszafoglalták. A törökök 1663-ban újra elfoglalták, és 1685-ig birtokolták. Egy villámcsapás lerombolta, ekkor a törökök elhagyták, és a vár azóta is romokban hever. Az utóbbi években különféle felújítási munkákat végeztek a vár állapotának megóvása érdekében. Tiszta időben csodálatos kilátás nyílik a környékre.

Bánk, a Rétság közelében lévő település országos ismertségét a területén lévő 7 hektáros Bánki-tónak és az elmúlt évtizedekben létrejött üdülőfalujának, nemzetiségi, kulturális rendezvénysorozatának köszönheti.

A tavat tengerszemnek is nevezik, vizét belső források táplálják, fürdőzésre is alkalmas. Épített strandja nyaranta sok látogatót vonz. Az intenzíven telepített tavon lehetőség van horgászásra is.

A tóra épült vízi színpadon évente nemzetiségi kulturális fesztivált rendeznek, illetve más kulturális események is sorra kerülnek.

A faluban található a **Szlovák tájház** állandó kiállítása, mely a környék néprajzából ad ízelítőt.

Nőtincsen és Tereskén gyönyörű templomokat és kúriákat találhatunk. **Horpácson** található a Mikszáth kúria. **Romhányon** a Rákóczi szabadságharc (1710.) emlékére 1932-ben emlékoszlopot állítottak. A Lókos-patak öreg kőhidját egy 1795-ben készült barokk szobor díszíti. Érdemes megnézni a 200 éves török mogyorófát, amelyet Rákóczi fájaként emlegetnek.

Drégelypalánkon – mely nem tartozik közvetlenül a Rétsági kistérséghez, de a Dunakanyar kiemelt üdülőkörzet tagja – látogatható a vár, melyet egykor Szondi védett, és akinek legendáját Arany János is megénekelte.

Katalinpusztán lovaglási lehetőség kínálkozik a vendégek számára.

A Rétsági kistérségből Diósjenőn keresztül a Börzsöny hegységen **Kemence** irányába vezet kiépített erdészeti út. A jó közlekedést biztosító út során csodálatos erdőrészeszetek, kilátók, források, patakok tárulnak elénk. Több kialakított szalonnasütő hely is vonzóvá teszi a piknik szervezését. Az út vége Kemence településre vezet.

Kemence környéke már a középkorban kedvelt királyi vadászterület volt. Ma is csodás kirándulóhelyek kiindulópontja a falu. A völgyben közlekedik a **Kemencei Múzeumvasút**, amely jelentős ipartörténeti értékkel bír, mivel nemcsak Magyarországon, de Európában is az egyetlen 600 mm nyomtávú és görpályás rendszerű vasút. A falu közepén felállítottak egy kemencét, mely kenyérsütésre alkalmas.

Kemencén rendszeresen nyári táborokat szerveznek a gyermekek részére.

Bernecebaráti és Kemence között horgászó terület el. Található itt még avar kori emlék, földvár, erődtemplom.

Perőcsény egy festői környezetben fekvő falu a Börzsöny lábánál. A hagyomány szerint a honfoglalás után a Hun nemzetségbeli Salgó volt e terület ura. A falutól délre megtalálható ma is **Salgóvár romja**. A településre érkező látogatókat a falu határában egy hangulatos pincesor fogadja, a Művelődési Házban pedig a település hagyományait bemutató kiállítás.

Vámosmikolát 1419. óta vásáros helyként tartják számon. Érdemes ellátogatni a csütörtöki heti vásárra.

Nagybörzsöny legidősebb és legjelentősebb műemléke a falu szélén álló román stílusú Szent István-templom. A templomot a XIII. század. első harmadában emelték. Különlegessége a gyémántfrízből, ívsorból álló díszes főpárkány a 19 bajszos emberfejjel, amely a szentély külső falán látható. További látnivalók még a településen a Szent István templom (Árpád-kori, román stílusú műemlék), a Bányásztemplom (XIII. század), a Szent Miklós plébániatemplom (XVIII. század, késő barokk), az evangélikus templom (XIX. század, klasszicista), Tájház (valószínűleg XVIII. századi épület, a bányagazda háza volt), pince/présház együttes (emeletes és földszintes), valamint a Vízi Múzeum (a XIX. században épült, ma már múzeum). Nagybörzsönyből közlekedik az 1908-ban épült **kisvasút**

Nagyirtáspusztára. A vonat naponta négyszer közlekedik oda-vissza húsvétől november első vasárnapjáig. Kisirtástól két, Nagyirátstól hat gyalogtúra kínál programot. Érdekesség az ún. Holdfény Expressz, mely minden hónap utolsó szombat estéjén indul a Börzsönyi éjszakába. Zene, tánc, tűzrakás, rablóló, szalonnasütés a természetben.

Letkésen a katolikus templomban őriznek egy barokk Madonna-szobrot, amely a török feletti győzelmet hirdeti. A faluban 1994 óta határátkelőhely működik, ezért Letkés fontos összetartó szerepet tölt be az Ipoly magyar és szlovák oldalán lévő települések között.

Ipolydamásd és Letkés között található az Ipoly egyik legszebb, érintetlen szakasza, amely igazi szépségét a vízről, az Ipolyról tárja elénk. Érdekes ezt a szakaszt kenuval megtenni, persze csak a megfelelő engedélyek beszerzése után, hiszen határfolyóról van szó. Aki szereti a horgászatot, annak is tartogat meglepetéseket az Ipoly.

A vidék élővilágát legrészletesebben **Szobon** tekinthetjük meg. A Börzsöny Múzeumban néprajzi és régészeti leleteket mutatnak be. A Dunakanyar Művészeti Hetek idején számos programot kínál a település.

A kirándulást és kultúrát kedvelők számára fontos célpont Nagymaros, Kismaros, Verőce, közös programjuk a **Dunakanyar Művészeti Hetek**.

Nagymaros város, különleges mikroklímájának köszönhetően, az ország azon kevés helye közé tartozik, ahol megél a nevezetes mediterrán fafaj, a szelídgesztenye.

A hagyományok szerint a túlpárti Visegrádon székelő Anjouk idején kerültek Itáliából erre a helyre. A legnagyobb szelídgesztenye fa meghaladja a 16 méter magasságot, törzse pedig a 7 méter vastagságot.

Kismarosról indul az erdei kisvasút, mely a Börzsöny szívébe viszi a kirándulni vágyókat.

A lakosság a XX. század elejéig őrizte német anyanyelvét. A falu sváb hagyományai ma is tovább élnek – Marus Napok –, melyek közül a sajbázás – átizzított fakorongok röptetése – igen ritka szokás az országban. Falumúzeumában hangfelvételekről régi sváb és egyházi énekek hallgathatók.

Zebegény, rendkívül hangulatos hely, fekvésének és környezetének köszönhetően a táj egyik legvonzóbb települése. A Duna patkó alakú kanyarulata úgy végződik a Börzsöny és a Visegrádi-hegység romantikus szurdokában, mintha megszakadna további folyása. Magyaros-szecessziós plébániatemplomát a kor neves építészei, Kós Károly és Jánszky Béla tervezték 1908-ban, nyaranta hangversenyeknek ad otthont. A festő, Szőnyi István műveit és emlékeit egykori házában múzeum őrzi, kertjében pedig nyaranta újabb nemzedékek tökéletesíthetik művészi tudásukat a Szabadiskola stúdióiban. Farkas Vince nyugalmazott hajóskapitány „életműve” a Hajózástörténeti Gyűjtemény is Zebegényben található.

Nagy Lajos király kedvelt vadászhelyén 1352-ben **Márianosztrán** építették fel a börzsönyi pálosok kolostorát. Ettől kezdve kisebb megszakításokkal Nosztra a pálos rend felbomlásáig az ő kezükben maradt. Falai között azonban több mint száz éve fegyház működik.

A kolostorral együtt felépült templom védőszentjéről (Maria nostra: mi Máriánk) kapta mai nevét az ország egyik legismertebb búcsújáró helye. A templomban a főoltár fölött függ a legendás Fekete Mária kegykép, melyet Czestochowai lengyel barátok küldtek ajándékba a XVIII. század elején a pálosoknak. A márianosztrai búcsúkra ma is ezrével érkeznek zarándokok.

Verőcén a XIX. század végén kulturális pezsgés indult meg, sok művész választotta pihenő és lakóhelyéül a falut: Ady, Móricz, Kodály, Kosztolányi, Karinthy Frigyes és Gorka Géza keramikumművész. Villák, nyaralók, kastélyok őrzik ennek a korszaknak az emlékét.

Szokolya, az Árpád-kori alapítású falu nevét szlovák eredetű, a szokol-sólyom szóból származtatják. A falu határában található a Kacár tanya, ahol tucatnyi régi mesterséggel ismerkedtünk meg.

Helyi termékek az Alsó-Ipoly mentén és a Dunakanyarban

Termék neve	Termék típusa	települése
bakancs, túracipő, csizma, szandál, papucs	ipari termék	Nagymaros
akác-, hárs-, vegyes-, napraforgóméz	egyéb élelmiszer	Vámosmikola
akácméz, szelídgesztenyeméz	egyéb élelmiszer	Nagymaros
bogyós gyümölcs, házi tej	élelmiszer	Kemence

Termék neve	Termék típusa	települése
bőr, vessző, nemez tárgyak, szőttesek, fafaragások	kézműves termék	Vác
bőrdíszműáru	kézműves termék	Szob
bútor, csutora , fakanál, kupa	kézműves termék	Vác
csuhébaba, csuhévirág	kézműves termék	Kemence
csuhébaba, textil-, gyöngy-, viasz- ajándék és dísz tárgyak	kézműves termék	Nagymaros
cukrásztermékek (sütemény és más finomságok)	cukrászipari termék	Nagymaros
eper, cseresznye, barack, alma, szőlő, szilva	zöldség, gyümölcs	Vác
fa kerti bútor és használati tárgyak	kézműves termék	Bernecebaráti
faragott dísztők	dísznövény	Zebegény
fonott kosár, fafaragás	kézműves termék	Nagybörzsöny
fonott kosár, kézi szőttes	kézműves termék	Ipolytölgyes
forgácsolt ill. hegesztett alkatrészek	kézműves termék	Szob
gabona	sütőipari termék	Szokolya
gyöngyékszerek	kézműves termék	Márianosztra
hímes tojás	kézműves termék	Márianosztra
kecsketej, kecskesajt	tejtermék	Bernecebaráti
kosár, gereblye, nyél	kézműves termék	Nagybörzsöny
kovácsoltvas kerítés, korát, bútor, dísz tárgy	ipari termék	Verőce
málna	zöldség, gyümölcs	Márianosztra
málna (fertődi)	zöldség, gyümölcs	Szob
méz	egyéb élelmiszer	Szob
Mortimer XIV. sz. páncél	egyéb	Vác
piros-, feketeribiszke, szilva	zöldség, gyümölcs	Kemence
piros-, fekete-, fehérribiszke	élelmiszer	Bernecebaráti
piros-, fekete-, fehérribiszke, őszi málna	zöldség, gyümölcs	Kemence
Piros-fekete ribiszke	zöldség, gyümölcs	Letkés
pirosribizli	zöldség, gyümölcs	Bernecebaráti
Rozskenyérfélék	sütőipari termék	Szob
savanyú káposzta	zöldség, gyümölcs	Bernecebaráti
szőnyeg	kézműves termék	Perőcsény
szőnyeg	termék	
szőnyeg	kézműves termék	Nagybörzsöny
szőnyeg, gyapjú, pamut, céna	kézműves termék	Nagybörzsöny
tej, túró	tejtermék	Ipolydamásd
zöldborsó, szilva, kajszibarack, alma, kisüsti, gyümölcspálinka, házi kolbász, szalonna, hurka	élelmiszer	Nagybörzsöny
zöldség palánta	élelmiszer	Szokolya
	élelmiszer	Vámosmikola

Forrás: Magosfa Környezeti Nevelési és Ökoturisztikai Alapítvány

3.3 DTFT turisztikai kereslete és kínálata

Az eddigi turisztikai leltárok és saját gyűjtésünk alapján készült a következő táblázatban bemutatjuk a vonzerőleltár összefoglalását.

Kiemelt területek:

- Kulturális és örökségturizmus: várak, kastélyok, múzeumok, templomok, népi lakóház, szobor, emlékmű,
- Aktív turizmus: természetjárás, kerékpározás, erdei ösvények, oktató- és látogatóközpontok, lovaglás, horgászat, vadászat, vízi turizmus, Duna-part, hajózás, téli sportok, golf,
- Egészségturizmus: termálfürdő, strand, fedett uszoda,
- Konferencia- és rendezvényturizmus

A teljes terület érték- és vonzerőleltárának elkészítése fontos feladat a DTFT számára.

Dunakanyar Fenntartható Turizmusfejlesztési Stratégia

	kastély, palota	kúria	templom	vár, várom	tájház, népi lakóház	pince, pincesor, prészáz	múzeum	szobor, emlékmű	kálvária	helytörténeti gyűjtemény, kiállítás	vízimalom	magtár	kisvasút	tó, horgászó, horgászhely	vadászat	barlang	látogatóközpont, erdei iskola	túraútvonal, turisztikaközpont	arborétum, fűvészkert	kisállatkert	vadaspark	lovaspark, lovaglási lehetőség	golf	sípálya	műanyag sípálya	bobbálya, motocross pálya	védett park, parkerdő	hajóállomás, révátelkő, jachtkikötő	repülőtér, repülési lehetőség	fedett uszoda	strandfürdő, dunai strand	meleg vizű strand	szanatórium	gyógyüdüllő	konferenciaközpont, rendezvények, rendezvényprogramok	
Váci kistérség																																				
Acsa	■		■											■																						
Csörög																																				
Csóvár			■	■	■									■																						■
Galgagyörk	■	■	■							■					■																					■
Kismaros			■			■	■			■			■		■													■								■
Kisnémedi		■															■																		■	
Kosd			■				■	■							■																					■
Nagymaros			■		■		■	■							■			■						■				■								■
Penc	■	■	■		■	■	■								■																					
Püspökhatvan			■				■								■																					
Püspökszilágy			■										■	■																						
Rád	■	■	■			■						■			■																					■
Szokolya			■		■		■		■				■			■								■											■	■
Szöd			■																																	
Szödliget			■											■				■										■								■
Vác	■	■	■			■	■	■	■	■				■	■			■									■		■	■					■	■
Vácduka		■	■				■																													
Váchartyán	■		■	■																																
Verőce	■		■		■		■									■											■								■	■
Dunakeszi kistérség																																				
Dunakeszi			■	■					■				■									■					■									
Fót	■		■		■	■		■					■	■																					■	■

Dunakanyar Fenntartható Turizmusfejlesztési Stratégia

	kastély, palota	kúria	templom	vár, várom	tájház, népi lakóház	pince, pincesor, prészáz	múzeum	szobor, emlékmű	kálvária	helytörténeti gyűjtemény, kiállítás	vízimalom	magtár	kisvasút	tó, horgászó, horgászhely	vadászat	barlang	látogatóközpont, erdei iskola	túraútvonal, turisztikaközpont	arborétum, fűvészkert	kisállatkert	vadaspark	lovaspark, lovaglási lehetőség	golf	sípálya	műanyag sípálya	bobbálya, motocross pálya	védett park, parkerdő	hajóállomás, révátkelő, jachtkikötő	repülőter, repülési lehetőség	fedett uszoda	strandfürdő, dunai strand	meleg vizű strand	szanatórium	gyógyüdülő	konferenciahelyszín	teniszpályák, szaunák	programok		
Göd		■	■																		■	■													■				
Pilisvörösvári kistérség																																							
Budajenő			■		■																																		
Budakeszi		■	■					■					■				■	■			■				■												■	■	
Nagykovácsi	■		■					■									■																				■	■	
Páty	■		■		■	■	■	■		■						■	■																				■	■	
Perbál			■																																				
Pilisborosjenő			■														■																					■	
Piliscsaba			■				■	■						■																								■	
Pilisjászfalu			■																																				
Pilisszántó	■	■	■					■									■																						
Pilisszentiván			■		■		■							■																									
Pilisvörösvár			■		■		■							■																								■	
Remeteszőlős																																							
Solymár			■	■			■	■		■				■		■																							■
Telki			■					■																															
Tinnye			■					■						■																									
Tök			■				■										■																						■
Üröm			■					■																															
Zsámbék	■		■	■	■		■	■	■	■			■									■																	■
Szentendrei kistérség																																							
Budakalász			■					■						■																									■
Csobánka			■					■								■																							■

Dunakanyar Fenntartható Turizmusfejlesztési Stratégia

	kastély, palota	kúria	templom	vár, várom	tájház, népi lakóház	pince, pincesor, prészáz	múzeum	szobor, emlékmű	kálvária	helytörténeti gyűjtemény, kiállítás	vízimalom	magtár	kisvasút	tó, horgászó, horgászhely	vadászat	barlang	látogatóközpont, erdei iskola	túraútvonal, turisztikai központ	arborétum, fűvészkert	kisállatkert	vadászpark	lovaspark, lovaglási lehetőség	golf	sípálya	műanyag sípálya	bobbálya, motocross pálya	védett park, parkerdő	hajóállomás, révátkelő, jachtkikötő	repülőter, repülési lehetőség	fedett uszoda	strandfürdő, dunai strand	meleg vizű strand	szanatórium	gyógyüdülő	konferenciaközpont, rendezvények, rendezvényprogramok			
Dunabogdány			■				■	■	■				■									■					■									■		
Kisoroszi			■		■		■						■										■	■				■			■						■	
Leányfalu		■	■		■		■									■							■				■						■			■		
Pilisszentkereszt, Dobogókő			■		■		■	■									■							■											■			
Pilisszentlászló			■										■				■						■													■		
Pócsmegyer		■	■										■										■															
Pomáz	■	■	■				■	■		■						■	■							■														
Szentendre		■	■		■		■	■	■	■							■	■					■					■				■	■				■	■
Szigetmonostor			■										■										■					■									■	■
Tahitófalu		■	■		■											■	■						■				■										■	■
Visegrád	■		■	■			■	■	■							■	■	■	■			■	■	■		■		■			■	■				■	■	
Szobi kistérség																																						
Bernecebaráti	■		■	■	■		■						■	■			■																					
Ipolydamásd			■	■			■								■																							
Ipolytölgyes			■		■		■								■																							
Kemence			■		■		■	■							■								■		■												■	■
Kóspallag			■	■								■	■	■			■																					
Letkés			■				■								■																							■
Márianosztra			■		■		■	■							■																							■
Nagybörzsöny			■		■	■	■			■	■		■	■	■		■	■																				■
Perőcsény			■	■									■	■	■																							■
Szob	■		■				■	■							■		■										■											■
Tésa			■											■																								

Dunakanyar Fenntartható Turizmusfejlesztési Stratégia

	kastély, palota	kúria	templom	vár, várom	tájház, népi lakóház	pince, pincesor, prészáz	múzeum	szobor, emlékmű	kálvária	helytörténeti gyűjtemény, kiállítás	vízimalom	magtár	kisvasút	tó, horgászó, horgászhely	vadászat	barlang	látogatóközpont, erdei iskola	túraútvonal, turisztikai központ	arborétum, fűvészkert	kisállatkert	vadásparc	lovaspark, lovaglási lehetőség	golf	sípálya	műanyag sípálya	bobbálya, motocross pálya	védett park, parkerdő	hajóállomás, révátelkő, jachtkikötő	repülőter, repülési lehetőség	fedett uszoda	strandfürdő, dunai strand	meleg víztü strand	szanatórium	gyógyüdülő	konferenciaközpont, rendezvények, rendezvényprogramok				
Vámosmikola	■		■				■		■						■																					■	■		
Zebegény			■		■	■	■		■					■	■	■	■	■						■			■											■	■
Rétsági kistérség																																							
Alsópetény	■		■				■		■					■				■																				■	■
Bánk			■		■		■		■					■																								■	■
Berkenye			■		■		■		■																														
Borsosberény		■	■				■		■																														
Diósjenő	■		■		■	■	■		■					■				■									■												
Felsőpetény	■		■				■		■					■													■												
Horpács		■	■				■		■						■																								
Keszeg	■		■									■		■													■												
Kétfodony			■		■		■		■			■			■			■																					
Kisecset			■		■		■		■																														
Legénd	■	■	■																				■																
Nagyoroszi	■		■				■		■									■																					
Nézsza	■		■				■		■			■															■												
Nógrád			■	■	■		■		■									■																					■
Nógrádsáp			■				■		■							■																							
Nőtincs		■	■				■		■				■														■												
Ősagárd			■				■																																
Pusztaberki			■				■		■																														
Rétság		■	■				■		■					■									■							■									■
Romhány	■	■	■				■		■									■																					

Dunakanyar Fenntartható Turizmusfejlesztési Stratégia

	kastély, palota	kúria	templom	vár, várom	tájház, népi lakóház	pince, pincesor, prészház	múzeum	szobor, emlékmű	kálvária	helytörténeti gyűjtemény, kiállítás	vízimalom	magtár	kisvasút	tó, horgászó, horgászhely	vadászat	barlang	látogatóközpont, erdei iskola	túraútvonal, turisztikaközpont	arborétum, fűvészkert	kisállatkert	vadaspark	lovaspark, lovaglási lehetőség	golf	sípálya	műanyag sípálya	bobbálya, motocross pálya	védett park, parkerdő	hajóállomás, révátkelő, jachtkikötő	repülőter, repülési lehetőség	fedett uszoda	strandfürdő, dunai strand	meleg vízi strand	szanatórium	gyógyüdülő	konferenciaközpont, rendezvények, rendezvényprogramok		
Szátok		■	■																																		
Szendehely			■		■		■	■	■						■			■					■														■
Szente			■																																		
Tereske	■	■	■							■				■																							
Tolmács	■	■	■											■																							
Dorogi kistérség																																					
Annavölgy								■																													
Bajna	■		■					■	■							■																					
Csolnok		■						■						■																						■	■
Dág																																					
Dorog			■		■		■	■	■	■				■		■		■						■												■	■
Epöl			■																																		
Kesztölc			■		■		■	■							■	■	■	■					■														
Leányvár			■		■		■																														■
Máriaalom			■			■																															
Nagysáp			■	■																			■														
Piliscsév			■			■										■									■												
Sárisáp			■		■																																
Tokod			■			■								■																							
Tokodaltáró			■																																		
Úny		■	■		■	■		■																													
Esztergomi-Nyergesújfalui kistérség																																					

Turisztikai termékek szerint az alábbiakban csoportosíthatjuk a DTFT területén található vonzerőket:

1. Kulturális és örökségturizmus

Kastély, palota, kúria, vár, várróm az alábbi településeken található:

- Váci kistérség: Acsa, Csóvár, Galgagyörk, Kisnémedi, Penc, Rád, Vác, Vácduka, Váchartyán és Verőce.
- Dunakeszi kistérség: Fót és Göd.
- Pilisvörösvári kistérség: Budajenő, Nagykovácsi, Páty, Pilisszántó, Solymár és Zsámbék.
- Szentendrei kistérség: Leányfalu, Pomáz, Szentendre, Tahitófalu és Visegrád.
- Szobi kistérség: Bernecebaráti, Ipolydamásd, Kóspallag, Perőcsény, Szob és Vámosmikola.
- Rétsági kistérség: Alsópetény, Borsosberény, Diósjenő, Felsőpetény, Horpács, Keszeg, Legénd, Nagyoroszi, Nézsa, Nógrád, Nőtincs, Rétság, Romhány, Szátok, Tereske és Tolmács.
- Dorogi kistérség: Bajna és Úny.
- Esztergom-Nyergesújfalui kistérség: Dömös, Esztergom és Pilismarót

Népi lakóház, pince, pincesor, présház, vízimalom, magtár

- Váci kistérség: Csóvár, Kismaros, Nagymaros, Rád, Szokolya, Vác, és Verőce.
- Dunakeszi kistérség: Fót
- Pilisvörösvári kistérség: Budajenő, Páty, Pilisszentiván, Pilisvörösvár, Tök és Zsámbék.
- Szentendrei kistérség: Pilisszentkereszt, Szentendre és Tahitófalu.
- Szobi kistérség: Bernecebaráti, Ipolytölgyes, Kemence, Márianosztra, Nagyörzsöny (vízimalom) és Zebegény.
- Rétsági kistérség: Bánk, Berkenye, Diósjenő, Keszeg, Kétdobony, Kiscset, Nézsa és Szendehely.
- Dorogi kistérség: Dorog, Kesztlőc, Máriahalom, Piliscsév, Sárísáp, Tokod és Úny.

- Esztergom-Nyergesújfalui kistérség: Esztergom, Lábatlan, Mogyorósbánya, Pilismarót, Süttő és Tát.

Múzeum

- Váci kistérség: Kismaros, Penc, Vác, és Verőce.
- Pilisvörösvári kistérség: Páty, Piliscsaba, Pilisszentiván, Pilisvörösvár, Solymár és Zsámbék.
- Szentendrei kistérség: Pilisszentkereszt, Pomáz, Szentendre és Visegrád.
- Szobi kistérség: Kemence, Márianosztra, Nagyörzsöny, Szob és Zebegény.
- Rétsági kistérség: Berkenye, Borsosberény, Horpács, Kétdobony, Nagyoroszi, Ósagárd.
- Dorogi kistérség: Dorog és Keszthely.
- Esztergom-Nyergesújfalui kistérség: Esztergom, Nyergesújfalu és Pilismarót.

Templom

Néhány település kivételével mindenhol található. (pl. Annavölgy, Tokodaltárón nincs)

Szobor, emlékmű, kálvária

Szinte minden településen található valamilyen szobor vagy emlékmű.

Helytörténet gyűjtemény, kiállítások

- Váci kistérség: Kismaros, Szokolya és Vác.
- Dunakeszi kistérség: Dunakeszi.
- Pilisvörösvári kistérség: Páty, Solymár és Zsámbék.
- Szentendrei kistérség: Dunabogdány, Pomáz és Szentendre.
- Szobi kistérség: Nagyörzsöny, Vámosmikola és Zebegény.
- Rétsági kistérség: Alsópetény, Berkenye, Borsosberény, Felsőpetény, Nógrád, Rétság, Szendehegy és Tereske.
- Dorogi kistérség: Bajna és Dorog.
- Esztergom-Nyergesújfalui kistérség: Bajót, Dömös, Esztergom, Lábatlan, Mogyorósbánya és Nyergesújfalu.

2. Aktív turizmus

Kerékpártúrák a Dunakanyarban

Kiépített kerékpárutak:

- Tát-Tokoldaltáró
- Szob
- Zebegény-Verőce
- Verőce-Göd
- Dunakeszi
- Luppya-sziget-Budakalász
- Békásmegyer-Szentendre-Leányfalu
- Szigetmonostor-Pócsmegyer

Tervezett EuroVelo Kerékpáros Vándorút a Dunakanyarban:

Bajna-Nagysáp-Mogyorósbánya-Esztergom-Pilismarót-Dömös-Visegrád-Dunabogdány-Tahitótfalu-Szentendre-Budapest.

Lovaglás a Dunakanyarban

- Dunakeszi kistérség: Dunakeszi és Göd.
- Pilisvörösvári kistérség: Tök és Zsámbék.
- Szentendrei kistérség: Dunabogdány, Kisoroszi, Leányfalu, Pilisszentlászló, Pócsmegyer, Szentendre, Szigetmonostor, Tahitótfalu, Visegrád.
- Szobi kistérség: Kemence.
- Rétsági kistérség: Legénd, Rétság és Szendehely.
- Dorogi kistérség: Keszölc és Nagysáp.
- Esztergom-Nyergesújfalui kistérség: Esztergom és Pilismarót.

Golf a Dunakanyarban

- Dunakeszi kistérség: Göd.
- Szentendrei kistérség: Budakalász, Kisoroszi és Visegrád.

Dunaparti települések:

- Váci kistérség: Kismaros, Nagymaros, Sződliget, Vác és Verőce.
- Dunakeszi kistérség: Dunakeszi és Göd.

- Szentendrei kistérség: Budakalász, Dunabogdány, Kisoroszi, Leányfalu, Pócsmegyer, Szentendre, Szigetmonostor, Tahitótfalu és Visegrád.
- Szobi kistérség: Szob és Zebegény.
- Esztergom-Nyergesújfalui kistérség: Dömös, Esztergom, Lábatlan, Nyergesújfalu, Pilismarót, Süttő és Tát.

Kikötő, révátkelő, jachtkikötők a Dunakanyarban

- Váci kistérség: Kismaros, Nagymaros, Sződ, Sződliget, Vác és Verőce.
- Dunakeszi kistérség: Dunakeszi és Göd.
- Szentendrei kistérség: Dunabogdány, Kisoroszi, Leányfalu, Pócsmegyer, Szentendre, Szigetmonostor, Tahitótfalu és Visegrád.
- Szobi kistérség: Perőcsény és Zebegény.
- Esztergom-Nyergesújfalui kistérség: Dömös, Esztergom és Pilismarót.

Repülőtér, repülési lehetőség a Dunakanyarban

- Pilisvörösvári kistérség: Budakeszi.
- Rétsági kistérség: Rétság.
- Esztergom-Nyergesújfalui kistérség: Esztergom.

Tanösvény, oktató- és látogatóközpontok, erdei iskolák a Dunakanyarban

- Váci kistérség: Szokolya és Vác.
- Dunakeszi kistérség: Dunakeszi és Fót.
- Pilisvörösvári kistérség: Páty és Pilisszántó.
- Szentendrei kistérség: Csobánka, Leányfalu, Pomáz, Szentendre, Tahitótfalu és Visegrád.
- Szobi kistérség: Zebegény.
- Dorogi kistérség: Keszölc.
- Esztergom-Nyergesújfalui kistérség: Dömös, Esztergom és Süttő.

Turistaközpontok, túraútvonalak a Dunakanyarban

- Váci kistérség: Kisnémedi, Nagymaros, Sződliget, Vác és Verőce.
- Dunakeszi kistérség: Dunakeszi.
- Pilisvörösvári kistérség: Budakeszi, Nagykovácsi, Páty, Pilisborosjenő, Piliscsaba, Solymár és Tök.

- Szentendrei kistérség: Csobánka, Pilisszentkereszt, Pilisszentlászló, Pomáz, Szentendre, Tahitótfalu és Visegrád.
- Szobi kistérség: Bernecebaráti, Ipolytölgyes, Kóspallag, Nagyörzsöny, Szob és Zebegény.
- Rétsági kistérség: Diósjenő, Kétdobony, Nagyoroszi, Nógrád, Romhány és Szendehely.
- Dorogi kistérség: Dorog és Keszölc.
- Esztergom-Nyergesújfalui kistérség: Bajót, Dömös, Esztergom, Lábatlan, Mogyorósbánya, Nyergesújfalu, Pilismarót és Süttő.

Az Országos Kék Túrahoz tartozó területek:

Dorog-Piliscsaba 18,6 km

Piliscsaba-Hűvösvölgy - Hűvösvölgy-Solymári-völgy 21,7 km és 13,9 km

Solymári-völgy-Dobogókő 22,3 km

Dobogókő-Visegrád 24,2 km

Nagymaros-Kóspallag - Kóspallag-Nógrád 17,9 km és 20,2 km

Nógrád-Naszály-nyereg, Naszály-nyereg-Kétdobony és Kétdobony-Hollókő

Barlangok a Dunakanyarban

- Váci kistérség: Nagymaros és Verőce.
- Pilisvörösvári kistérség: Solymár.
- Szobi kistérség: Zebegény.
- Rétsági kistérség: Nógrádsáp.
- Dorogi kistérség: Bajna, Dorog, Keszölc és Piliscsév.
- Esztergom-Nyergesújfalui kistérség: Bajót, Lábatlan, Pilismarót és Mogyorósbánya.

Arborétum, park, parkerdő, fűvészkert, vadspark a Dunakanyarban

- Pilisvörösvári kistérség: Budakeszi és Pilisvörösvár
- Szentendrei kistérség: Budakalász, Csobánka és Visegrád.
- Rétsági kistérség: Alsópetény és Kétdobony.
- Esztergom-Nyergesújfalui kistérség: Lábatlan.

Tavak a Dunakanyarban (horgászat, fürdés céljára)

- Váci kistérség: Acsa, Csővár, Püspökszilágy, Sződliget és Vác.
- Dunakeszi kistérség: Dunakeszi és Fót.

- Pilisvörösvári kistérség: Piliscsaba, Pilisszentiván, Pilisvörösvár, Solymár, Tinnye és Zsámbék.
- Szentendrei kistérség: Budakalász, Dunabogdány, Kisoroszi, Pilisszentlászló, Pócsmegyer és Szigetmonostor.
- Szobi kistérség: Bernecebaráti, Kóspallag, Nagybörzsöny, Perócsény és Zebegény.
- Rétsági kistérség: Alsópetény, Bánk, Diósjenő, Keszeg, Nőtincs, Rétság, Tereske és Tolmács.
- Dorogi kistérség: Csolnok, Dorog és Tokod.
- Esztergom-Nyergesújfalui kistérség: Esztergom, Nyergesújfalu, Pilismarót, Süttő és Tát.

Vadászat a Dunakanyarban (vadásztársaságokhoz tartozó települések)

- Váci kistérség: Acsa, Kismaros, Kosd, Nagymaros, Penc, Püspökhatvan, Püspökszilágy, Rád és Vác.
- Szobi kistérség: Bernecebaráti, Ipolydamásd, Ipolytölgyes, Kemence, Kóspallag, Letkés, Márianosztra, Nagybörzsöny, Perócsény, Szob, Tésa, Vámosmikola és Zebegény.
- Rétsági kistérség: Horpács, Kétdobony és Szendehely.
- Dorogi kistérség: Epöl.
- Esztergom-Nyergesújfalui kistérség: Mogyorósbány és Süttő.

Sípályák a Dunakanyarban

A térségben hat természetes és két mesterséges sípálya található:

- Váci kistérség: Szokolya és Nagy-Hideghegy-Magastax (Nagybörzsöny).
- Szentendrei kistérség: Dobogókő és Visegrád.
- Szobi kistérség: Kemence és Zebegény.
- Pilisvörösvári kistérség: Budakeszi (műanyag pálya)
- Dorogi kistérség: egy műanyag pálya Dorogon.

Motocross pálya: Piliscsév

Nyári bobbpálya: Visegrád.

Kisvasutak a Dunakanyarban

A Dunakanyarban 3 kisvasút található:

- Váci kistérség: Kismaros-Szokolya-Királyrét (11 km, 1893)
- Szobi kistérség: Nagyörzsöny-Nagyirtáspuszta (8 km, 98 éves, 1908) és Kemence-Godovár-(Fekete völgy) (2 km/4km, 1910)

3. Egészségturizmus

Fedett uszoda, strandfürdő, dunai strand, meleg vizű strand, szanatórium, gyógyüdülő a következő településeken található:

- Váci kistérség: Vác.
- Dunakeszi kistérség: Göd.
- Szentendrei kistérség: Budakalász, Csobánka, Dunabogdány, Kisoroszi, Leányfalu Pilisszentkereszt, Szentendre, Szigetmonostor és Visegrád.
- Szobi kistérség: Kemence.
- Rétsági kistérség: Bánk és Diósjenő.
- Dorogi kistérség: Csolnok és Dorog.
- Esztergom-Nyergesújfalui kistérség: Esztergom, Nyergesújfalu és Pilismarót.

4. Konferenciaturizmus

Fesztiválok, rendezvények szinte minden településen megrendezésre kerülnek. A következőkben azokat a településeket emeljük ki, amelyek rendezvénytárakban is jelölnek:

- Váci kistérség: Csóvár, Kismaros, Kislémedi, Nagymaros, Rád, Szokolya, Szódliget, Vác, Verőce.
- Dunakeszi kistérség: Fót
- Pilisvörösvári kistérség: Budakeszi, Nagykovácsi, Páty, Solymár, Tök, Zsámbék.
- Szentendrei kistérség: Budakalász, Dunabogdány, Szentendre, Szigetmonostor, Tahitótfalu és Visegrád.
- Szobi kistérség: Kemence, Letkés, Márianosztra, Nagyörzsöny és Szob.
- Rétsági kistérség: Alsópetény, Bánk, Nógrád és Szendehely.

- Dorogi kistérség: Csolnok, Dorog és Leányvár.
- Esztergom-Nyergesújfalui kistérség: Bajót, Dömös, Esztergom, Lábatlan, Mogyorósbánya, Nyergesújfalu, Pilismarót és Tát.

Konferenciahelyszínek:

- Váci kistérség: Szokolya és Vác.
- Dunakeszi kistérség: Fót és Göd.
- Pilisvörösvári kistérség: Budakeszi, Nagykovácsi, Páty, Pilisborosjenő, Piliscsaba és Pilisvörösvár.
- Szentendrei kistérség: Leányfalu, Pilisszentlászló, Szentendre és Visegrád.
- Szobi kistérség: Kemence és Zebegény.
- Rétsági kistérség: Bánk.
- Dorogi kistérség: Csolnok és Dorog.
- Esztergom-Nyergesújfalui kistérség: Esztergom.

5. Falusi turizmus helyszínek (napraforgós minősítéssel – 2005. évi adatok):

- Váci kistérség: Püspökszilágy és Szokolya.
- Szentendrei kistérség: Budakalász, Kisoroszi, Pócsmegyer és Tahitótfalu,
- Szobi kistérség: Kóspallag.
- Rétsági kistérség: Bánk, Diósjenő, Horpács.
- Dorogi kistérség: Tokod, Epöl.
- Esztergom-Nyergesújfalui kistérség: Pilismarót, Tát.

Az alábbiakban vizsgáljuk a 8 kistérség azon településeit, ahol kereskedelmi és magán szálláshelyek (Forrás: KSH 2005.) találhatóak, illetve a kínálatot és a további fejlesztési javaslatokat nézzük meg az eddig elkészült stratégiák, programok, személyes tapasztalataink és a ProRégió által vezetett műhelymegbeszélések kapcsán:

3.3.1 Dunakeszi kistérség

A Dunakeszi kistérség számos turisztikai attrakcióval rendelkezik, ám ezek összefogása nem jellemző. Fontos feladatként jelenik meg a kistérség számára a közös marketing terv, közös kiadványok készítése, erőteljesebb és összehangolt turizmus-marketing munka összefogással az önkormányzatok és a vállalkozói szféra között. **Dunakeszi** a sportturizmusban, **Fót** a kulturális-, a vallási- és a természeti értékeken alapuló turizmusban, **Göd** pedig az üdültetés mellett az aktív és az egészségturizmusban tudna részt venni. Két új wellness szálláshellyel bővült a térség kínálata az elmúlt években (Pólus Palace Golf és Wellness Hotel és Aphrodité Wellness Hotel), ami a minőségi turizmus irányába mutat.

Mindhárom városnak olyan **kulturális örökségei** vannak, amelyekre különböző programok, **rendezvények szervezhetők** kistérségi szinten a nagyobb látogatottság érdekében. A kulturális turizmus kiépítésében szükség van PR tevékenységre. Fontos feladat lenne a **gödi termálstrand felújítása és a lepkefaunájáról híres fóti Somlyó fejlesztése**. A Duna parton vízi sportolásra és egyéb aktív pihenéshez alkalmas helyszínek kialakítása javasolt, valamint a **kerékpárút fejlesztése** a településeken belül és a Duna-part felé. Jelenleg a Duna-parton van kiépített kerékpárút Dunakeszinél és Gödtől észak felé. Dunakeszi-Göd kerékpárút jelenleg épül, valamint tervbe van véve a Dunakeszi-Fót vonal kiépítését is. A településeken belül meglévő nyomvonalak felülvizsgálata szükséges.

A térségben további tanösvényeket kellene kialakítani, a legközelebbi tanösvény Katalinpusztán (Szendehely) és Fóton található, melyek iránt kimondottan nagy az érdeklődés. Például a védelem alatt álló gödi homokszigeten lenne lehetőség **tanösvény** kiépítésére, a szintén védelem alatt álló lápnál pedig tanutak-sétautak létrehozására, mely során a tulajdonosokat is érdekeltté lehetne tenni a beruházásban.

Az egykor betemetett **római kori emlékek** feltárására is szükséges lenne, tematikusan ide tartozik Pomáz, Szentendre, Dunabogdány, Visegrád is. A Hadrianus császár idején a Duna jobb partja mentén kiépített határvonal, a Limes számos építészeti emléke feltárásra vár.

A **tanuszodák és tornacsarnokok** építése mindhárom városban nemcsak az oktatás szempontjából nélkülözhetetlen, hanem a rehabilitációs célú órák is könnyebben megszervezhetőek lennének. A sportlétesítmények fejlesztésével nemcsak az egészséges életre való nevelés valósulhatna meg, hanem a turisztikai vonzerő is bővíthetne.

Fontos lenne a három település központjának fejlesztése, rehabilitációja.

Az Alagon levő LOVI egy részét a közelmúltban értékesítették, lakóparkot terveznek az értékesített területre, mely korábban a kistérség egyik kihasználatlan turisztikai attrakciójának számított.

A dunakeszi **lovassportot** a gödi **termálvízzel** összekapcsolva több napos kínálatot lehetne biztosítani a térségbe látogatók számára. Jelenleg ugyanis legfeljebb néhány órára érkeznek turisták a kistérségbe, eddig nem volt arra példa, hogy a települések összehangolják turisztikai kínálatukat. **Sportrepülőtér** is van a közelben, az ebben rejlő lehetőséget térségi összefogással ki lehetne aknázni.

Jellemző a térségben a **helyi identitás hiánya**. Kevés rendezvényt szerveznek.

Dunakeszi kistérség szálláshelyei 2004.

Régió, helység	Egységek száma			Férőhelyek száma		
	Kereskedelmi	ebből: szállodák	magán-	Kereskedelmi	ebből: szállodák	magán-
2004						
	Szálláshelyek			Szálláshelyek		
Közép-Magyarország	2004					
Dunakeszi*	1	0	0	8	0	0
Fót	1	0	1	32	0	9
Göd	2	1	14	183	40	46
Dunakeszi kistérség	4	1	15	223	40	55

*A 2004-es statisztika alapján Dunakeszin nincsenek szálláshelyek, a 2003-a adatok szerepelnek a táblázatban.

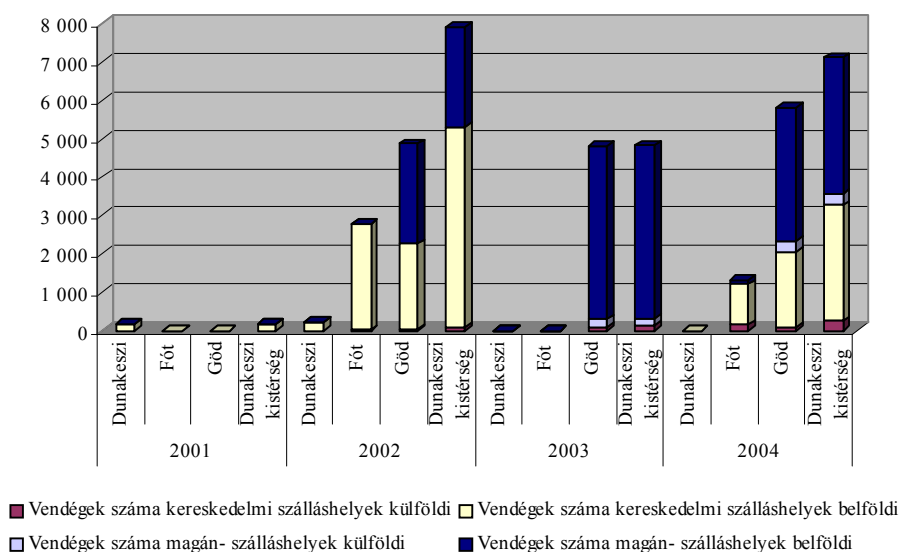
Gödön tovább bővült a kínálat az ötcsillagos Pólus Palace Golf és Wellness Hotellel (58 szoba). A három település turisztikai kínálatát a vonzerőleltárban kerül bemutatásra.

A szálláshelyek száma (a KSH. 2004. évi adatai alapján) viszonylag alacsonynak mondható – ezen javított a két új szálloda. A kistérséget **7-8 ezer vendég** kereste fel az elmúlt években,

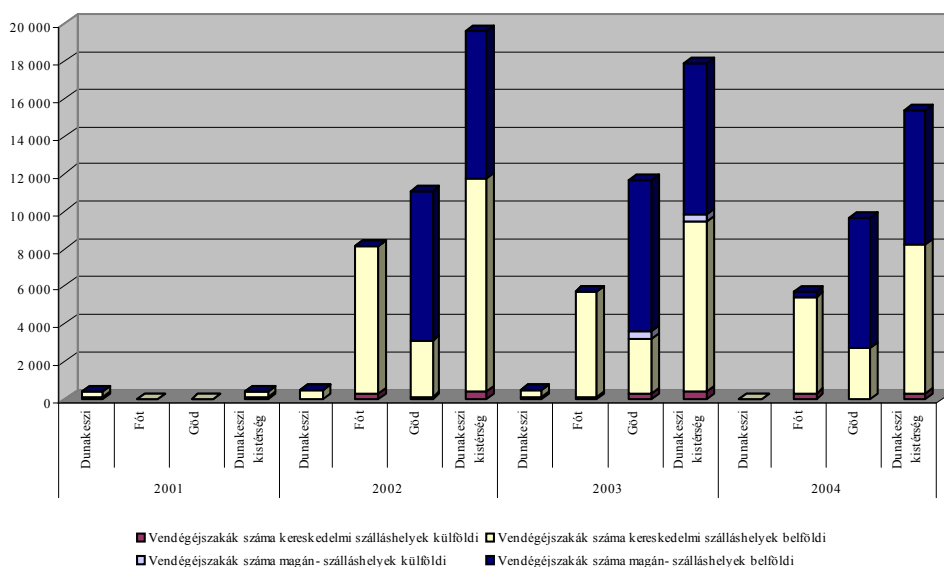
2005-2006-ban ez a szám valószínűleg növekedést fog mutatni, a megnyílt új szállodáknak köszönhetően.

A vendégek **15-20 ezer vendégéjszakát** töltöttek a kistérségben. Az átlagos tartózkodási idő 2,27 napról 2,02 napra csökkent a vizsgált időszakban. Jellemző a belföldi vendégek jelenléte a kistérségben, akik esetében 2 nap feletti, míg a külföldiek két nap alatti átlagos tartózkodást regisztráltak.

Dunakeszi kistérség vendégek száma 2001-2004

Dunakeszi kistérség vendégéjszakai 2001-2004

3.3.2 Pilisvörösvári kistérség

A Pilisvörösvári kistérségben is számos történeti, kulturális, természeti és ember alkotta örökséghelyszín, mint turisztikai attrakció várja a látogatókat, valamint számos nemzetiség hagyományai, kultúrái lelhetőek fel.

Kastélyok, kúriák, várromok Budakeszin, Nagykovácsiban, Pátyon, Pilisszántón, Solymáron, Zsámbékon, templomok minden településen, pincék Pátyon és Tökön, múzeumok Pátyon, Piliscsabán, Pilisszentivánon, Pilisvörösváron és Zsámbékon találhatóak. Az aktív turizmusban jelentős szerepet játszik a számos túraútvonal, – a kistérség hegyei, erdősegei kedvelt kirándulóhelyek, melyek a Duna-Ipoly Nemzeti Park területei – mely szinte minden települést érint, a tanösvények és oktatóközpontok Pátyon, Pilisszentivánon, a számos tó, mely horgászásra alkalmas, lovaglási lehetőség Tökön és Zsámbékon. Számos település rendez különböző fesztiválokat, rendezvényeket, búcsúkat, egyházzenei rendezvényeket, koncerteket. Fontos kiemelni Piliscsabát, hisz szálláshelyei a mozgássérültek számára teljes körű szolgáltatást nyújtanak.

A legtöbb turisztikai attrakcióval rendelkező települések: Budakeszi, Páty, Solymár és Zsámbék.

30 évvel ezelőtt a fővárosi nyugdíjasok hétfégi kirándulásai szerveződtek a térségbe, de ma sok olyan terület van, ahova nem lehet bemenni a védettség miatt. Össze kell hangolni a természetvédelmet a használattal, mert jelenleg sajnos egymással szemben állnak. (pl. terepmotorosok). Fontos lenne bizonyos területeket rekreációs zónaként elfogadtatni.

A térség turisztikai potenciáljai azonban jórészt továbbra is kiaknázatlannak mondhatók. A Pilisi-medencében hiányos a turizmus fizikai és szellemi infrastruktúrája.

Hiányoznak pl. **a lovas és kerékpáros útvonalak**, a hétfégi kiránduló turizmus célterületei, a jóléti erdők szolgáltatásainak fejlesztése is elmaradt. Pl. Nagykovácsiban erdei kerékpárút térképterve készült el, a megvalósulás azonban még várat magára.

A **falusi turizmus** egyelőre kezdeményekben van jelen a kistérségben.

Nagy szükség lenne a kínálati oldal összehangolására, a helyszínek, események, szolgáltatások közös, egymásra épülő kialakítására is, továbbá nélkülözhetetlen a települések közötti összefogás, az értékek, a hagyományok megőrzése szempontjából is.

Az **ökoturizmus** feltételei adottak ugyan, az érintett természetvédelmi és civil szervezetek első lépéseiket most teszik csak a védett területek oktatási szempontokat előtérbe helyező feltárása területén. **Erdei iskolarendszer** kialakítása lenne javasolt, budapesti iskolákkal összefogva, egy mintagazdaság létrehozásával. A **Pilis forrásainak látogathatóvá** tétele is fontos feladat.

Fontos fejlesztési terület lehet még a **lovasturizmus, a szakrális- és a kerékpárturizmus** feltételeinek javítása.

Ugyan csak részben kapcsolódik a turizmushoz, de lakóinak életminősége mellett a térség atraktivitását is növelné a **sportlétesítmények** építése, a sportolásra alkalmas terek kialakítása, valamint a közterületek fásítása, közterek parkosítása. Ehhez kapcsolódik a településeken évente megrendezésre kerülő egészségnapok, valamint az egészségügy fejlesztése.

Tervezett projektek a turizmus területén az **ÉLŐ ÉS ÉLHETŐ TEREK A PILISI-MEDENCÉBEN** című tanulmányból (2004):

- a szálláshelyi kínálat bővítése Pilisvörösváron, Ürömön, Nagykovácsiban,
- a lovas turizmus szolgáltatásainak bővítése Pilisvörösváron és Nagykovácsiban,
- a tinnyeai turisztikai információs táblák elhelyezése,
- a piliscsabai Sólyom kilátótorony és turistaút,
- piliscsabai falumúzeum és nemzetiségi ház kialakítása,
- piliscsabai szabadtéri színpad, faluház,
- a pilisszentiváni vendégház,
- két pilisvörösvári konyhabővítés,
- tinnyeai helytörténeti kiállítás korszerűsítése, népház.

A fentiek közül megvalósult:

- piliscsabai faluház az Uradalmi házban.

A Pilisvörösvári kistérségben az alábbi településeken regisztráltak kereskedelmi és magán szálláshelyeket:

- Biatorbágy
- Budajenő

- Herceghalom
- Pilisszentiván
- Budakeszi
- Pilisvörösvár
- Nagykovácsi
- Solymár
- Páty
- Telki
- Perbál
- Tök
- Pilisborosjenő
- Üröm
- Piliscsaba
- Zsámbék
- Pilisjászfalu

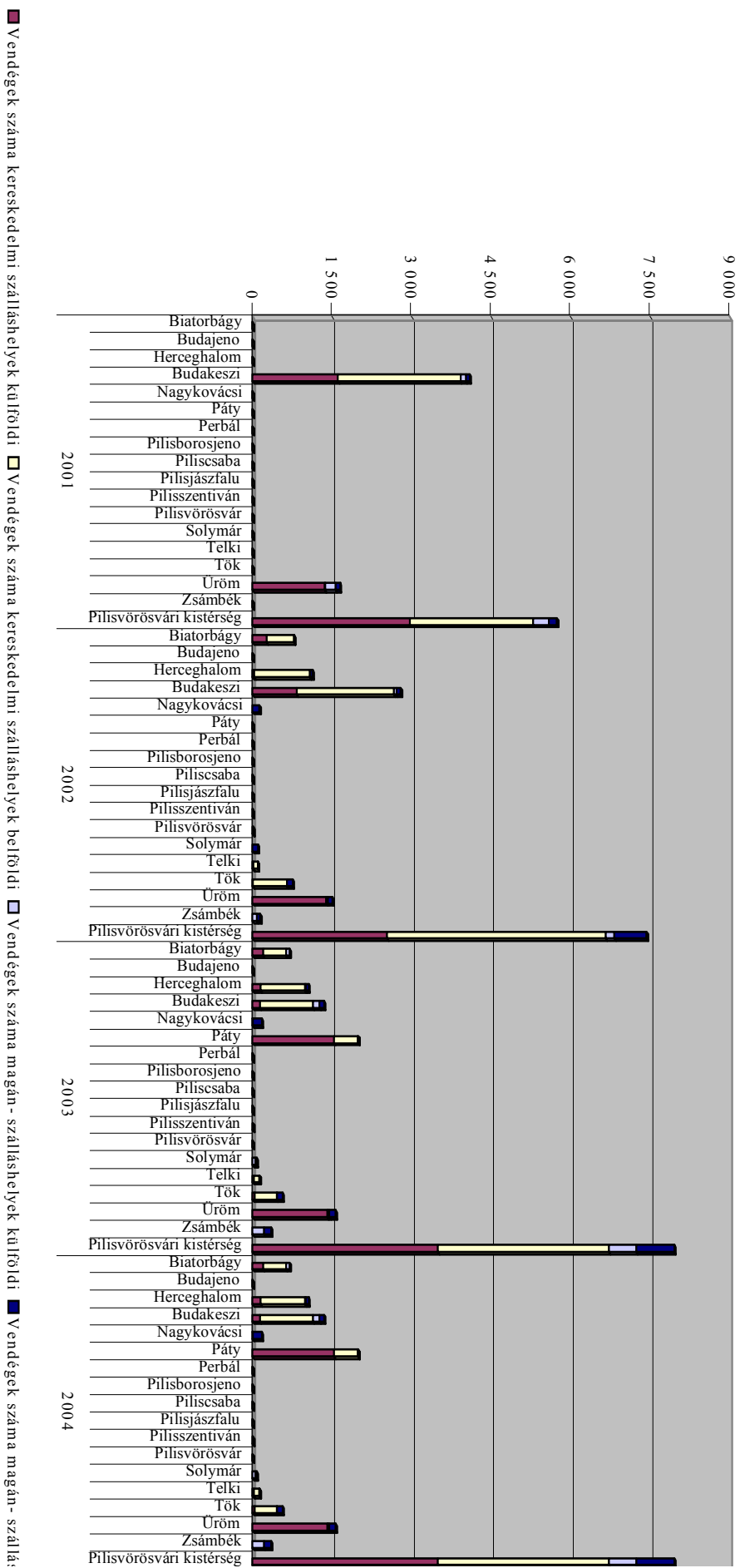
Pilisvörösvári kistérség szálláshelyei 2004.

Régió, helység	Egységek száma			Férőhelyek száma		
	Kereskedelmi	ebből:	magán-	Kereskedelmi	ebből:	magán-
szállodák		szállodák				
2004	Szálláshelyek			Szálláshelyek		
	összesen			összesen		
Biatorbágy	2		2	49		22
Budajenő			1	0		12
Herceghalom	1		3	40		25
Budakeszi	3	1	6	132	100	51
Nagykovácsi			1			6
Páty	1	1	4	89	89	36
Perbál						
Pilisborosjenő						
Piliscsaba						
Pilisjászfalu						
Pilisszentiván			2			10
Pilisvörösvár						
Remeteszőlős						
Solymár	1		1	24		66
Telki			1			4
Tök	1		10	52		30
Üröm	1		4	220		32
Zsámbék			21			138
Pilisvörösvári kistérség	10	2	56	606	189	432

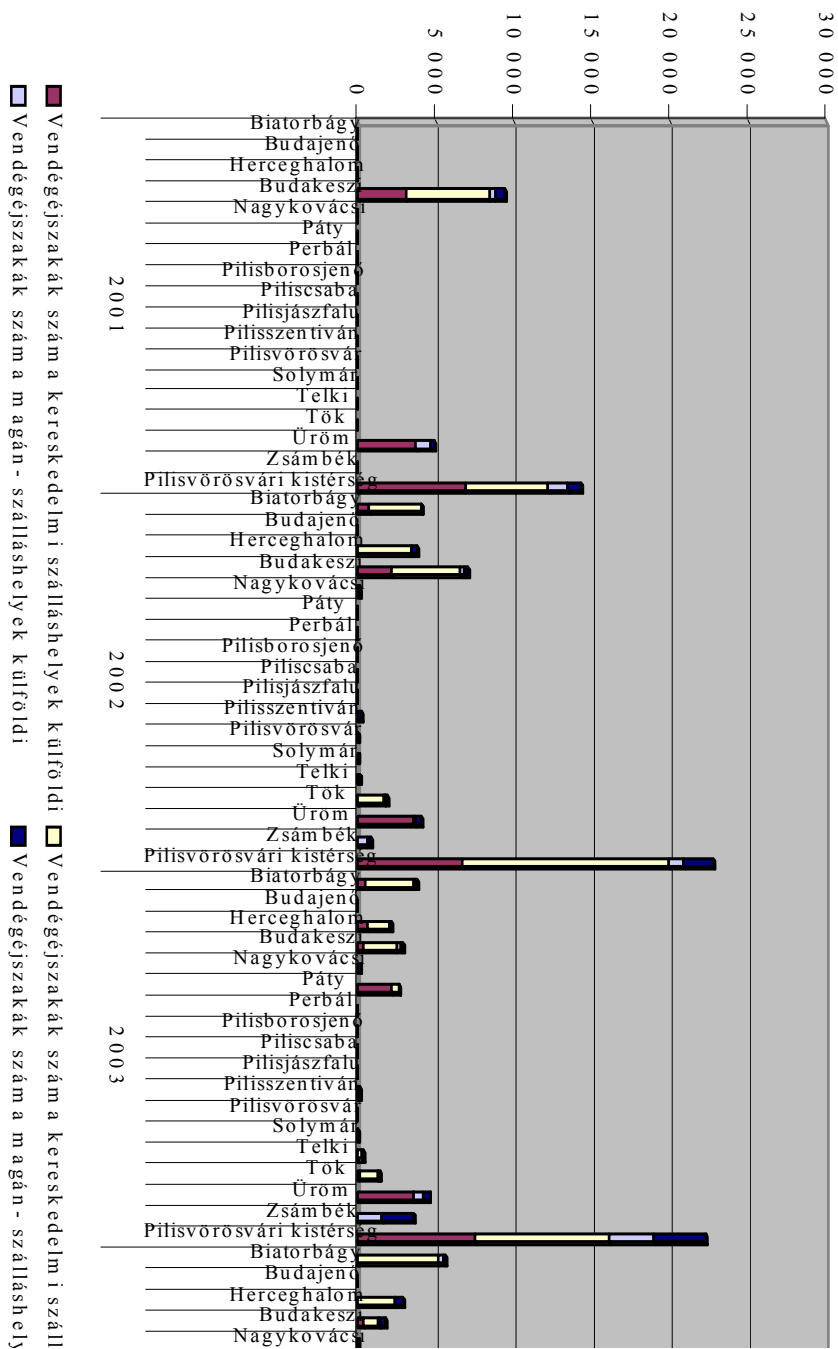
A Pilisvörösvári kistérségben a legtöbb kereskedelmi szálláshellyel Üröm, a legtöbb magán szálláshellyel Zsámbék rendelkezik. Az előző évekhez képest Budakeszin csökkent a legjelentősebben a szálláshelyek kínálata.

A legmagasabb látogatottság Budakeszit és Pátyot jellemezte az elmúlt években. A kistérséget **5-8 ezer vendég** látogatta meg, akik **20-30 ezer vendégéjszakát** tölthettek a településeken. Az átlagos tartózkodási idő **3,13 napról 4,21 napra** nőtt. A bel- és külföldi vendégek hasonló arányban látogatták a kereskedelmi szálláshelyeket, a magán szálláshelyeknél a belföldi vendégek aránya kb. 60%.

Pilisvörösvári kistérség vendégek száma 2001-2004

Pilisvörösvári kistérség vendégéjszakák 2001-2004

3.3.3 Szentendrei kistérség

„Turisztikai adottságai:⁴

- Magyarországon belül a Dunakanyar különösen sokrétű, kedvező turisztikai adottságokkal rendelkezik a természeti, a kulturális és a történelmi vonzerők terén egyaránt;
- Kedvezőek a feltételek a gyalogos, a kerékpáros, vízi és lovas turizmus fejlesztéséhez is;
- Itt is – mint világszerte mindenütt – növekszik a turisztikai kereslet az egyedi és helyi értékekre épülő kulturális és ökoturisztikai termékek iránt;
- Jelentős a wellness, szabadidő-turizmus is,
- Kiemelkedő szerepe van a szentendrei Skanzennek,
- A tervek között szerepel egy egészségügyi projekt, mely a fogyatékkal élők számára nyújt majd szolgáltatásokat.
- A belföldi turizmus növekedése várható,
- Mindemellett növekszik a társadalmi igény a települések helyi értékeinek megőrzésére.

Jelenleg azonban alacsony a térség természeti, kulturális, turisztikai vonzerejének „kihasználtsági szintje”:

- A vendégforgalom területi eloszlása aránytalan,
- Szezonális jellemzi a vendégforgalmat,
- Nem kielégítő a program- és szolgáltatás-kínálat,
- Alacsony a turizmus jövedelemtermelő képessége,
- Nem megfelelő a turizmusban dolgozók szakképzettsége, nyelvismerete,
- A kistérségben nincsen olyan intézmény, mely bemutató és oktatótermet biztosítana, „turisztikai kapuként” szolgálna.”

A térségi szereplők (civiliek, önkormányzatok) alulfinanszírozottak, csak pályázati forrásokból tudnak fejleszteni – ebből adódóan a fejlesztések esetlegesek, amire éppen pénz van, azt

⁴ Szentendrei Zöld Hírlevél 2005. ősz: Nyitott szemmel és nyitott szívvel a Dunakanyarban (Erdei Iskola Alapítvány)

tudják javítani. Ezt felismerve a kistérségben projekt-szemléletű fejlesztések a jellemzőek, három térséget alakítva ki: Szentendrei-sziget, Pilis, Dunamente. Eltérőek az adottságok, lehetőségek.

Szentendrei-sziget sorsát meghatározza, hogy Budapest vízbázisát jelenti, korlátozza a fejlesztési lehetőségeket, a mezőgazdaság normális működését is (milyen vegyszereket használhatnak, mikor stb.).

A Szentendrei-szigeten különösen lényeges a turizmus és a rekreációs lehetőségek fejlesztésének támogatása, mert az ivóvízbázis miatt más tevékenységek fejlesztésében nem gondolkodhatnak.

Szentendrei-sziget ökológiai fejlesztésének célja egy olyan szellemi központ megteremtése, amely az itt lakók számára munkalehetőség-bővülést, komfortosabb életkörülményeket, a tágabb környezet számára pedig a globális problémák megoldására válaszokat adó, hiteles intézménykomplexum működését jelenti, mely a kistérség egész arculatának egyik meghatározójává válik. A Tudásbázis oktató, kutató és termelő értékesítési tevékenységet végez majd, mely a Sziget vízbázis védelmét szolgálja.

A Dobogókői (Pilisszentkereszthez tartozik) komplex programok végrehajtása érinti a szomszéd régió területét is. Dömössel együttműködési megállapodás született.

Pomázi Teleki-Wattay kastély művészeti célú hasznosítása

Az intézmény – a „Magyar Kórusok Háza” – egyrészt lehetőséget biztosít a hazai kórusok számára továbbképzésre, gyakorlásra, komolyabb megmérettetésekre, versenyekre való felkészülésre. Másrészt énektanároknak, kórusvezetőknek, karnagyoknak, szólamvezetőknek szakmai továbbképzések, kurzusok, szemináriumok, magyar nyelv és irodalom tanároknak népzenei anyanyelvi továbbképzések megtartására. Szakmai konferenciákra, külföldi kórusoknak koncertek adására, szállásuk megoldására. Művészeti túrák szervezésére, kisebb előadások, hangversenyek, fesztiválok megrendezésére, galériák, kiállítások szervezésére, művésztelepek, alkotótáborok rendezésére, szakmai könyv-, kotta- és lemeztár létrehozására, hangstúdió kialakítására, saját kiadványok kiadására és szakmai és mecénás díjak alapítására is lehetőséget nyújt a program.

EuroVELO hálózat fejlesztése, Szentendre, Duna-parti panoráma kerékpárút építése

Projekt megvalósítása 2003-2006., tervezett költsége: 300 millió Ft (ROP támogatás). A projekt tartalma: A Duna és a Dera-patak mentén, a Kaszinótól indulva, a 11. sz. főútig tartó,

3 km hosszon meglévő árvízvédelmi töltés megerősítése, rajta 3,0 m szélességben aszfaltozott kerékpárút építése, kerékpáros pihenőhely kialakítása, nyilvános WC épület teljes felújítása, 10 ezer példányszámban információs kiadvány kiadása.

Szentendrei kistérség szálláshelyei 2004.

Régió, helység	Egységek száma			Férőhelyek száma		
	Kereskedelmi	ebből: szállodák	magán-	Kereskedelmi	ebből: szállodák	magán-
	Szálláshelyek			Szálláshelyek		
	összesen			összesen		
Budakalász	0	0	5	0	0	38
Csobánka	1	0	1	102	0	6
Dunabogdány	1	0	13	20	0	78
Kisoroszi	0	0	5	0	0	32
Leányfalu	2	0	17	62	0	551
Pilisszentkereszt	2	2	2	391	391	14
Pilisszentlászló	0	0	1	0	0	6
Pócsmegyer	0	0	1	0	0	8
Pomáz	1	1	3	102	102	46
Szentendre	13	1	25	630	0	9
Szigetmonostor						
Tahitótfalu	0	0	7	0	0	49
Visegrád	7	4	35	885	763	180
Szentendrei kistérség	27	8	115	2 192	1 256	1 017

A Szentendrei kistérségben Visegrádon, Szentendrén és Pilisszentkereszten összpontosul a kereskedelmi szálláshely kínálat, magánszálláshelyek esetében Leányfalu kiemelkedő.

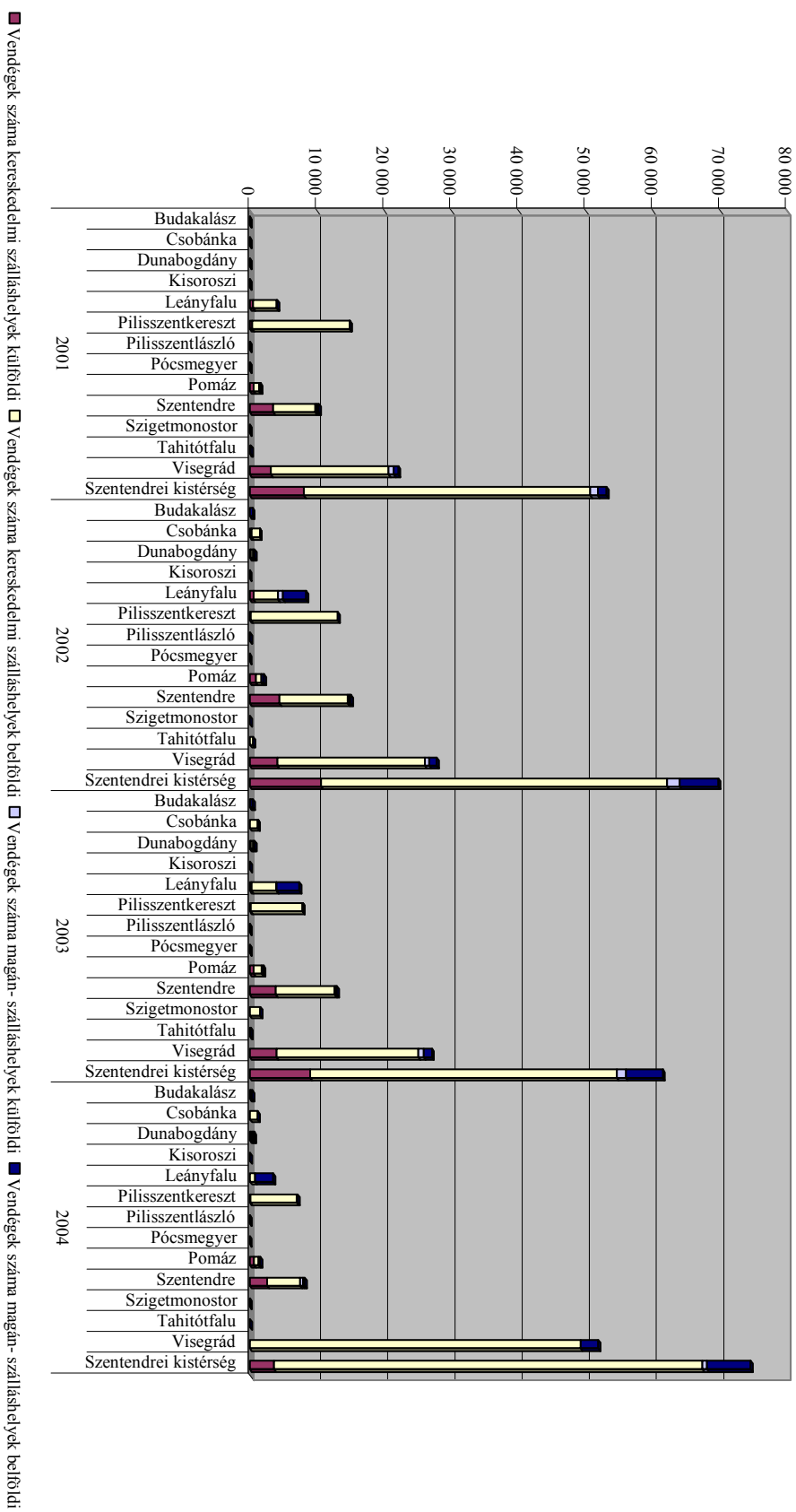
A Szentendrei kistérségben az alábbi települések rendelkeznek kereskedelmi és magánszálláshellyel:

– Budakalász	– Pilisszentkereszt
– Csobánka	– Pilisszentlászló
– Dunabogdány	– Pócsmegyer
– Kisoroszi	– Pomáz
– Leányfalu	– Szentendre

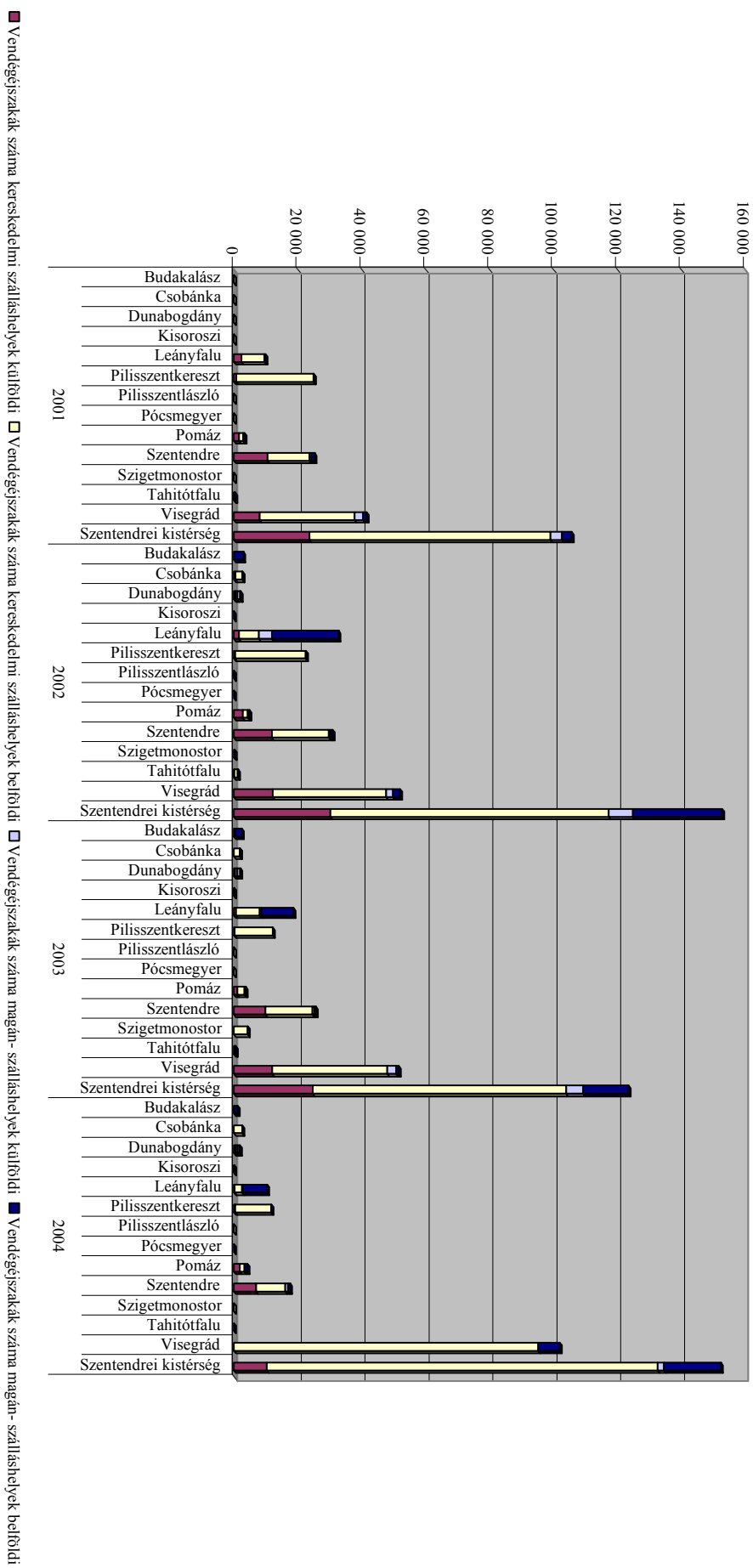
- Szigetmonostor
- Tahitótfalu
- Visegrád

A térségbe 70-72 ezer vendég látogat el, és 150 ezer vendégéjszakát tölt itt. Az átlagos tartózkodási idő 2,4 nap körül alakul, az elmúlt években csökkenést mutat. A belföldi-külföldi arány az elmúlt években eltolódott, magán szálláshelyek tekintetében a közel azonos arányból 90% belföldi és 10% külföldi eloszlás lett. A kereskedelmi szálláshelyekre évek óta a 90-10 %-os belföldi-külföldi megoszlás a jellemző. Mindezek ellenére a legtöbb szálláshely télen nem üzemel, pl. Szentendrén.

Szentendrei kistérség vendégek 2001-2004

Szentendrei kistérség vendégéjszaka számok

3.3.4 Szobi kistérség

A régészeti és történeti emlékek mellett a Börzsöny és az Ipoly-völgy települései számos műemlékkel, műemlék jellegű épülettel rendelkeznek. Kővárainak ma már csak romjai láthatók (Drégelyvár, Salgóvár, nógrádi és ipolydamásdi várak).

A börzsönyi táj néprajzilag is érdekes terület. Sok településen megfigyelhetők a jellegzetes palóc típusú házak, ezek némelyike okvetlenül megtekintendő tájházként működik. Sajnos a községenként változó régi viselet maradványai jobbik esetben is csak a szekrények alján vagy a padláson porosodnak. Érdeemes lenne összegyűjteni azokat a motívumokat, melyeket az asszonyok, lányok hímeztek ünneplő blúzaikra⁵.

A Szobi kistérség szinte minden területén lehetőség van a vadászatra, számos településről indul túraútvonal.

A kistérségben található a három dunakanyari kisvasútból kettő, a sípályákból is kettő. Öt településen, vagy a közelében van lehetőség horgászni, vagy fürdőzni tavakban. A Duna mentén mindössze két település – Szob és Zebegény – található.

A **falusi turizmus** lehet a Kistérség számára a kitörési pont. Ehhez kapcsolódóan készült el a „Börzsöny Múzeum természettudományos múzeummá fejlesztése; kutató- és oktatóbázis kialakítása” címmel projektötlet.

A másik terület az **örökségturizmus**, ezen belül szakrális turizmus összekapcsolása a természeti és a kulturális örökség értékeivel. Megalapozott terület a vadászatra alapuló turizmus kiépítésének lehetősége, hiszen szinte minden településen lehetőség van vadászatra. Szükséges az együttműködés, a programok egymáshoz igazítása, összehangolása.

A **két kisvasutat** mindenképp tovább kellene fejleszteni, hiszen óriási igény van rájuk. Szob-Márianosztra kisvasút vonal 2007-re elkészül, azonban még kiépítésre vár a Nagyborzsöny-Szob vonal, amely a turizmus bázisaként szolgálna.

Ehhez kapcsolódik a **bakancsos turizmus**, mely jelentős a területen. Egyre több programmal is csábítják a vendégeket a hosszabb itt-tartózkodásra, ilyen pl. a nagyborzsönyi Holdfény Express, mely esti szórakozást nyújt, így a vendégek – nagy örömeikre – „kénytelenek” itt éjszakázni.

⁵ (Forrás: www.szob.hu)

A Duna és az Ipoly kihasználása, **hidak, kikötők** építése is fontos előrelépést jelentene a kistérség számára.

A térség egyik nagyprojektje a „Gastroland”, mely Szob, Márianosztra és Ipolydamásd valamint a szlovákiai Helemba településeket érinti. A projekt az előkészítés folyamatában van.

Az Ökotárs elindította a „zöldutak Magyarországon” elnevezésű programját, mely szorgalmazza a nem motorikus közlekedéssel bejárható utak kijelölését. Ezeket az utakat a helyi lakosok is használhatnák, így kerékpárral vagy akár gyalog is elérhetővé válhatnának a szomszédos települések. Gyalogos turistaösvények és új útvonalak kijelölésével csillagtúrák szervezése is megoldható lenne. Ebbe a programba a helyi vállalkozók is bekapcsolásra kerülhetnek. Felmérésre kerülnek a helyi termékek, honlap készülhetne, új tájékoztató táblák és szórólapok népszerűsíthetnék a programot.

A térségben jól kiépített a kerékpárút hálózat, de az ehhez kapcsolódó szolgáltatások nem megoldottak. Azonban **kerékpárutak** megépítése az Ipoly mentén egészen Losoncig fontos lenne, hiszen jelenleg az ún. kerékpárbarát utak a jellemzőek a területen.

A térség gazdag helytörténeti gyűjteménnyel büszkélkedhet. Jelentős tájházak működnek, melyek fejlesztése szükségszerű. Az Ipoly-mente látnivalói megerősítésre várnak.

Szobi kistérség szálláshelyei 2004.

Régió, helység	Egységek száma			Férőhelyek száma		
	kereskedelmi	ebből: szállodák	magán-	kereskedelmi	ebből: szállodák	magán-
	szálláshelyek			szálláshelyek		
Bernecebaráti						
Ipolydamásd	0	0	2	0	0	14
Ipolytölgyes	0	0	1	0	0	5
Kemence	2	0	1	116	0	6
Kóspallag	1	0	3	30	0	22
Letkés						
Márianosztra						

Régió, helység	Egységek száma			Férőhelyek száma		
	kereskedelmi	ebből: szállodák	magán-	kereskedelmi	ebből: szállodák	magán-
	szálláshelyek			szálláshelyek		
Nagybörzsöny	1	0	1	118	0	10
Perócsény						
Szob	0	0	9	0	0	64
Tésa						
Vámosmikola						
Zebegény	3	1	27	240	78	131
Szobi kistérség	7	1	44	504	78	252

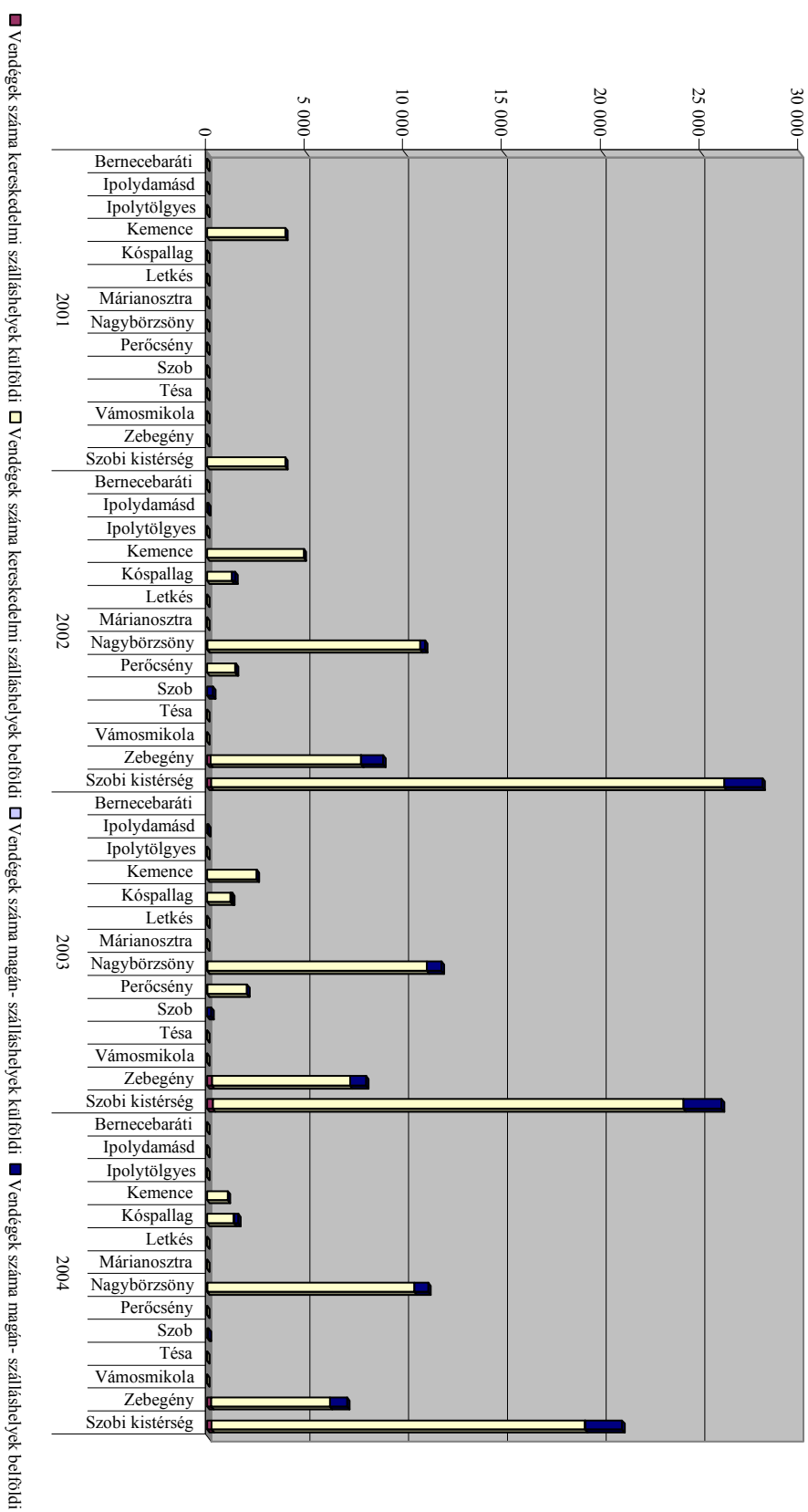
A Szobi kistérségben Kemence, Nagybörzsöny és Zebegény rendelkezik a legtöbb kereskedelmi, Zebegény a legtöbb magánszállás férőhellyel.

Az alábbi települések rendelkeznek kereskedelmi és magánszálláshellyel:

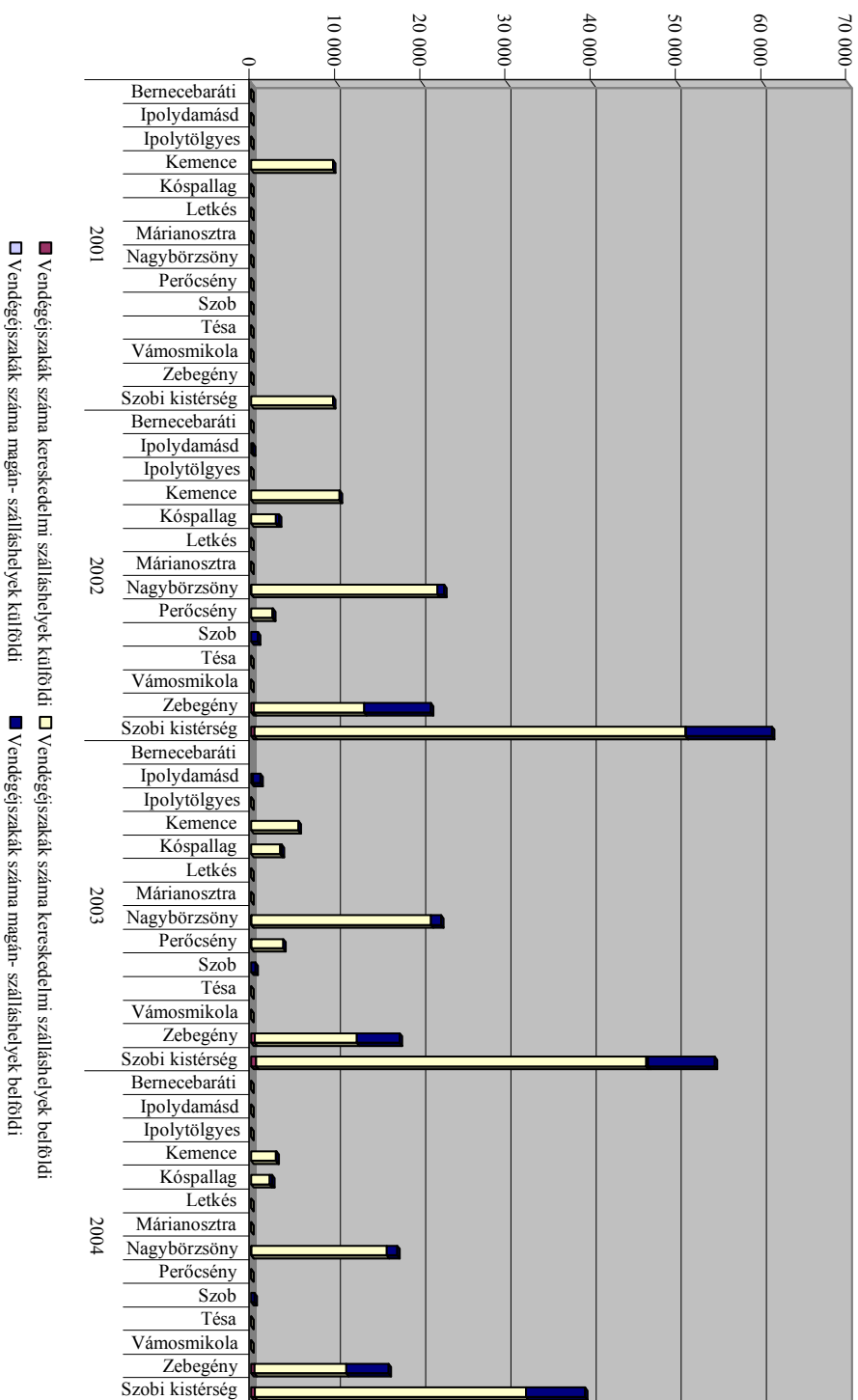
- Ipolydamásd
- Ipolytölgyes
- Kemence
- Kóspallag
- Letkés
- Márianosztra
- Nagybörzsöny
- Perócsény
- Szob
- Tésa
- Vámosmikola
- Zebegény

A térségben a vendég- és vendégéjszaka számok folyamatos csökkenést mutatnak, **28 ezerről 21 ezerre csökkent a vendégek, illetve 61 ezerről 49 ezerre a vendégéjszakák száma.** A belföldi vendégek aránya 99%! Az átlagos tartózkodási idő csökkent, 2003-ban 4,45 nap volt, 2004-ban viszont lecsökkent 2,15 napra.

Szobi kistérség vendégek 2001-2004

Szobi kistérség vendégéjszaka 2001-2004

3.3.5 Váci kistérség

A Váci kistérség gazdag örökségturisztikai látnivalókban, több településen találunk kastélyt, kúriát, pincéket, múzeumokat, tájházat, helytörténeti gyűjteményt. Az aktív turisztikai termékek közül a vadászat, a horgászat, a túrázás és a vízi turizmus a jellemző. A térségben található a harmadik (nagyvarosi) kisvasút, két sípálya és két tanösvény. A kerékpárút hálózat kiépítettsége kitűnő a térségben, de azok fenntartása problémás.

A Börzsöny turisztikai szerepének növelésére nagyobb hangsúlyt kellene fektetni, mivel számos kiaknázatlan lehetőség kínálkozik.

Turizmusfejlesztés érdekében írott és elektronikus tájékoztató anyagok készítése nélkülözhetetlen (prospektus, honlap, CD, turistajelzések stb.).

Az állatállomány csökkenésével, a paraszti gazdaságok eltűnésével nehézkes a falusi turizmusra történő építkezés. A biogazdaság erősítése egyfajta cél lehet.

Új turisztikai vonzerők fejlesztése is lehet cél, nem csak a meglévő értékek megőrzése. Ilyenek lehetnek az alább bemutatott projektötletek:

Fontos lenne a **Szokolya-Királyrét kerékpárút** kialakítása, melynek végállomásánál sport- és szabadidőközpont létesülne, szánkópályát, sípályát, szolgáltató és vendéglátó egységeket magában foglalva.

Projektötletként jelent meg Szokolyán **egy középkori vár megépítésének** lehetősége, különböző, témájában kapcsolódó idegenforgalmi szolgáltatások helyszínül. A projekt célja az idegenforgalom fejlesztése, hagyományörzés, ismeretterjesztés, szabadidős tevékenység, családi programok szervezése.

Püspökhatvan területén van egy 62 hektáros tó, amelyet jelenleg nem hasznosítanak. Esetlegesen egy pihenő-üdülő övezet kialakítható lehetne.

Vác – Duna-park program célja egyrészt a terület szerves kapcsolatának megteremtésére a természetvédelmi területtel, másrészt olyan közparki funkciók biztosítása a meglévő közparkok bővítményeként, melynek révén a városi zöldfelület jelentősen növelhető. A leendő park fő részegységei a Ferences templom alatt kialakítandó rendezvénytér a mögöttes terület részleges rendezésével, a számos szabadidős létesítményt felfűző déli gyalogostengely, valamint a kettő közt elterülő ligetes zöldfelület. A terület a Liget felőli szegélyén pufferszerepet betöltő véderdő és egy tó is kialakításra kerül. A park közlekedési kapcsolatát a

terület szegélyén kialakított parkolók, a városközpontot nyugat felől kísérő sétányok rekonstrukciójával kialakítandó Duna Korzó és kerékpárút, valamint a Duna-parti sétaút biztosítja.

Kosdon a Művelődési Ház felújítása, kiállító illetve rendezvényterem kialakítása. A kialakítandó rendezvényterem ill. kiállító terem kulturális és közösségi programoknak adhatna helyet, hozzájárulva ezzel a helyi identitás megőrzéséhez megújításához és a település turisztikai vonzerejének növeléséhez.

Vácdukán a Művelődési Ház teljes körű felújítása, melynek célja a lakosság szabadidejének kulturált eltöltése, valamint játszótér kialakítása, a „Haicska” közpark felújítása, a római katolikus Szent Anna templom tetőszerkezetének felújítása.

Püspökhatvan községben a művelődési ház tetőszerkezetének felújítása szükséges.

A Tiszakécske-Vác és Gödöllő-Vác **kerékpárútak** összekötése szükséges. **Csörög-Vácduka-Rád** együttműködésével **kerékpárút építése** a terv.

Vác városa vetette föl azt a gondolatot, hogy a Duna-menti nyomvonallal kapcsolódva célszerű lenne **regionális kerékpárforgalmi kapcsolatot** kialakítani **Vác és Gödöllő** között is. A regionális kerékpárforgalmi nyomvonal ügyében három kistérség kilenc települése érintett: Vác, Sződliget, Sződ, Csörög, Vácrátót, Órbottyán, Veresegyház, Szada, Gödöllő.

A Vác város célul tűzte ki, hogy az eddig meglehetősen mostoha körülmények között tréningező sportolókat segítő, felépíteni szándékozik azt a **Vizisport Központot**, melyben helyet kapnának az evezősök, a kajakosok és a kenusok.

Nagymaros Duna-parti sétány környezetrendezése: A Dunakanyarban egyedülálló, közel 4 km hosszú Duna-parti sétány környezetrendezése által a turizmus számára is vonzó attrakcióvá fejlesztése. A kulturált szabadvízi strand kialakítása a fürdőélet fellendítése céljából.

Hajózástörténeti Gyűjtemény: elsősorban a magyar hajózás történetének és relikviáinak bemutatása a nagyközönség számára, a 21 éve működő nemzetközi hírű Hajózástörténeti Gyűjtemény méltó bemutatásának lehetővé tétele által, a múzeumi céloknak megfelelő új épület létesítésével.

Hegyesztető és Nagymaros városközpont összekötése **kötélvasúttal**:

VINA – Visegrád és Nagymaros összekötése kötélvasúttal: A Duna két partja között a földrajzi adottságokat kihasználva kábelvasút létesítése.

Interaktív helytörténeti ház Nagymaroson: egy tradicionális, központi fekvésű épület felújításával és berendezésével a táj hagyományinak, múltjának és jelenének interaktív bemutatása.

Nagymaros **Magyar utca környezetrendezése**: a történelmi városmag környezetrendezése és piac kialakítása által a turizmus számára is vonzó attrakcióvá fejlesztése.

Városközponti szálloda építése: Nagymaros több száz éves városmagjában, a városhoz méltó szálloda kialakítása, mivel a térségében jelenleg nincs lehetőség még egy busznyi turista együttes elhelyezésére sem, csupán privát, maximum néhány szobás szálláshelyek állnak rendelkezésre.

Multifunkciós Humán-Erómű: Nagymaros város közigazgatási határánál a Duna-parttal közvetlenül határos, kiemelkedő panorámájú területen többfunkciós, a természeti adottságokra épülő töltékezési forráspont létesítése a testi-lelki regenerálódási lehetőség biztosításán keresztül. A mintegy 12 hektáros területen tájba illő létesítmények építésével a szabad- és beltéri sportolási lehetőségek, valamint egyéb szabadidős tevékenységek kialakítása, a meglévők továbbfejlesztése a cél.

A **Kisnémedi** volt Gosztonyi kúria kertépítészeti munkáinak elvégzése a feladat, mely a következő részterületekből áll: az Önkormányzat udvara, az iskola és az óvoda udvara, a Kúria fogadóudvara, a Felsőkert és a buszmegálló irtási, bontási, föld- és ültetési-befejező, burkolatépítési és felépítményi munkáinak elvégzése. A műemlék kúriaépület felújítása a közelmúltban fejeződött be. Az Önkormányzat a megújult épületet körülvevő parknak is meg kívánja adni az együtteshez méltó kialakítást. A park helyrehozatala egy **funkcióbővülést** is eredményez, ugyanis kialakításra kerül egy **teniszpálya és egy 200 fős szabadtéri színpad**. A park területe, melyen fenti létesítmények elhelyezkednek 3 ha.

Váchartyán központi részén a Művelődési Ház és a Polgármesteri Hivatal közötti közterületen tér jellegű, parkosított, szabadtéri rendezvényekre is alkalmas központi tér kialakítása.

Gombás-patak – Rádi-patak területén olyan **többcélú víztározók** létesítése, amely az árvízcsúcs csökkentése folytán növeli a vízgyűjtő alsó szakaszának árvíz biztonságát. (Vácduka, Vác déli része.) A betározott vízkészlet öntözési, horgászati, vízi sport lehetőséget biztosítana az itt lakó, illetve ide látogató közönségnek. A tóparti zöldövezet szabadidő park kialakítás lehetőségét is biztosítaná.

Közép-Magyarországi régió Váci kistérségén belül a Cserhát és a Gödöllői-dombság területén erdei iskola nem működik. A Váci kistérség megvalósíthatósági tanulmányt készítettett a **Szóri-erdőben létesítendő erdei iskola, kerékpárút, vadaskert** jövőbeni megvalósításához. A Kistérség és a Régió számára olyan természetes környezetben lévő **komplex oktatási központ** létrehozása a cél állati, növényi bemutatókkal, tanösvényekkel kiegészítve, ahol megvalósítható az ifjúság és az egész lakosság környezeti szemléletének javítása, a környezet és a természet védelmére való nevelés minél magasabb szinten.

Püspökszilágyi Faluközpont kialakítása:

- a szép, rendezett belterületen meglévő közintézményekhez közvetlenül kapcsolódva a patakra épül vízimalom, mellyel a falu közvilágítását is ellátják,
- a malom egyúttal turisztikai központ és a megújuló energiák bemutatóterme is. Kapcsolódva a már meglévő (az ország egyetlen) radioaktív hulladéklerakójának bemutatóterméhez,
- a palóc tájház a szlovák, magyar, sváb hagyományokat egyaránt bemutatja, helyt adva a székely testvértelepülésnek is,
- a meglévő 4 hektáros park fejlesztése őshonos fákkal, cserjékkel, sétautak, pihenőhelyek létesítése, kizárólag természetes anyagokból, fából,
- az itt élő népek kultúráját bemutató faszobor-park.

Szödligeti projektötletek:

- A szödligeti Duna-part „kisirét” elnevezésű területén egy, a vonatkozó jogszabályoknak megfelelő **játszótér** kialakítására. A játszótér megfelelő méretű mind a gyermektábor, mind a biciklizők, mind a település gyermekeinek együttes használata számára.
- **Sétáló utak és ösvények** kialakítása a szödligeti Duna-part területén, burkolattal, megvilágítással, utcabútorokkal.
- **Piknikező terület** kialakítása padokkal, esővédő menedék faházzal, szemetesekkel, kiépített tűzrakó helyekkel.
- Szödliget lakosságát és a Duna-parti funkciókat igénybe vevő turistákat kiszolgáló, a különböző vízi sportokat (kajak, kenu, evezés stb.) lehetővé tevő **csónakház** kialakítása.
- A jelenlegi füves **futballpálya** műfüves pályával történő kiváltása.

- A jelenlegi **tenispályák** infrastruktúrájának fejlesztése (kiszolgáló létesítmény, világítás), valamint a téli időszakban fedetté alakítás lehetőségének megteremtése.
- A település jelenleg nem rendelkezik **tanuszodával**, a helybéli gyermekek és a településen élők a Váci Uszodát használhatják, amely azonban a település kiterjedt és népes vonzáskörzetének köszönhetően kifejezetten zsúfolt. A gyermekek úszásoktatásához minden alkalommal külön el kell őket szállítani Vácra.
- A jelenleg korlátozott funkciókkal rendelkező **szabadtéri színpad** minőségi fejlesztése, a kiszolgáló létesítmény korszerűsítésével, padok cseréjével, általános felújítással. A kiszolgáló létesítmény felújítása a színpad rendeltetésszerű üzemeltetése tesz szükségessé. A fejlesztés magában foglalja a közönséget kiszolgáló mellékhelységek és büfé kialakítását. A korszerűsítés keretében a színpad és a nézőtér is tetőt kap.
- **Kishajó-kikötő** és kapcsolódó szolgáltatások (kiszolgáló helységek, vizes blokk stb.) kialakítása a sződligeti Duna-part területén.
- A **faházak kemping** áthelyezése az ún. nagyréti területére, valamint a faházak felújítása, mely áthelyezés szükségessé teszi magának a nagyréti területének általános rendezését is. Az objektum egyaránt funkcionálhat faházak kempingként és gyermektáborokként. A fejlesztés célja nem egy nemzetközi igényeket is kiszolgáló turista kemping létrehozása, hanem egy alapvetően szervezett, csoportos kirándulásokon alapuló működési forma. Emellett azonban mindenképpen érdemes megteremtteni a részleges egyéni igénybevitel lehetőségét is.
- A kiépített **nagyhajó-kikötő kialakítása** a sződligeti Duna-parton. A kikötő kialakítása két alternatívában valósítható meg: úszóművel (ponton) közvetlenül a Duna-partján, és a kiépített kikötőmedence újjáélesztésével. Mindkét esetben úszómű elhelyezése szükséges a hajók fogadásához, mely úszóművek bérleti konstrukció keretében is beszerezhetők.
- **Konferencia és rendezvényközpont** kialakítása a sződligeti Duna-part területén. Továbbá szálláshelyek kialakítása, több napos tréningekhez.
- Kapcsolódva a terület sport és szabadidő funkcióihoz, valamint a faházak kemping/tábor optimális kihasználtsága érdekében, különböző **tematikus gyermektáborok rendezése**, szervezése egyedi és ismétlődő jelleggel. Tematikus tábor lehet, pl. a kézműves tábor, természetjáró tábor, evezős tábor, vagy a sporttábor.

A gyermektáborok szervezéséhez szükséges biztosítani egy koordinátort (önkormányzati, iskolai alkalmazott, egyesületi tag stb.).

Váci kistérség szálláshelyei 2004.

Régió, helység	Egységek száma			Férőhelyek száma		
	Kereskedelmi	ebből: szállodák	magán -	Kereskedelmi	ebből: szállodák	magán -
	Szálláshelyek			Szálláshelyek		
Acsa						
Csörög						
Csővár						
Galgagyörk	0	0	1	0	0	9
Kismaros	0	0	1	0	0	330
Kisnémedi						
Kosd						
Nagymaros	2	0	12	242	0	57
Penc						
Püspökhatvan						
Püspökszilágy	0	0	1	0	70	0
Rád						
Szokolya	4	1	2	370	113	20
Szód						
Szödliget	1	0	0	42	0	0
Vác	1	1	22	50	50	103
Vácduka	0	0	1	0	0	6
Váchartyán						
Verőce	1	1	1	14	14	10
Váci kistérség	9	3	41	718	247	535
5 kistérség mindösszesen	57	15	271	4 243	1 810	2 291
Közép-Magyarország régió összesen	336	166	1 385	51 896	37 290	7 250

A Váci kistérségben a legtöbb kereskedelmi férőhely Szokolyán és Nagymaroson, magánszállás-férőhely Vácott található.

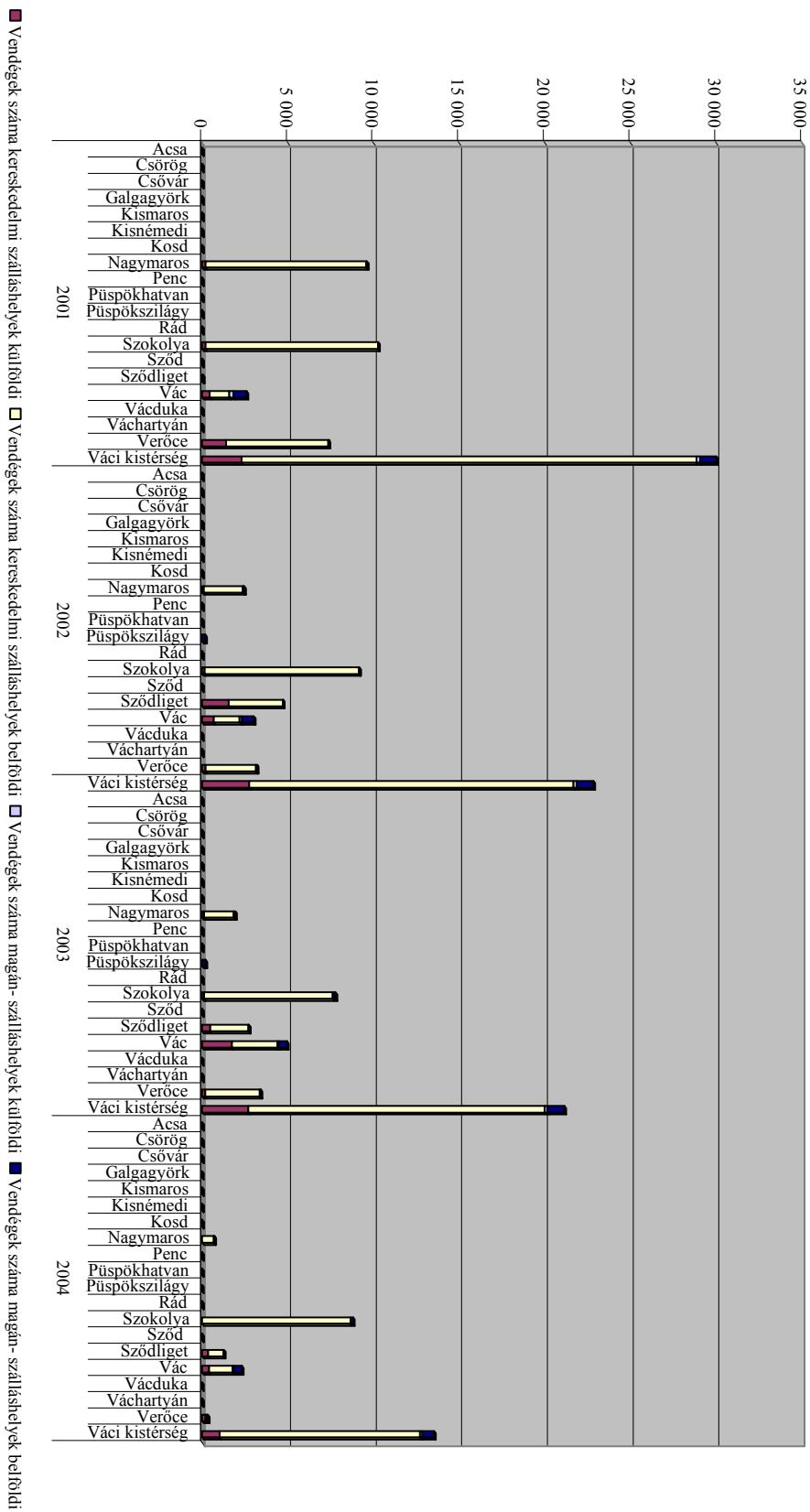
A vizsgált öt kistérség a Közép-Magyarországi régió szálláshelyeinek 19%-val, férőhelyeink pedig közel 11%-ával rendelkezik.

A Váci kistérség alábbi települései rendelkeznek kereskedelmi és magánszálláshellyel:

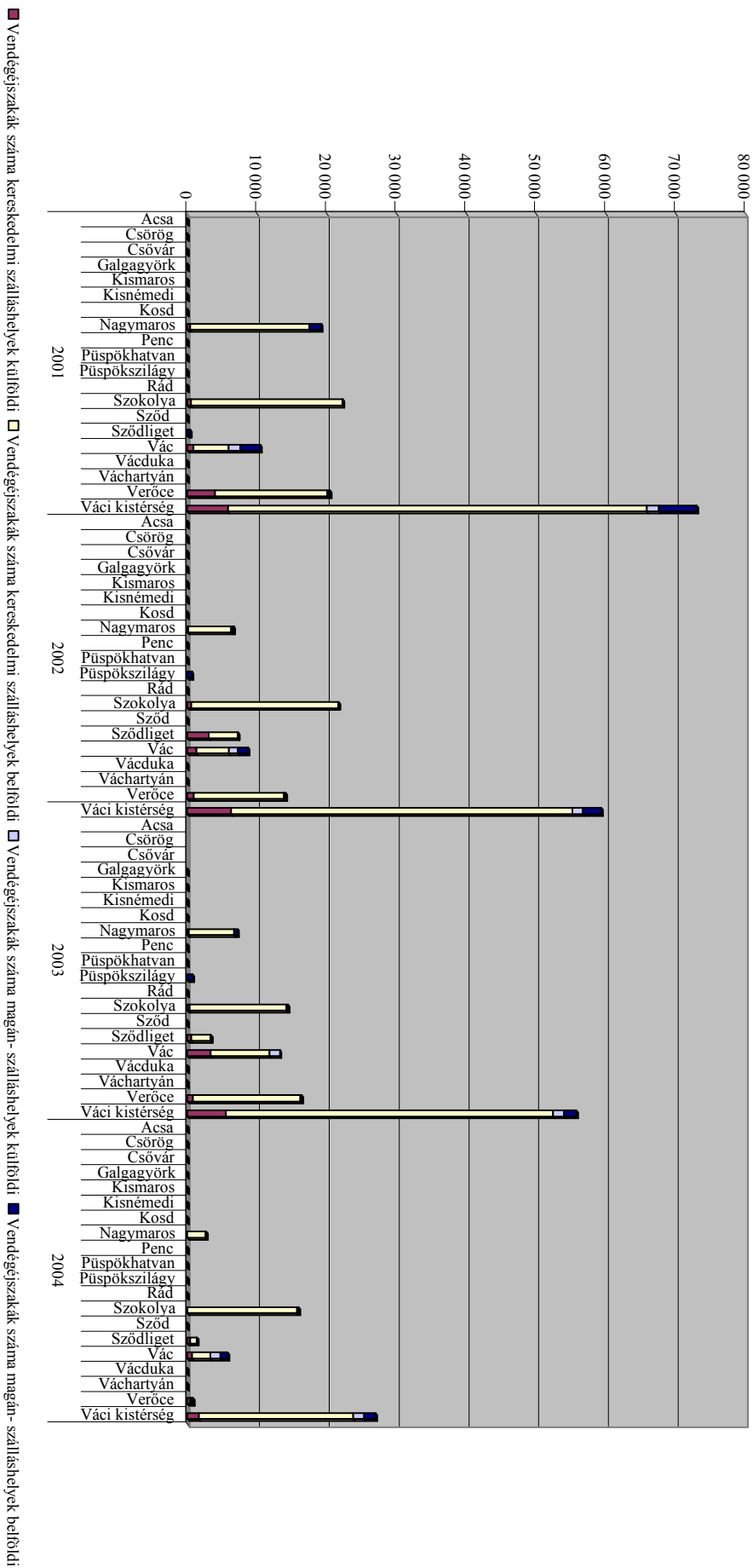
– Galgagyörk	– Rád
– Kismaros	– Szokolya
– Kisnémedi	– Sződ
– Kosd	– Szódliget
– Nagymaros	– Vác
– Penc	– Vácduka
– Püspökhatvan	– Váchartyán
– Püspökszilágy	– Verőce

A kistérség vendég- és vendégéjszaka számaira folyamatos csökkenés jellemző, a 30 ezres vendégszám 2004-ra 14 ezerre csökkent, a 72 ezres vendégéjszaka-szám pedig 28 ezerre. A belföldi-külföldi arány 85-15%. Az átlagos tartózkodási időben is csökkenés tapasztalható, de 2004-ben is 3,2 nap volt.

Váci kistérség vendég 2001-2004

Váci kistérség vendégéjszaka 2001-2004

3.3.6 Rétsági kistérség

A Rétsági kistérség számos örökségturisztikai (kastélyok, várak, kúriák, múzeumok, pincék, tájházak, helytörténeti gyűjtemények, magtár) és aktív turisztikai (tavak/horgászat, vadászat, túraútvonalak, védett parkok, lovaglási lehetőség) látnivalóval rendelkezik. Rendezvények is jelentős számban vannak, ám nem minden településen. Minden tekintetben kiemelkedő Bánk és Diósjenő, mint turisztikai központ.

A Dunakanyar Térségi Fejlesztési Tanács működési területéhez tartozó kistérségekre készült térképek alapján a Rétsági kistérség inkább tartozik a Közép-magyarországi régióhoz, mint Észak-Magyarországhoz.

Amennyiben a kistérség a turizmus révén kíván kapcsolódni a Dunakanyarhoz, úgy sürgető feladat az úthálózat fejlesztése, amely kiterjed a négy számjegyű utakra is.

A térségben tervezett váci híd összeköttetést jelentene Hunnia és Pannónia között.

A Rétsági kistérség ideálisan közel van a belföldi kereslet döntő részét adó Budapesthez és környezetéhez, ugyanakkor markáns kínálati elemekkel rendelkezik azon belföldi turisták számára is, akik más jellegű tájról (Alföld, Dunántúl, vidéki nagyvárosok) érkeznek. Közlekedési infrastruktúrájának köszönhetően gyorsan elérhető helyszín a kereslet nagy része számára, bár a vasút, a kerékpáros és lovas turizmus fejlesztése, az alternatív közlekedési módok népszerűsítése, és azok feltételrendszerének megteremtése szükséges lenne. A 2-es fő közlekedési útvonalnak köszönhetően igen erős a térség tranzitforgalma: ebből adódik a vendégek itt tartózkodásának alacsony időtartama. A térség természeti adottságai révén ökoturisztikai imázsa kitapintható, kulturális örökségei jó alapot nyújtanak rendezvényi programcentrumok kialakításához.

Azonban **a Kistérség általában nincs jelen az értékesítési láncokban**, kínálata a legtöbb esetben egyedi, koordinálatlan, egy-egy helyszínen általában nem összetett, a programok hozzáférhetősége, programcsomagok megléte és a szállás színvonala a kereslet egyre növekvő részének nem megfelelő szintű.

A Rétsági kistérség e kihívásokra még nem kellőképpen felkészülve, az attrakciók szétszórtak, kevés a rossz időjárás esetére kialakított program, csak pontszerűen javult a magasabb kategóriájú szállások és programok kínálata. Emiatt a Régióba irányuló kereslet

főként az ifjúsági csoportok, a hétvégi házzal rendelkezők részéről jelentős, a külföldi "küldő terület" leginkább Szlovákia, Hollandia és Skandinávia, a tartózkodási idő 0,5-1,5 nap.

A Rétsági kistérség a nemzetközi fogyasztói kereslet szempontjából erős hiányosságokkal küzd:

- az aktív- és ifjúsági turizmus szolgáltatásainak száma növekedőben van, de azok ismertsége, a szolgáltatások komplexitása és infrastruktúrája elmarad a nemzetközi igényektől, ez utóbbi önkormányzati-magán összefogást indokol,
- a terület szolgáltatásai igen kevésbé interaktívak, hiányos a nyelveket beszélő, szakmailag is felkészült fogadószemélyzet megléte, az egyes programokban található aktív elem egyes ifjúsági, illetve hagyományörző rendezvények kivételével nem ismert,
- kevés példát találni magasabb kategóriájú szolgáltatások és magasabb költség lehetőségeinek kielégítésére (pl. kihasználatlan kerékpárút-adottságok, helyi közösség bevonása a turizmusba)⁶.

Fenti gyengeségek miatt nem érvényesül a nemzetközi érkezésekben Budapest küldő hatása, amely pedig nagy tartalékokat rejt. A belföldi turizmusban is érzékelhető egyes versenyrégiók elszívó hatása, ahol a koordinált fejlesztések a kereslet trendjeinek megfelelő változásokat indítottak meg.

A hétvégi házak lakosai sok esetben téliesítették épületüket és „kitelepültté” váltak, akik ezt nem tették meg, azok viszont nyári szabadságukat töltik gyakran a térségben (Diósjenő, Bánk, és egyre több „eldugott” település: Sente, Alsópetény, Felsőpetény stb.), és viszonylag kevés szolgáltatást vesznek igénybe. Az utóbbi időben a családi programok és a kulturális rendezvénysorozatok pozitívan szólították meg ezt a réteget, mely nagy számban vesz részt főként a rendezvényeken. Az érkező egyéni vendégeknek és csoportoknak kevés helyszín készült fel olyan program kiajánlásra, amely többnapos tartózkodást eredményez.

⁶ Forrás: Dunakanyar Turizmusfejlesztési Stratégia, HBH Üzleti Tanácsadó Iroda, 2003.

Összefoglalva elmondható, hogy a természethez kapcsolódó aktív turizmus-kínálatot kereső vendégek számára a térség összességében kevés magas színvonalú programot és szolgáltatást nyújt. A magas minőségű, ám pontszerű magánberuházások nem kötődnek össze, nem alkotnak hálózatot, nem működnek együtt marketing-tevékenységükben. Az erdei utak jelzései, információs pontjai sok helyen rendezetlenek, a települések tájékoztató táblái helyenként hiányosak, kevésbé figyelemfelkeltőek. Néhány – immár hagyományosnak mondható – rendezvény (Bánki Nemzetiségi Találkozó, Berkenyei Málnafesztivál, kétbodonyi rendezvények) folyamatosan bővülő kínálatával jó példát mutat a magán- és közszféra együttműködési lehetőségéről.⁷

Rétsági kistérség szálláshelyei 2004.

Régió, helység	Egységek száma			Férőhelyek száma		
	Kereskedelmi	ebből: szállodák	magán-	Kereskedelmi	ebből: szállodák	magán-
	Szálláshelyek			Szálláshelyek		
	összesen			összesen		
Alsópetény						
Bánk	5	1	6	164	52	46
Berkenye	0	0	5	0	0	20
Borsosberény	0	0	2	0	0	19
Diósjenő	2	0	6	330	0	40
Horpács	1	0	1	35	0	5
Felsőpetény						
Keszeg						
Kétbodony	0	0	1	0	0	10
Kisecset	0	0	1	0	0	10
Nagyoroszi	1	0	0	24	0	0
Nézsza						
Nógrád						
Nógrádsáp						
Nőtincs						
Ósagárd						
Pusztaberki						
Rétság	1	0	0	34	0	0

⁷ Forrás: Budai Krisztina: A fenntartható turizmus lehetőségei és esélyei a Rétsági kistérségben

Régió, helység	Egységek száma			Férőhelyek száma		
	Kereskedelmi	ebből:	magán-	Kereskedelmi	ebből:	magán-
szállodák		szállodák				
	Szálláshelyek			Szálláshelyek		
	összesen			összesen		
Romhány						
Szátok						
Szendehely	0	0	3	0	0	21
Szente	0	0	1	0	0	7
Tereske						
Tolmács	0	0	1	0	0	10
Rétsági kistérség	10	1	27	587	52	188
Észak-Magyarország	446	81	2 627	35 838	6 923	16 608

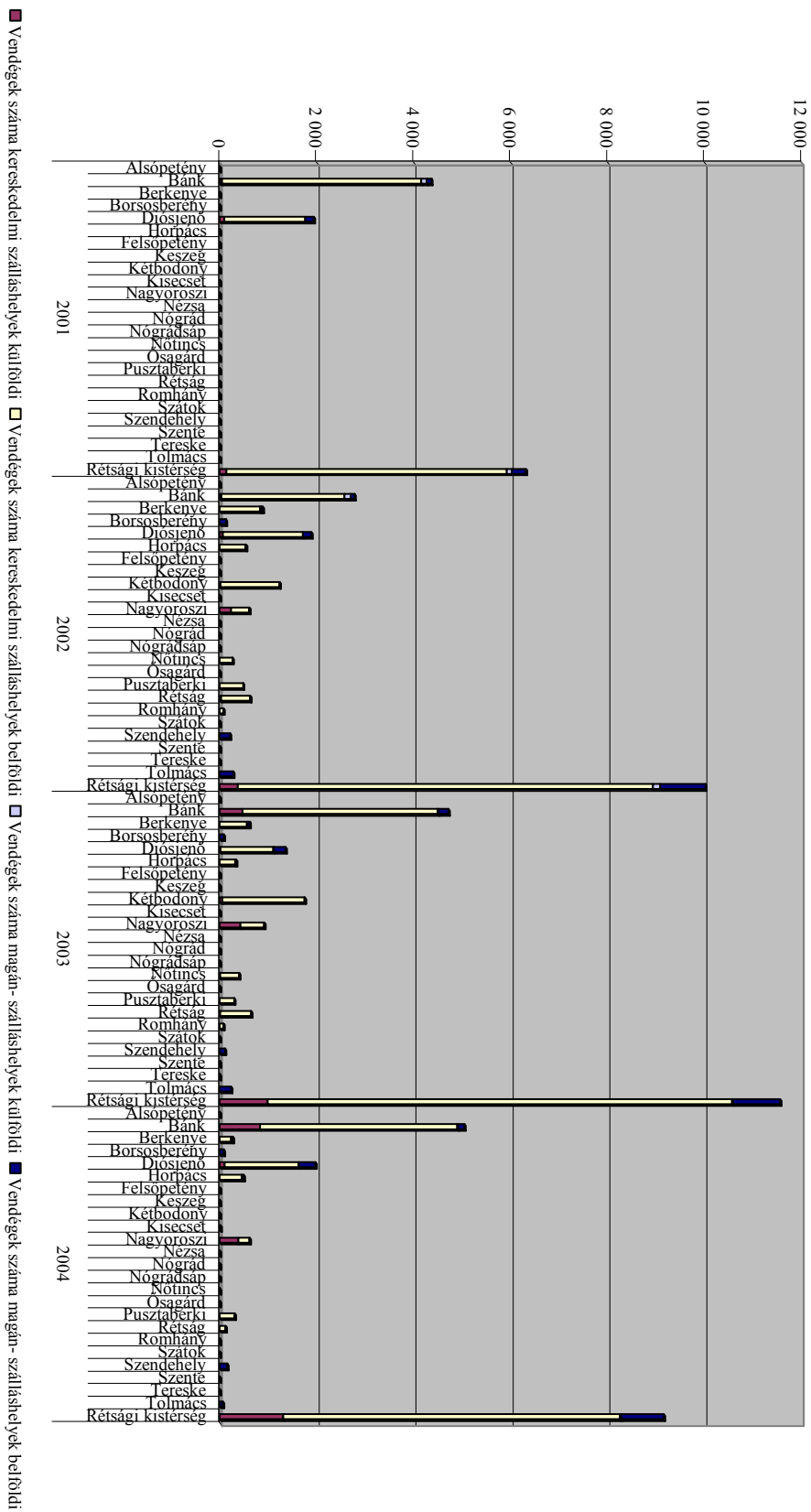
A Rétsági kistérségben Bánk és Diósjenő a kiemelt kínálati tényező. A kereskedelmi szálláshelyek 2,2%-ával, a magánszálláshelyek 1,02%-ával rendelkezik a kistérség. A férőhelyek tekintetében a kereskedelmi szálláshelyek arány 1,6%, a magánszálláshelyeké 1,13%.

A Rétsági kistérségben az alábbi településeken található kereskedelmi és magánszálláshely:

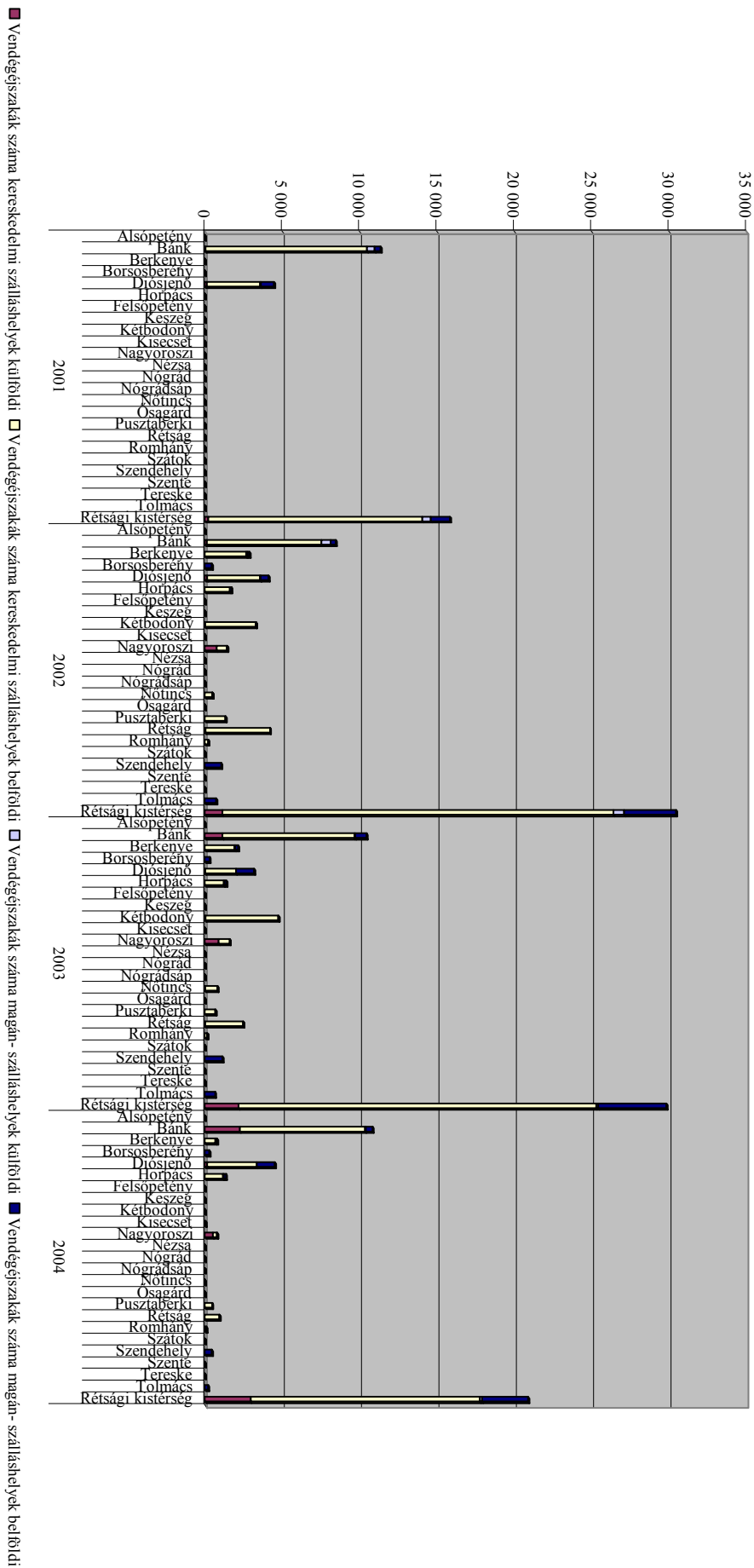
– Bánk	– Nagyoroszi
– Berkenye	– Nőtincs
– Borsosberény	– Pusztaberki
– Diósjenő	– Rétság
– Horpács	– Romhány
– Keszeg	– Szendehely
– Kétdobony	– Tolmács
– Kisecset	

A térségbe a 9-11 ezer vendég érkezett, akik korábban 30 ezer, 2004-ben azonban már csak 21 ezer vendégéjszakát töltöttek. 95%-ban belföldi vendégek látogatják a térséget. Az átlagos tartózkodási idő 3,3 napról 2,64 napra csökkent a kistérségben.

Rétsági kistérség vendég 2001-2004

Rétsági kistérség vendégejszaka 2001-2004

3.3.7 Dorogi kistérség

A Dorogi kistérség gazdag táji, kultúrtörténeti és természetvédelmi, esztétikai értékekben. Jellemző a területen a vadászat, van lehetőség lovaglásra, horgászásra, 4 település közelében barlang található.

Kivonat „Komárom-Esztergom megye zöldturizmus-fejlesztési koncepciója és középtávú stratégiai programja (2000.)” című dokumentumból:

„Dorogi kistérség: *Az iparosítás számos vonását magán hordozó kistérség – a Dunakanyarhoz közeli fekvése ellenére – jelentős helyzeti hátránnyal indul a zöldturizmus-fejlesztés versenyében. Bár a zöldturizmus legtöbb természetföldrajzi vonzereje fellelhető itt (talán legkevésbé a vízi- és horgászturizmus szempontjából frekventált), mégis hiányzik a jelentősebb vonzerőt jelentő tájrészletek közti átjárhatóság. Ez azt jelenti, hogy a Kistérség zöldturizmus szempontjából legkedvezőbb területei (a nyugati szegélyén elhelyezkedő **Bajna** környéke, valamint a keleti oldalán húzódó **Csolnok, Dorog és Keszölc** vidéke) között nagy kiterjedésű, kevésbé vonzó tájrészletek húzódnak.*

*Stratégiai iránynak jelölhető meg a **kerékpáros turizmus** fejlesztése, hiszen itt (Bajna és Tokod között) vezet az elkövetkező időszakban vélhetően felértékelődő Tatabánya–Esztergom kerékpáros útvonal, de az Esztergom–Budapest nemzetközi jelentőségű útirány egyik lehetséges nyomvonala is Dorog vidékén halad keresztül. A Duna–Ipoly Nemzeti Park jelenlétét a **természetfigyelő és a kulturális turizmus** terén lehetne kamatoztatni (pl. a kesztölci nemzetközi népmese-park is jó lehetőséget kínál ehhez).*”

A Palatinus Strand Dorogon ismert, de fejlesztendő. Klastrompuszta kifejezetten nagy vendégforgalmat bonyolít, de főként egynapos turistákat fogad.

Máriaalom és Dág a pincesor, Keszölc szintén a borkultúra a **borturizmus** fejlesztésében érdekeltek.

Bajnán alkotóház működik, Sándor-Metternich kastély felújítása megtörtént.

Pályázati forrásból közel 1 milliárd forintot nyertek **városközpont rehabilitációjára**, ebből épül majd tanuszoda is, ill. útrehabilitáció valósul meg.

Szép a természeti környezet, de **falusi turizmus nem** tapasztalható.

A térség egykoron jelentős **bakancsos turista** forgalmat bonyolított, de mára eltűntek a turistaházak, kulcsos házak, így nem lehet fejleszteni a vendégforgalmat.

Dorogi kistérség szálláshelyei 2004.

Régió, helység	Egységek száma			Férőhelyek száma		
	Kereskedelmi	ebből:	magán-	Kereskedelmi	ebből:	magán-
szállodák		szállodák				
	Szálláshelyek			Szálláshelyek		
Annavölgy						
Bajna						
Csolnok	0	0	3	0	0	29
Dág						
Dorog	1	0	2	44	76	32
Epöl	0	0	1	0	0	6
Kesztölc	1	0	1	30	0	14
Leányvár	0	0	1	0		
Máriaalom	1	0	0	35	0	0
Nagysáp						
Piliscsév	0	0	1	0	0	2
Sárisáp						
Tokod	0	0	4	0	0	19
Tokodaltáró						
Úny						
Dorogi kistérség	3	0	13	109	76	102

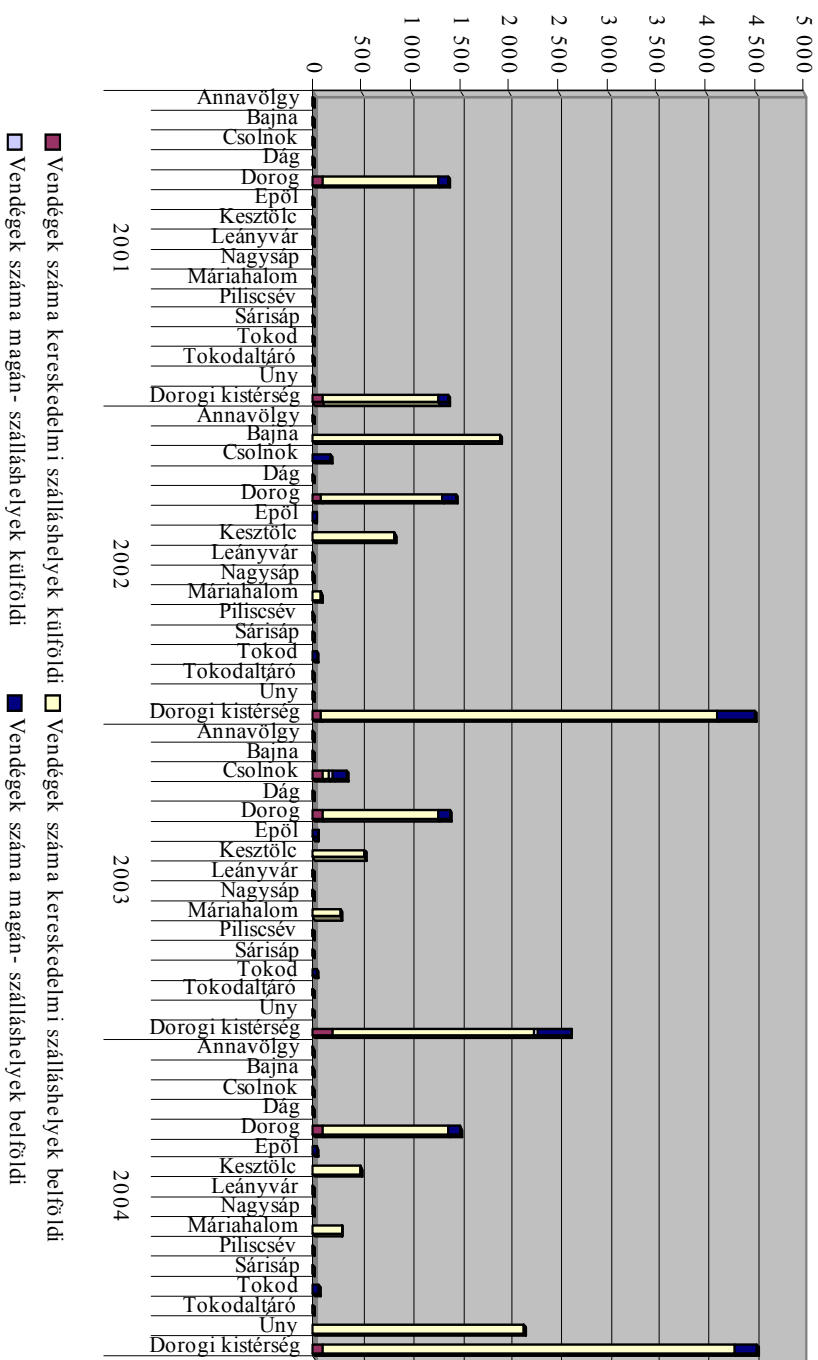
A Dorogi kistérségben kevés számú szálláshely található, a kereskedelmi és magánszállás férőhelyek közel azonos számban jelennek meg. Mindkettő tekintetében Dorog a meghatározó a térségben.

A Dorogi kistérségben az alábbi településeken található kereskedelmi és magánszálláshely:

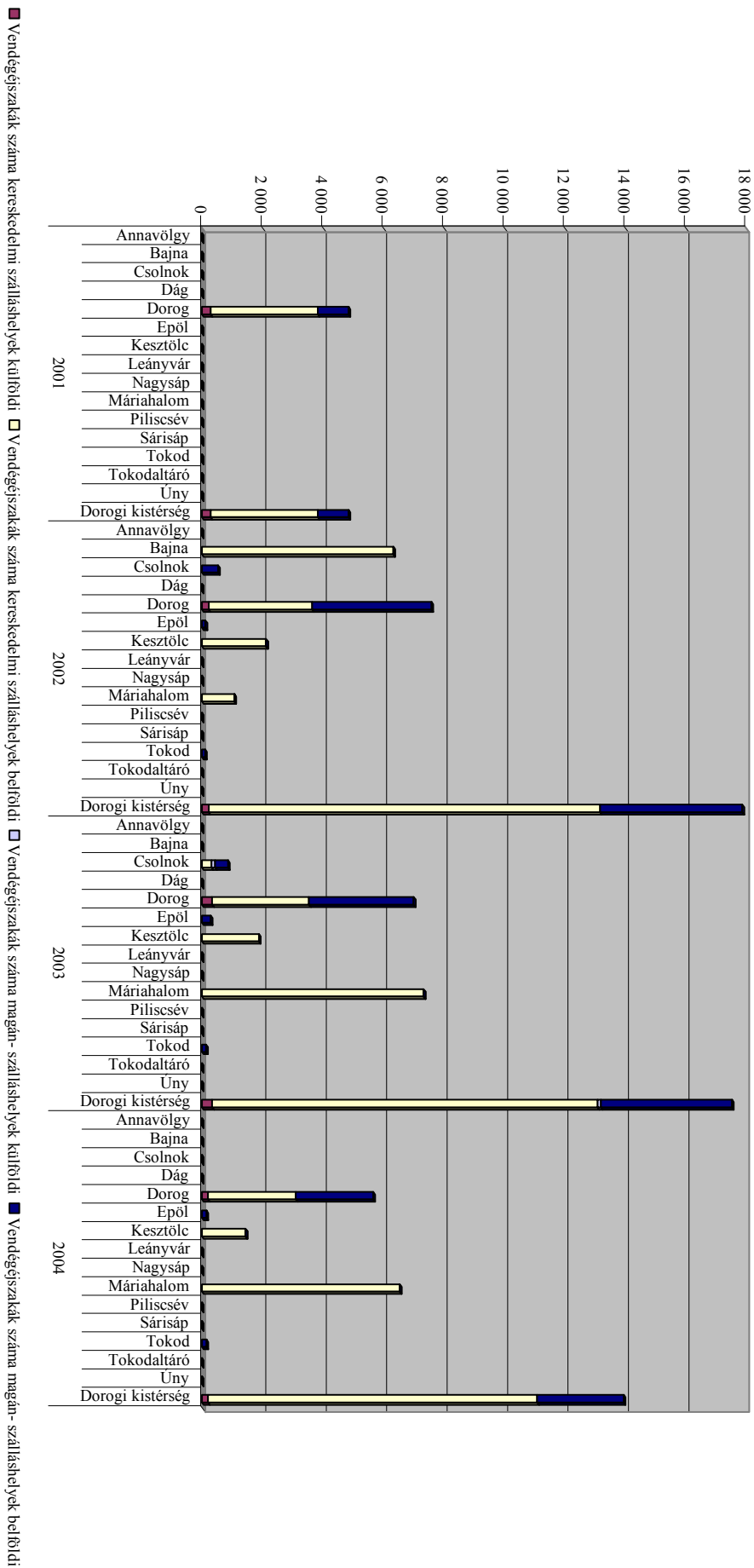
- Csolnok
- Dág
- Dorog
- Epöl
- Kesztölc
- Leányvár
- Nagysáp
- Máriaalom
- Piliscsév
- Sárisáp
- Tokod

A kistérségben a közel 4,5 ezer vendég 14-18 ezer vendégéjszakát töltött. A Dorogi kistérség is csökkenő tendenciát mutat a vendégéjszakák tekintetében. Az átlagos tartózkodási idő viszont itt a legmagasabb, 2004-ben 6,47 nap volt. 99%-ban belföldi vendégeket fogadnak.

Dorogi kistérség vendég 2001-2004

Dorogi kistérség vendégéjszaka 2001-2004

3.3.8 Esztergom-Nyergesújfalui kistérség

Az Esztergom-Nyergesújfalui kistérség számos turisztikai vonzerővel rendelkezik. Örökségturisztikai szempontból – kiemelt terület – minden településen több látnivaló is van, jellemző a tájház, a helytörténeti gyűjtemények, a pincék, a múzeumok. Fontos még az aktív turizmus is, hiszen számos tó, barlang, tanösvény, túraútvonal található a területen. Esztergomban 2005-ben nyitott meg az Aqausziget Esztergom élményfürdő. Az egyik legszebb dunai strand a pilismaróti, de dunai fürdőzésre lehetőség van Nyergesújfalunál is. Szinte minden településen rendszeresen szerveznek programokat, Esztergom a legkiemelkedőbb ebből a szempontból, hiszen egyre sikeresebb, egyre nagyobb tömegeket vonz az **Esztergomi Nyári Játékok** rendezvénysorozat.

A **nyári rendezvények** (gitárfesztivál, várszínházi rendezvények, stb.) jelentős forgalmat generáltak, mindez azonban a szálláshelyek iránti kereslet növekedésében egyelőre nem mutatkozik meg.

A Pilis Parkerdő Rt. szempontjából az egyik legnagyobb probléma az, hogy a térségi erdőket erősen veszélyezteti a lakosság, illetve az erdőbe látogató turisták nem megfelelő hozzáállása, a gondatlan, felelőtlen erdőhasználat, illetve az illegális szemétkerakás. Az erdészetek számára komoly anyagi megterhelés jelent az erdők karbantartása, mivel az állam e tevékenységekhez forrásokat nem biztosít. Komárom-Esztergom megye létrehozott egy **natúrparkot**, 1998/1999-ben pedig egy tanösvényt alakítottak ki, mely a Strázsa-hegyhez vezet föl, mindkettő iránt nagy az érdeklődés.

A térségben kulcságnak számító turizmusra jellemző, hogy a térség az „**1 napos turizmus**” színhelye, azaz a turistákat csupán néhány órára marasztalják a térség turisztikai attrakciói. (Szakmailag őket inkább látogatónak kell nevezni.) A térség központjában, Esztergomban évente megközelítőleg 1,5 millió ember fordul meg 1 napos turizmus formájában, a cél a turisztikai szolgáltatások kiszélesítésével a térségben tartózkodás idejének meghosszabbítása.

A kistérség tárgyalásban áll a MAHART-tal a **sétahajók** tartózkodási idejének növelése céljából.

Esztergomban található egy füves alapú **sportrepülőtér**, mely magánkézben van, s kisebb gépeket fogadni tudna.

A szálláshelyek jelentős részét jelenleg szerződéses vendégek veszik igénybe, pl. a Suzukihoz külföldről érkező munkavállalók.

A térségben hiány mutatkozik turisztikai szakemberekből, ilyen képzettség jelenleg fakultáció formájában szerezhető meg az esztergomi Dobó István Gimnáziumban.

Kivonat „Komárom-Esztergom megye zöldturizmus-fejlesztési koncepciója és középtávú stratégiai programja (2000.)” című dokumentumból:

„Esztergom–Nyergesújfalui kistérség: *Változatos természetföldrajzi adottságai, a Duna–Ipoly Nemzeti Parkban betöltött kapu-jellege és a Vág–Duna–Ipoly Eurorégióban minden bizonnyal kiteljesedő regionális szerepköre révén ezen kistérség tekinthető a megyei **zöldturizmus elsődleges célterületének.** A koncepcióban tárgyalt zöldturisztikai terméktípusok (ún. természetfigyelő, kulturális, kerékpáros, falusi, bakancsos, sport, lovas, vízi, horgász és vadászturizmus) mindegyike megtalálható itt és – eltekintve a Duna-menti ipari meghatározottságú településektől (Lábatlan, Nyergesújfalu) – a kistérség valamennyi települése már napjainkban is egyöntetű célterülete a zöldturizmusnak.*

*Itt építendő ki – országos szerepkörrel – a hazai **természetvédelmi oktatás** egyik fellegetvára (nemzeti park akadémia), itt húzódik a nemzetközi jelentőségű kerékpárút leghosszabb nyomvonalon fejlesztendő szakasza (a **kerékpáros turizmus** a Mária-Valéria híd megépülésével várhatóan még inkább felértékelődik), de a Pilisben (a hazai természetjárás egyik bölcsőjében) adottak leginkább a feltételei a **bakancsos turizmusnak** és a **vadászturizmusnak** is.”*

Komárom-Esztergom megye Területfejlesztési Stratégia (2001):

„Az idegenforgalom fejlődése szempontjából a kerékpárút, és a dunai vízi út fejlesztése kívánatos. A térség idegenforgalmi potenciáljának erősítése, a Dunakanyar teljes rehabilitációját igényli (árvízvédelem, tájrehabilitáció, épített környezet), emellett a kulturális, falusi és gyógyturizmusban rejlő lehetőségek kiaknázása érdekében az adottságok komplex kezelése, a szervezettség növelése szükséges.”

Esztergom Város Önkormányzata megvásárolt egy szállodát, melynek több ütemben megvalósuló felújításával a **konferenciaturizmus** irányába kívánnak elmozdulni.

Esztergom és Párkány között kimondottan jó a kapcsolat, a két város számos területen összeegyezteti programjait, pl. a 2005/2006-ban megvalósuló városközpont-rehabilitációs programot összehangolták, Párkányban már befejezték a munkát, Esztergomban most folynak a régészeti feltárások. Párkány és Esztergom vezetése a turisztikai területen is fantáziát lát az együttműködésben, Párkányban melegvízes élményfürdő működik, mely szerves része lehet a térségi turisztikai kínálatnak.

Esztergom-Nyergesújfalui kistérség szálláshelyei 2004.

Régió, helység	Egységek száma			Férőhelyek száma		
	Kereskedelmi	ebből: szállodák	magán-	Kereskedelmi	ebből: szállodák	magán-
	Szálláshelyek			Szálláshelyek		
Bajót						
Dömös	2	0	2	228	0	80
Esztergom	18	3	23	3 293	0	0
Lábatlan	1	1	2	28	0	6
Mogyorósbánya						
Nyergesújfalu	1	0	0	136	0	0
Pilismarót	1	0	4	159	0	16
Süttő						
Tát	1	1	19	50	50	77
Esztergomi kistérség	24	5	50	3 894	50	179
2 kistérség mindösszesen	27	5	63	4 003	126	281
Közép-Dunántúl	438	112	8 803	56 330	13 904	46 118

Az Esztergomi kistérségben a kínálat meghatározó eleme Esztergom. A kistérség teljes kínálatának 85%-a található itt.

A két kistérség a Régió kereskedelmi férőhelyeinek 7,1%-ával, magán férőhelyeinek 0,6%-ával rendelkezik.

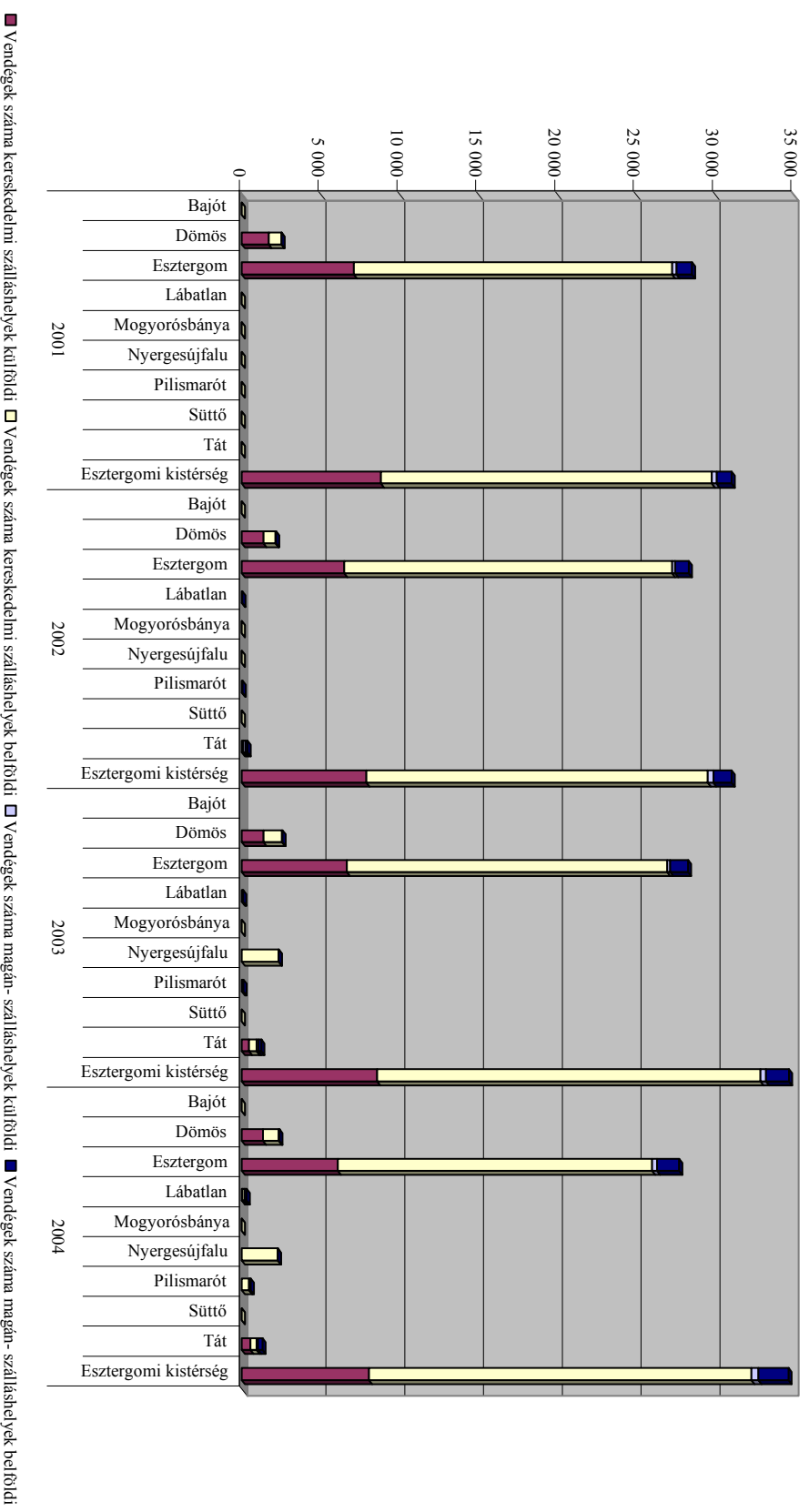
Az Esztergomi kistérségben az alábbi településeken található kereskedelmi és magánszálláshely:

- Dömös
- Esztergom
- Lábatlan
- Nyergesújfalu
- Pilismarót
- Tát

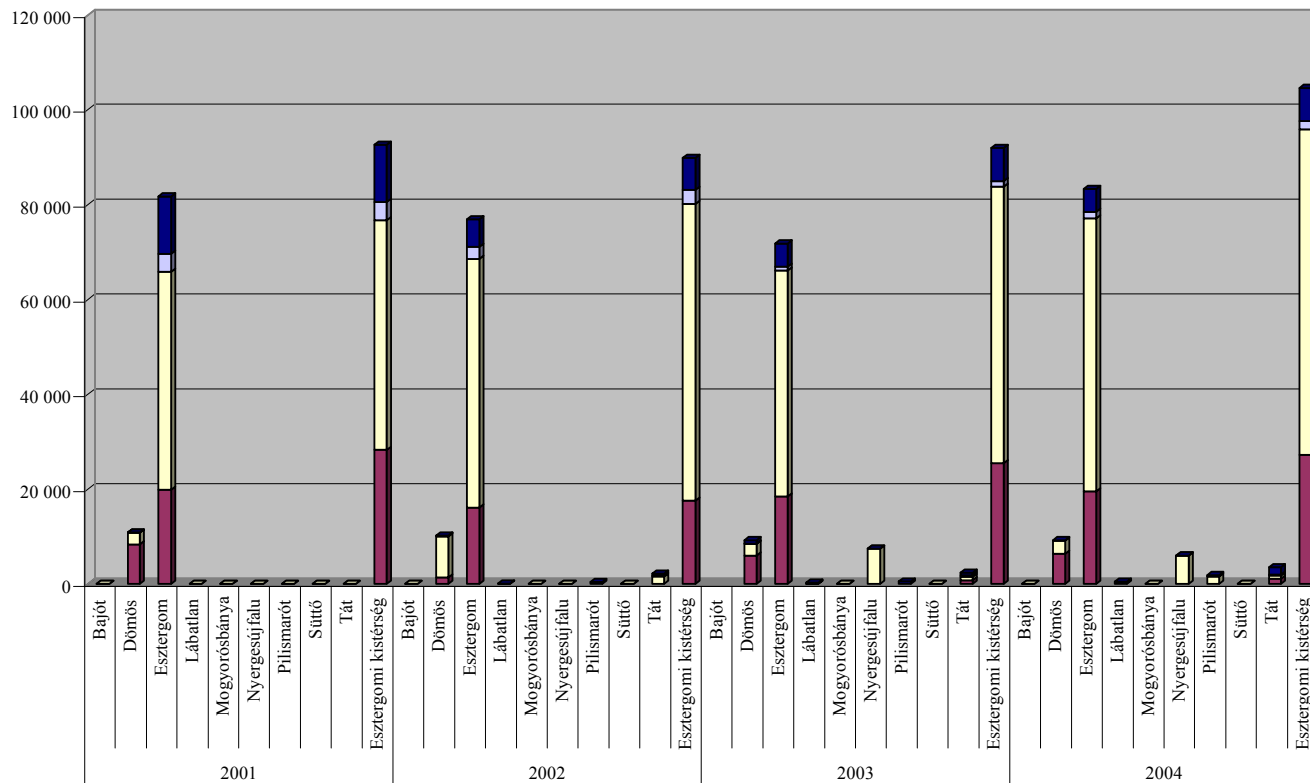
A kistérségbe **35 ezer vendég** érkezett, akik **100 ezer vendégéjszakát** tölthettek el. Az átlagos tartózkodási idő az elmúlt években csökkent, 3,35 nap volt 2004-ben. Az ide látogatók 25%-a külföldi, 75%-a belföldi vendég. A kiemelkedően legtöbb vendéget Esztergom fogadja.

A 3.3 fejezet szállásférőhely-táblázatainak és oszlopdiagramjainak adatai között néhány helyen ellentmondás látható, ez a pontatlan és hiányos adatszolgáltatásból adódik, miáltal a KSH által nyilvántartott és szolgáltatott adatok is hiányosak lehetnek (a szerzők).

Esztergomi kistérség vendég 2001-2004

Esztergomi kistérség vendégéjszaka 2001-2004

■ Vendégéjszakák száma kereskedelmi szálláshelyek külföldi □ Vendégéjszakák száma kereskedelmi szálláshelyek beföldi □ Vendégéjszakák száma magán- szálláshelyek külföldi ■ Vendégéjszakák száma magán- szálláshelyek beföldi

3.3.9 DTFT kínálati és keresleti helyzete

A Dunakanyarban nem működik jól a vízi közlekedés, pedig lenne rá igény. A váci Duna-híd megépültéig ez egy fontos összekötője lehetne a jobb és bal part turisztikai kínálatának, kézenfekvő közlekedési útvonala a térségnek. A dunai vízi közlekedés élénkülése nagyban hozzájárulna a térségi turizmus fejlődéséhez, ehhez természetesen megfelelő együttműködés és a turisztikai programcsomagok összehangolása nélkülözhetetlen.

A Börzsönyben kullancsmentesítésre volna szükség, sokakat ugyanis a fokozott kullancsveszély tart vissza a kirándulástól, természetjárástól.

A Dunakanyar Magyarország egészséges régiójává kell, hogy váljon, testi, lelki, szellemi értelemben is. A testi harmónia az ökoturizmus és a vízi sportok révén valósulhat meg. A régió kulturális és történelmi öröksége által teljesül a szellemi harmónia. A csendturizmus és a vallásturizmus (Vác, Esztergom), a spirituális sűrűsödés a harmónia lelki oldalát erősíti. Meg kell találni a közös ideát, a tervezés elején meg kell fogalmazni ezt az alapvetést.

A Dunakanyar fogalom még a létező kortárs művészetet is megihleti. Létezik a „MI” tudat a Vác-Visegrád-Nagymaros-Esztergom kiszögellések által határolt területen.

Hamvas Béla öt géniuszmélete szerint a Dunakanyar az Északi-géniuszmélete határvidékén húzódik, és a határon történnek mindig a „dolgok”.

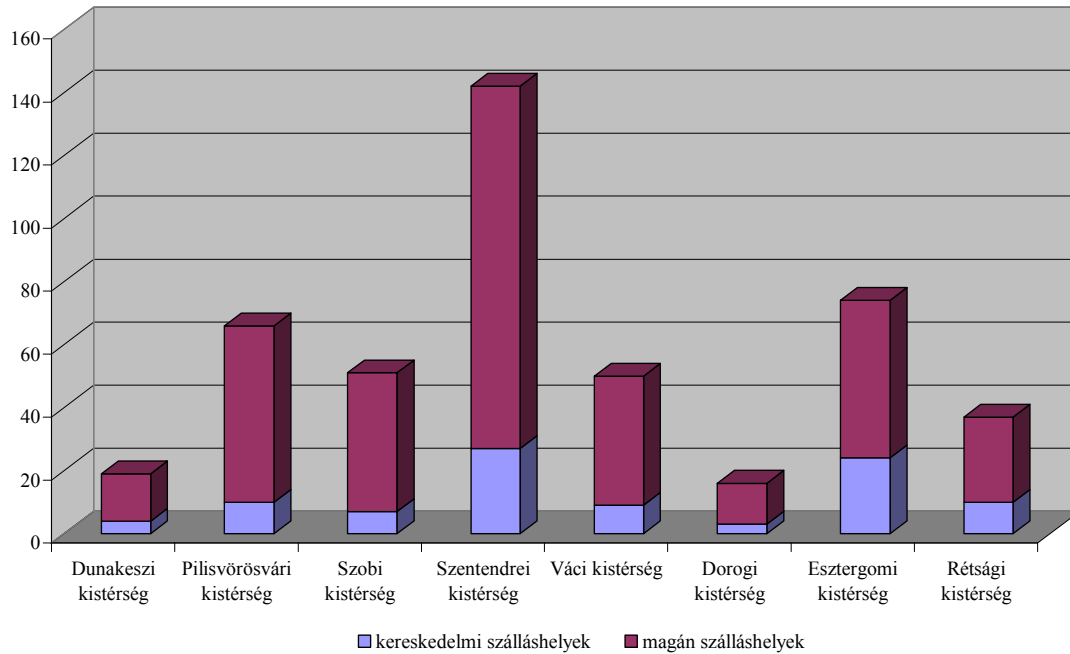
Az alábbi táblázat a DTFT három megyéhez és az országhoz viszonyított számait mutatja. A három megye kereskedelmi szálláshelyeinek 38,2%-a, magán szálláshelyeinek 34,9%-a, kereskedelmi férőhelyeinek 38,96%-a, magán férőhelyeinek 42,7%-a található a DTFT területén (a KSH 2004. évi adatai szerint).

A 3 megye szálláshelyei 2004.

Régió, helység	Egységek száma			Férőhelyek száma		
	Kereskedelmi	ebből:	magán-	Kereskedelmi	ebből:	magán-
szállodák		szállodák				
	Szálláshelyek			Szálláshelyek		
Komárom-Esztergom	80	22	189	9 993	1 405	1 107
Nógrád	53	7	200	3 946	302	1 253
Pest	113	31	645	8 734	3 360	4 099
3 megye	246	60	1 034	22 673	5 067	6 459
Ország összesen	3 001	824	43 889	336 494	112 769	240 376
DTFT	94	21	361	8 833	1 988	2 760

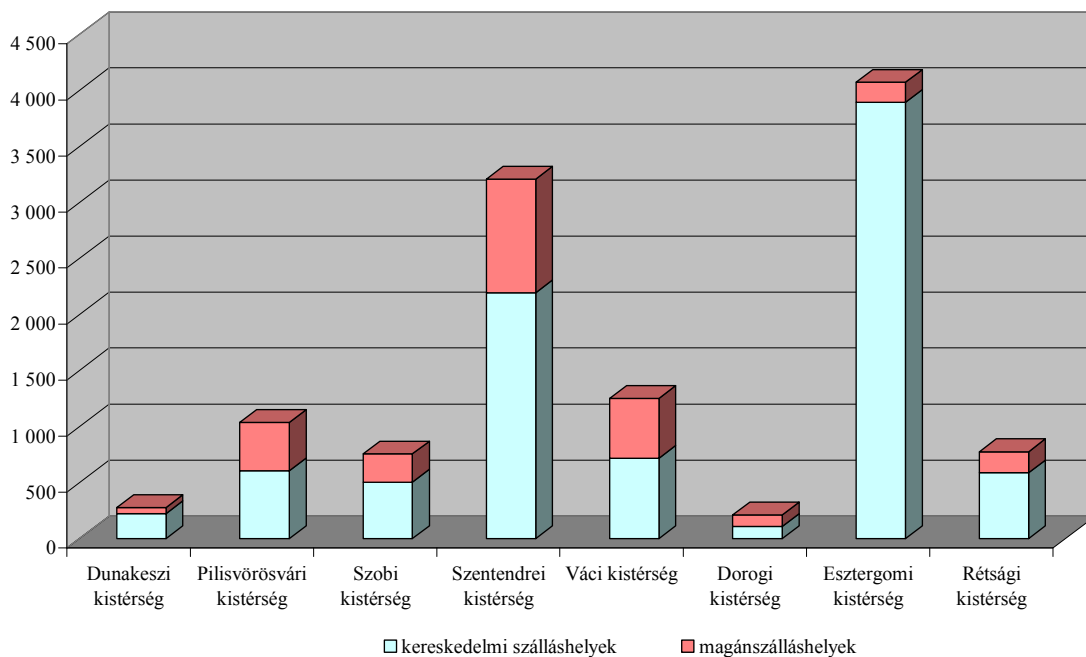
A DTFT térségre a magánszálláshelyek magas száma jellemző, kiemelt terület a Szentendrei, az Esztergomi és a Pilisvörösvári kistérség.

Kereskedelmi és magánszálláshelyek a DTFT-ben 2004

Férőhelyek tekintetében az Esztergomi és a Szentendrei kistérségek kiemelkedők, Visegrád, Szentendre és Esztergom vonzerejének és turisztikai kínálatának köszönhetően.

Kereskedelmi és magánszálláshelyek férőhelyei a DTFT-ben 2004.

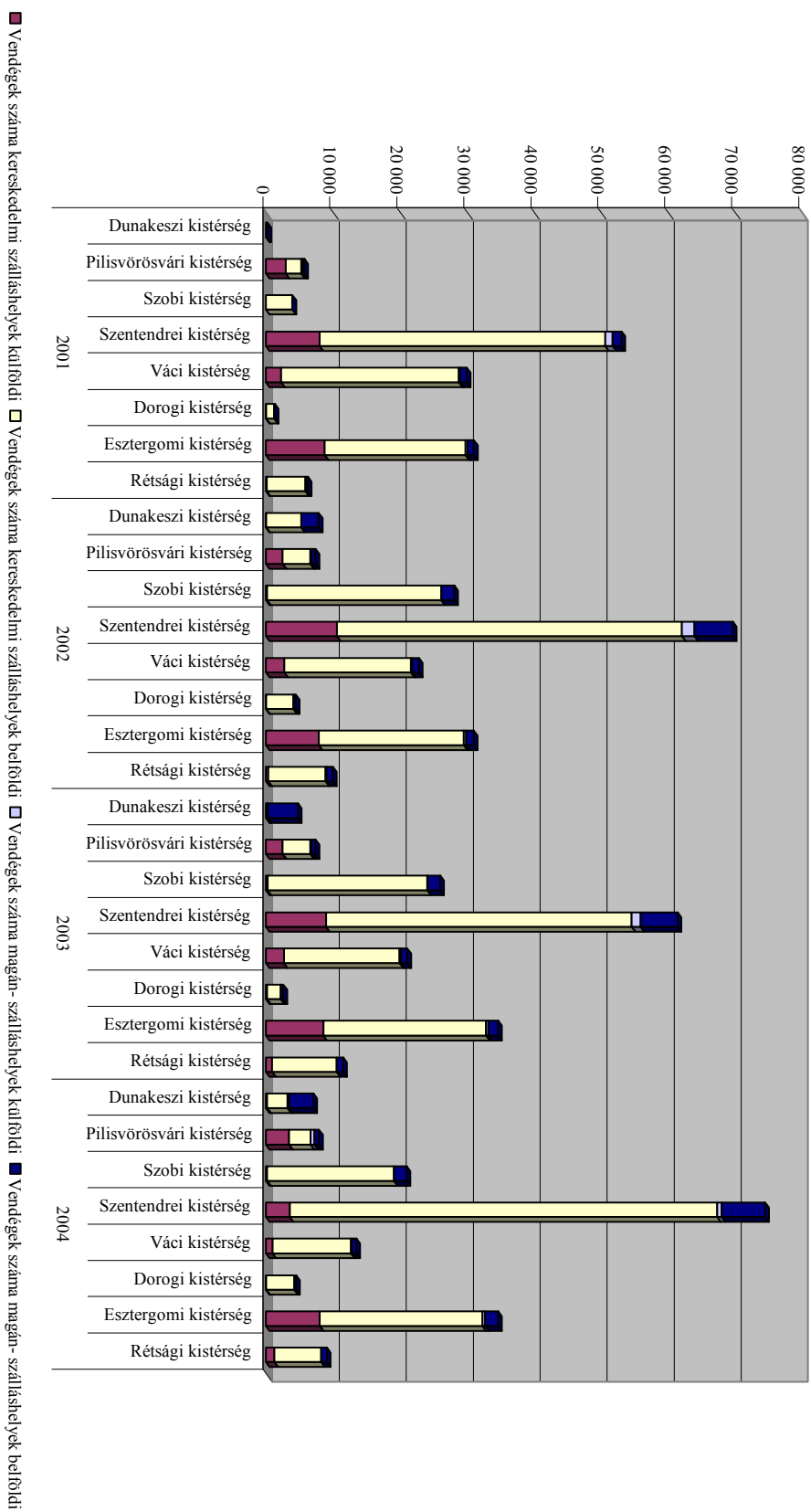
A DTFT-ben a Szentendrei kistérség kiemelkedő a vendégszámok tekintetében. Egyértelműen a belföldi vendégek kimagasló aránya látható mind a kereskedelmi, mind a magán szálláshelyek tekintetében. A térség közel 300 ezres vendég száma az elmúlt 3 évben 160 ezerre csökkent. Az átlagos tartózkodási idő 3,5 nap a DTFT-ben.

A KSH által nem mért, de éves szinten 6-8 millió fő lehet a napi látogatók száma a 8 kistérségben.

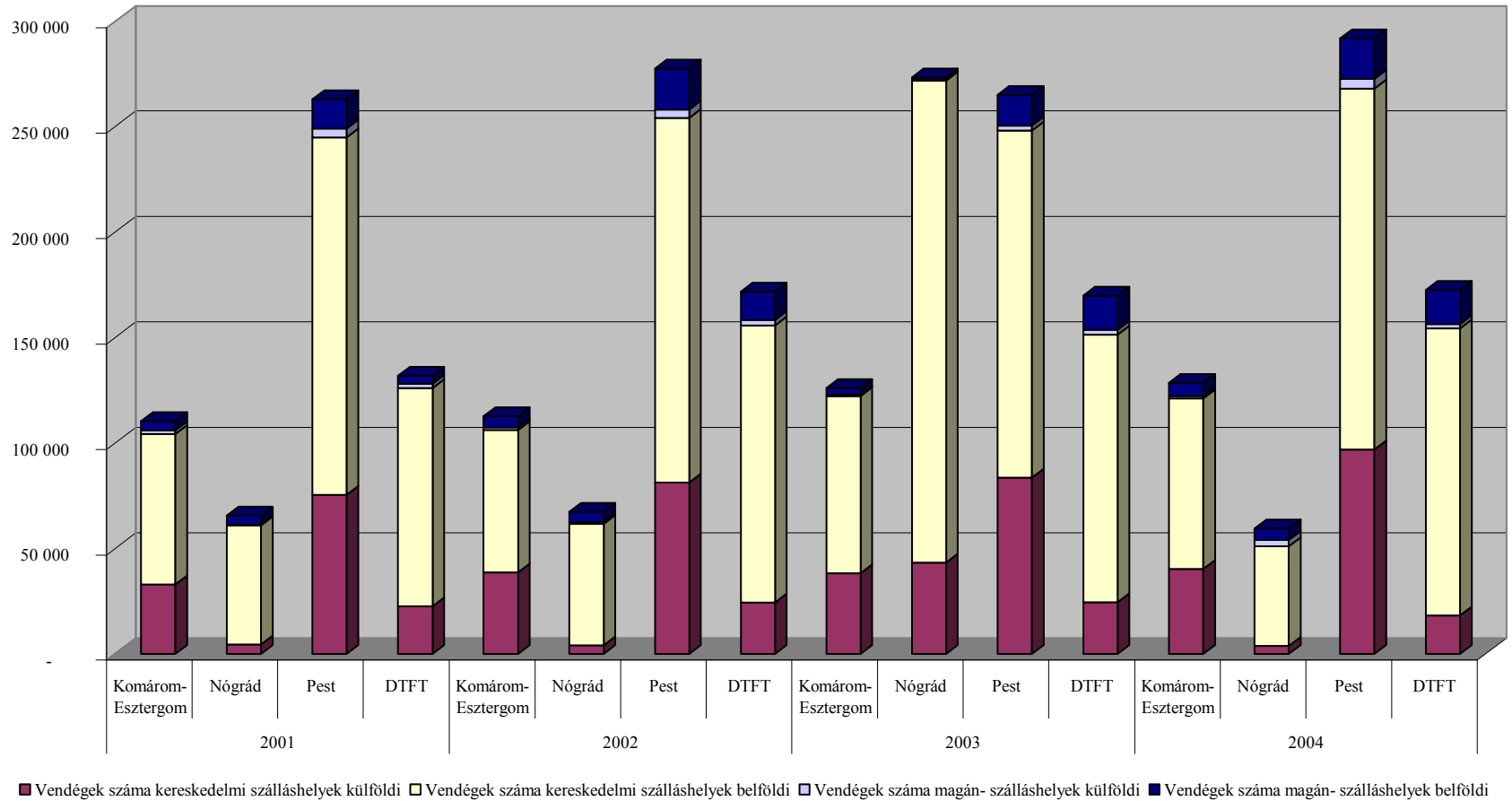
Vendégek és vendégéjszakák számának alakulásában rangsor a 2004-ben:

1. Szentendrei kistérség	Szentendrei kistérség
2. Esztergomi kistérség	Esztergomi kistérség
3. Szobi kistérség	Szobi kistérség
4. Váci kistérség	Pilisvörösvári kistérség
5. Rétsági kistérség	Váci kistérség
6. Pilisvörösvári kistérség	Rétsági kistérség
7. Dunakeszi kistérség	Dunakeszi kistérség
8. Dorogi kistérség	Dorogi kistérség

Vendégek a DTFT-ben 2001-2004

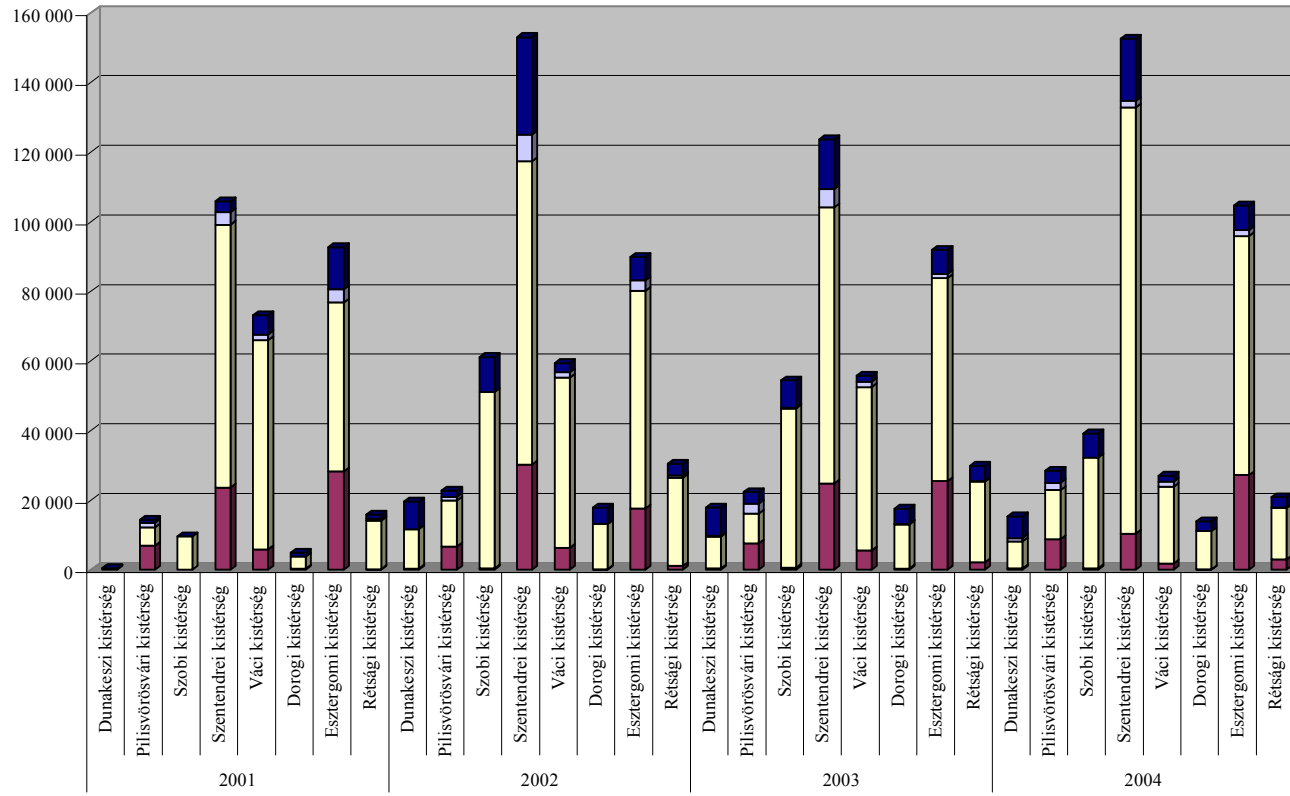

Vendégek a 3 megyében és a DTFT-ben 2001-2004

Vendégjszakák tekintetében a Szentendrei, a Váci és az Esztergomi kistérségek jóval az átlag felett teljesítettek.

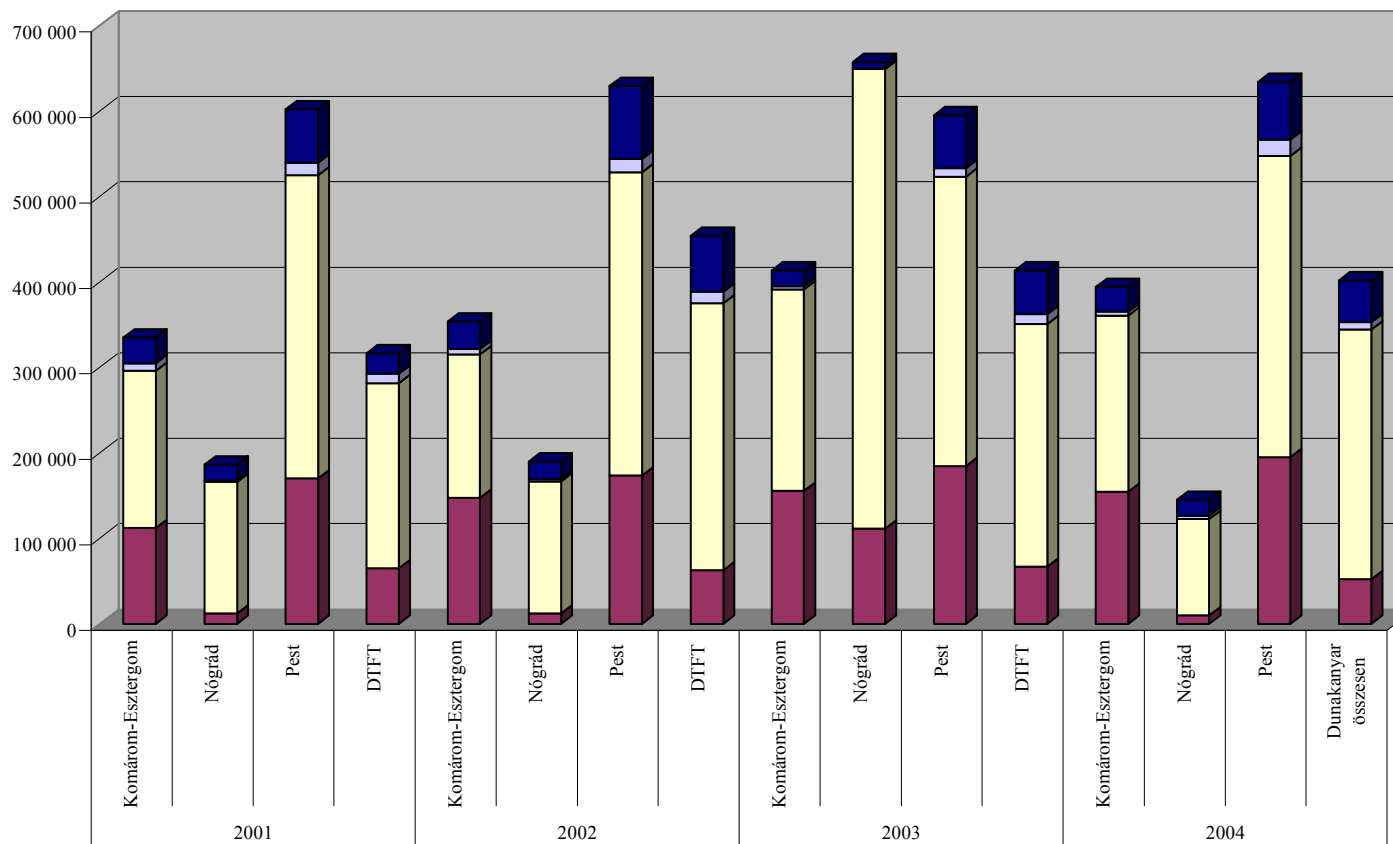
Vendégéjszakák a DTFT-ben 2001-2004

■ Vendégéjszakák száma kereskedelmi szálláshelyek külföldi □ Vendégéjszakák száma kereskedelmi szálláshelyek belföldi □ Vendégéjszakák száma magán- szálláshelyek külföldi ■ Vendégéjszakák száma magán- szálláshelyek belföldi

A DTFT-ben a 2001-ben 300 ezres vendégéjszaka szám 2004-re közel 400 ezerre növekedett. Összességében elmondható, hogy csökkenő vendégszámhoz növekvő vendégéjszaka szám párosul, amely a minőségi turizmus megjelenésének egyik vetülete.

Vendégéjszakák a 3 megyében és a DTFT-ben 2001-2004

■ Vendégéjszakák száma kereskedelmi szálláshelyek külföldi □ Vendégéjszakák száma kereskedelmi szálláshelyek belföldi ▨ Vendégéjszakák száma magán- szálláshelyek külföldi ■ Vendégéjszakák száma magán- szálláshelyek belföldi

„A Dunakanyar a nemzetközi fogyasztói kereslet szempontjából erősségekkel és gyengeségekkel egyaránt rendelkezik, amelyekből az elmúlt időszakban az utóbbi erőteljesebben érvényesült:

- *lassú hozzáférés, a programok és élmények térbeli és időbeli koordinátlansága hátrányosan érinti a gyors, komplex, impulzív élményt igénylő keresletet,*
- *alacsony szinten van a térség legnagyobb részében a szállásslolgáltatás színvonala, a belső közlekedés a főtengelyeket kivéve – amelyek nem feltétlenül egyeznek a turistaigényekkel – szezon és a hétvége kezdetén és végén a főutak budapesti bevezető forgalma hosszú várakozó sorokat alakít ki,*
- *az aktív turizmus szolgáltatások száma növekedőben van, de azok ismertsége, a szolgáltatások komplexitása és infrastruktúrája elmarad a nemzetközi igényektől, ez utóbbi önkormányzati-magán összefogást indokol (pl. esztergomi kikötő),*
- *a terület szolgáltatásai igen kevésbé interaktívak, hiányos a nyelveken tudó, animációra is felkészült fogadó személyzet megléte, az egyes programokban található aktív elem egyes ifjúsági turizmus rendezvények kivételével nem ismert,*
- *kevés példát találni magasabb kategóriájú szolgáltatások és magasabb költség lehetőségeinek kielégítésére (pl. kihasználatlan kerékpárút-forgalom).*

Fenti gyengeségek miatt nem érvényesül a nemzetközi érkezőekben **Budapest küldő hatása**, amely pedig nagy tartalékokat rejt. A belföldi turizmusban is érzékelhető egyes versenyrégiók elszívó hatása, ahol a koordinált fejlesztések a kereslet trendjeinek megfelelő változásokat indítottak meg. A kínálat lassú változása a kereslet kedvezőtlen alakulását idézte elő az elmúlt 5 évben a Dunakanyarban, amikor is becslések szerint 15%-kal csökkent az idegenforgalmi bevételek nagysága.

A *kitelepültek* kereslete főként az aktív turizmus szolgáltatásaira összpontosul. Lovas, kerékpáros, sport és wellness kínálatokban azonban ritkán találnak jól kiépített és megszervezett programlehetőséget, sok község ezért alvótelepüléssé alakul, ahova csak pihenni megy haza Budapestről a lakos és szabadidős sport- és wellness-programjainak egy részét is a főváros egyre bővülő kínálatából választja.

A *hétvégi házak lakosai* sok esetben téliesítették épületüket és „kitelepültté” váltak, akik ezt nem tették meg, azok viszont nyári szabadságukat töltik gyakran a Dunakanyarban és viszonylag kevés szolgáltatást vesznek igénybe. Az utóbbi időben a családi programok és a kulturális rendezvénysorozatok pozitívan szólították meg ezt a réteget, mely nagy számban vesz részt főként a rendezvényeken.

A *kirándulók és turista vendégek* tipikusan 3-6 órát tartózkodnak a Dunakanyarban. Az érkező egyéni vendégeknek és csoportoknak kevés helyszín készült fel olyan program kiajánlásra, amely többnapos tartózkodást eredményez." (Forrás: Dunakanyar Stratégia 2002 – Hitesy, Bartucz & Hollai Üzleti Tanácsadó Iroda)

4 SWOT-ANALÍZIS

4.1 Kistérségi SWOT-ok

A kistérségekben tartott egyeztetések és személyes megkérdezések által az alábbi SWOT-analíziseket állítottuk össze az egyes kistérségekre. A veszélyek között nem jelenítettük meg az általános veszélyeket, csak a kiemelt, a térségre különösen jellemző tényezőket határoztuk meg. A DTFT-re készült SWOT-analízis összefoglalása és kiegészítése is az alábbi térségeknél. Itt főként az erősségek és gyengeségek meghatározása volt szempont.

4.1.1 Dunakeszi kistérség

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Megközelíthetőség, infrastruktúra	Jó a közúti (2, 2/A) és vasúti megközelíthetősége	Tömegközlekedés gondot okoz	Sportrepülőtér kihasználása	Fejlesztések elmaradása
	Dunakeszi-Göd kerékpárút épül	Vízi közlekedés nem működik jól	Dunakeszi-Fót kerékpárút megépítése	EU-s források máshol történő felhasználása
	Budapest közelsége	Településeken belüli kerékpárnyomvonalak	EU-támogatások igénybe vétele a közlekedési infrastruktúra fejlesztésére	
Természeti környezet	Fóti Somlyó tanösvény		Vízi turizmus	Börzsöny - kullancsok
	Duna part		Tanösvény kialakítása a gödi homokszigeten, lápréten	
Épített környezet	Kulturális örökségek	A településeknek nincs központja	Római kori romok (Limes) feltárása (érintve Pomáz, Szentendre, Dunabogdány, Visegrád)	
		Arculathány a településeken		
		Humán infrastruktúra fejlesztés nem követte a beköltözéseket		A szükséges infrastrukturális fejlesztések hosszú távon is

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
				elmaradnak a beköltözések igényeitől
Turisztikai termékek	Dunakeszi - Alag lovaspálya	Szezonáltság	Dunakeszi lovassport a gödi termálvízzel összekapcsolva több napos tartózkodást biztosíthat	
	Göd: Pólus Palace, 5* szálloda (golf, spa, lovas) nyitása 2005-ben, Aphrodite wellness szálloda nyitása 2006-ban	Az elmúlt években csökkent az átlagos tartózkodási idő	Települések turisztikai kínálatának összekapcsolása	
	Termálfürdő, dunai strandok	Az elmúlt években csökkent a vendég- és vendégéjszaka szám	Programok kialakítása a budapesti lakosság számára (közelség miatt)	
	Horgásztó		Dunakeszi sportturizmus	
			Fót - kulturális, természeti és vallási értékeken alapuló turizmus	
			Göd – egészségturisztikai központtá válása, hosszú távú, tudatos fejlesztési program	
Szervezeti háttér		Civilek érdekérvényesítő szerepe gyenge	Összehangolt turizmus marketing a vállalkozók, az önkormányzatok és a civil szervezetek között	Összefogás, együttműködés és hatékony kommunikáció helyett egészségtelen rivalizálás
		Nincs együttműködés a szervezetek között	Dunakanyar Turisztikai Klaszter sikeres működése	
		Nincs a térségben TourInform Iroda		
Mezőgazdaság				
Dunakanyar-tudat	Dunakanyar márkanév a turizmusban	Jelentős beköltözések vannak, de nincs helyi identitás		
	Dunakanyar tudat az őslakosokban erős	Térségben való gondolkodás hiánya		

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Fejlesztési tervek, irányok			Budapest-Közép Dunavidék Turizmusfejlesztési Stratégia	
			ROP	
			AVOP	
Gazdaság, ipar	Erősödő helyi gazdasági élet	Gyenge együttműködés a helyi gazdaság szereplői között	Beszállítás a Fővárosba	
			Kamara erősödése	
Pályázati lehetőségek		Forráshiány a településeken		

4.1.2 Pilisvörösvári kistérség

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Megközelíthetőség, infrastruktúra	Budapest közelsége	Kamionforgalom légszennyező hatása, zaja	10-es út, M0-ás, vasúthálózat fejlesztése	Útfejlesztések elmaradása
	Autópálya közelsége	Vasúti forgalom gyenge	Parkolóhelyek fejlesztése	
		10-es út túlságosan forgalmas, zsúfolt	Kerékpárutak fejlesztése	
Természeti környezet	Budai hegység, természeti környezet	Túlméretezett, túlhangsúlyozott természetvédelem	Terepmotorosok számára kijelölt területek	Tömeg- és tranzitturizmus környezetkárosító hatásai
	Hétfégyi kirándulóterület	Korábban nyugdíjasok hétfégyi kirándulásainak volt a helyszíne, most nem lehet bemenni a védett területekre	Természetvédelem összehangolása a használattal	A fenntarthatóság követelményeinek figyelmen kívül hagyása
	Budakeszi Vadaspark		Erdei kerékpárutak (pl. Nagykovácsi)	
	Tanösvények és oktatóközpontok Pátyon, Pilisszentivánon		Erdei iskolarendszer kialakítása	
			Pilis forrásainak látogathatóvá tétele	
			A Duna-Ipoly Nemzeti Park területe, nemzetközi hírű természeti vonzerők optimális kihasználása	
Épített környezet	Sportrepülőtér			Túlzott beépítés, tájidegen építészeti megoldások
	Kastélyok, kúriák, várrom Budakeszin, Nagykovácsiban, Pátyon, Pilisszántón, Solymáron, Zsámbékon.			

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
	Pincék Pátyon és Tökön, múzeumok Pátyon, Piliscsabán, Pilisszentivánon, Pilisvörösváron és Zsámbékon.			
Turisztikai termékek	Lovaglási lehetőség Tökön és Zsámbékon	A lovas és kerékpáros útvonalak hiánya	Lovas turizmus fejlesztése	
	Számos tó, horgászási lehetőség		A szakrális- és a kerékpárturizmus feltételeinek javítása	
	Számos település rendez különböző fesztiválokat, rendezvényeket, búcsúkat, egyházzenei rendezvényeket, koncerteket			
	Az elmúlt években növekvő vendég- és vendégéjszaka szám			
	Az elmúlt években növekvő átlagos tartózkodási idő			
Szervezeti háttér	TourInform Iroda Zsámbékon	Nincs együttműködés a szervezetek között	Dunakanyar Turisztikai Klaszter sikeres működése	Összefogás, együttműködés és hatékony kommunikáció helyett egészségtelen rivalizálás
Mezőgazdaság				
Dunakanyar-tudat	Nincs Dunakanyar tudat		Dunakanyar identitás erősítése	
Fejlesztési tervek, irányok			Budapest-Közép-Dunavidék Turizmusfejlesztési Stratégia	
Turisztikai szakképzés	Egyetemi városok			
Gazdaság, ipar	Gazdasági megerősödés			Termelő cégek elköltözése
Pályázati lehetőségek			ROP	
			AVOP	
Foglalkoztatottság, népesség				Túlnépesedés
Egyéb	Kórházak (pl. Telki, Budakeszi)			

4.1.3 Szentendrei kistérség

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Megközelíthetőség, infrastruktúra	Budapest közelsége, HÉV Szentendréről Bp. irányába	Hajók tankolási lehetősége, európai szintű kikötési lehetőségek hiánya kishajóra	Sportcélú kishajók számára lehetőséget kialakítani	Útfejlesztések elmaradása
		Rossz megközelíthetőség (11-es út)	Kerékpárút fejlesztés, parkolók, szálláshely-fejlesztések	A 11-es út kapacitása a természeti adottságok miatt (Duna-part) nem bővíthető, nem szélesíthető
	Sétahajózás	Infrastruktúra hiánya		
	Sárkányrepülés, helikopter	Budapest közelsége		
		10-es út zsúfolt, forgalmas		
		Szennyvízhálózat nem megoldott		
Természeti környezet	Erdei iskolák, jurta-színház, gyermek-táborotatás	Szűkös keretek a Pilisi Parkerdőnél a jóléti feladatokra	Vízi turizmus	Duna vízszintjének ingadozása, tisztasága
	Természeti környezet	A kistérségben nincsen olyan intézmény, mely bemutató és oktatótermet biztosítana, „turisztikai kapuként” szolgálna”	Szentendrei-sziget komplett szabadidő gazdaság fejlesztése	Szúnyoginvázió, kullancsveszély,
	Duna		Kedvezőek a feltételek a gyalogos, a kerékpáros, vízi és lovas turizmus fejlesztéséhez is	Dunakanyar „elkopása/lalakása”
	Kisoroszi és a Szigetcsúcs „természeti kincs”		a Duna-Ipoly Nemzeti Park területe, nemzetközi hírű természeti vonzerők optimális kihasználása	Tömeg- és tranzitturizmus környezetkárosító hatásai

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
	Horgászati lehetőségek, tavak (pl. Visegrád, Dunabogdány – Bergmann-tó)		Duna-Komplex fejlesztési program	A fenntarthatóság követelményeinek figyelmen kívül hagyása
	Szurdok tanösvény			
Épített környezet	Kulturális látnivalók, múzeumok, művésztelepek, -műhelyek és -táborok	Térségen belül is jelentős eltérések a települések között	Közösségi terek megteremtése	Túlzott beépítés, tájidegen építészeti megoldások
	Történelmi helyek		Alapvető kínálati elemek fejlesztése: üzletek, szórakozóhelyek kialakítása	
			Élhető települések	
Turisztikai termékek	Bakancsos turizmus erőssége (Rám-szakadék)	Egynapos turizmus	Szálláshelyek fejlesztése	
	Szentendre és Visegrád a két zászlóshajó (kulturális kínálat)	Megfelelő információs központok hiánya	Fürdők (Lepence, Leányfalu, Szentendre), strandok (Dunabogdány, Kisoroszi, Tahitótfalu) fejlesztése	
	Lovas turizmus	A vendégforgalom területi eloszlása aránytalan	Fesztiválok továbbfejlesztése (Szentendre Szabadtéri Színház, Visegrád – Palota Játékok)	
	Sokszínű turisztikai kínálat	Szezonális jellemzi a vendégforgalmat	Minőségi turizmus fejlesztése	
	Bobpálya – Visegrád	Nem kielégítő a program és szolgáltatás kínálat	Lovas turizmus fejlesztése	
	Vadász-turizmus	Szentendrén télen nem üzemel minden szálláshely	Értékfeltárás	
	Sielési lehetőség	Az elmúlt években csökkenő tartózkodási idő	Wellness	

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
	Cannopy pálya Nagy-Villámon		Közös üzemeltetésű info- pontok kialakítása	
	Termásvíz jelenléte, fejlesztések (Visegrád, Leányfalu)		Fapados légitársaságokkal a turistáknak programcsomagok kijánlása	
	Skansen		Limes-program	
	Jelentős a wellness, szabadidő- turizmus		Egészségügyi projekt a fogyatékkal élők számára	
	Pomázi Teleki- Wattay kastély művészeti célú hasznosítása		Beföldi turizmus növekedése	
	Euro-VELO hálózat fejlesztése, Szentendre, Dunaparti panoráma kerékpárút építése		Dobogókői fejlesztések	
	Az elmúlt években növekvő vendég- és növekvő vendégéjszaka szám			
Szervezeti háttér	TourInform iroda Szentendrén	Nincs együttműködés a szervezetek között	Együttműködés a települések között	Összefogás, együttműködés és hatékony kommunikáció helyett egészségtelen rivalizálás
		Térségi szerve- zetek (civil, önkormányzat) alulfinanszi- rozottak	Dunakanyar Turisztikai Klaszter sikeres működése	
Mezőgazdaság	Szentendrei Sziget		Ökoturizmus fejlesztése a Szentendrei szigeten	M0-s környűri mezőgazdaság szempontjából korlátozó hatása
Dunakanyar-tudat	Dunakanyar tudat erős		Helyi identitás- tudat erősítése	
Fejlesztési tervek, irányok	Dunakanyar- Pilis területfejlesztési stratégia készült		Budapest-Közép Dunavidék Turizmusfejlesztési Stratégia	

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Turisztikai szakképzés		Nincs felsőfokú képzés a térségben	Vállalkozói szemléletváltás elősegítése	
Gazdaság, ipar		Alacsony a turizmus jövedelemtermelő képessége		
Pályázati lehetőségek	Számos nyertes pályázat		További pályázatok készítése	
			ROP, AVOP	
Foglalkoztatottság, népesség	Sok nemzetiség jelenléte	Szociális háttér hiánya (iskola, óvoda, eü.)	Munkahely-teremtés	Túlnépesedés
		Alacsony a turizmusban dolgozók szakképzettsége, nyelvismerete		Munkanélküliség
		Lakossági (ellenállás) szemlélet		
Egyéb	Kórház: Visegrád-Gizellatelep	Közbiztonság helyzete	Projektszemlélet:	Hajléktalanok megjelenése, kiköltözése
			Szentendrei Sziget: ökológiai fejlesztések	Közbiztonság (turista vonzás) alakulása
			Pilis: turizmusfejlesztés	
			Dunamente	

4.1.4 Szobi kistérség

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Megközelíthetőség, infrastruktúra	Jól kiépített kerékpárutak	Infrastruktúra	Új út megépítése Rétság-Szob	Útfejlesztések elmaradása
	Budapest közelsége	Duna fejlettségének alacsony szintje, kikötők hiánya	Börzsönyi kisvasút fejlesztése	Duna fejlesztésének elmaradása
	Vácig jó a közúti megközelíthetőség,	Kerékpárutakhoz kapcsolódó szolgáltatások hiánya	Kerékpárutak fejlesztése	
		A kistérség útjai felújításra szorulnak		
Természeti környezet	Nemzeti Parkok: oktatás-nevelés, természetvédelem	A határ és a Börzsöny által elvágtott terület	Ipoly-mente látnivalóinak turisztikai terméké fejlesztése	Tömeg- és tranzitturizmus környezetkárosító hatásai
			Víztározók turisztikai hasznosítása (pl. Bernecebaráti, Nagybörzsöny)	A fenntarthatóság követelményeinek figyelmen kívül hagyása
			Gyalogos turistaösvények kijelölése	
			„zöldutak Magyarországon” program	
			Erdei iskolák	
			a Duna-Ipoly Nemzeti Park területe, nemzetközi hírű természeti vonzerők optimális kihasználása	
			Duna-Komplex fejlesztési program	
Épített környezet	Gazdag helytörténeti gyűjtemény (tájházak)	Bős-Nagymarosi beruházás elmaradása miatt a kistérség leépülése	Tájházak fejlesztése	Túlzott beépítés, tájidegen építészeti megoldások
	Régészeti, történelmi emlékek, műemlékek		Élhetőbb települések	
Turisztikai termékek	Bakancsos turizmus	A kistérség ismertsége gyenge	Falusi turizmus, mint kitörési pont	Nagyprojektek (túlméretezettség, környezeti hatások)
	Kisvasutak	Az elmúlt években csökkenő vendég- és vendégéjszaka szám	Perőcsényi strand helyreállítása	

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
	Vadászat, horgászat		Kisvasutak fejlesztése (Interreg projekt)	
	Kemence turisztikai erősödése		Örökségturizmus fejlesztése	
	Belföldi vendégek magas (99%-os) aránya			
Szervezeti háttér	Szlovák kapcsolat erős (oktatás, kultúra)	Önkormányzatok finanszírozási problémákkal küzdenek	Együtműködés a turisztikai vállalkozások között	Összefogás, együttműködés és hatékony kommunikáció helyett egészségtelen rivalizálás
	Ipolymenti idegenforgalmi klaszter	Gondok az önkormányzatok és a Nemzeti Parkok között	Dunakanyar Turisztikai Klaszter sikeres működése	
		Nincs együttműködés a szervezetek között		
		Helyi társadalom, együttműködés gyenge		
		Nincs a térségben TourInform iroda		
Mezőgazdaság		Bogyós gyümölcstermelés megszűnése	Biogazdaság fejlesztése	Mezőgazdaság teljes megszűnése
Dunakanyar-tudat	Dunakanyar-tudat erős		Dunától távolabbi területeken is erősíteni a Dunakanyar-identitást	
Fejlesztési tervek, irányok	Felmérés a helyi termékekről, honlap, tájékoztató táblák, szórólapok		Budapest-Közép Dunavidék Turizmusfejlesztési Stratégia	
Turisztikai szakképzés		Tanácsadás, oktatás hiánya a lakosság számára		
Gazdaság, ipar			Komplex vállalkozásfejlesztési program kidolgozása	
Pályázati lehetőségek			ROP, AVOP	
Foglalkoztatottság, népesség		Helyi lakosság tájékoztatlan a tervezett beruházásokkal kapcsolatban	Nagyprojektek megvalósulása (munkahelyteremtés)	
		Munkahelyhiány		

4.1.5 Váci kistérség

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Megközelíthetőség, infrastruktúra	Budapest közelsége	Úthálózat, forgalom	Tömegközlekedés fejlesztése, elővárosi vasutak	Növekvő forgalom a Híd miatt
	Kerékpárút hálózat kitűnő	Hétfélig forgalom erős	Váci híd felépítése	Útfejlesztések elmaradása
	Számos hajóállomás, révátkelő	Börzsönyi kisvasút fenntartása drága	Kerékpárutak fejlesztése: Szokolya-Királyrét Vác-Gödöllő (Vác, Sződliget, Sződ, Csörög, Vácrátót, Örbottyán, Veresegyház, Szada, Gödöllő)	
	Jó a közúti megközelíthetőség	Kerékpárút hálózat fenntartása problémás	Kikötők fejlesztése, rendbetétele (Sződliget)	
	Élénk vasútforgalom Budapest és Vác között	Infrastrukturális hátrányok, hiányok		
		Tömegközlekedés fejletlensége (agglomeráció kitolódását gátolja), parkolóhelyek hiánya		
Természeti környezet	Erdők kiemelt jelentőségűek	A vízlépcső utáni terület rendezetlensége, kihasználatlan területek	Börzsöny tudatos fejlesztése	Nemzeti Park területén quadozás, motorozás szabályozatlan módon
	Katalinpuszta – Gyadai tanösvény magas látogatottsága		További erdei iskolák (Szóri erdő), tanösvények, pihenőhelyek kialakítása	Tömeg- és tranzitturizmus környezetkárosító hatásai
	Túraútvonalak		Nagymaros – Visegrád kötélpálya terv megvalósulása	A fenntarthatóság követelményeinek figyelmen kívül hagyása
			Környezettudatos nevelés	
			Duna-part rendbetétele (Vác, Nagyörzsöny)	
			Duna-Komplex fejlesztési program	

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Épített környezet	Örökségturizmus (templomok, kastélyok, kúriák, tájházak, szobrok, múzeumok)		Faluközpont fejlesztések (Püspökszilágy)	Állagromlás forráshiány miatt
				Túlzott beépítés, tájidegen építészeti megoldások
Turisztikai termékek	Kulturális turizmus, számos rendezvény	Kevés turisztikai marketing	Rekreációs, pihenő turizmus kihasználása, vízi sport központ	
	Sípályák	Az elmúlt években csökkenő vendég- és vendégéjszaka szám	Ökoturizmus, kulturális, örökségturizmus, lovas turizmus, csendturizmus, vallási turizmus, vadászturizmus	
	Nagyszámú üdülőház		Gasztronómia	
	Vadászturizmus (belföldi vadászok)		Rendezvénysorozatok	
			Püspökhatvan tóhasznosítás, pihenő, üdülőövezet	
			Turisztikai fejlesztések (Nagybörzsöny, Sződliget)	
			Szálláshelyfejlesztések (Nagybörzsöny, Sződliget)	
Szervezeti háttér	Önkormányzatok együttműködése	A Régió koordinációs szervezete lassan, nehézkesen jött létre	Dunakanyar Turisztikai Klaszter sikeres működése	Összefogás, együttműködés és hatékony kommunikáció helyett egészségtelen rivalizálás
	TourInform iroda jó működése Vácott	Gyenge az érdekérvényesítés		
		Önkormányzatok forráshiánya a pályázatokhoz		
		Nincs együttműködés a szervezetek között		

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Mezőgazdaság		Állatállomány csökken, paraszti gazdaságok eltűntek	Biogazdálkodás, szőlő- és bortermelés, bogyós gyümölcsstermelés, vadrepce - energiatermelés	
Dunakanyar-tudat	Dunakanyar-tudat erős		Világörökség várományosa a Dunakanyar	
	Dunakanyar márkanév a turizmusban			
Fejlesztési tervek, irányok			Duna komplex fejlesztési program, része a turizmus	
			Turizmusfejlesztés területei: kézművesség, kismesterségek, kulturális értékek felhalmozása	
			Budapest-Közép Dunavidék Turizmusfejlesztési Stratégia	
Turisztikai szakképzés		Turisztikai szakképzés hiánya	Falusi turizmusra való építés, szakemberképzés	Térségi munkaerő felszívás
Gazdaság, ipar		Ipari üzemek (Vác Cementgyára)		
Pályázati lehetőségek			Interreg pályázatok, kapcsolatok, Régiós összefogással	Pályázatok hiánya a régióban
			ROP, AVOP	

4.1.6 Rétsági kistérség⁸

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Megközelíthetőség, infrastruktúra	Kedvező földrajzi fekvés, jó megközelíthetőség (2-es, 22-es főútvonalak, közeli határátkelők)	Úthálózat	Alsóbbrendű utak fejlesztése	Útfejlesztések elmaradása
	A főváros és a Dunakanyar több városának (Vác, Szentendre, Nagymaros, Visegrád, Esztergom), valamint Nógrád megye frekventált idegenforgalmi célpontjainak (Hollókő, Balassagyarmat, Szécsény, stb.) közelsége			
	Az infrastruktúra javuló kiépítettsége			
Természeti környezet	Erdős területek, kiemelkedő természeti területek		Ipoly revitalizációs program	Tömeg- és tranzitturizmus környezetkárosító hatásai
	Rendkívül kedvező természeti – táji adottságok (Duna-Ipoly NP, Dunakanyar, Ipoly-völgy, Börzsöny, Cserhát hegységek)		A Duna-Ipoly Nemzeti Park területe, nemzetközi híru természeti vonzerők optimális kihasználása	A fenntarthatóság követelményeinek figyelmen kívül hagyása
Épített környezet	Igen gazdag történelmi, építészeti emlékek (várak, kastélyok, kúriák, középkori templomok)	Műemlékek, kastélyok, kúriák, népi építésű lakóházak leromlott állapota		Túlzott beépítés, tájidegen építészeti megoldások, villaparkok elterjedése
Turisztikai termékek	Bánk – üdülőterület (Bánki nyár, Tó, szálláshely, vendéglátás, üdülőhelyek)	Falusi turizmus elszórt egységei	Bányavasút Bánk és Felsőpetény között	
	Vadászat	Termálfürdők hiánya	Idegenforgalmi attrakciók számát növelni	
	Több évszázada együtt élő nemzetiségek (palóc, szlovák, sváb) népi hagyományai, emlékei (eszközök, kézművesség,	Az idegenforgalmi struktúra hiányosságai (a települések többségében nincs	Az itt élő nemzetiségek kultúrájának, hagyományainak megőrzése, az	

⁸ Forrás: Buday Krisztina szakdolgozata a Rétsági kistérségről

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
	népviselő)	szállás- és étkezési lehetőség	anyaországokkal fenntartott kapcsolatai	
		Szegényes turisztikai programkínálat (tematikus utak, kapcsolt programok, időjárástól és szezontól független programlehetőségek hiánya)	A nyári szünidős gyermek-üdültetés korábbi nagy hagyománya, szervezetsége máig továbbélő pozitív hatása	
	Kulturális és vallási rendezvény kínálat (egyházi ünnepek, évfordulós megemlékezések, idegenforgalmi rendezvények, pl.: Bánki Nemzetiségi Találkozó, „Bánki Nyár” rendezvénysorozata stb.)	Térség vonzerőinek, turisztikai kínálatának és lehetőségeinek gyér kihasználtsága	Közös, összehangolt egyeztetett programcsomagok kialakítása és kiajánlása, speciális, tematikus programok szervezése (öko-, gyermek és ifjúsági-, sport-, egyházi-, gasztronómiai-, történelmi-, lovas-, horgász-, vadász-, stb.)	
	Falusi – családi, és középkategóriás kereskedelmi szálláshelyek számának érezhető bővülése (Diósjenő, Bánk, Szendehely, Berkenye) Turistaházak üzemelnek: Kétdobonyban, Pusztaberkenyben, Horpácson, Borsosberényben.	Az elmúlt években csökkenő vendég- és vendégéjszaka szám		
Szervezeti háttér	Nógrád vár rád – honlap üzemeltetése	Nincs együttműködés a szervezetek között	A térségben született, innen elvándorolt, vagy az ide betelepült személyiségek kapcsolatai, segíteni akarása	Összefogás, együttműködés és hatékony kommunikáció helyett egészségtelen rivalizálás
	TourInform Iroda működése Rétságán	Jelentős a helyiek vendégek iránti bizalmatlansága, zárkózottsága; a falusi vendégfogadásnak	tudatos, összehangolt munka, tárgyi és személyi feltételek javítása, célirányos szemléletformálás	

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
		nincsenek hagyományai	és képzés.	
		Nem összehangolt és hiányos (szervezeti, személyi és tárgyi feltételek) a helyi, kistérségi, megyei, illetve regionális marketing. (Néhány település, illetve vállalkozó elszigetelt akciói.)	Dunakanyar Turisztikai Klaszter sikeres működése	
		A Kistérség idegenforgalmi vállalkozásai, szervezetei, együttműködése esetleges, kommunikációjuk gyenge, működésük változó színvonalú.		
		Nincs karakteres turisztikai arculat (bemutató kiadvány, programcsomag stb.)		
Dunakanyar-tudat		Nincs Dunakanyar-tudat	Dunakanyar identitás erősítése	
Fejlesztési tervek, irányok			Észak-Magyarország Turizmusfejlesztési Stratégia	
Turisztikai szakképzés				
Gazdaság, ipar				
Pályázati lehetőségek			ROP, AVOP	Tőkeszegénység, fejlesztési saját források hiánya, önerő szűkössége.
Foglalkoztatottság, népesség				
Egyéb				

4.1.7 Dorogi kistérség

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Megközelíthetőség	Budapest közelsége	Rossz a megközelíthetőség, zsúfolt utak	Kerékpáros utak fejlesztése	Útfejlesztések elmaradása
Természeti környezet	Szép természeti környezet		Gyalogutak felfestése, karbantartása	Bakancsos turizmus további visszafejlődése
			Természetfigyelő turizmus fejlesztése	Tömeg- és tranzitturizmus környezetkárosító hatásai
				A fenntarthatóság követelményeinek figyelmen kívül hagyása
Épített környezet	Közel 1 Mrd Ft-ot nyertek a városközpont rehabilitációjára (tanuszoda, útrehabilitáció)		Kulturális turizmus fejlesztése	
Turisztikai termékek	Klastrompuszta sok vendéglátogatót fogad (1 napos program) (ősmonostor)	Az elmúlt években csökkenő vendégéjszaka-szám	Palatinus Strand fejlesztése	
	Máriaalom, Dág pincesor, Kesztlőc borkultúra	Falusi turizmus nem tapasztalható	Több településen is megoldást nyújtana a falusi turizmus	
	Bajnai alkotóház, Sándor-Metternich kastély felújítása megtörtént	Bakancsos turizmus elmaradása, a turistaházak, kulcsos házak eltűntek	Menedékházak, turistaházak építése	
	Esztergomi Nyári Játékok rendezvénysorozat egyre több látogatót vonz	Kevés a vendéglátó egység és a szálloda	Falusi vendéglátás fejlesztése (1-1 vendéglő falvanként)	
	Sportrendezvények (teke, kézilabda, birkózás)	Kevés a marketing	Táti szigetvilág (csónakház, régi hagyományok visszaállítása, gyermekoktatás a területen)	
	Magas tartózkodási idő		Borturizmus erősítése (Máriaalom, Dág, Kesztlőc)	

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Szervezeti háttér	Nincs TourInform iroda a térségben	Nincs együttműködés a szervezetek között	Dunakanyar Turisztikai Klaszter sikeres működése	Összefogás, együttműködés és hatékony kommunikáció helyett egészségtelen rivalizálás
Mezőgazdaság		Mezőgazdaság megszűnt		
Dunakanyar-tudat		Nincs Dunakanyar-identitás	Erősíteni a Dunakanyar-identitást	
Fejlesztési tervek, irányok		Túl sok stratégia készül, ezekkel való összhang	Közép-Dunántúl Turizmusfejlesztési Stratégia	
Turisztikai szakképzés	Falusi turizmus gazdálkodási ismeretek oktatása		Felnőttképzés erősítése, gyakorlati oktatás	
Gazdaság, ipar		Nehézipar után megmaradt barnamezők	Környezetvédelmi beruházások	
Pályázati lehetőségek			ROP, AVOP	
Foglalkoztatottság, népesség		Magas munkanélküliség		
Egyéb				

4.1.8 Esztergom-Nyergesújfalui kistérség

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Megközelíthetőség	Budapest közelsége	Rossz megközelíthetőség (10-es és 11-es út zsúfoltsága)	Sétahajók gyakoriságának növelése	Útfejlesztések elmaradása
	Esztergom-Párkány Mária Valéria-híd	Rossz a megközelíthetőség, zsúfolt utak	Kerékpárutak fejlesztése	
Természeti környezet	Duna-partiság	Térségi erdőket veszélyezteteti a lakosság, turisták gondatlan erdőhasználata	Strázsahegy kihasználása	Tömeg- és tranzitturizmus környezetkárosító hatásai
	Pilismaróti Duna-part		Természetvédelmi oktató központ megvalósítása	A fenntarthatóság követelményeinek figyelmen kívül hagyása
			Bakancsos turizmus	
			Dunai vízi út fejlesztése	
			a Duna-Ipoly Nemzeti Park területe, nemzetközi hírű természeti vonzerők optimális kihasználása	
			Duna Komplex Fejlesztési Program	
Épített környezet	Kulturális sokszínűség (múzeumok, bazilika, vár, stb.)			Túlzott beépítés, tájidegen építészeti megoldások
Turisztikai termékek	Élénk vallási és kulturális turizmus	1 napos turizmus	Füves sportrepülőter	
	Konferenciaturizmus, üzleti turizmus fellendülése az elmúlt években	Az elmúlt években csökkenő átlagos tartózkodási idő	Konferenciaturizmus	Szlovákia turisztikai kínálata, alacsony árai
	Osztálykirándulások		Vadászturizmus	
	Nyári rendezvények, fesztiválok nagy forgalma (gitárfesztivál, várszínházi rendezvények, Fesztergom, stb.)		Dobogókő fejlesztése: libegő, túraútvonalak, tanösvény, látogatóközpont	
	Szállásadók minősége javul		Esztergom szálló fejlesztése	

	Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
	Megvalósult fejlesztések: termálfürdő		Lovas turizmus, golf, falusi turizmus fejlesztése	
	Aktív turizmus kínálata sokszínű		Kulturális, falusi és egészségturizmus	
	Zöldturizmus kiemelt szerepe			
	Növekvő vendég- és vendégéjszaka szám			
Szervezeti háttér	Esztergom-Párkány együttműködés a turizmus területén	Nincs együttműködés a szervezetek között	Turisztikai együttműködés Szlovákiával, Párkánnyal (melegvizes fürdő)	Összefogás, együttműködés és hatékony kommunikáció helyett egészségtelen rivalizálás
		Nincs TourInform Iroda a térségben	Dunakanyar Turisztikai Klaszter sikeres működése	
Mezőgazdaság				
Dunakanyar-tudat	Erős Dunakanyar-tudat		Visegrád-Esztergom világörökségi pályázat (esetleg a teljes Dunakanyar)	
Fejlesztési tervek, irányok			Közép-Dunántúl Turizmusfejlesztési Stratégia	
Turisztikai szakképzés		Nem gyakorlatias az idegenforgalmi képzés		
		Turizmus hiányszakma a térségben		
Gazdaság, ipar	Suzuki-gyár (adóbevétel)			
Pályázati lehetőségek			ROP	
Foglalkoztatottság, népesség	Alacsony munkanélküliség	Szakemberhiány a turizmusban		
Egyéb	Kórházi szolgáltatások igénybevétele Szlovákiából			

4.2 DTFT SWOT

Erősségek	Fontosság
Megközelíthetőség, infrastruktúra	
A meglévő és épülő kerékpárút hálózat (Duna bal partja), EURO-Velo hálózat fejlesztése	10
Budapest közelsége	10
Jó a közúti megközelíthetősége (bizonyos területek, 2/A, M1)	10
Autópálya közelsége (Pilisvörösvári kistérség)	
Esztergom-Párkány között Mária Valéria-híd	10
É-D irányú közlekedés megfelelő volta (bal part)	10
Sétahajózási lehetőség (Szentendre-Visegrád-Esztergom)	8
Hajóállomások, révátkelők	8
Sportrepülőterek, sárkányrepülőzési, ejtőernyős lehetőségek	5
Természeti környezet	
Börzsöny, Pilis, Visegrádi hegység	10
Erdők kiemelt jelentőségűek, zöldturizmus	10
Szép természeti környezet, kedvező természetföldrajzi adottságok, melyek összekapcsolhatók számos turizmusággal:	10
- Vadászturizmus (belföldi vadászok)	
- Sportolási lehetőségek (pl. síelés)	
- Falusi turizmus	
- Örökségturizmus (templomok, kastélyok, kúriák)	
- Vallási turizmus	
- Rendezvényturizmus: néphagyományok, fesztiválok, sportrendezvények	
- Konferenciaturizmus, üzleti turizmus fellendülése az elmúlt években	
- Kulturális turizmus, nemzetiségi turizmus	
- Osztálykirándulások	
- Lovas turizmus	
Duna, Ipoly	10
Duna-partiság (bizonyos térségekben)	10
Szentendrei-sziget	10
Nemzeti Parkhoz tartozó területek, erdei iskolák, tanösvények	10
Túraútvonalak	10
Épített környezet	
Kulturális örökségek (várak, kastélyok, kúriák, kálvária, tájház, Skanzen, templomok, múzeumok)	10
Régészeti, történelmi emlékek	10
Nagyszámú hétvégi ház	5
Turisztikai termékek	

Erősségek	Fontosság
Szálláshelyek minősége javul	10
Megvalósult fejlesztések: termálfürdők, szálláshelyek, golfpálya, további befektetési kedv élénkülése	10
Hétfélig kirándulóterületek Budapest lakosai számára	10
Golfpályák, sípályák, kisvasutak	10
Termálfürdők, dunai strandok, tavak	10
Rendezvények, fesztiválok, sportrendezvények	10
Szentendre, Visegrád, Esztergom, Vác zászlóshajók	10
Belföldi vendégek magas aránya	10
Növekvő vendég- és vendégéjszaka számok (Pilisvörösvári kistérség, Szentendrei kistérség, Esztergomi kistérség)	8
Borturizmus	8
Magas tartózkodási idő (Dorogi kistérség)	6
Szervezeti háttér	
DTFT – Dunakanyar.hu, Nógrád vár rád, Dunakanyar-Pilis.hu – honlapok üzemeltetése	10
Helyi civil szervezetek a turizmus-fejlesztésben	10
TourInform irodák: Zsámbék, Vác, Rétság, Szentendre, Esztergom (saját turisztikai iroda)	10
Ipoly-menti turisztikai és vendéglátó klaszter	10
Határmenti együttműködések, eurorégiók	10
Mezőgazdaság	
Bogyós növények termesztése	8
Dunakanyar-tudat	
Dunakanyar márkanév a turizmusban	10
Dunakanyar-tudat	10
Sok nemzetiségi kultúra (nemzetiségi fesztiválok, külföldi rokonok érkezése)	10
Fejlesztési tervek, irányok	
Regionális turisztikai fejlesztési koncepciók: Budapest, Közép-Dunavidék, Közép-Dunántúl, Észak-Magyarország	10
Regionális operatív programok: Budapest, Közép-Dunavidék, Közép-Dunántúl, Észak-Magyarország	10
Agrár- és Vidékfejlesztési program	10
Turisztikai szakképzés	
Egyetemi városokhoz kapcsolódó szolgáltatások megléte	5
Gazdaság, ipar	
Erősödő helyi gazdasági élet (bizonyos térségekben)	10
Pályázati lehetőségek	
Számos turisztikát érintő projekt (ROP és AVOP)	10
Foglalkoztatottság, népesség	
Alacsony munkanélküliség (bizonyos térségekben)	8
Egyéb	
Kórházi háttér	8

Gyengeségek	Fontosság
Megközelíthetőség, infrastruktúra	
Úthálózat állapota, forgalom, hétfélig forgalom erős (10-11-es út)	10
Kerékpárút hálózat állapota és fenntartása problémás, településeken belüli kerékpárnyomvonalak állapota nem megfelelő	10
Infrastrukturális hátrányok, hiányok, tömegközlekedés fejletlensége, parkolóhelyek hiánya	10
Vízi közlekedés nem működik jól	10
Vasúti forgalom lassú bizonyos területeken (Pilisvörösvári kistérség, Esztergomi kistérség)	10
Kerékpárutak hiánya, hozzájuk kapcsolódó szolgáltatások hiánya	10
Alapvető kínálati elemek hiánya (pl. este is nyitva tartó üzletsorok, szórakozóhelyek, kávézók, sportlétesítmények, kulturális intézmények)	10
Kisvasutak állapota nem megfelelő, fenntartásuk drága	6
Hajók tankolási lehetősége, európai szintű kikötési lehetőségek hiánya kishajóra	8
A vízlépcső utáni terület rendezetlensége, kihasználatlan területek	8
Szennyvízhálózat nem megoldott bizonyos területeken	8
Vízbázisvédelem	7
Turizmust és helyi lakosságot zavaró kamionforgalom	7
Természeti környezet	
Térségi erdőket veszélyezteti a lakosság, turisták gondatlan erdőhasználata	10
Túlméretezett, túlhangsúlyozott természetvédelem	10
Bemutató- és oktatótermek alacsony száma, egyenetlen eloszlása	10
Duna fejlesztésének elmaradása, kikötők hiánya	10
Korábban nyugdíjasok hétfélig kirándulásainak volt a helyszíne, most nem lehet bemenni a védett területekre	7
Szűkös keretek a Pilisi Parkerdőnél a jóléti feladatokra	5
Épített környezet	
Arculat, marketing hiánya a településeken	10
Rendezetlen utcaképek, városképek, zsúfoltság	10
Jelentős eltérések a települések között	10
Nem minden településnek van központja	8
Szórakozóhelyek (pl. autószozi), minőségi kávézók hiánya	8
Vízlépcső utáni terület rendezetlensége	8
Turisztikai termékek	
Alacsony tartózkodási idő	10
Bakancsos turizmus elmaradása bizonyos területeken, a turistaházak, kulcsos házak eltűntek	10
Kevés a vendéglátó egység és a szálloda	10
1 napos turizmus	10
Lovas- és kerékpáros útvonalak hiánya	10

Gyengeségek	Fontosság
Csökkenő vendég- és vendégéjszaka számok (Dunakeszi kistérség, Szobi kistérség, Váci kistérség, Rétsági kistérség, Dorogi kistérség)	10
Komplex kínálat hiánya	10
Vendégforgalom aránytalan eloszlása	10
Kihasztnátlan turisztikai potenciálok, mesterséges vonzerők hiánya	10
Szálláshelyek téli bezárása	8
Fesztiválok minősége javítandó, nem kielégítő a száma bizonyos térségekben	8
Szervezeti háttér	
Gyenge az érdekérvényesítés	10
Kevés és nem összehangolt a marketing	10
Civilek érdekérvényesítő szerepe gyenge	10
Helyi társadalom, együttműködés gyenge	10
Turisztikai vállalkozói aktivitás gyenge	10
TourInform irodák hiánya: Esztergom, Visegrád, Dorog; látogatóközpontok hiánya	10
Szervezetek közötti együttműködések hiánya	10
Falusi vendéglátásnak nincsenek hagyományai (bizonyos térségek)	8
DINP és önkormányzatok közötti nehézkes párbeszéd	8
Információhiány, információs pontok nem megfelelő személyi/tárgyi feltétele	7
Térségi szervezetek (civil, önkormányzat) alulfinanszírozottak	5
Mezőgazdaság	
Falusi turizmus nem tapasztalható, mezőgazdaság megszűnt bizonyos térségekben (pl. dorogi kt.), elszórt egységekben található meg a szolgáltatók	10
Bogyós gyümölcstermelés visszaszorulása	
Dunakanyar-tudat	
Jelentős beköltözések vannak, de nincs helyi identitás	10
Térségben való gondolkodás hiánya	10
Dunakanyar-tudat hiánya bizonyos területeken	10
Fejlesztési tervek, irányok	
Túl sok fejlesztési stratégia készül, ezek gyakran nincsenek összhangban egymással	8
Turisztikai szakképzés	
Turisztikai szakképzés hiányos volta	10
Nem gyakorlatias az idegenforgalmi képzés, turizmusban szakemberhiány mutatkozik	10
Tanácsadás, oktatás hiánya a lakosság számára	8
Kevés a felsőfokú képzés a térségben	5
Gazdaság, ipar	
Alacsony a turizmus jövedelemtermelő képessége	10
Alacsony a turizmushoz illeszkedni tudó, azt kiegészítő, környezetbarát ipar aktivitása	7
Pályázati lehetőségek	
Önkormányzatok forráshiánya a pályázatokhoz	10

Gyengeségek	Fontosság
Forráshiány a településeken	10
Foglalkoztatottság, népesség	
Magas munkanélküliség bizonyos területeken	10
Gyakran rossz a lakossági szemlélet (ellenállás)	10
Szociális háttér hiánya bizonyos területeken	8
Helyi lakosság tájékozatlan a fejlesztésekkel kapcsolatban	8
Egyéb	
Közbiztonság helyzete	8

Lehetőségek	Fontosság
Megközelíthetőség, infrastruktúra	
Tömegközlekedés fejlesztése, elővárosi vasutak, úthálózat fejlesztése (10, 11, M0)	10
Váci híd megépítése	10
Kerékpárutak építése	10
Parkolóhelyek fejlesztése	10
Kikötők fejlesztése, sétahajózás gyakoriságának növelése	10
Erdei kisvasutak fejlesztése	8
Erdei kerékpárutak építése	7
Sportrepülőtér kihasználása	5
Természeti környezet	
Erdei iskolák, tanösvények, pihenőhelyek, zöld utak kialakítása, környezettudatos nevelés, Nemzeti Parkokkal való együttműködés	10
Gyalogutak helyreállítása, felfestése	10
Környezettudatos nevelés	10
Vízi turizmus fejlesztése (hajózás, kikötők, hajó- és csónaktárolók, strandok)	10
Tanösvények kialakítása	10
Természetvédelem összehangolása a használattal	10
Ökoturisztikai fejlesztések	10
Duna-partok rendbetétele, turisztikai hasznosítása	10
Ipoly-mente látnivalóinak erősítése, Ipoly-revitalizációs program	8
Víztározók fejlesztése, turisztikai használata	5
Épített környezet	
Egységes, ízléses településképek kialakítása, a közösségi terek fejlesztése	10
Római kori romok feltárása (Pomáz, Szentendre, Dunabogdány, Visegrád)	10
Alapvető kínálati elemek fejlesztése: üzletek, szórakozóhelyek kialakítása	10
Élhető települések	10
Faluközpont fejlesztések	7

Lehetőségek	Fontosság
Tájházak fejlesztése	7
Turisztikai termékek	
A turizmus forgalma (elismertsége és támogatottsága) növekszik	10
A második és harmadik utazások számának növekedése	10
A motivációk változásával a hangsúly a speciális, egyedi termékekre helyeződik	10
Növekszik az érdeklődés a Főváros körüli, eddig felfedezetlen vonzerők iránt	10
A kereslet eltolódása az aktív pihenés (kerékpározás, lovaglás, falusi üdülések) és tematikus parkok (esetleg egyéb mesterséges vonzerők) felé	10
Az üzleti utazások, a konferencia és kongresszusi turizmus népszerűségének növekedése	10
A minőségi természeti környezet, az érintetlen természet vonzereje növekedik	10
Erősödik a kulturális utazási motiváció	10
Erősödik az egészségturizmus iránti kereslet	10
Erősödik a gasztronómiai és borturizmus népszerűsége	10
Fapados járatokon érkező turisták	10
Esztergom - Szentendre - Vác - Visegrád összefogással kulturális programcsomag kialakítása	10
Szálláshelyek fejlesztése (szállodák, panziók, menedékházak, turistaházak)	10
Fesztiválok további professzionális, turizmusbarát fejlesztése	10
Komplex termékínálat, témaútvonalak létrehozása	8
Értékleltár összeállítása, témaútvonalak kialakítása	8
Kézművesipar, kismesterségek fejlesztése	8
Gyermektáborok fejlesztése	8
Sportolási rekreációs központ létrehozása, síturizmus erősítése	8
Szervezeti háttér	
Határon átnyúló együttműködés: programcsomagok, pályázatok, kapcsolatok	10
Régiós, kistérségi összefogás, együttműködés	10
Dunakanyar Turisztikai Klaszter sikeres működése	10
Erősödnek a társadalmi-gazdasági kapcsolatok Szlovákiával, közelsége miatt jó potenciális küldőpiac lehet	8
Szemléletváltás a turisztikai vállalkozók körében	6
Összehangolt marketing tevékenység	6
Mezőgazdaság	
Biogazdálkodás, szőlő- és bortermelés, bogyós gyümölcs-termelés, vadrepcé- és energiatermelés	10
Dunakanyar-tudat	
Helyi identitás-tudat erősítése	10
Fejlesztési tervek, irányok	
Duna komplex fejlesztési program, része a turizmus (turizmusfejlesztés területei: kézművesség, kismesterségek, kulturális értékek felhalmozása), strandok, fürdők, kikötők, sportlétesítmények, szállodahajó-kikötők, yacht-kikötők, parti sétányok fejlesztése, ezáltal a vízi turizmus erősítése	10
Regionális Operatív Programokban a turizmus kiemelt szerephez jut	10
Regionális turisztikai stratégiák	10

Lehetőségek	Fontosság
Közép-Kelet-Európa régiójában való központi szerep megszerzése	8
Agrár- és Vidékfejlesztési Program: falusi turizmus, vidékfejlesztés	6
A Dunakanyar Világörökség várományosa	5
Turisztikai szakképzés	
Falusi turizmusra való építés, szakemberképzés, rendezvény-sorozatok	10
Turizmus oktatása középfokú és felsőfokú szinten a térségben	8
Gazdaság, ipar	
Komplex, a turizmussal összefüggő vállalkozásfejlesztési tervek kidolgozása	10
Pályázati lehetőségek	
Az országos és Európai Unió vidék- és térségfejlesztési támogatások növekedése Interreg pályázatok	10
Foglalkoztatottság, népesség	
Térségi munkaerő felszívás, munkahelyteremtés	10
A lakossági jövedelmek növekedésével erősödik a belföldi turizmus, illetve a vállalkozói kedv	10
Nagyprojektek megvalósulása (új munkahelyek, új attrakció)	5
Egyéb	
Az e-kereskedelem dominanciája az értékesítésben és az elosztásban nő	7

Veszélyek	Fontosság
Megközelíthetőség, infrastruktúra	
Elmaradó útfejlesztések	10
Elmaradó kerékpárút-építés forráshiány miatt	10
Budapest megközelíthetősége és belső közlekedésének állapotának további romlása	10
A demográfiai kiáramlást nem követi infrastrukturális fejlesztés	7
A mellékutak romló állapota és a rendszeres karbantartás hiánya miatt csökken a látogatók száma	6
Természeti környezet	
Környezeti terhelés növekedése	10
Duna vízszintjének és tisztaságának ingadozása	10
Szúnyoginvázió, kullancsveszély	10
Nemzeti Parkok területén quadozás, motorozás, kerékpározás, lovaglás szabályozatlan módon	10
Tömeg- és tranzitturizmus környezetkárosító hatása	10
A fenntarthatóság követelményeinek figyelmen kívül hagyása	10
Nagyprojektek megvalósulása (túlméretezettség, környezeti hatások)	6
Bakancsos turizmus elmaradása	5
Épített környezet	
Túlzott beépítés, tájidegen építészeti megoldások	10
Turisztikai termékek	

Veszélyek	Fontosság
Magyarország, mint turisztikai desztináció vonzereje csökken	10
A nemzetközi turizmus célállomásai között tovább növekszik a verseny	10
A főnyaralások helyszíne egyre inkább a távoli desztinációk irányába tolódik el	7
Szervezeti háttér	
A „versenyszellem” további erősödése miatt nem alakul ki partnerség (ez gátja lehet pl. a klaszter sikeres működésének)	10
Mezőgazdaság	
Mezőgazdaság teljes megszűnése	5
Dunakanyar-tudat	
Dunakanyar-tudat jelenlegi állapoton maradása, esetleg visszaszorulása	5
Fejlesztési tervek, irányok	
Fejlesztési források csökkenése	10
Összehangolatlan tervek, stratégiák	10
Turisztikai szakképzés	
Érdektelenség a képzések iránt	10
Gazdaság, ipar	
Feketegazdaság tovább-burjánzása	10
Ipari üzemek megjelenése	8
Pályázati lehetőségek	
Pályázatok hiánya a régióban	10
A pályázati lehetőségek nem megfelelő kiaknázása	10
Foglalkoztatottság, népesség	
Túlnépesedés (bizonyos térségekben)	7
Egyes területeken a ki- és betelepülések következtében jelentősen csökken az életszínvonal	5
Egyes területek elnéptelenedése	5
Egyéb	
Hajléktalanok megjelenése, kiköltözése	10
Tovább romló közbiztonság	10
Szlovákia turisztikai (pl. fürdő, síelés) kínálata a vártnál gyorsabban és sikeresebben bővül	10

5 FENNTARTHATÓ TURIZMUSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

5.1 A stratégia készítésének peremfeltételei

A Fenntartható Turizmusfejlesztési Stratégia sikeres megvalósulása szempontjából kulcsfontosságú a többi, párhuzamosan készülő stratégiával való párhuzam, az egymást erősítő kölcsönhatások kialakulása.

A turizmus oly mértékben interdiszciplináris rendszer, hogy sikere döntően függ számos egyéb ágazat (közlekedés, kultúra, oktatás, egészségügy, környezetvédelem) gördülékeny működésétől, melyek számára megteremtik a „háttér”.

Így a közlekedési stratégia által meghatározott fejlesztések elősegítik az attrakciók elérését, megközelítését, a humán infrastruktúra fejlesztés lehetővé teszi a szakképzett munkaerő meglétét, a gazdasági stratégia megjeleníti a gazdaságfejlesztés irányvonalait, a környezetvizsgálat pedig a fenntartható környezeti fejlesztés lehetőségeit tárja elénk.

A Fenntartható Turizmusfejlesztési Stratégia a 8 kistérséget, mint Dunakanyart összevontan kezeli. Általános megfogalmazásra törekedtünk, annak érdekében, hogy minden település megtalálhassa a Stratégiában az ő számára megfelelő kereteket. A Stratégia elkészítéséhez felhasználtuk a 8 kistérség rendelkezésre álló projektgyűjtéseit és tervezett nagyprojektjeit.

5.2 A SWOT-ra épülő stratégia-elemzés szerkezete

Offenzív (az erősségeket és lehetőségeket kombináló) stratégiai elemek, kitörési pontok	Váltás-orientált (a gyengeségeket a lehetőségekkel leküzdő) stratégiai elemek
<ul style="list-style-type: none"> - Komplex minőségi turisztikai termékfejlesztés (tudatos termékfejlesztés) - Együttműködések erősítése (hazai és határon túli), vállalozói aktivitás erősítése - Források, pályázati lehetőségek megteremtése, az önerőhöz igazítva 	<ul style="list-style-type: none"> - Oktatás, képzés, munkaerőképzés - Helyi identitás erősítése - Munkahelyteremtés, munkanélküliség csökkentése - Közlekedés fejlesztése (közúti, vízi, ld. Közlekedésfejlesztési stratégia) - Turisztikai fogadóképesség fejlesztése - Turisztikai marketing tevékenység fejlesztése - Térségi desztinációs menedzsment szervezetek felállítása
Diverzifikált (az erősségekre építő, a veszélyekkel számoló) stratégiai elemek	Defenzív (gyengeségeket és veszélyeket kivédő) stratégiai elemek
<ul style="list-style-type: none"> - Nagyprojektek megvalósítása - Versenyképes turisztikai termékek kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> - Környezeti terhelés csökkentése, tudatos környezetvédelem - Átgondolt településnövekedés (terület, lakosságszám)

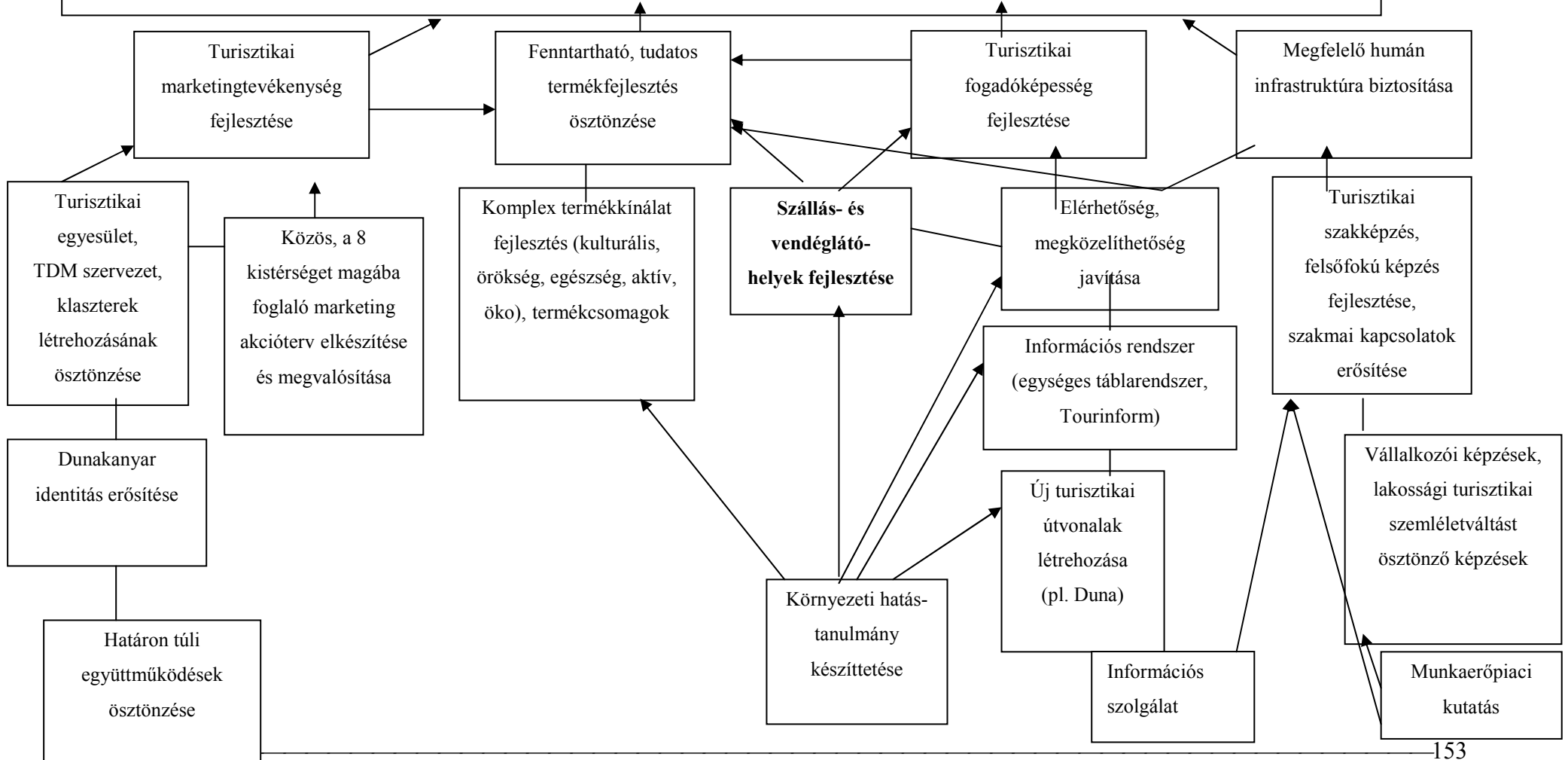
5.4 Az érintettek elemzésének szerkezete

Érintett csoport	Érintettség mértéke (1-10)	Probléma	Motiváció	Egyéb fontos megjegyzés
Turisztikai vállalkozások	10	Együtműködések hiánya, forráshiány, aktivitáshiány, Dunakanyar identitástudat hiánya	Adott termék, szolgáltatás fejlesztése, sikeres és fenntartható működtetése	Pályázati források sikeres felhasználása, projektek előfinanszírozási nehézségeinek megoldása
Önkormányzatok	10	Forráshiány, települési arculathiány,	Turisztikai vállalkozások erősítésén keresztül turisztikai bevételek (IFA) növelése, egységes, vonzó településkép, lakosság életminőségének javítása, turisztikai szolgáltatások fenntartása	Magasabb támogatási intenzitással pályázhatnak, turizmust szolgáló, általában infrastrukturális jellegű beruházások és háttértevékenységek,
Civil szervezetek	10	Együtműködések és egységes koncepció hiánya, forráshiány	Turizmus fellendítése, források szerzése, elkötelezettség adott terület, téma iránt	Magasabb támogatási intenzitással pályázhatnak,
DTFT, kistérségek, kistérségi társulások	10	Együtműködés koordinálásának nehézségei	Létrehozásához kapcsolódó célok megvalósítása, fenntartható fejlesztések	Turizmusban érdekeltek képzése, informálása, marketingtevékenység
Turisták	10	Komplex kínálat hiánya miatt relatív rövid tartózkodási idő	Kikapcsolódás, érdeklődés a terület iránt	A megcélzott szegmensek megfelelő tudatos marketingtevékenység szükséges
Lakosság	10	identitástudat hiánya	Együtt élés a turizmussal, megélhetési források megteremtése	Turizmusbarát képzések szükségesek
Megyei önkormányzatok	7	Forráshiány a törvényben meghatározott feladatok fenntartására is	Megyei turizmusfejlesztési koncepciók megvalósítása, együttműködés a településekkel	Finanszírozási problémák
Duna-Ipoly Nemzeti Park, Pilisi Parkerdő Rt.	5	Forráshiány a szabályozott, természetvédelmi feladatok fenntartására is	Együtt élés a turizmussal, lakosság és turizmus részéről környezettudatosság kialakítása	Természeti értékek megőrzése az elsődleges feladat

5.5 A célfa szerkezete

A problémafa alapján a következő célfa határozza meg azon célokat, melyek a 8 kistérséget egységként kezelve a turizmus fejlesztési irányait adják.

Fenntartható turizmusfejlesztés, mely hozzájárul a térségben élők életminőségének javulásához, a vendég- és vendégéjszaka számok emelkedése, turisztikai termékfejlesztés az eltérő igényű és fizetőképességű célcsoportok számára, hagyományőrzés

5.5.1 Elérendő jövőbeni helyzet, a jövőkép

2013-ra a Dunakanyar a következő évek fejlesztéseinek megvalósításával a korábbi hírnevét visszaállítja, és újra régi pompájában várja a felüldülni vágyó embereket. A Dunakanyar „márkanévvé” válik.

A lakosságban tudatosul a **Dunakanyar identitás**, mely nemcsak a Duna közvetlen környezetében lévő településeket érinti, hanem a 8 kistérség minden települését. Eszerint a Dunakanyarban lakni, élni, kerékpározni, lovagolni, vagy éppen síelni, a Duna vízében fürdőzni, a térségben szórakozni, pihenni, hobbitevékenységet folytatni, élvezni a természet és a kultúra csodáit, felemelő élmény számukra, és nem csak aludni járnak haza a fővárosból.

A fenntartható fejlesztések mentén a csodálatos természeti értékek megőrzése, sokszínű kulturális programok és konferenciák, történelmi, vallási látnivalók, aktív kikapcsolódási lehetőségek, gasztronómia és borkínálaton keresztül a turisztikai termékek egységes megjelenítése, komplex kínálat kialakítása megtörténik, az ehhez kapcsolódó markáns marketingtevékenység egyre hatékonyabban működik. Mindebben nagy szerepet játszik a Dunakanyar Térségi Fejlesztési Tanács és a turisztikai vállalkozások közötti együttműködések, ún. klaszterek, melyek segítségével a vállalkozások sikeres gazdálkodást folytatnak az ideérkező vendégek legnagyobb meglegedettségére.

A turizmusban sokoldalúan, jól képzett szakemberek dolgoznak, akik a vendégek számára maximális tudásuk szerint nyújtják a szolgáltatásokat, udvariasan kommunikálnak, saját nyelvükön szólnak a turistákhoz. A lakosság is turizmusbarát magatartással közelít a magyar és külföldi vendégekhez. Ezáltal a térség vonzó turisztikai desztinációként jelenik meg a bel- és a külföldi vendégek számára.

A Dunakanyar szolgáltatásai harmóniában vannak a Főváros szolgáltatásaival, a Budapestre érkező vendégek számára további többnapos programlehetőségeket biztosítanak, a Főváros lakosai tartalmas hétvégi kikapcsolódási programokat is találnak a Dunakanyarban.

A turizmus a benne dolgozó emberek számára biztos megélhetést jelent, hivatásként űzik tevékenységüket a vendégek legnagyobb megelégedettségére. Együttműködő szervezetek (klaszterek) jönnek létre, melyek segítik a vállalkozások olyan tevékenységeit, melyek nem közvetlenül kapcsolódnak a profitszerzéshez, így pl. a kutatás-fejlesztést, a térségi marketinget, a képzést és az informatikai fejlesztéseket. A vállalkozások közötti erős konkurenciaharcot felváltja az együttműködés, a közös cél, a térségbe érkező egyre magasabb számú vendég megtartására és minél hosszabb idejű itt-tartózkodásának elérése érdekében.

5.5.2 Átfogó cél

A Dunakanyar fenntartható turizmusfejlesztése járuljon hozzá az itt élő és ide látogató emberek életének minőségi javulásához. A Dunakanyar identitás erősödése a lakosság körében. Egységes arculatban jelenjenek meg a térség szolgáltatói, a közös fellépéssel és a megvalósuló fejlesztésekkel a Dunakanyar vonzó turisztikai desztináció a belföldi lakosság és a külföldi turisták számára egyaránt.

Összefoglalva:

Fenntartható turizmusfejlesztés, mely hozzájárul a térségben élők életminőségének javulásához, optimális vendég- és vendégéjszaka szám emelkedése, turisztikai termékfejlesztés az eltérő igényű és fizetőképességű célcsoportok számára, hagyományőrzés, információ-áramlás erősítése.

Stratégiai célok:

1. A Dunakanyar, mint turisztikai desztináció ismertebbé tétele a hazai lakosság körében
2. A Dunakanyar, mint kvázi kötelező program a Budapestre látogató külföldiek számára

3. Minőségi turisztikai termékfejlesztés eltérő igényű és fizetőképességű célcsoportok számára
4. Témaútvonalak felfűzése az alábbi turisztikai termékekre:
 - a. Hagyományörzés: vallási és nemzetiségi programok, kézművesség.
 - b. Kulturális és örökségturisztikai értékek védelme, fejlesztése.
 - c. Egészségturizmus – térség különleges természeti adottságaira épülve.
 - d. Természeti értékek turista- és természetbarát védelme.
5. Jelentős számú látogató turistává alakítása (a vendégszám évente 10%-kal növekedjen (a 2004-es 160 ezerről 250 ezerre), a tartózkodási idő 4 napra, ezáltal vendégéjszakák száma 2013-ra 1 millió fölé emelkedjen.
6. A gördülékeny együttműködés érdekében turisztikai klaszter létrehozása és sikeres működtetése.

Specifikus célok:

I. prioritás: Fenntartható, tudatos termékfejlesztés

- Térségspecifikus turisztikai image megteremtése, a Dunakanyarra jellemző – pl. népi hagyományokon, táji és épített adottságokon, mezőgazdasági és biotermesztésen, kézművesiparon alapuló – termékek minőségi fejlesztése;
- Dunakanyar védjegy és minőségbiztosítási rendszerek bevezetése;
- Többféle szolgáltatás összehangolt fejlesztéseként megjelenő turisztikai termék- és programcsomagok kínálatának bővítése;
- A színvonalas szolgáltatási háttér (pl. szálláshelyek) és a változatos, komplex programkínálat feltételeinek biztosítása;
- A nemzetközi trendekhez illeszkedő lehetőségek hatékony kihasználása;
- Kulturális, épített örökségek turisztikai hasznosítása és védelme, a Dunakanyar, mint világörökség helyszín előkészítése;
- Skanzen további fejlesztése;
- Vallási turizmus erősítése;
- Duna-Ipoly Nemzeti Park területeinek turisztikai és természetvédelmileg fenntartható, irányított hasznosítása, látogathatóvá tétele, a kulturált erdőhasználatra való nevelés, környezetvédelmi szemléletváltás a lakosságban és a turistákban;

- Lovas turizmus és falusi turizmus ökoturizmus irányában történő fejlesztése; erdei lovagoltatás szabályok között tartásának megvalósítása;
- Aktív-sportturizmus kínálatának bővítése: különös tekintettel a természetjárásra, kerékpározásra, síturizmusra; erdei kerékpározás szabályok között tartása;
- Gasztronómia jellegzetes, minőségi fejlesztése;
- Nagy- és kisrendezvények támogatása;
- Fogyatékkal élők számára komplex turisztikai szolgáltatások bővítése.

II. prioritás: Turisztikai fogadóképesség fejlesztése

- A szolgáltatás-kínálat választékának és minőségének fejlesztése;
- A turisták elégedettsége nőjön, a Dunakanyar ismertsége és népszerűsége erősödjön;
- Erősebb, időben kiegyenlítettebb vendégforgalom (a szezon széthúzása) alakuljon ki (cél a jelenlegi **400 ezres vendégéjszakaszám 2013-ig 800 ezerre-1 millióra növelése**);
- A jelentős számú látogató (pl. Esztergom, Visegrád, Szentendre, Vác) és átutazó váljon legalább egy vendégéjszakát a Régióban eltöltő turistává;
- A Dunakanyar információs rendszerének javítása, fejlesztése elektronikus irányító és útvonaljelző táblarendszer és Tourinform irodák, turisztikai Info pontok kialakítása által;
- Nőjön a turizmusból származó profit a vállalkozások, illetve az adóbevételek mind az önkormányzatok, mind az állam számára;
- Emelkedjen az egy főre jutó fajlagos költség;
- Munkahelyteremtés;
- Garantált minőségű, színvonalas és karakteres kiegészítő szolgáltatások (szállás, étkezés) biztosítása;
- A turisztikai desztinációk biztonságos megközelíthetőségének javítása, a Régió közlekedési rendszerének fejlesztése;

III. prioritás: Turisztikai marketing tevékenység fejlesztése

- Egységes marketingtevékenység által a térség hírnevének, ismertségének erősítése;

- Dunakanyar kártya bevezetése, hatékony működésének elérése, ezáltal növekvő vendégszám a térségben;
- Iránymutatás kidolgozása a turizmusban érdekelt szakmai szervezetek számára, ezáltal hatékony marketingtevékenység folytatására való ösztönzés;
- A turizmus területi kiegyenlítő hatásának maximális kihasználása;
- Az EU-s források sikeres megpályázása és eredményes fölhasználása a fejlesztésekhez, a marketinghez és a képzésekhez;
- Információs és kommunikációs technológiák sikeres alkalmazása a turizmus fejlesztésében;
- Hatékony térségi együttműködések kialakítása, illetve megerősítése (pl. klaszterek révén);
- A turizmus hatékony helyi desztinációs menedzsmentrendszerének kialakítása.

IV. prioritás: Megfelelő humánerőforrás biztosítása

- A lakosság érdekeltté tétele a turizmusfejlesztésben, hazai kis- és középvállalkozások számára üzleti lehetőségek biztosítása;
- A munkaerőpiaci igényekhez igazított, több szinten folyó oktatási és szakképzési rendszer kialakítása és folyamatos korszerűsítése;
- Pozitív turisztikai szemlélet kialakítása a lakosság és az önkormányzatok körében.

5.6 Az átfogó cél és a stratégiai célok illeszkedésvizsgálata

Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia			
Átfogó cél	Sarkalatos célok	Specifikus cél	DTFT illeszkedő céljai
A turizmus fenntartható fejlődésének elősegítése	A hazai turizmus versenyképességének növelése A turizmus életminőségre gyakorolt hatásainak optimalizálása	Élménylánc kialakítása Fenntarthatóság megvalósítása Esélyegyenlőség megvalósítása Határon átnyúló turizmusfejlesztés Piaci szegmensek	1-2-3. prioritások céljai
Attrakciófejlesztés	Termékfejlesztés Vonzerőkhöz tartozó komplex tájékoztató rendszer kiépítése Kiemelt desztinációk fejlesztése		1. prioritások céljai
A turistafogadás feltételeinek javítása	Turisztikai attrakciók elérhetőségének javítása Szálláshelykínálat és vendéglátás A turisták komfortérzetének növelése		2. prioritások céljai
Emberi erőforrás fejlesztés	Az oktatási rendszer munkaerőpiaci igényeinek megfelelő átalakítása Stabil foglalkoztatási környezet kialakítása Szemléletformálás		4. prioritások céljai
Hatékony működési rendszer kialakítása	Új turisztikai intézményrendszer kialakítása Partnerség erősítése Regionális intézményrendszer kialakítása Turisztikai intézményrendszer piramisának talpra állítása Partnerség		3-4. prioritások céljai

Új Magyarország Program		
Átfogó cél	Specifikus célok	DTFT illeszkedő céljai
Regionális gazdaság és turizmusfejlesztés	Regionális gazdasági versenyképesség javítása Régiók turisztikai potenciáljának, szabadidő-gazdaságának és turisztikai portfóliójának stratégiai fejlesztése	1-2. prioritások céljai
Térségi infrastruktúra és települési környezet fejlesztése	Települési infrastruktúrafejlesztés Humán és közösségi infrastruktúra fejlesztése, valamint a közszolgáltatások hatékony és racionális térségi ellátásának biztosítása Térségi és helyi közlekedési és környezeti infrastruktúra fejlesztése	3-4. prioritások céljai

Új Magyarország Program		
Átfogó cél	Specifikus célok	DTFT illeszkedő céljai
Regionális integrált térségi programok és kiemelt térségi, illetve tematikus integrált fejlesztések		4. prioritások céljai

Közép-Dunavidék OP 2007-13.		
Átfogó cél	Specifikus célok	DTFT illeszkedő céljai
A Régió gazdasági versenyképességének növelése	Szerkezetében és térstruktúrájában harmonikus, dinamikus gazdaság kialakítása	1-4. prioritások céljai
Társadalmi kohézió erősítése	A munkaképes korú lakosság gazdasági aktivitásának növelése Humán közszolgáltatások területi és színvonalbeli fejlesztése Természeti- és épített környezet védelme és fejlesztése	
Élhető régió megvalósítása	A Régió közösségi közlekedésének fejlesztése, környezetkímélő közlekedési rendszer erősítése	

Észak-Magyarország OP 2007-13.		
Átfogó cél	Specifikus célok	DTFT illeszkedő céljai
A Régió gazdasági versenyképességének javítása, miközben mérséklődnek a Régióon belüli területi, társadalmi-gazdasági különbségek.	1. A jelentős gazdasági hagyományokkal és regionális tudásbázissal rendelkező ágazatok – különösen mechatronika, vegyipar – fejlesztése, versenyképességének javítása; 2. Természeti értékekre, kulturális örökségre építő turizmus jövedelem-termelő képességének javítása; 3. A társadalmi kohézió erősítése és a munkahelyteremtés ösztönzése, különösen a leszakadó, elmaradott északi határ menti és a déli agrárjellegű kistérségekben.	1-4. prioritások céljai

Közép-Dunántúl OP 2007-13.		
Átfogó cél	Specifikus célok	DTFT illeszkedő céljai
A) - Innovatív, versenyképes szociális és gazdasági struktúrák	A Régióban megtelepedett multinacionális vállalatok regionális beágyazása, a gazdaság hálózatszerű fejlődése a gazdasági integrációk térhódítása révén,	1-4. prioritások céljai

Közép-Dunántúl OP 2007-13.		
Átfogó cél	Specifikus célok	DTFT illeszkedő céljai
B) - Regionálisan kiegyensúlyozott, vonzó élettér	Versenyképes kis- és közép-vállalkozások, a nagyvállalatokhoz való termelési, innovációs kapcsolódásuk erősítése, A Régió gazdasága a tömeg-termeléstől és bér munkától az innováció-vezérelt és tudásalapú gazdasági hálózat kialakulásának irányába mozduljon el, Gazdaságilag hatékony és innovatív agrártermelés és fenntartható vidékfejlesztés, A Régióban rejlő turisztikai potenciál kiaknázása.	
C) - EU-konform regionális és helyi intézmény-rendszer, erős regionális identitás-tudat		

Duna Program		
Átfogó cél	Specifikus célok	DTFT illeszkedő céljai
	1. A Dunakanyar, mint kultúrtáj, nyerje el a Világörökségi minősítést	1-2. prioritások céljai
	2. Vízi közlekedési infrastruktúra rekonstrukciója	2. prioritás céljai
	3. A természeti és épített környezet védelme és fenntartható hasznosítása	2. prioritás céljai
	4. Dunakanyar vízi életének revitalizációja	2. prioritás céljai
	5. Dunakanyar – közösségfejlesztés	4. prioritás céljai
	6. Szentendrei-sziget fejlesztése	1. prioritás céljai

Pest megye fejlesztési tervei		
Átfogó cél	Specifikus célok	DTFT illeszkedő céljai
Életminőség javítása	- Kiegyenlítés – Pest megye periferikus térségeinek felhúzása a fejlettebb kistérségek szintjére	1.-2. prioritás céljai
	- Versenyképesség javítása	
	- Irányított, tervszerű fejlesztés	
	- Tudásbázis-fejlesztés	4. prioritás céljai
	- Partnerség fejlesztés	
	- EU források maximális hasznosítása a fejlődés meggyorsítása érdekében	
	- Térségfejlesztés: település, környezet	1-2-4. prioritás céljai
	- Gazdaságfejlesztés	
	- Humán erőforrás-fejlesztés	
- Infrastruktúrafejlesztés		

Budapest-Közép-Dunavidék régió turisztikai stratégiája			
Átfogó cél	Részcélok	Stratégiai programok	DTFT illeszkedő céljai
Élményteli Régió megteremtése	A Régió versenyképességének erősítése	Régió belüli együttműködések, fogadóhely/desztináció irányítási rendszerek létrehozása	3. prioritás céljai
	Regionális értékmegőrzés, értékteremtés és értéknövelés	Élménylánc fejlesztés (termékfejlesztés, komplexitás és bővítés)	1-2. prioritások céljai
	Környezetvédelem és a fenntarthatóság biztosítása	Humán erőforrás fejlesztés	4. prioritás céljai
	Együttműködés létrehozása és erősítése a régió belül és kívül		

Észak-Magyarország Régió Turizmusfejlesztési Stratégiája 2007-13.				
Alapcél	Fő cél	Szakmai cél	Eszközcélok	DTFT illeszkedő céljai
A lakosság életminőségének javítása	A turizmus gazdasági, társadalmi, ökológiai hatásainak optimalizálása	Versenyképesség javítása	A turistafogadás feltételeinek javítása	2. prioritás céljai
			Versenyképes turisztikai kínálat	1. prioritás céljai
			Hatékony regionális desztináció-menedzsment	3. prioritás céljai

Közép-Dunántúli Régió Turisztikai Fejlesztési Stratégiája 2006.		
Stratégiai cél	Ágazati célok	DTFT illeszkedő céljai
A Közép-Dunántúl, mint vezető hazai innovációs térség	Turisztikai vonzerők és a kapcsolódó turisztikai infrastruktúra fejlesztése	1. prioritás céljai
	Turisztikai fogadóképesség fejlesztése	2. prioritás céljai
	Az idegenforgalmi marketing hatékonyságának növelése	3. prioritás céljai
A Régió társadalmi-gazdasági megújulását szolgáló minőségi humánerőforrás-fejlesztés	Az oktatás tartalmi, szerkezeti és infrastrukturális fejlesztésére,	4. prioritás céljai
	Az esélyegyenlőség megteremtésére,	4. prioritás céljai
	Aktív munkaerő-piaci programok ösztönzésére vonatkozó intézkedések várható hatásai	4. prioritás céljai

Közép-Dunántúli Régió Turisztikai Fejlesztési Stratégiája 2006.		
Stratégiai cél	Ágazati célok	DTFT illeszkedő céljai
Közép-Dunántúl, mint vonzó, fenntartható, minőségi élettér	A lakosság életkörülményeinek javítása, környezettudatos fejlesztése	4. prioritás céljai
	Település életminőség javítása	2. prioritás céljai
	Közép-Dunántúl közlekedési kapcsolatainak fejlesztése	1. prioritás céljai
	Informatikai-információs társadalom kiépülésének támogatása intézkedések tekintetében	3. prioritás céljai
Hatékony regionális kapcsolatok és arculati rendszer	Közvetett kapcsolódási pontok kiemelése	3. prioritás céljai
	Regionális intézményfejlesztés, intézményi együttműködés támogatása	3. prioritás céljai
	Civil kapcsolatok fejlesztése	3. prioritás céljai
	Regionális forrás-abszorpciók képesség növelése	3. prioritás céljai
	Korszerű és eredményes regionális marketing és PR kialakítása	3. prioritás céljai

Az 1. számú mellékletben részletesen bemutatjuk azon dokumentumok turizmushoz kapcsolódó fejezeteit, melyek a következő években meghatározzák a térség fejlesztését.

5.7 Optimista jövőkép

Az optimista jövőképben megvalósulnak mindazon tervek és célok, melyek a Dunakanyar Fenntartható Turizmusfejlesztési Stratégiában megfogalmazásra kerülnek.

1. A Dunakanyar Térségi Fejlesztési Tanács felelős szervezetként elősegíti a Dunakanyar turizmusának fejlesztését, koordinálja a programokat, hathatós segítséget nyújt a projektgazdáknak, akik élnek is ezzel a lehetőséggel, ezáltal létrejön egy minden szempontból kiemelten kezelendő turisztikai desztináció. A többnapos tartózkodások száma növekszik, a kirándulóturizmus kvázi „kiegészítő” turizmusként jelenik meg.
2. Tudatos termékfejlesztés valósul meg a **kulturális és örökségturizmus, az aktív és ökoturizmus, az egészségturizmus** területén, Dunakanyart az ENSZ a **Világörökség** részévé nyilvánította (bár lehet, hogy ez csak 2013. után következik be). A fejlesztések kapcsán a fenntarthatóság, mint fő szempont jelenik meg, párosulva az esélyegyenlőséggel és a környezetvédelemmel.
3. A kereskedelmi és magánszálláshelyek minőségi fejlesztése megvalósul, új szálláshelyek jönnek létre, melyek új vendégkört hoznak és a meglévő szálláshelyek üzleti lehetőségeit is bővítik, és környezeti szempontból is fenntarthatónak minősülnek. A létrejövő szálláshelyek a hazai gyakorlatban alkalmazott minősítési rendszereknek (kereskedelmi szálláshelyek osztályba sorolása, falusi szálláshelyek minősítése) megfelelően működnek, a szállodák és panziók többsége a „Zöld Szálloda” minősítéssel rendelkezik.
4. A megközelíthetőség környezetvédelmi szempontoknak megfelelően kialakított, az attrakciók és a szállás- és vendéglátóhelyek a turisták számára elérhetőek.
5. A természetvédelmi területek turisztikai hasznosítása és a védelme, megőrzése összhangban van egymással. Kijelölt területek látogatása a lakosság és a turisták által a természet értékeinek megőrzésével történik. A természetvédelmi területek használata ellenőrzött. A turisták és a lakosság környezettudatos magatartást mutatnak.
6. A kulturális és örökségvédelmi attrakciók állagmegőrzése és fejlesztése biztosított, a templomok, kastélyok, várak, várromok turisztikai hasznosítása megtörténik, számos újra felfedezhető attrakcióval bővül a Dunakanyar kínálata, tematikus utak jönnek létre.

7. Összefogott marketingakciók segítségével növekszik a Dunakanyar ismertsége, látogatottsága. Kialakul az egységes arculat, a Dunakanyar (8 kistérség) egységesen jelenik meg a kiállításokon, a működő honalapon (www.dunakanyar.hu) minden szolgáltató, attrakció megjelenik.
8. Kialakul együttműködés (klaszter) alakul ki a turizmusban érdekelt szervezetek között, melynek célja a térség turizmusának fellendítése. Teljes szemléletváltás következik be a turizmusban érdekelt szervezetek körében.
9. A Dunakanyar identitás megjelenik és erősödik minden településen, a „öslakosok” és a betelepültek egyaránt érzik a fontosságát.
10. A turisztikai szak- és felsőfokú képzés a térség több településén hatékonyan és a gazdálkodó szervezetek elvárásainak megfelelő gyakorlati képzéssel működik. Új intézmények jelennek meg a helyi igényeknek megfelelően. A képzett szakemberek a térségben maradnak és tevékenykednek. A vállalkozások számára turisztikai továbbképzések biztosítottak, a lakosság turisztikai és nyelvi oktatása kialakul, turizmusbarát magatartás jelenik meg.

Eredmények:

- Módszertanilag és szakmailag is megalapozott feltételek között a Dunakanyar fejlesztése a hosszú távú fenntarthatóság alapján működik, a turizmusban érdekeltek a turizmust, illetve a turisztikai termékeket, vállalkozásokat ennek szellemében működtetik.
- Mind a látogatók és a helyi lakosok, mind a magánszféra képviselői, mind pedig az állami szervezetek és intézmények értik, elfogadják és a gyakorlatban is alkalmazzák a fenntarthatósági elveket.

Bekövetkezési valószínűség: 25%.

5.8 Pesszimista jövőkép

1. A Dunakanyar Térségi Fejlesztési Tanács felelős szervezetként elősegítené a Dunakanyar turizmusának fejlesztését, koordinálná a programokat, de a projektgazdák ezt nem igénylik, nem veszik igénybe a nyújtott szolgáltatásokat, nem tudnak a létezéséről, egy újabb adminisztrációs szervezetnek tartják. Saját elképzeléseik alapján, pontszerűen valósítják meg a fejlesztéseket, így azok nem állnak össze rendszerre. Ennek következtében a Dunakanyar, mint turisztikai desztináció, nem jelenik meg, egy-egy attrakció lesz turisztikai desztináció, és fennmarad az egynapos turizmus túlsúlya.
2. Nem valósul meg jelentős termékfejlesztés a kulturális és örökségturizmus, az aktív és ökoturizmus, az egészségturizmus területén, Dunakanyar továbbra sem lesz a Világörökség része. A fejlesztések kapcsán a fenntarthatóság nem, vagy csak kismértékben jelenik meg.
3. A kereskedelmi és magánszálláshelyek minőségi fejlesztése elmarad (pl. forráshiány miatt), új szálláshelyek nem jönnek létre. A meglévő szálláshelyek eleget tesznek a hazai gyakorlatban alkalmazott minősítési rendszereknek (kereskedelmi szálláshelyek osztályba sorolása, falusi szálláshelyek minősítése), de nem érzik fontosnak azt, hogy „Zöld Szálloda” minősítéssel rendelkezzenek.
4. A megközelíthetőség javítása, fejlesztése elmarad, bizonyos attrakciók és szállás- és vendéglátóhelyek a turisták számára továbbra sem lesznek megfelelően elérhetőek.
5. A természetvédelmi területek turisztikai hasznosítása és a védelme, megőrzése nincs összhangban egymással. Kijelölt területek látogatása a lakosság és a turisták által az eddig megszokottak szerint történik: továbbra is szemetelnek, illetve olyan területeket is látogatnak, melyek fokozottan védettnek minősülnek, egyre több kerékpáros, quados jelenik meg az erdőkben. A természetvédelmi területek ellenőrizhetetlen használata továbbra is fennmarad, ez bizonyos fajok végleges eltűnését okozhatja.
6. A kulturális és örökségvédelmi attrakciók állagmegőrzése sem biztosított (forráshiány a fenntartóknál, tulajdonosoknál), a templomok, kastélyok, várak, várromok állaga tovább romlik, bizonyos attrakciók látogathatósága megszűnik.

7. Turisztikai marketingtevékenység a jelenlegi gyakorlat szerint folytatódik, bizonyos térségek együtt jelennek meg (pl. Dunakanyari és Pilisi Önkormányzatok Többcélú Kistérségi Társulása, Zsámbéki medence Idegenforgalmi Egyesület által kiadott prospektusok), de más területek kínálatával továbbra sem találkozhatunk. A Dunakanyar ismertsége stagnál, a látogatottsága csökken, a kevésbé ismert területeken jelentősen elmarad a mostani szinttől. Több turisztikai vállalkozás is kénytelen lesz más tevékenységet végezni. Nem lesz egységes arculat, bár a működő honlapon (www.dunakanyar.hu) egyre több szolgáltató, attrakció megjelenik. A honlap eredményessége nem megfelelő, kevesen látogatják azt.
8. Továbbra sem lesz együttműködés (klaszter) a turizmusban érdekelt szervezetek között, területenként működő egyesületek kézben tartják az adott kistérség turizmusát, de ez nem kiszámítható módon, szervezetenként más-más intenzitással történik (pl. rendelkezésre álló forrásoktól, elhivatott szakemberek munkájától függően).
9. A Dunakanyar identitás csak bizonyos településeken jelenik meg (főként a Dunamentieken), a betelepültek továbbra is csak „aludni” járnak haza, és egyre többen visszaköltöznek a Fővárosba.
10. A turisztikai szak- és felsőfokú képzés a jelenlegi szinten marad, nem jelennek meg új intézmények. A térségben élő fiatalok máshol vesznek részt turisztikai képzésben, és elhagyják a területet. A vállalkozások számára turisztikai továbbképzések korlátozott számban biztosítottak, a lakosság turisztikai oktatása nem alakul ki, turizmusbarát magatartás a jelenlegi szinten marad vagy romlik.

Eredmények:

- A pozitív és biztató kezdeményezések (fenntartható stratégiák elkészítése) nem alkotnak egységet, mind a civil, mind köz- és a magánszféra más és más formában képzeli el a fenntarthatóság megteremtését.

Bekövetkezési valószínűség: 15%.

5.9 Reális forgatókönyv

A reális forgatókönyv a dunakanyari viszonyokat figyelembe véve a fentiekben bemutatott optimista és pesszimista forgatókönyv közötti „arany középutat” mutatja:

1. A Dunakanyar Térségi Fejlesztési Tanács felelős szervezetként elősegíti a Dunakanyar turizmusának fejlesztését, koordinálja a programokat, hathatós segítséget nyújt a projektgazdáknak, akik többsége él a lehetőséggel, minimalizálódik olyan projektgazdák száma, akik nem vesznek tudomást a fenntarthatósági előírásokról. Az egynapos látogatók egy része átalakult több napos tartózkodással bíró vendéggé (azaz a szakmai definíció szerinti turistává).
2. Termékfejlesztések valósulnak meg a kulturális és örökségturizmus, az aktív és ökoturizmus, az egészségturizmus területén, melynek nagyobb része már tudatosan történik. A Dunakanyar a **Világörökség** része lesz, bár lehet, hogy ez csak 2013. után következik be. A fejlesztések kapcsán a fenntarthatóság egyre nagyobb mértékben jelenik meg, többségében kiegészülve az esélyegyenlőséggel és a környezetvédelemmel.
3. A kereskedelmi és magán szálláshelyek minőségi fejlesztése részben megvalósul, új szálláshelyek is létrejönnek, melyek új vendégkört hozva nem a meglévő szálláshelyek rovására működnek, és környezeti szempontból is fenntarthatónak minősülnek. A létrejövő szálláshelyek a hazai gyakorlatban alkalmazott minősítési rendszereknek (kereskedelmi szálláshelyek osztályba sorolása, falusi szálláshelyek minősítése) megfelelően működnek, egyre több szálloda és panzió ismeri fel a „Zöld Szálloda” minősítéssel való rendelkezés fontosságát.
4. A megközelíthetőség javul, fejlesztése részben megtörténik, de nem minden esetben a fenntarthatóság elvét figyelembe véve, így bizonyos attrakciók és szállás- és vendéglátóhelyek a turisták számára továbbra sem lesznek megfelelően elérhetőek.
5. A természetvédelmi területek turisztikai hasznosítása és a védelme, megőrzése egyre inkább összhangban van egymással. Egyre több kijelölt területtel találkozunk, melyek látogatása a lakosság és a turisták által a természet értékeinek megőrzésével történik. A természetvédelmi területek használata részben ellenőrzött. A turisták többsége környezettudatos viselkedést folytat.

6. A kulturális és örökségvédelmi attrakciók állagmegőrzése és fejlesztése részben biztosított, a templomok, kastélyok, várak, váromok egy részének turisztikai hasznosítása megtörténik, néhány újra felfedezhető attrakcióval bővül a Dunakanyar kínálata, tematikus utak jönnek létre, de bizonyos attrakciók látogathatósága megszűnhet.
7. Turisztikai marketingtevékenység átalakul, egyre több térség jelenik meg együtt, de mások kínálatával továbbra sem találkozhatunk. Kialakul az egységes arculat iránti igény, lépések történnek a megvalósítás felé, pl. a Dunakanyar (8 kistérség) egységesen jelenik meg a kiállításokon, a működő honlapon (www.dunakanyar.hu, www.dunakanyar-pilis.hu) egyre több szolgáltató, attrakció hirdeti magát.
8. Kialakul együttműködés (klaszter) iránti igény a turizmusban érdekelt szervezetek között, melynek célja a térség turizmusának fellendítése. Szemléletváltás kezd kialakulni a turizmusban érdekelt szervezet körében, azonban ez a részvételben eltérő intenzitással társul.
9. A Dunakanyar identitás egyre jobban terjed a településeken, a betelepültek egy része azonosulni kezd ezzel az érzéssel, de egy része továbbra is csak „aludni” jár haza, emellett egyre többen visszaköltöznek a Fővárosba.
10. A turisztikai szak- és felsőfokú képzés a térség több településén egyre hatékonyabban és a gazdálkodó szervezetek elvárásainak megfelelő gyakorlati képzéssel kiegészülve működik. Új intézmények jelennek meg a helyi igényeknek megfelelően. A képzett szakemberek egy része a térségben marad és tevékenykedik. A vállalkozások számára turisztikai továbbképzések biztosítottak, a lakosság turisztikai és nyelvi oktatása kialakul, egyre többen vesznek részt rajta, és a turizmusbarát magatartás egyre jellemzőbb rájuk is.

Eredmények:

- Vannak előremutató kezdeményezések, követendő esetek, és látható, hogy a turizmusért felelős szervezetek közül többen is fontos feladatuknak tekintik a fenntartható fejlődés kereteinek megteremtését.
- Néhány termék és számos település, kistérség esetén a fenntartható turizmus felé való elmozdulás csak 5-10 évnél hosszabb távon valósítható meg.

A reális forgatókönyv bekövetkezési valószínűsége: 60 %.

5.10A stratégia kockázati tényezői

A programmal kapcsolatos kockázati tényezők kiválasztása és értékelése

Kockázati tényező	Valószínűség (1-10)	A hatás erőssége (1-10)	Kockázati index (valószínűség X hatás erőssége)
Turisztikai vállalkozások gazdasági helyzetének bizonytalansága	9	9	81
Dunai árvíz	10	8	80
Üzemeltetési problémák	7	10	70
Lakosság és turisták környezeti szemléletváltása nem következik be	7	10	70
Esetleges együttműködések fennmaradása a turizmusban érdekelt szervezetek között	8	8	64
Közbiztonság romlása, bűnözés növekedése	6	10	60
Környezetszennyezés, környezeti károk	7	8	56
Fenntarthatósági kritériumok figyelmen kívül hagyása	6	8	48
Más régiók versenyelőnyhöz jutása	4	9	36
Erősebb versenyhelyzet a turizmusban és gyenge együttműködési hajlandóság	4	8	32
Forráshiány a pályázatok önerejéhez	4	8	32
Megpályázott források kifizetésének késlekedése, ezáltal a beruházások elhúzódása, cash-flow problémák	5	6	30
Dunakanyar márka kritériumrendszerének nem megfelelő kialakítása, ellenérvés a térség turizmusában	3	4	12

5.11 Prioritások/beavatkozási területek

Prioritások:

1. Fenntartható, tudatos termékfejlesztés
 - a. Komplex termékkínálat fejlesztésének ösztönzése (kulturális, örökség, egészség, aktív, öko)
 - b. Termékcsomagok, témaútvonalak kialakításának ösztönzése (bakancsos, lovastúrák, szabadidő-sport programok, diák programok)
 - c. Dunakanyar márka minősítési rendszerének bevezetése
 - d. Környezeti hatástanulmányok készítésének ösztönzése
2. Turisztikai fogadóképesség fejlesztése
 - a. Szállás- és vendéglátóhelyek fejlesztése
 - b. Új turisztikai útvonalak létrehozása (Duna, kerékpárutak, kisvasutak fejlesztése)
 - c. Információs rendszer (táblarendszer és Tourinform irodák, Info pontok, Interneten keresztüli összeköttetés) fejlesztése, elterjesztése a kistérségekben
3. Turisztikai marketing tevékenység fejlesztése
 - a. Közös, a 8 kistérséget magában foglaló marketing akcióterv elkészítése és megvalósítása
 - b. Turisztikai egyesületek, TDM szervezet, klaszterek működésének segítése, újak létrehozásának ösztönzése
 - c. Dunakanyar identitás erősítése
 - d. Határon túli együttműködések erősítése, ösztönzése
4. Megfelelő humánerőforrás biztosítása
 - a. Turisztikai szakképzés, felsőfokú képzések megjelenésének ösztönzése
 - b. Vállalkozói képzések, lakossági turisztikai szemléletváltást ösztönző képzések
 - c. Munkaerő-piaci kutatások elindítása

5.12A prioritások leírása

5.12.1 Fenntartható, tudatos termékfejlesztés

A prioritás/beavatkozás megfogalmazása

Fenntartható, tudatos termékfejlesztés alatt a Dunakanyar térség elsősorban olyan **minőségi kulturális, örökség-, öko-, aktív és egészségturisztikai fejlesztéseit** értjük, melyek figyelembe veszik mind a környezeti, mind a gazdasági fenntarthatóság kritériumait, az eddig kihasználatlan turisztikai potenciálokra épülnek. Ezáltal a Dunakanyar turisztikai vállalkozásainak versenyképessége növekszik, a lakosság és a turisták életminőségére gyakorolt hatások optimalizálódnak. Környezettudatos fejlesztések által a Dunakanyar kitűnő természeti adottságainak védelmét szem előtt tartva a térség meglévő adottságaival, adottságainak továbbfejlesztésével tud versenyképessé válni. Ellenőrizhető területhasználat valósul meg a védett területeken, és a térség közel 50%-át borító erdőkben, amely alatt elsősorban a siklóernyőzés, a kerékpározás, a lovaglás, a quadozás, bobozás meghatározott területeken, az előírásoknak megfelelő folytatása értendő.

Átfogó cél:

Fenntartható turizmusfejlesztés, mely hozzájárul a térségben élők életminőségének javulásához, optimális vendég- és vendégéjszaka szám emelkedése, turisztikai termékfejlesztés az eltérő igényű és fizetőképességű célcsoportok számára, hagyományörzés.

Specifikus célok:

- Térségspecifikus turisztikai image megteremtése, a Dunakanyarra jellemző – pl. népi hagyományokon, táji és épített adottságokon, mezőgazdasági és biotermesztésen, kézművesiparon alapuló – termékek minőségi fejlesztése,
- Dunakanyar védjegy és minőségbiztosítási rendszerek bevezetése;
- Többféle szolgáltatás összehangolt fejlesztéseként megjelenő turisztikai termék- és programcsomagok kínálatának bővítése;
- A színvonalas szolgáltatási háttér (pl. szálláshelyek) és a változatos, komplex programkínálat feltételeinek biztosítása;

- A nemzetközi trendekhez illeszkedő lehetőségek hatékony kihasználása;
- Kulturális, épített örökségek turisztikai hasznosítása és védelme, a Dunakanyar, mint világörökség helyszín előkészítése;
- Vallási turizmus erősítése;
- Duna-Ipoly Nemzeti Park területeinek turisztikai és természetvédelmileg fenntartható, irányított hasznosítása, látogathatóvá tétele, a kulturált erdőhasználatra való nevelés, környezetvédelmi szemléletváltás a lakosságban és a turistákban;
- Lovas turizmus és falusi turizmus ökoturizmus irányában történő fejlesztése; erdei lovagoltatás szabályok között tartása;
- Aktív-sportturizmus kínálatának bővítése: különös tekintettel a természetjárásra, kerékpározásra, síturizmusra; erdei kerékpározás szabályok között tartása;
- Gasztronómia jellegzetes, minőségi fejlesztése;
- Nagy- és kisrendezvények támogatása;
- Fogyatékkal élők számára turisztikai szolgáltatások bővítése.

A prioritás/beavatkozási terület indoklása, leírása

A fenntartható fejlesztésre a piaci szereplők – bár saját érdekük lenne – a gyakorlatban nem fordítanak megfelelő figyelmet. A pályázati lehetőségek többsége kiemelten kezeli a fenntarthatóságra való törekvést, de inkább általános jellegű a meghatározás, és a pontos gyakorlati tennivalók azonban kevésbé jelennek meg. Olyan turisztikai jellegű fejlesztések támogatása a célszerű, melyek megfelelnek a fenntarthatóság kritériumrendszerének.

Csak olyan fejlesztés támogatható, amely:

- végeredménye valós értéket képvisel,
- a piac diktálta feltételek mellett biztosítja a fenntartható és kiegyensúlyozott turisztikai fejlesztést,
- környezetbarát és környezetkímélő funkcióval, a szolgáltatás újabb terhelést nem jelent, sem a településnek, sem a természetnek,
- kihangsúlyozza a természeti környezet értékeit, arra épít, de a hely intimitását nem veszélyezteti,
- újabb célcsoportok számára kínál lehetőséget az ott tartózkodásra,
- új turisztikai attrakció kialakítását jelenti, amely vonzerőként jelentkezik,

- újjáéleszti a települést,
- társadalmi, gazdasági haszna legyen, az adott településen élők számára előnyökkel szolgál,
- hatékonyan használja ki a szűkös erőforrásokat.

Pozicionálás a Dunakanyarban

Egy adott turisztikai térségben, mint pl. a Dunakanyar, rendkívül nagy jelentősége van a jó munkamegosztásnak. Annak érdekében, hogy a Dunakanyar legnagyobb turisztikai központjai elég erős vonzerőt jelentsenek, el kell érni, hogy specializálódjanak különböző célcsoportokra és ezeknek megfelelő kínálatot alakítsanak ki. Így tehát ne egymás direkt konkurenciái legyenek, hanem a Dunakanyar turisztikai kínálatát színesebbé tegyék, és partnerként tudjanak együttműködni. Ezt a folyamatot a marketingben **pozicionálásnak** hívják.

A turizmusban jellemző trend, hogy az ember egy adott (általában jól ismert) vonzerő miatt utazik el valahová, de számos élménnyel tele érkezik haza. Célunk, hogy ez az egy, és valóban EGY, akár nemzetközileg is számottevő vonzerő kialakuljon **a Dunakanyar legfontosabb városaiban**, és az adott település turisztikai és ahhoz kapcsolódó vállalkozásai ezzel tisztában legyenek, ezt hangsúlyozzák, saját tevékenységüket erre alapozva végezzék.

Az alábbiakban megfogalmazott javaslat kiemel néhány ismert turisztikai célpontot, és javaslatot tesz egy fő témára való specializációra vonatkozóan.

Szentendre: a kreatív művészet városa.

Szlogen: Art of Diversity, A sokszínűség művészete vagy: Arts in All Parts, Minden ízében művészet!⁹

Képzőművészetben belül elsősorban a festészetre kell építeni (Szentendrei Festők Társasága, Vajda Lajos Stúdió, Régi és Új Művésztelep, Agy Művészeti Iskola), ugyanakkor az etnikai sokszínűség, a fizikailag is sokszínű építészet, a népi építészetet bemutató, rendkívül

⁹ Kriaszter Attila szellemi terméke

színvonalas Skanzen, a nyári színházi és zenei program, a valóban sokszínű gasztronómia igen érdekessé teszik a Várost. Az eddigi olcsó tömegturisztikai igényeket kielégítő kínálatot tudatosan át kell formálni, határozott imázsváltás szükséges. A kedves zezugos utcákban ne ízléstelen Matrjoskákat árusítsanak, mert az nem csak nem autentikus, hanem egyenesen nevetséges. Szentendre legyen tisztelgés a ma már klasszikussá vált magyar festőgeneráció előtt és egyben bemutatkozás a fiatal művészek számára. A kiegészítő szolgáltatások (gasztronómia, kereskedelem stb.) pedig egytől egyig minőségiek legyenek. Nem baj, ha drága, az adja meg a rangját!

Fontos az új média és a kreatív ipar megjelenése is a Városban a fenti koncepció támogatására.

Visegrád: a történelmi hagyományok városa.

Szlogen: történelem és európaiság, vagy a múlt történelme és a jövő története.

A történelmi épületek, melyek számos kort és építészeti stílust képviselnek (Árpád-ház, Anjouk, Mátyás), adjanak teret és helyet vonzó kiállításoknak, gasztronómiai programoknak. Noha 2004. május 1. óta az EU tagja vagyunk, nem jelenik meg elég hangsúlyosan az, hogy a Visegrádi Négyek pályafutása mégiscsak innen indult. A V4 ma mindenkinek mond valamit, ezért is hiányzik egy érdekes, informatív, interaktív kiállítás pl. „A Visegrádi Négyek egykor és ma” címmel.

Esztergom: a magyar kereszténység bölcsője.

Szlogen: Templom Istennek, híd a barátoknak.

A Város egyházi központ jellege legyen meghatározó, hiszen egyetlen más magyar település sem mondhatja el magáról, hogy Szent István szülőhelye, otthont ad hazánk legnagyobb templomának és a Keresztény Múzeumnak, érseki központ és egyben Mindszenty bíboros végső nyughelye. A turizmust is ennek megfelelően kell alakítani, pl. egyházzenei rendezvénnyel (n.b. Liszt az Esztergomi Bazilika avatására komponálta Esztergomi Miséjét), kiállításokkal, zarándokutakkal, egyházi ünnepekhez kapcsolódó eseményekkel.

Vác: a zene városa.

Szlogen: a Duna zenéje.

A megújuló Fő tér, a Dóm tér, vagy akár a Duna-part mind pompás helyszínei a zenei programoknak, emellett az sem elhanyagolható, hogy a Város szülötte Bogányi Gergely. Klasszikus és könnyűzenei fesztiválok rendezése, nyáron szabadtéri, télen fedett helyeken. A Fő tértől a Duna-partig, templomokban és a szabadban, kocsmákban és iskolákban mindig, mindenütt szóljon a ZENE!

Göd és Dunakeszi: sportváros.

Szlogen: a Dunakanyar sportcentruma.

A Duna partján hosszan elterülő településen számos sportlehetőség közül lehet választani: uszoda, golfpálya, kajak-kenu, vízisí, kerékpár, tenisz stb. áll az érdeklődők rendelkezésére. A sportkínálat további fejlesztésével, sportversenyek rendezésével kell ezt az imázst tovább erősíteni.

Dobogókő: a szívcsakra. Szlogen: egészség a csúcson!

A Pilis egyik festői csúcsán fekvő Dobogókő régóta dicsekedhet azzal, hogy az egészséges életmód megszállottjai járnak oda: sok évtizedes hagyományai vannak itt a gyalogtúrázásnak (Eötvös Lóránd Menedékház, Turistamúzeum, a Magyar Turista Egyesület Emlékműve), a sízésnek, újabban a hegyi kerékpározásnak. Jelenlegi kínálatában is számos egészségorientált szolgáltatás szerepel, pl. a Holisztika Gyógyüdülőközpont, a Shaolin Falu, a Manréza Lelkigyakorlatos Központ, a Hotel Nimród vagy a Hotel Pilis.

Az ezoterikus tanok szerint itt futnak össze a Föld erővonalai, itt található a Föld szív csakrája. Egyesek szerint, fülünket a sziklára téve halhatjuk a Föld „szívverését”. A Dalai Láma Magyarországra érkezésének első színhelye.

Igyekeztünk olyan USP-t találni minden említett településnek, amely klasszikus és örök érvényű emberi értékeket közvetít. Történelmünk tisztelete, a művészetek szeretete, a sport és saját egészségünk iránt fogékonyság mind ilyenek.

Nem jó, és a tapasztalatok alapján mondhatjuk: nem eredményes módszer az, hogy gyakorlatilag mindenütt van nyári színház (de nincs igazi jellege), mindenütt van néhány

sportlehetőség, ma már majdnem mindenütt van egy kis egészségturizmus stb., de egyik helyszín kínálata sem válik semmilyen témában igazán profivá.

Összefoglalva: MINDEN TELEPÜLÉS EGY VALAMIBEN LEGYEN IGAZÁN JÓ, ÉS NE AKARJON MINDENT EGYSZERRE!

Fő irányvonalak a Dunakanyar térség számára

I. Örökségturizmus

- **Kastélyok, várak, kúriák:** a kastélyok, várak és kúriák turisztikai hasznosítása elsősorban regionális feladat, a kiemelkedő létesítmények fejlesztése pedig nagyprojektként lehetséges, a kastélyok, várak műemléki-régészeti feltárása, állagmegóvása, rekonstrukciója, bemutathatóvá tétele, vártörténeti kiállítások kialakítása támogatandó. *Érintett települések:* pl. Budakeszi, Nagykovácsi, Páty, Pilisszántó, Solymár, Zsámbék, Pomáz, Drégelyvár, Salgóvár, Nógrád, Ipolydamásd.
- **Múzeumok, Skanzen:** szükséges a kulturális örökség (falumúzeum, tájház, nemzetiségi ház) és a kortárs alkotóművészet értékeit egyaránt bemutató, fontos turisztikai vonzerőt jelentő múzeumok látogatóbarát, bevételt generáló fejlesztése; a szolgáltatási színvonal, látogatottság növekedjen; *Érintett települések:* pl. Páty, Piliscsaba, Pilisszentiván, Pilisvörösvár, Zsámbék.
- **Történelmi városok:** a Dunakanyar számos városa rendelkezik történelmi értékeket felvonultató városközpontokkal (pl. Limes program). Ezek folyamatos fejlesztése, a turisták és a helyi lakosság számára attraktív történelmi belvárosok kialakítása helyi feladat; *Érintett települések:* pl. Pomáz, Szentendre, Dunabogdány, Visegrád.
- **Kulturális turizmus:** művészeti vonzerők fejlesztése (zene, képzőművészet területén), szabadtéri színpadok (pl. Szentendre, Visegrád, Esztergom, Vác) felállítása, új rendezvényhelyszínek létrehozása; művelődési házak rekonstrukciója; *Érintett települések:* pl. Szentendre, Visegrád, Esztergom, Vác Fót, Zebegegy, Kisnémedi, Nagymaros, Sződliget.
- **Vallási turizmus:** ki kell használni a meglévő adottságokat, vagyis a Dunakanyar etnikai-vallási sokszínűségét, a legfontosabb vallási központokat (Esztergom és Márianosztra) és a viszonylag sok országon belüli zarándoklatot. Ennek érdekében fel

kell készíteni a vendégfogadásra a kegyhelyeket és a templomokat, menedzsment és turisztikai, egyházi és helyi ismeretekre kell oktatni a zárandokhelyeken dolgozókat, valamint a zárandoklat- és idegenvezetőket; *Érintett települések*: pl. Fót, Esztergom, Márianosztra, Vác, Szentendre.

- **Népi hagyományok, népi kézműves mesterségek, helytörténet**: az adott terület vonzerejét növelő, csak a Dunakanyarra jellemző egyedi sajátosságok bemutatása. A hagyományokon alapuló turisztikai termékek újjáélesztése és funkcióval történő ellátása hozzájárul a vidék lakosságmege tartó képességének erősítéséhez, a vidéki lakosság életminőségének javításához. El kell érni, hogy elterjedjen a Dunakanyarra jellemző kézműves ajándéktárgyak kínálata. Törekedni kell az elfeledett (illetve ismert, de fel nem használt) régi mondák, legendák, mesék, híres emberek történeteinek felelevenítésére és feldolgozására, melyek lehetővé teszik a helyi attrakciók különleges vonzerőkkel való kiegészítését. Skanzen: oktatási program. Nemzetiségi programok. *Érintett települések*: pl. Szentendre, Piliscsaba, Tinnye, Szobi kistérség települései, Nagymaros, Püspökszilágy.

- **Falusi turizmus**: a falusi turizmus szolgáltatóinak meg kell határozni a pontos célcsoportokat (pl. gyerekek, lovasok, fiatal családok, iskolák, stb.) és ennek megfelelően kell, hogy marketingtevékenységet folytassanak. Ehhez a megfelelő infrastruktúrát kell kiépíteni (pl. játszótér a gyerekeknek, kisállattetető, kiskert, ahol kipróbálhatják az aktuális feladatokat, pl. veteményezés, gyümölcsszedés, kapálás, stb., vagy speciális feltételek a mozgássérültek számára), programkínálatot kell kialakítani, amelybe beletartoznak az adott település és a környék rendezvényei, látnivalói is. Ezen tevékenységek és a marketing támogatása fontos feladat.

A falusi turizmus keretében kiemelt szerepet kapnak a jövőben a vidéki szálláshelyek fejlesztése, a hagyományos ismeretekre épülő kézműipari vállalkozások, ún. manufaktúrák (pl. fajtákok), nyitott műhelyek program, helyi jellegzetes termékek előállításának támogatása. (EMVA-források)

Érintett települések: pl. Szobi kistérség települései, Dorogi kistérség települései, Pilisvörösvári kistérség települései.

- **Rendezvények, konferencia**: Ahol indokolt, növelni kell a nagyobb tömegeket vonzó, a hagyományteremtő, a (kiegészítő) programot jelentő rendezvények számát. A

meglevő rendezvényeket legalább egy évre előre kell tervezni, és szükséges egymással összehangolni. *Érintett települések:* pl. összehangoltan a Dunakeszi kistérség településein, Kosd, Vácduka, Esztergom.

- **Gasztronómia, borturizmus:** helyi borok és helyi hagyományos termékek (pl. marosi málna stb.) ismertségének javítása, mint Dunakanyar termék megismertetése a turistákkal, gasztronómiai létesítmények fejlesztése. *Érintett települések:* pl. Nagymaros, Tahitótfalu, Páty, Tök, Szob, Márianosztra, Ipolydamásd, Máriahalom, Dág, Keszölc.

II. Aktív turizmus:

Kerékpáros turizmus: mivel a Dunakanyar kifejezetten optimális túrakerékpározásra, valamint a Duna menti kerékpárút az EuroVelo hálózat része és ebből számos szakasz elkészült az elmúlt időszakban, ezért szükséges ennek teljes kiépítése. A fenntartásra és további szolgáltatásokkal való fejlesztésére nagy hangsúlyt kell fektetni, valamint ki kell építeni a még hiányzó útvonalakat és a megfelelő szolgáltatásokat. Az erdei kerékpározást megfelelő szabályok közé kell helyezni, pl. kialakításra vár egy éves bérletrendszer kidolgozása, mely nemcsak az itteni, hanem az ország minden erdejében lehetővé tenné a kerékpározást, új szemléletet vezetve be az erdei utak használatában. A szabályozás további fejlesztéseket von maga után – táblarendszer, ellenőrzés megoldása, de lehetőséget nyújtana a fenntarthatóság megvalósítására. Idén hetedik alkalommal rendezték meg a Duna Maratont, hazánk egyik legnagyobb mountain bike versenyét. A visegrádi Duna-part központtal megrendezett, egyre népszerűbb körverseny időpontja: július első hétvégéje.

Érintett települések: pl. Dunakeszi, Göd, Fót, Pilisvörösvári kistérség települései, Szentendre, Visegrád, Szobi kistérség települései (Ipoly mente), Váci kistérség települései: Szokolya-Királyrét, Csörög, Vácduka, Rád, Szödliget, Szöd, Rétsági kistérség települései, Dorogi kistérség: Bajna, Dorog, Esztergom-Nyergesújfalui kistérség települései (EURO-Velo).

- **Természetjárás:** közvetlenül a természetjárás infrastrukturális igénye nem nagy – a turistautak felfestését meg kell oldani –, de annál jelentősebb azonban más turizmus ágakkal való összefüggése. Fontos problémát jelent az erdőkben való szeméttelés és szemétteliszállítás. Az erdőkben nem szeméttárolók felállítására van szükség, hiszen a

személtszállítás nem megoldható mindenhol az erdőből. Szemléletváltásra van szükség a lakosság és a turisták körében, mely szerint amit magukkal hoznak az erdőbe, az vigyék is haza. Ehhez legyenek a turistautak indulási pontjainál nagy hulladékátrolók (lásd Németország). Ehhez figyelmeztető táblák felállítása lenne célszerű, ahol felhívják a látogatók figyelmét erre, ahogy ez már számos országban működik. Hasonló a helyzet a kültéri WC-vel is. Az **erdei látogatóközpontok** területén a lehetőség biztosított jelenleg is, további konténerek felállítása nem javasolt. További **látogatóközpontok, erdei iskolák, tanösvények** megvalósítása a cél. A Börzsönyi Naturpark mintájára a Pilisi Naturpark létrehozása fontos lépés lehet az együttműködés elmélyítésére. További tanösvények kialakítása szükséges. *Érintett települések:* pl. Fót, Piliscsaba, Vác, Börzsöny és Pilis települései.

- **Lovas turizmus:** A lovaglás kapcsolódik az egészségturizmushoz, hiszen fittségünk, egészségünk megőrzése, betegek gyógylovagoltatása ehhez kapcsolódó tevékenységek. Ennek kapcsán lovas vendégház, póni lovarda, gyermeklovagoltatás, gyógylovagoltatás fejlesztése, minőségi fejlesztések, kapacitásbővítés javasolt. Ehhez az egészségbiztosító adjon támogatást (orvosi javaslatra). *Érintett települések:* pl. Tök, Zsámbék, Pilisvörösvár, Nagykovácsi, Rétsági kistérség települései.
- **Síturizmus:** az időjárási viszonyok sielés szempontjából kedvezőbbé válása a térség síparadicsomainak fejlesztését irányozza elő. A térségben 6 sípálya (Dobogókő, Kemence, Nagy-Hideghegy-Magastax, Szokolya, Visegrád-Nagyvillám, Zebegény) és két műanyag pálya (Dorog és Budakeszi) található. Ezen sípályák minőségi fejlesztése, együttműködése kiemelten kezelendő. Konkrét fejlesztési tervekkel rendelkezik Dobogókő és Nagy-Hideghegy.
- **Vízi turizmus:** A Dunakanyarbeli Duna Program projektötleteit figyelembe véve turisztikailag fontos terület a Kikötő, a Dunapart, a Tájrendezés, tájrehabilitáció, az Épített örökség védelme, Duna-part történeti emlékeinek bemutatása alprogramok fenntartható megvalósulásának ösztönzése. A vízi turizmus további fontos területeit jelentik a víztározók, az Ipoly holtágainak turisztikai hasznosítása. Nagyon fontos a patakok, folyók, tavak partjainak tisztán tartása és parkosítása. A vízi táborozás, a parti kempingek ma is kedvelt időtöltés, de a feltételei nem adták minden esetben. Konkrét javaslatként fogalmazódott meg az Ipoly folyón az elkövetkező években

fellendülő vízi turizmusra való felkészülés. Az Ipoly folyóra „felfűződő” települések ebből eredő turisztikai lehetőségeit, valamint az Ipolyból kiinduló, a Dunakanyarba folytatódó vízi túrák iránti várható igény megnövekedésére való felkészülést. *Érintett települések:* pl. Püspökhatvan, Szobi kistérség települései, Duna-parti települések: Vác, Nagymaros, Vácduka, Sződliget, Göd, Dunakeszi, Horány, Surány, Esztergom-Nyergesújfalui kistérség települései, Visegrád, Kisoroszi (Szigetcsúcs), Dunabogdány, Tahitótfalu, Leányfalu, Szentendre.

- **Golfturizmus:** a térségben, illetve Pest megye teljes egészét tekintve 6 golfpályát találunk, a tervek között szerepel továbbiak megnyitása. Főként magánbefektetésként javasolt.
- Az **ifjúsági turizmus** támogatását, fejlesztését is ki kell emelni, azonban regionális prioritások közé történő besorolása nem könnyű, mivel egyik ága, az iskolai kirándulások inkább az örökség-, míg a szünidei táborozások inkább az aktív turizmus részét képezik. Az ifjúsági turizmus kézenfekvő nyári hasznosítást biztosít kollégiumok számára. *Érintett települések:* pl. Rétsági kistérség, Kemence, Nagyörzsöny, Nagymaros, Sződliget, Esztergom.
- **Sportturizmus:** A különböző sportágak területileg nem határolhatók el, hiszen versenyrendszerük, szakmai irányításuk országos jellegű. Területileg a különböző földrajzi, természeti adottságokon alapuló hagyományos sportágak ápolásának segítése, a megfelelő infrastrukturális háttér fejlesztése lehet a cél, a sportági szakszövetségekkel való együttműködésre alapozva. *Érintett települések:* pl. Dunakeszi, Fót, Göd, Vác, Sződliget.
- **Vadászturizmus:** a vadászathoz kapcsolódó fogadási feltételek javítása. *Érintett települések:* pl. Szobi kistérség települései, Váci kistérség, Dorogi kistérség települései, Esztergom-Nyergesújfalui kistérség települései.

III. Ökoturizmus: környezetkímélő mezőgazdasági termelés ösztönzése, helyi jellemző termékek biotermelésének bevezetése, bemutató és oktató centrumok létrehozása, környezettudatos településfejlesztés, a térségben lévő nemzeti park **tanösvényeinek, védett területeinek** fejlesztése, nevelési programok, infrastrukturális fejlesztések. Nemzetközi ökoturisztikai védjegy bevezetése a területen – hasonlóképp a Tisza-tó Régió Village+

pályázatához. A Village+ program részletes bemutatása a 2. számú mellékletben található. A program számos előnnyel jár a települések, a vállalkozók részére, valamint hozzájárul az adott térség fenntartható turizmusfejlesztéséhez.

A Magyarországi Zöldút Program kapcsán további fejlesztések megvalósítása (Magosfa Alapítvány, Ökotárs Alapítvány).

Érintett települések: pl. Fót, Pilisvörösvári kistérség, Szentendrei-sziget települései, Váci kistérség települései, Rétsági kistérség települései, Szobi kistérség települései.

IV. Egészségturizmus

- A 3 zászlóshajó (Visegrád, Esztergom, Göd) egészségturisztikai kínálatának döntően **wellness** irányban történő bővítése, színesítése.
- A **helyi jelentőségű fürdők, uszodák** további fejlesztését, működését legalább azok műszaki megújítását (pl. szűrő-forgató berendezések) szolgáló fejlesztések, pl. Gödi termálstrand, Nagymaros, Vác, Leányfalu, Szentendre (Pap-sziget)
- Dobogókő egészségturisztikai profilú fejlesztése (kedvező klíma, Föld szívcsakrája).
- Sportcsarnokok, szabadtéri sportpályák fejlesztését is támogató pályázattal kell elősegíteni.
- Komplex szolgáltatás a fogyatékkal élők számára (Szentendre): rehabilitáció, fogyatékosok.
- Kerékpáros, evezős, hajós, vasúti kombinált túrák szervezése az egészségtudatos életmód jegyében

Az intézkedések felsorolása

1. Komplex termékkínálat fejlesztésének ösztönzése (kulturális, örökség, egészség, aktív, öko)
2. Termékcsomagok, témaútvonalak kialakításának ösztönzése
3. Dunakanyar márka minősítési rendszerének bevezetése
4. Környezeti hatástanulmányok készítésének ösztönzése

5.12.2 Turisztikai fogadóképesség fejlesztése, javítása

A prioritás/beavatkozás megfogalmazása

A prioritás a fogadóképesség minőségi fejlesztését tűzi ki célul. Ehhez **elsősorban a szállás- és vendéglátóhelyek** minőségi fejlesztése és új szállás- és vendéglátóhelyek létrehozása kapcsolódik. Szállásfejlesztés magában foglalja a kempingek, ifjúsági szállások, panziók, magánszálláshelyek, ifjúsági- és gyermektáborok, valamint a szállodák fejlesztését egyaránt. **Másodsorban az új turisztikai útvonalak** kialakítását emeljük ki, amely magába foglalja a Duna, mint közlekedési útvonal fejlesztését, a kikötők, a Duna-parti sétányok, fürdők, kerékpárutak kialakítása, ehhez kapcsolódó szolgáltatások (pl. kölesönzők, vendéglátóhelyek, javító-szerelőműhelyek) fejlesztése, a működő kisvasutak fejlesztése és szolgáltatásokkal való ellátása szerepel. **Harmadrészt** kiemelt szerepet kap a **turisztikai információs rendszer** kialakítása, mely magában foglalja további Tourinform irodák és Info pontok kialakítását. Hosszú távon elektronikus táblarendszer létrehozása lenne a cél, mely az egyes települések központjában lenne elérhető a turisták számára. Egy olyan rendszer létrehozását javasoljuk, amelyen keresztül a turista értesül az adott település és szűkebb környezetének látnivalóiról, szállás- és vendéglátóegységeiről, közvetlen (telefonos) kapcsolatot tud teremteni a Tourinform irodákkal, illetve a szállásadókkal.

Átfogó cél:

Fenntartható turizmusfejlesztés, mely hozzájárul a térségben élők életminőségének javulásához, optimális vendég- és vendégéjszaka szám emelkedése, turisztikai termékfejlesztés az eltérő igényű és fizetőképességű célcsoportok számára, hagyományörzés.

Specifikus célok:

- A szolgáltatás-kínálat választékának és minőségének fejlesztése;
- A turisták elégedettsége nőjön, a Dunakanyar ismertsége és népszerűsége erősödjön;
- Erősebb, időben kiegyenlítettebb vendégforgalom (a szezon széthúzása) alakuljon ki (cél a jelenlegi **400 ezres vendégéjszaka-szám 2013-ig 800 ezerre – 1 millióra növelése**);
- A jelentős számú látogató (pl. Esztergom, Visegrád, Szentendre, Vác) és átutazó váljon legalább egy vendégéjszakát a Régióban eltöltő turistává;

- A Dunakanyar információs rendszerének javítása, fejlesztése elektronikus irányító és útvonaljelző táblarendszer és Tourinform irodák, turisztikai Info pontok kialakítása által;
- Nőjön a turizmusból származó profit a vállalkozások, illetve az adóbevételek mind az önkormányzatok, mind az állam számára;
- Emelkedjen az egy főre jutó fajlagos költség;
- Munkahelyteremtés;
- Garantált minőségű, színvonalas és karakteres kiegészítő szolgáltatások (szállás, étkezés) biztosítása;
- A turisztikai desztinációk biztonságos megközelíthetőségének javítása, a Régió közlekedési rendszerének fejlesztése.

A prioritás/beavatkozási terület indoklása, leírása

A turistafogadás feltételeinek javításakor nagyrészt olyan tényezők fejlesztése is szükséges, amelyre a turizmusnak nincs döntő és közvetlen befolyása (pl. közlekedési infrastruktúra, köztisztaság, környezetvédelem, stb.). Ezen fejlesztési területekre irányuló intézkedések a Környezetfejlesztési és az Infrastruktúra fejlesztési stratégia részét képezik.

A turisták komfortérzetét növelő beruházások (szálláshely, új útvonalak, információs táblarendszer) azonban közvetlen beavatkozást igényel. A **szállás- és vendéglátóhelyek** minőségi fejlesztése nem minden esetben jelenti új szolgáltatások, új kapacitások megjelenését, ezért nem számszerűsíthető könnyen a megtérülése, azonban hozzájárul a turizmus növekedéséhez. A **kempingezés** trendjének és az ezzel párosuló fizetőképes keresletnek a kihasználásához szükséges a kempingek állapotának javítása, komfortfokozatuk emelése, és a szolgáltatások kínálatának és minőségének javítása, új kempingek létrehozása.

Érintett települések: Pilisvörösvár, Üröm, Nagykovácsi, Pilisszentiván, Nagymaros, Dömös, Sződliget, Szentendre, Kisoroszi, Dorogi kistérség települései.

Új turisztikai útvonalak meghatározása: Duna, Zöld utak (kerékpárutak, lovas) kisvasutak fejlesztése.

Érintett települések: pl. Duna-parti települések, Fót, Göd, Dunakeszi, Pilisvörösvár, Üröm, Nagykovácsi, *Kisvasutak:* Nagybörzsöny, Kemence, Kismaros, Szob, Márianosztra.

Kötélpálya: Nagymaros-Hegyestető, Nagymaros-Visegrád.

Az információ-szolgáltatás fontos mind a turisták, mind a szakmai szereplők részére, azonban tisztán vállalkozói alapon nem valósul meg. *Érintett települések:* a 8 kistérség települései.

TourInform irodák: pl. Dorog, Göd, Visegrád, Kemence, Pilisvörösvár, Dobogókő, Szob, Zebegény.

Az intézkedések felsorolása

1. Szállás- és vendéglátóhelyek fejlesztése,
2. Új turisztikai útvonalak létrehozása: Duna, Zöld utak (kerékpárutak, lovas), kisvasutak fejlesztése,
3. Információs rendszer (táblarendszer és Tourinform irodák, Info pontok, Interneten keresztüli összeköttetés) fejlesztése, elterjesztése a kistérségekben.

5.12.3 Turisztikai marketing tevékenység fejlesztése

A prioritás/beavatkozás megfogalmazása

A Dunakanyar marketing tevékenységének tudatosabbá, professzionálisabbá tétele és erősítése az egyik legfontosabb feladat, hiszen a jelenlegi marketing tevékenység nem biztosítja a megfelelő minőségi vendégforgalmat. Ennek érdekében javasolt elkészíteni a 8 kistérségre egy marketing akciótervet, amelyben a feladatokat egymás között felosztva egységes marketingtevékenységet folytathat a Dunakanyar. Elsődleges feladat: egy arculati kézikönyv elkészítése, amelyet elfogadnak a turizmusban érdekelt szervezetek, és kötelezőként használnak az elkövetkező években.

Ehhez hozzátartozik a Dunakanyar logo elfogadása, továbbfejlesztése, a kiadványokon, táblákon, honlapokon való használata.

Kiemelkedő feladat a turisztikai egyesületek működésének segítése, újak létrehozásának ösztönzése, hiszen a turizmusban érdekeltek közötti együttműködés teszi lehetővé, hogy a Dunakanyar versenyhelyzetét erősítse. Ezen szervezetek régiós összefogása (pl. Dunakanyar Turisztikai Klaszter létrehozása) és kibővítése a határon túli együttműködések irányába tovább erősítené a működésüket.

TDM szervezet létrehozása, elsősorban Dunakanyar térségi desztináció menedzsment szervezet javasolt feladatai (a NTS szerint):

- Kutatás-elemzés,
- Termékfejlesztés,
- Dunakanyar térségi szintű turisztikai promóciója,
- Információs rendszer használata és működtetése,
- A pályázati rendszerekben való közreműködés,
- A turisztikai vállalkozások versenyképességéhez való hozzájárulás,
- Oktatás, továbbképzés,
- Minőségi standardok felállítása, minőségbiztosítás,
- Hálózatépítés, együttműködések erősítése,
- Monitoring,
- Dunakanyar identitás erősítése a lakosság körében, mind a 8 kistérség településein.

Átfogó cél:

Fenntartható turizmusfejlesztés, mely hozzájárul a térségben élők életminőségének javulásához, optimális vendég- és vendégéjszaka szám emelkedése, turisztikai termékfejlesztés az eltérő igényű és fizetőképességű célcsoportok számára, hagyományőrzés.

Specifikus célok:

- Egységes marketingtevékenység által a térség hírnevének, ismertségének erősítése;
- Dunakanyar kártya bevezetése;
- Iránymutatás a turizmusban érdekelt szakmai szervezetek számára hatékony marketingtevékenység folytatására;
- A turizmus területi kiegészítő hatásának maximális kihasználása;
- Az EU-s források sikeres megpályázása és eredményes fölhasználása a fejlesztésekhez, a marketinghez és a képzésekhez;
- Információs és kommunikációs technológiák (IKT) sikeres alkalmazása a turizmus fejlesztésében;
- Hatékony térségi együttműködések kialakítása, illetve megerősítése (pl. klaszterek révén);

- A turizmus hatékony helyi desztinációs menedzsmentrendszerének kialakítása.

A prioritás/beavatkozási terület indoklása, leírása

Jelenleg a Dunakanyar 8 kistérsége nem jelenik meg egységesen a turisztikai piacon (sajnos ez az egységesség még a 66 település esetében sem látható). Az egyes térségekhez tartozó idegenforgalmi egyesületek (pl. Zsámbéki medence, Dunakanyari és Pilisi Önkormányzatok Többcélú Kistérségi Társulása) aktív tevékenységükkel erősítik a turizmust, de ennek összefogása lenne szükséges. A közös arculat kialakítása, a Dunakanyar márkanév használata, a Dunakanyar védjegy minőségi rendszerének kidolgozása és alkalmazása (ehhez kapcsolódóan a Dunakanyar kártya bevezetése), az egységes megjelenés a kiállításokon, kiadványokban hatékonyabbá teheti a marketingtevékenységet. IKT a turizmusban a foglalás, a promóció, a marketing, a szolgáltatástervezés és a szabadidős tevékenységek kapcsán tovább növelheti a vendég- és vendégéjszaka számokat. (EMVA-források)

A Dunakanyarban számos turisztikai egyesület működik, többségük hatékonyan segíti térségének turisztikai fejlődését, azonban általánosságban elmondható, hogy forráshiánnyal küzdenek. A hatékonyabb működésükhöz tudna hozzájárulni akár a Klaszter létrehozása, akár a helyi vagy térségi desztinációs menedzsment szervezet létrehozása.

A **klaszter** főként versenyképességet garantáló, minőségfejlesztő szolgáltatásokat szervez tagjainak. Közös projektek kialakításával együttműködési keretet teremt az információszolgáltatáshoz, a kommunikációhoz, rendezvények szervezésével a PR-munkához. Elősegíti tagjainak a nemzetközi piacon való megjelenését, ösztönzi a vállalkozások közötti elektronikus kereskedelem fejlődését. A tagok a közös fellépéssel elérhető méretgazdaságosság miatt olcsóbban és hatékonyabban végezhetnek nem produktív tevékenységet, együttműködhetnek a marketing, a beszerzés, az értékesítés, az innováció, az oktatás és a munkaerőképzés területén, és nem utolsósorban összehangolhatják a funkcionális állami támogatásokat. (forrás: Michael Porter)

Dunakanyar térségi desztinációs menedzsment szervezet

A nemzeti szinthez hasonlóan a régiókban is integrálni kell a feladatokat, melyek letéteményesei a regionális desztináció menedzsment szervezetek (rdmsz). Az NTS

elfogadását követően annak szellemében és ahhoz igazodva ki kell dolgozniuk a turisztikai térség, mint desztináció fejlesztési stratégiáját, amelyben kijelölésre kerül a vezető termékeinek és attrakcióinak köre annak érdekében, hogy a Dunakanyar valódi desztinációvá, egységes turisztikai márkává váljon. A turizmus gazdaságilag és környezetileg fenntartható fejlesztése érdekében az rdmsz-eknek az adott desztináció más szakterületeken megvalósuló fejlesztésének kialakításában is részt kell venniük.

A fejlesztések során legfőbb igazodási pontként a térségek, tájegységek sajátos építészeti-, természeti-, és népi hagyományait kell szem előtt tartani. Ennek érdekében például lépéseket kell tenni a meglévő épített környezet – magánházak, közintézmények, szálláshelyek, közterületek, turisztikai létesítmények stb. – hagyományos építészeti stílust követő átalakítására, illetve az újonnan épülők esetén az ennek megfelelő kialakításra, ki kell dolgozni a „Dunakanyar” védjegyet, mellyel erősíthető a Dunakanyar identitás a lakosság és a turisztikai vállalkozások körében. A regionális szinten elszórtan elhelyezkedő kisebb vonzerőket egységes attrakcióvá, komplex terméké szükséges fejleszteni.

Az intézkedések felsorolása

1. Közös, a 8 kistérséget magában foglaló marketing akcióterv elkészítése és megvalósítása
2. Turisztikai egyesületek, TDM szervezet, klaszterek működésének segítése, újak létrehozásának ösztönzése
3. Dunakanyar identitás erősítése
4. Határon túli együttműködések erősítése, ösztönzése

Érintett települések: minden turizmusban érintett település.

5.12.4 Megfelelő humánerőforrás biztosítása

A prioritás/beavatkozás megfogalmazása

A legfontosabb feladat a minőségi és gyakorlatorientált turisztikai szakemberképzés megvalósítása a Dunakanyarban. A turizmusban dolgozó szakemberekkel való egyeztetés, pl.

egy kutatás formájában, amely felméri, hogy mely szakmákra és milyen formában van, illetve lesz igény a turizmus fenntartható fejlesztéséhez.

Az érdekelt szervezetek, szakemberek számára olyan szakmai, nyelvi és marketing szakképzések, tanfolyamok meghirdetése, elindítása javasolt, amely összefoglaló ismereteket ad a hatékony, marketingszemléletű szolgáltatói tevékenység gyakorlásához.

A lakosság turisztikai és természetvédelmi szemléletváltását előidéző, megalapozó képzések, tanfolyamok, előadássorozatok megszervezése.

Átfogó cél:

Fenntartható turizmusfejlesztés, mely hozzájárul a térségben élők életminőségének javulásához, optimális vendég- és vendégéjszaka szám emelkedése, turisztikai termékfejlesztés az eltérő igényű és fizetőképességű célcsoportok számára, hagyományörzés.

Specifikus célok:

- A lakosság érdekeltté tétele a turizmusfejlesztésben, hazai kis- és középvállalkozások számára üzleti lehetőségek biztosítása;
- A munkaerő-piaci igényekhez igazított, több szinten folyó oktatási és szakképzési rendszer kialakítása és folyamatos korszerűsítése;
- Pozitív turisztikai szemlélet kialakítása a lakosság és az önkormányzatok körében.

A prioritás/beavatkozási terület indoklása, leírása

A minőségi humán erőforrás biztosításának célja, hogy emelje a Dunakanyarbeli turisztikai szolgáltatások és termékek minőségének színvonalát, megalapozza a vállalkozások eredményességét, versenyképességét és lehetőségeit, továbbá felépítse a karrier-lehetőségeket a tehetséges és a szakma iránt elkötelezett tanulók és munkavállalók számára.

Az iskolarendszerből kikerült, illetve más szakképesítéssel a turizmus területén tevékenykedők, illetve a munkavégzésük során a turistákkal kapcsolatba kerülők számára is biztosítani kell a szolgáltatásközpontú vendégfogadáshoz szükséges gyakorlati ismeretek megszerzésének, elmélyítésének a lehetőségét. A turisztikai vállalkozások számára a tevékenységük versenyképes műveléséhez szükséges további képzések biztosítása, mely pl. egy klaszteren keresztül is megoldható.

Fontos terület a falusi turizmusban résztvevő, és a jövőben részt venni kívánó – főként fiatalok és mezőgazdasági alaptevékenységgel foglalkozó – vállalkozások turizmusszakmai képzése. Az ökoturisztikai szakmai anyagok kidolgozása, tanfolyamok, képzések megszervezése, melyekhez várhatóan vidékfejlesztési célú pályázati források is igénybe vehetők.

Szemléletváltás fontosságát a **Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia** is kiemeli:

„A turizmus általános megítélése és elfogadottsága meghatározza a turistákkal kapcsolatba kerülők hozzáállását, ezáltal a Magyarországról alkotott országképet is alakítja. Ha a turisztikai szakma építeni akar az egyre inkább feledésbe merülő „a magyarok vendégszerető nemzet” imázsra, javítani kell az ágazatról alkotott véleményt, formálni az emberek szemléletmódját.

A **lakosság** nagy része csak áttételesen kerül kapcsolatba a turistákkal, a velük szemben tanúsított magatartásuknak azonban nagy jelentősége van. A legtöbben sajnos nincsenek ezzel tisztában, ezért tudatosítani kell a közvéleményben annak fontosságát, hogy a kedves, segítőkész, mosolygós emberek milyen befolyással lehetnek az országképre, a turisták elégedettségére, és – nem utolsó sorban – ez a pozitív hozzáállás a mindennapi életet, életminőséget is jobbá teszi. Kiemelten kell kezelni a turisták panaszainak intézését. Ennek érdekében a fogyasztóvédelmi szervekkel hatékonyabb együttműködést kell kialakítani, (fogyasztóvédelmi szervek elérhetősége Tourinform irodákból) ami lehetővé teszi, hogy az esetleges panaszok gyorsan kivizsgálásra és orvoslásra kerüljenek, illetve amennyiben szükséges, megfelelő szankciók kerüljenek alkalmazásra. A Tourinform irodák működésében a tájékoztatási funkció mellett erősíteni kell a vendégkapcsolati-visszajelzési pontként való működést. A magyarok jelenleg csak kis százaléka utazik rendszeresen, ha nő ez az arány, az a turizmus megítélését is kedvezően befolyásolja, hiszen az aktív turisták nyitottabbak a lakóhelyükre érkező vendégek felé is. Az idegennyelv-ismeret elterjedése is javítja a fogadóterületen élők hozzáállását, a turistákban kialakult képet. (Aki valamilyen szinten meg tud szólalni egy idegen nyelven, szívesebben ad információt, segítőkészebb, barátságosabb a hozzá fordulókkal szemben.) Támogatja a szemléletformálás törekvéseit, ha a fogadóterületen élők a turizmus révén saját magukra nézve is kedvező változásokat tapasztalnak: például munkahelyek keletkeznek, javul a szolgáltatási színvonal, vagy szépül a település. Nem szabad megfeledkezni azonban arról sem, hogy a turisták viselkedése is nagyban javítja, vagy rontja a turizmusról kialakuló képet.

A **turistákkal közvetve kapcsolatba kerülő egyéb szakmák** (taxisok, bolti eladók, rendőrök, ellenőrök, stb.) esetében a nyelvtudás javítása mellett cél az is, hogy megfelelő ismereteik legyenek a

turizmusról és abban saját jelentőségükről. Ugyanakkor ki kell emelni, hogy a barátságos, tisztességes viselkedés nemcsak a külföldi vendégeknek jár, az munkájuk alapvető kritériuma kell, hogy legyen.

Az ágazat elismertetéséért a legtöbbet a **turizmusban dolgozók** tehetnek. A képzett, elhivatott, barátságos munkaerő biztosításának érdekében az ágazatnak létbiztonságot és perspektívát kell nyújtania. Az állandó minőség biztosítása érdekében csökkenteni kell az ágazat vállalkozásaiban jellemző fluktuációt.

A fogadóterületen működő, generációkon keresztül öröklődő, jó hírű családi vállalkozások szintén megalapozzák az egész ágazat arculatát.

Ki kell emelni a **sajtó** jelentőségét és felelősségét a szemléletformálásban: javítani kell a médiában az ágazat megjelenését. El kell érni, hogy a különböző sajtóorgánumokba kerülő hírek tényeken alapuljanak, az ágazat ne lehessen a szenzációhajhászás eszköze. Növelni kell a turizmus megjelenési gyakoriságát a hazai írott és elektromos médiában jól kommunikálható hírek, események, adatok révén.”

*„Ki kell emelnünk a **turisztikai szakképzést**. Az idegenforgalmi főiskolák, szakközépiskolák kihelyezett tagozatainak működési területet kell biztosítani a Dunakanyar térségében. Ez által a jövőben idegenforgalmi szakemberei részletesen megismerkedhetnek a tájegységgel, annak problémáival, szakdolgozataikban megoldásokat, friss ötleteket adhatnak a további fejlesztésekre, valamint hiánypótlást tölthetnek be a nem budapesti településeken, ahol az önkormányzatokban meglehetősen kevés a turisztikai ágazathoz egyáltalán alapvetően értő szakember. Itt kell megemlítenünk, hogy általánosan a turizmusfejlesztés alapvető feltétele, hogy a települések önkormányzatainál legalább egy fő idegenforgalmi szakembert foglalkoztassanak. Kisebb településeken félállásban, nagyobbaknál főállásban, a képviselőtestületben pedig idegenforgalmi tanácsnokok, bizottságok működtetését ajánlom.”*
(Lukács Ilona)

Az intézkedések felsorolása

1. Turisztikai szakképzés, felsőfokú képzések megjelenésének ösztönzése,
2. Vállalkozói képzések, lakossági turisztikai szemléletváltást ösztönző képzések,
3. Munkaerő-piaci kutatások elindítása.

Érintett települések: minden turizmusban érintett település.

5.12.5A prioritások hatáselemzése

Fenntartható, tudatos termékfejlesztés	Közvetlen hatások	Közvetett hatások
Szándékolt hatások	Minőségfejlesztés a különböző turisztikai termékekben	Kialakuló turisztikai desztinációk, munkahelyteremtés, tartózkodási idő növekedése
	Komplex termékek megjelenése	Új célcsoportok megjelenése, növekvő látogatószám, turisták költési hajlandósága emelkedik, tartózkodási idő növekedése, lakosság életminősége növekszik
	Kastélyok, várak, múzeumok, tájházak, történelmi városközpontok, vallási turizmus fogadóhelyeinek megújulása	Fenntartható, megőrizhető történelmi értékek, hagyományok megőrzése, közösségformálás
	Új rendezvényhelyszínek, rendezvények megjelenése	Növekvő látogatószám, Dunakanyar identitás erősödése, munkahelyteremtés
	Népi hagyományok, mesterségek felélesztése	Dunakanyar identitás erősödése
	Új kerékpárutak és kiszolgáló egységek	További kerékpárosok megjelenése, munkahelyteremtés
	Új lovas szolgáltatók és szolgáltatások megjelenése	Lovas turisták növekvő száma, turisták költési hajlandósága emelkedik, munkahelyteremtés
	Erdei látogatóközpontok fejlesztése, újak létrehozása	Szemléletváltás a környezetvédelem területén, munkahelyteremtés
	A Duna, az Ipoly és a víztározók turisztikai hasznosítása	Növekvő látogatószám, turisták költési hajlandósága emelkedik, munkahelyteremtés
	Síturizmus fellendülése	Több síző, turisták költési hajlandósága emelkedik, munkahelyteremtés
	Ökoturizmus térnyerése a térségben	Szemléletváltás a környezetvédelem területén, Dunakanyar identitás erősödése, munkahelyteremtés
	Új témaútvonalak megjelenése	Együttműködés erősödése
	Meglévő termékek hatékonyabb értékesítése	Forgalom- és bevétel-növekedés a turisztikai vállalkozások számára
	A szolgáltatások verseny-képességének erősödése	Dunakanyar versenyhelyzetének erősödése a többi régióval, desztinációval szemben
	Turisztikai potenciálok tudatos kihasználása	Fenntartható turizmusfejlesztés
Környezeti fenntarthatóság figyelembevétele	Fenntartható turizmusfejlesztés, a lakosság életminősége növekszik	
Nem szándékolt hatások	Túlzott, a fenntarthatóságot veszélyeztető beruházások	A természetre és a helyi lakosságra nézve káros környezeti hatások
	Versenyhelyzet élesedése a szolgáltatások között	Együttműködési hajlandóság csökkenése
	Túlzott, a fenntarthatóságot veszélyeztető látogatószám emelkedés	Kulturális, természeti értékek túlzott kihasználása, esetleg károsodása
	Ingatlanárak emelkedése	Ingatlanvásárlási kedv csökkenése

Fenntartható, tudatos termékfejlesztés	Közvetlen hatások	Közvetett hatások
	Közbiztonság romlása, bűnözés terjedése	Biztonságos területek igénybevétele, biztonságatlan területek elkerülése, csökkenő vendégszámok

Turisztikai fogadóképesség fejlesztése	Közvetlen hatások	Közvetett hatások
Szándékolt hatások	Meglévő szálláshelyek minőségi javulása	A meglévő vendégkör elégedettségének növekedése, esetleg új célcsoportok megjelenése, növekvő látogatószám, minőségi szolgáltatás, munkahelyteremtés, tartózkodási idő növekedése
	Új szálláshelyek létrejötte, növekvő kínálat	Új célcsoportok megjelenése, növekvő látogatószám, munkahelyteremtés, tartózkodási idő növekedése, idegenforgalmi adó növekedése, multiplikátor hatások (további turisztikai beruházások a településeken, további, más szektorokat is érintő munkahelyek és jövedelmek növekedése a térségben)
	Meglévő vendéglátóhelyek minőségi javulása	A meglévő vendégkör elégedettségének növekedése, esetleg új célcsoportok megjelenése, növekvő vendégszám, minőségi szolgáltatás, munkahelyteremtés
	Új vendéglátóhelyek létrejötte, növekvő kínálat	Új célcsoportok megjelenése, növekvő látogatószám, munkahelyteremtés, további, más szektorokat is érintő munkahelyek és jövedelmek növekedése a térségben (beszállítók)
	Új kerékpárutak létrejötte	Meglévő célcsoport elégedettségének növekedése, növekvő látogatószám, szemléletváltás az igénybevevők körében
	A meglévő kisvasutak minőségi javulása	Új célcsoportok megjelenése, növekvő látogatószám
	Egységes információs táblarendszer a Dunakanyarban	A turizmus működése gördülékenyebbé válik, a turisták elégedettségének növekedése, információk hatékony eljutása a turistákhoz, egységes arculat megteremtése a térségben
	Új Tourinform irodák, Infopontok létrejötte	Turisták elégedettségének növekedése, információk hatékony eljutása a turistákhoz, munkahelyteremtés
	A Duna hatékonyabb turisztikai hasznosítása (pl. kikötők építése)	Új célcsoportok megjelenése, növekvő látogatószám, munkahelyteremtés
Nem szándékolt hatások	Túlzott, fenntarthatóságot veszélyeztető beruházások	A természetre és a helyi lakosságra nézve káros környezeti hatások
	Versenyhelyzet élesedése a szolgáltatások között	Együttműködési hajlandóság csökkenése
	Túlzott, fenntarthatóságot veszélyeztető látogatószám emelkedés	Kulturális, természeti értékek túlzott kihasználása

Turisztikai fogadóképesség fejlesztése	Közvetlen hatások	Közvetett hatások	
Turisztikai marketingtevékenység fejlesztése	Közvetlen hatások	Közvetett hatások	
Szándékolt hatások	Összehangolt marketingtevékenység	Hatékonyság a marketingben	
	Együttműködések a térségben	Dunakanyar identitás erősödése, újabb EU-s források megszerzése	
	Határon túli együttműködések növekvő száma	Hatékonyság új források elérésben	
	Dunakanyar márkanév bevezetése	Új célcsoportok megjelenése, növekvő látogatószám, Dunakanyar identitás erősödése	
	Dunakanyar kártya bevezetése	Új célcsoportok megjelenése, növekvő látogatószám	
	Kutatások által megismert fejlesztési irányok, lehetőségek kibontakoztatása	Tudatos, fenntartható termékfejlesztés	
Nem szándékolt hatások	Versenyhelyzet élesedése a szolgáltatások között	Együttműködési hajlandóság csökkenése	
	Egyenlőtlen előnyök a szolgáltatók számára	Eltérő hasznosság a szolgáltatók számára	

Megfelelő humánerőforrás fejlesztése	Közvetlen hatások	Közvetett hatások
Szándékolt hatások	Képzett, nyelveket beszélő turisztikai szakemberek a vállalkozásokban	Elégedett turisták, eredményesen működő vállalkozások
	Marketingorientált turisztikai vállalkozások	A térség turisztikai ismertségének növekedése
	Versenyképes vállalkozások a térségben	Növekvő bevételek mind a vállalkozások, mind az önkormányzatok számára
	Turisztikai szak- és felsőfokú képzések a térségben	Népességmegtartás, oktatási intézmények fejlesztése
	Turizmusbarát lakosság	Elégedett turisták
	Turizmusorientált önkormányzatok	Önkormányzatok turisztikai bevételei nőnek, kedvező gazdasági klíma a vállalkozások számára, további fejlesztések a vállalkozások körében és kiegészítő (pl. infrastrukturális) beruházások a településeken
Nem szándékolt hatások	Képzett szakemberek elvándorlása, budapesti és más turisztikai desztinációbeli munkahelyvállalás	Előregedő települések

Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégiához való kapcsolódás

Az NTS célkitűzései:

1. Emberközpontú és hosszú távon jövedelmező fejlődés

- 1. Hazai turizmus versenyképességének növelése*
- 2. Turizmus életminőségre gyakorolt hatásainak optimalizálása*

2. Turistafogadás feltételeinek javítása

- 1. Turisztikai attrakciók elérhetőségének javítása*
- 2. Turisták komfortérzetének növelése*

3. Attrakciófejlesztés

- 1. Termékfejlesztés*
 - Egészségturizmus
 - Örökségturizmus
 - Kongresszusi turizmus
- 2. Desztinációfejlesztés*
- 3. Kiemelt desztinációk fejlesztése*
 - Budapest
 - Balaton
 - További kiemelt turisztikai célterületek

4. Emberi erőforrás fejlesztés

- 1. Az oktatási rendszer munkaerő-piaci igényeinek megfelelő átalakítása*
- 2. Stabil foglalkoztatási környezet kialakítása*
- 3. Szemléletformálás*

5. Hatékony működési rendszer kialakítása

- 1. Helyi desztinációs menedzsment szervezet kialakítása*
- 2. Regionális intézményrendszer átalakítása*
- 3. Turisztikai intézményrendszer piramisának talpra állítása*

Új Magyarország program

Az ágazati és regionális prioritások szétválasztásakor a 2007. és 2013. közötti 1. konvergencia célterülethez tartozó Regionális Operatív Programok (ROP-ok) tartalmának meghatározása az alábbi elvek szerint történt:

- Az Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció (OFK) makropolitikai fejlesztési programjainak meghatározása során a partnerség elvének megfelelően biztosítottuk mind az ágazati, mind a regionális szereplők részvételét,
- Az Új Magyarország programja prioritásainak meghatározása a területi (regionális) és ágazati tervezés közötti iteráció megteremtésével történt.

A ROP-ok az Országos Területfejlesztési Koncepció alapján célszerűen az országosnál alacsonyabb területi, így regionális szinten eldöntendő fejlesztési célokat, programokat finanszíroznának, így:

- Regionális gazdaság- és turizmusfejlesztés:
 - a regionális gazdasági versenyképesség javítása,
 - a régiók turisztikai potenciáljának, szabadidő-gazdaságának és turisztikai portfóliójának stratégiai fejlesztése,
- Térségi infrastruktúra és települési környezet fejlesztése:
 - települési infrastruktúrafejlesztés (Urban mintájú integrált településfejlesztési programok),
 - humán és közösségi infrastruktúra fejlesztése, valamint a közszolgáltatások hatékony és racionális térségi ellátásának biztosítása,
 - térségi és helyi közlekedési és környezeti infrastruktúra fejlesztése
- Regionális integrált térségi programok és kiemelt térségi, illetve tematikus integrált fejlesztések

Közép-Dunavidék OP 2007-2013.

Turizmus és szabadidő-gazdaság fejlesztése a régió kedvező adottságaira építve

- Tematikus parkok kialakítása és fejlesztése (építés, programok megvalósítása, marketingakciók kivitelezése)
- Turisztikai látványosságok megőrzése komplex programok keretében, a látogatószám növelése érdekében (épületrekonstrukció, műemléképület, turisztikai helyszín rekonstrukció)
- Épített örökség turisztikai célú hasznosítása
- Turisztikai szálláshelyek bővítése és építése
- Konferenciaturizmus feltételeinek megteremtése, eszközbeszerzés, bővítés, építés, marketing akciók kivitelezése
- Fürdőfejlesztés és -felújítás, komplex szolgáltatásbővítéssel egybekötött programok megvalósítása, egészségturizmus fejlesztése
- Aktív turizmus és rekreációs tevékenységek feltételeinek megteremtése (vízi- és ökoturizmus, falu- és tanyaturizmus, kerékpárturizmus, lovasturizmus, kulturális-, kaland- és gasztroturizmus, ifjúsági- és tanulóturizmus, sportturizmus, vallási turizmus): építés, programkínálat fejlesztése, programok szervezése és megvalósítása, új turisztikai termékek létrehozása és bevezetése, marketingakciók kivitelezése, meglévő kapacitások minőségi fejlesztése, aktív turizmus szervezett hálózatának kiépítése és összehangolása (pl.: régiós öko-, vagy más tematikus körtúrák)

A kreativitáson alapuló kulturális gazdaság fejlesztése

- A szerzői jog alapú (könyv-, lap- és zeneműkiadás, zeneipar, építész stúdiók, divatipar, média és reklámpar, film- és más audiovizuális termékek gyártása, szoftver-, digitális tartalom- és számítástechnikai ipar, formatervezés, képzőművészet, iparművészet, táncművészet, kézművesipar, szórakoztatóipar stb.) kreatív gazdasági tevékenységek termék-előállításához kapcsolódó fejlesztései a következő területeken: eszközbeszerzés és -korszerűsítés, technológiai fejlesztések, technológia használati jogának megszerzése, marketing akciók, (kül)piacfejlesztés, dizájn szolgáltatások igénybevétele

- Fesztiválok regionális összehangolt szervezése
- Épített örökség kulturális célú hasznosítása (és az ehhez kapcsolódó rekonstrukció, rehabilitáció)
- Művészeti oktatási-készségfejlesztési programok
- Kulturális intézmények rekonstrukciója, új funkciók kialakítása, marketing tevékenység kivitelezése

Határon átnyúló gazdasági kapcsolatok fejlesztése

- Kistérségi és regionális CBC (határon átnyúló együttműködés) vállalkozásfejlesztési program megvalósítása: Vállalkozói fórumok, üzletember találkozók szervezése, üzletviteli tanácsadás, piacfejlesztés, beszállítói kapcsolatok erősítése, kapcsolatok bővítése, testvérvárosi és testvér-települési (gazdasági) kapcsolatok fejlesztése, gazdasági és K+F+I együttműködések támogatása, know-how és technológiatranszfer elősegítése, nemzetközi gazdaságfejlesztési aktivitás fokozása – nemzetközi vásárokon és találkozókön való részvétel támogatása, egységes külső megjelenés/a határrégió integrált marketingje, jogi és technikai akadályok leépítése

Észak-Magyarország OP 2007-2013.

A turisztikai potenciál erősítése, hogy a természeti és kulturális értékeken alapuló termékek és szolgáltatások, illetve a turisztikai termékek szervezettségének minőségi javításával a program hozzájáruljon a vállalkozások versenyképességének a javításhoz, új munkahelyek teremtéséhez, valamint az erőforrások fenntartható hasznosításához.

Célkitűzések

Átfogó célok:

- Természeti értékekre, kulturális örökségre építő turizmus jövedelemtermelő képességének javítása;
- Versenyképes és nemzetközileg is meghatározó turisztikai régió kialakítása

Közvetlen célok:

- Hatékonyan működő turisztikai hálózat(ok) kialakítása és működtetése regionális szinten;

- Nemzetközi szinten is versenyképes turisztikai terméke, ezen belül attrakciók fejlesztése, építve a régió sajátos kulturális örökségeire és természeti értékeire;
- A régióban működő kereskedelmi szálláshelyek színvonalának és szolgáltatásainak javítása, bővítése, valamint új szálláshelyek létesítése a támogatandó regionális vonzerők közelében;
- Turisztikai termékek térségi és regionális szintű menedzsment-rendszerének megújítása;
- Regionális szintű, átfogó, közös fellépést igénylő, valamint a támogatandó tevékenységek keretében finanszírozott vonzerőkhöz kapcsolódó marketingtevékenységek elősegítése.

Közép-Dunántúl OP 2007-2013.

Stratégiai Célok:

- A) - Innovatív, versenyképes szociális és gazdasági struktúrák
- B) - Regionálisan kiegyensúlyozott, vonzó élettér
- C) - EU-konform regionális és helyi intézmény-rendszer, erős regionális identitás-tudat

Konkrét célok:

- A Régióban megtelepedett multinacionális vállalatok regionális beágyazása, a gazdaság hálózatszerű fejlődése a gazdasági integrációk térhódítása révén,
- Versenyképes kis- és közép-vállalkozások, a nagyvállalatokhoz való termelési, innovációs kapcsolódásuk erősítése,
- A régió gazdasága a tömeg-termeléstől és bémunkától az innováció-vezérelt és tudásalapú gazdasági hálózat kialakulásának irányába mozduljon el,
- Gazdaságilag hatékony és innovatív agrártermelés és fenntartható vidékfejlesztés,
- **A régióban rejlő turisztikai potenciál kiaknázása.**

Megjegyzés:

A 2002. évi pályázati lehetőségek újdonságaként szolgált ez az intézkedés mely rögtön óriási népszerűsége tett szert a pályázók körében. Közel 100 pályázat érkezett be több mint 990

millió Ft támogatási igénnyel, így a Tanácsnak lehetősége nyílt az általa legjobbnak minősített projektek kiválasztására és támogatására. E pályázati felhívás esetében a nyertes pályázatok megyei megoszlása közelít egymáshoz. A Tanács döntései értelmében a legsikeresebb 35 pályázó több, mint 532,9 millió Ft összegű támogatásban részesült. Jelenleg még kettő projektgazda fejlesztésének megvalósítása folyamatban van. A 2004. év végi adatok alapján a pénzügyi források 89,1 %-os igénybevétele történt meg az eddigiekben.

Itt számtalan projekt közül csak a példa kedvéért az alábbiakat emeljük ki:

- A Zánkai Gyermekek és Ifjúsági Tábor 12 vizes blokkjának teljes felújítása,
- A Velencei-tavi Fejlesztési Kht. két hajójának teljes körű felújítása;
- Több helyi önkormányzat pályázott termálkút, hévízkút fúrására, amelyek későbbi pályázatok előkészítő lépésnek is tekinthetők, például Velence és Aba esetében.

Duna Program célkitűzései

1. A Dunakanyar, mint kultúrtáj, nyerje el a Világörökségi minősítést,
2. Vízi közlekedési infrastruktúra rekonstrukciója,
3. A természeti és épített környezet védelme és fenntartható hasznosítása,
4. Dunakanyar vízi életének revitalizációja,
5. Dunakanyar – közösségfejlesztés.

Pest megye fejlesztési tervéhez való illeszkedés

1. Turizmusfejlesztés

- Dunai jachtforgalom elősegítése a Bős-Gabcsikovo zsilipelés megoldásával
- Kelet-nyugati, észak-déli nemzetközi kerékpárút hálózat kialakítása
- Országos marketing források Pest megye számára kedvezőbb elosztása

Turisztikai befektetés-ösztönzés - önkormányzati programok

- **Támogatható tevékenységek**

- a) Turisztikai fejlesztések megvalósíthatósági tanulmányainak elkészítése

- b) Turisztikai infrastruktúrafejlesztés
 - Dunai kikötő, csónakházépítéshez
 - Duna parti sétány
 - kerékpárút építés, kapcsolatok létrehozásával összefüggő útvonalak kiépítése, szolgáltató helyek kiépítése
 - erdei kirándulóút
 - lovas túraút
 - falusi turizmus
- c) Turisztikai rendezvények (szabadidős, kulturális)
- d) Kulturális értékek, múzeumok fejlesztése
- e) Kulturális útvonalak fejlesztése
- f) Marketing

Turisztikai vállalkozásfejlesztés

- **Támogatható tevékenységek**

- a) Klimatikus adottságokra és termálvízre épülő gyógyturizmus minőségi szálláshelyfejlesztés és beruházás
- b) Rendezvény, konferencia és oktatási-tréning turizmus minőségi szálláshelyfejlesztés
- c) Tanyasi/falusi turizmus szálláshelyfejlesztés
- d) Kulturális turizmus
- e) Szolgáltatásfejlesztés, innovatív szolgáltatások elsősorban a vízi- és lovasturizmus terén
- f) Marketing
- g) Rendezvény turizmus

Turizmusfejlesztés/Intézményfejlesztés

- **Támogatható tevékenység**

- a) Települési információs pontok kialakítása
- b) Kistérségi irodák fejlesztése

Turizmusfejlesztés/Tudásbázis-fejlesztés, partnerségi program

- **Támogatható tevékenység**

- a) Turisztikai, szakmai tanfolyamok

- b) Környezettudatosságra, a kulturális értékek megóvására nevelő rendezvények, vetélkedők, versenyek
- c) PPP tréning
- d) Szakmai utazások
- e) E-kultúra

Komárom-Esztergom megye turisztikai stratégiájához való illeszkedés

1. Turisztikai célból látogatott helyszínek állapot javítása és fenntartása

A program célja:

A Megye már működő látvány-, és bemutató helyszíneinek állapot javítása, színvonal emelése. Azok a helyszínek, amelyeket útikönyvekben, turisztikai kiadványokban a vendégek számára ajánlunk, elérjék a vendég fogadás európai standard követelmény szintjét, mind a helyszín állapotát tekintve, mind pedig a vendégek fogadásához szükséges szolgáltatások területén.

A programban érintett terület(ek):

Esztergom, Komárom, Tata, Bábolna-Kisbér, mint kiemelt turisztikai vonzások helyek.

2. Turisztikai termékek kialakítása, szervezése

A program célja:

Az országos és regionális kínálatba is beilleszthető, attrakciókat és szolgáltatásokat egyesítő termékek, kínálati rendszerek kialakítása. A program rövid-, illetve középtávon azokra az attrakciókra, programokra és programgazdákra koncentrál, akik, illetve amelyek környezete leginkább felkészült a turizmus fogadására.

A programban érintett terület(ek):

Komárom, Esztergom, Bábolna, Kisbér, Tata, Duna vonala, Pilis, Vértes

3. A turisztikai attrakció helyszínek bemutatási rendszerének fejlesztése

A program célja:

A turisztikai kiadványokban kijánlott látványhelyszínek, programhelyszínek vendégfogadási és bemutatási rendszere kellemes, szórakoztató időtöltést, önálló programértékkel bíró kínálatot jelentsen a látogatók számára. A helyszíneken a többnyelvű információszerzés lehetőségének biztosítása, garantált minőséget és

szórakozást nyújtó aktív és passzív bemutatás rendszer kialakítása, a bemutatási technika és az új módszerek alkalmazása az attrakció helyszíneken.

A programban érintett terület(ek):

Esztergom, Tata, Komárom, Bábolna, Kisbér, mint kiemelt vonzerő, illetve valamennyi turisztikai látványhelyszín.

4. Turisztikai fogadó helyszínek közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése

A program célja:

A turisztikai fogadó helyszínek több alternatívát is kínáló közlekedési kapcsolatrendszerének megteremtése. A közlekedési hiányok, összehangolatlanág oldása. Turisztikailag is vonzó, szórakoztató, pihentető közlekedési alternatívák nyújtása. Az attrakció pontok közötti mozgás elősegítése, így ösztönzés több idő eltöltésére a térségben. Természetvédelem, a várhatóan megnövekedő forgalom negatív környezeti hatásainak csökkentése.

A programban érintett terület(ek):

Esztergom-Budapest

A Duna megyei szakasza

Esztergom-Komárom-Bábolna-Kisbér és turisztikai vonzáskörzete

Tata és turisztikai vonzáskörzete

5. Turisztikai információs rendszer fejlesztése

A program célja:

Az egész megyében egységesített, szakmai koncepción alapuló, egymásra épülő turisztikai információs rendszer kialakítása.

A programban érintett terület(ek): A megye minden, turisztikai vonzerővel rendelkező települése, különös tekintettel a turisztikai gócpontokra: Esztergom, Komárom, Tata, Bábolna, Kisbér és turisztikai vonzáskörzeteik.

6. Tájkép, településkép tervezés, természetvédelem alatt álló területek turisztikai hasznosítása

A program célja:

A megye tájképének, a turisztikai fogadó helyszínek természetes és épített környezetének állapotának, esztétikai értékének javítása. A programban szereplő feladatok támogatni és motiválni kívánják a helyben érdekelt önkormányzatokat és turisztikai fogadó

helyszíneket környezetük szépítésére és karbantartására. A program elő kívánja segíteni a turisztikai hasznosítást hátráltató ipari szennyezések és környezetrombolások felszámolását, különös tekintettel a turisztikailag frekventált területekre és azok környezetére.

A programban érintett terület(ek):

- A városok tranzit és turisztikai cél útvonalai melletti városrészek: Esztergom, Komárom, Tata, Bábolna, Kisbér, Oroszlány
- Duna-part teljes megyei szakasza
- Komárom-Bábolna; Bábolna-Kisbér; Komárom-Esztergom, Tata-Tatabánya közötti útvonalak
- Pilis, Gerecse, Bakonyalja kiránduló útvonalaiba eső területek, települések.

7. Strukturált szálláshely-, kereskedelmi- és vendéglátó kínálat fejlesztése

A program célja:

A turisztikai gócpontokban és azok háttértelepüléseiben, olyan területi és szolgáltatási szempontból egyaránt strukturált szálláshely, vendéglátó és kereskedelmi kínálati rendszer kialakításának támogatása, amely képes minőségi szinten kielégíteni az adott turisztikai termékek különböző célközönségeinek igényeit.

A programban érintett terület(ek): Esztergom, Tata, Komárom, Bábolna, Kisbér és turisztikai vonzáskörzete

8. Turisztikai kereslet javítása, marketing

A program célja:

A megye turisztikai piaci pozíciójának erősítése, a látogatószám emelése, tervezett marketing tevékenység végrehajtása.

A programban érintett terület(ek):

- Komárom-Esztergom megye
- Budapest-Közép-Dunavidéki Régió
- Közép-Dunántúli Régió
- Vág-Duna-Ipoly Eurorégió

9. A turizmus szervezeti és működési rendszerének fejlesztése

A program célja:

Olyan, megyei szervezeti rendszer kialakítása, amely megyei, kistérségi és települési szinten egyaránt képes kezelni a turizmusfejlesztés interszektoralis és sokszereplős voltát,

képes a tervekben szereplő feladatokat végrehajtani, illetve végrehajtatni. Végrehajtó szervezetre van szükség, amely önálló költségvetésből gazdálkodik, beszámolási kötelezettséggel döntési joga van és képes a megye szakmai szervezeteit és az önkormányzati képviselők, megbízottak munkáját összehangolni.

A stratégiai program célja a térségi tervezési, termékfejlesztési és döntés-előkészítő folyamatok társadalmisítása is, azaz minden érdekelt bevonása a jövőkép, a megye turisztikai stratégiája formálásába és az operatív végrehajtásba, a kollektív és a parciális érdekek összhangjának megteremtése.

A programban érintett terület(ek): Komárom-Esztergom megye

10. Humánpolitikai intézkedések, szakmai felkészültség feltételeinek biztosítása

A program célja:

A megye turisztikai ágazatának munkaerő bázisának fejlesztése, mind foglalkoztatottsági, mind pedig szakképzettségi oldalról. A folyamatosan fejlesztett/fejlődő helyi képzési központokban tanuló friss diplomások és szakemberek lehetőleg a megyében találjanak munkalehetőséget. Cél a turizmusban foglalkoztatottak nyelvismereti szintjének emelése. Cél továbbá, hogy a képzés/továbbképzés intézményrendszere és a vállalati/gazdálkodói szektor között szorosabb kapcsolat alakuljon ki annak érdekében, hogy az oktatási szektor mindinkább a munkaerőpiac jövőbeni igényeihez igazodva határozza meg a képzési irányokat és keretszámokat.

A programban érintett terület(ek):

Turisztikai fogadó helyszínek a megye egész területén.

11. A turisztikai fogadó helyszínek környezetében lévő háttértelepülések feladatainak és turisztikai szerepének kidolgozása:

A program célja:

A turisztikai fogadó centrumok környezetében lévő települések felkészítése a gócpontokra érkező vendégek programjainak kiegészítésére, a fogadási feltételek javítására és a térség turizmusában játszott szerepének erősítésére.

A programban érintett terület(ek): Esztergom vonzáskörzete, Tata vonzáskörzete déli, dél-keleti irányban, Komárom vonzáskörzete, Bábolna-Kisbér vonzáskörzete dél, délnyugati irányban.

Forrás: www.tisza-to.hu

Az Európai Régiók Természetjáró Hálózata Village+ védjegyének bemutatása a Tiszatavi projekt alapján

Az Európai Régiók Gyűlésének – mely 30 ország 250 régióját foglalja magában – elsődleges célja tagjai figyelmének felhívása a fenntartható fejlődés fontosságára, valamint a helyi fejlődést elősegítő, a környezetvédelem és fenntartható turizmus megőrzésére irányuló stratégiák kidolgozásának szükségességére. Az Európai Régiók Gyűlése nem kormányzati szervezet, konzultatív státusszal rendelkezik az Európa Tanácsban.

Az Európai Régiók Gyűlésének Village+ védjegyét elnyerő területek részeseivé válnak az Európai Régiók Természetjáró Hálózatának.

Amennyiben valamely település, nemzeti park a legközelebbi várossal összefogva térséggé alakul a helyi természeti, kulturális örökségét kihangsúlyozva és erős európai identitást formálva, elnyerheti az Európai Régiók Természetjáró Hálózatának tagságát.

Az európai kontinens arculata folyamatosan alakul, különösen új országok az unióba való belépésével. Egy reflektorfényben lévő régiós hálózat megteremtése ezért rendkívüli jelentőséggel bír. A cél, régiónként legalább egy képviselő terület megválasztása, létrehozva ezzel egy kb. 400 területet összesítő hálózatot Európa nyugati, középső és keleti részén.

Ez a folyamat elképzelhetetlen anélkül, hogy a turisztikai tevékenységet folytató helyi vállalkozók, akik a látogatókkal közvetlenül kapcsolatba kerülnek, el ne kötelezzék magukat a fenntartható fejlődés irányelvei mellett.

Ez az oka annak, hogy a Vidék + minőségi rendszer elengedhetetlen a hálózathoz csatlakozni kívánók számára, amely alapján kialakítható a látogatókkal szembeni olyan magatartás, mely figyelembe veszi a környezetvédelmi szempontokat is.

Ez a program olyan lehetőséget kínál a turisztikai tevékenységet folytató vállalkozók számára, mely segítségével a fenntartható fejlődésnek megfelelően végezhetik mindennapi tevékenységeiket a hálózathoz való csatlakozás eredményeként.

Számtalan promóciós anyag fogja segíteni a nemzetközi látogatók figyelmének a régióra történő irányítását (Európai Természetjárók Térképe, az egyes területek információs térképei, útjelző táblák, internetes megjelenés, elkötelezettségi nyilatkozat).

Az elkötelezettségi nyilatkozatot aláíró vállalkozók megjeleníthetik a védjegyet különböző dokumentumaikon. Személyes és kollektív elhivatottságuk erősíteni fogja a terület identitását, valamint jól felismerhetővé válik a látogatók számára a megkülönböztetett helyzetnek köszönhetően.

Az Európai Régiók Természetjáró Hálózatának Vidék + védjegye ezáltal hozzájárul a programban résztvevő vállalkozók tevékenységének fejlesztéséhez.

A program az UNEP (Egyesült Nemzetek Szövetségének környezetvédelmi programja) ajánlásával rendelkezik.

A védjegy elnyerésének előnyei a térség számára

1. Nincs bürokratikus késedelem: a védjegy 12 hónap alatt megszerezhető.
2. Nincs semmilyen technikai korlátozás: a terület maga választja ki fejlődésének irányelveit.
3. Az ökoturisztikai imázs a helyi vállalkozók közvetítésével jut el külföldre: a térség feltüntetheti a védjegyet minden adminisztrációs és turisztikai dokumentumon, útjelző táblákon.
4. Előnyös megítélés: a látogatók 42 százaléka részesíti előnyben a környezetbarát vakációt.
5. A fenntartható fejlődés tartós folyamata: együttműködésből és minőség ellenőrzésből áll, bevonva a helyi közösséget (vállalkozókat, egyesületeket) az irányelvek fejlesztésében.
6. Közös érdek: a helyi vállalkozók együttműködése biztosítja van a védjegy által, akik közvetlenül részesülnek annak előnyeiből.

7. Növekedés és együttműködés: a helyi vállalkozók valódi mozgóerőként működnek a folyamat háttérében, a vállalkozásaik profitálnak a publicitásból, amely ösztönzi őket a fenntartható fejlődés melletti elkötelezettségre. Erőfeszítéseik elismerésre kerülnek, hiszen a védjegy elnyerését koordináló szervezet finanszírozza a programot, irányítja a monitoring és promóciós tevékenységet.

8. Gazdasági folyamat: a helyi erőforrások (természeti és kulturális területek, építészeti örökség, kézművesség, üzletek, szervezők stb.) külföldi bemutatása hozzájárul a valós helyi fejlődéshez, a termékek és szolgáltatások megvásárlásával, fogyasztásával.

9. Európai hálózathoz való csatlakozás: az Európai Régiók Természetjáró Hálózatában elnyert tagság által a terület a nemzetközi látogatók olyan körében kerül reklámozásra, akik fontosnak tartják a fenntartható fejlődést.

10. Területe reklámozásra kerül a térségben elhelyezett táblák, valamint az internetes megjelenés által, melyek elérhetőek a világhálón környezetbarát vakációt keresők látogatók nemzetközi ügyfélköre számára.

A védjegy elnyerésének előnyei a helyi vállalkozók számára

1. Nincs költség: a védjegy elnyerését koordináló szervezet finanszírozza a programot.

2. Nincs adminisztratív kötelezettség: nem kell hivatalos okmányokat kitölteni.

3. Nincs technikai korlátozás: a helyi vállalkozók kiválasztják a maguk és vállalkozásuk számára előnyös a fenntartható fejlődés keretein belül rendelkezésre álló eljárásokat, melyek vonzóak a terület látogatói számára, illetve alacsonyabb víz- és elektromos számlát eredményeznek.

4. Fenntartható fejlődés védjegye: a helyi vállalkozók feltüntethetik a térség védjegyét hivatalos leveleik fejlécén.

5. Személyre szóló nyilatkozat: az elkötelezettségi nyilatkozatot aláíró vállalkozók feltüntethetik azt üzletük kirakataiban, valamint kereskedelmi dokumentumaikon, áruik és szolgáltatásaik reklámozásakor.

6. Imázs: az elkötelezettségi nyilatkozatot aláírt vállalkozók garanciát jelentenek a fenntartható fejlődésnek megfelelő tevékenységre vonatkozóan a helyi és nemzetközi látogatók számára.

7. Területen belüli promóció: célba veszi a helyi ügyfélkört és a látogatókat is, a fenntartható fejlődésről szóló nyilatkozat jelen van tevékenységük helyszínén.

8. Területen kívüli promóció: célba veszi a nemzetközi ügyfeleket és látogatókat: tájékoztató térképekhez juthatnak hozzá azok, akik olyan területet és vállalkozókat keresnek, akik figyelembe veszik a környezeti szempontokat és szívesen fogadják a látogatókat.

9. Lehetséges ügyfélkör a területen: azon vállalkozók adatai, akik aláírták az elkötelezettségi nyilatkozatot, megtalálhatók a tájékoztató térképeken, ezzel ösztönözve a látogatókat felkeresésükre és termékeik megvásárlására.

10. Lehetséges ügyfélkör a területen kívül: a nyilatkozatot aláírt vállalkozók megjelennek a 'www.touringnature.com' weboldalon, a többi európai helyi vállalkozó kínálatának egységesítésével, keresletet jelentve azon látogatók részére, akik fontosnak tartják a fenntartható fejlődést

A védjegy elnyerésének öt feltétele

1. feltétel: a jogszerűség igazolása

A Vidék+ koncepciót eredetileg az OECD-nek mutatták be, amely ezt egy workshop keretén belül tette nyilvánossá a vidéki területek jellegzetességei között.

A projektet bemutatták az UNESCO-nak is, mely hozzájárult lopója mellett, a '200 Man and Biosphere' terület, valamint a 200 Regionális és Nemzeti Természeti Park feltüntetéséhez az Európai Természetjárók térképén. A cél az, hogy ösztönözzék ezeket a védett területeket és az ezekkel szomszédos, nem védett területeket a védjegy elnyerésére.

2. feltétel: a védjegyet elnyerő terület és a helyi vállalkozók minősítése

Ez megköveteli egy tiszta és világos értékelő rendszer használatát, valamint elismert szakértők együttműködését.

Egy olaszországi kísérleti projekt után a módszert bemutatták az UNEP-nak véleményezésre és ajánlásra. Ez kedvezően befolyásolja a területek ökoturizmusát és az előállított termékeknek helyi vagy külső piacot teremt.

3. feltétel: a minőségi rendszer megbízhatósága a függetlenségétől függ.

Rendkívül fontos, hogy az ellenőrzési módok, melyek alapján eldöntik ki kaphatja meg a védjegyet és ki nem, teljesen független szervezetek által legyenek kidolgozva.

A módszer elemzése után a BVQI, mely 140 országban van jelen, beleegyezett annak európai kiterjesztésébe.

4. feltétel: ahhoz, hogy a látogatók számára jól felismerhető legyen, a védjegynek oktató jellegűnek kell lennie

A védjegynek az érintett területek és a helyi vállalkozókon kívül a látogatók számára is oktató jellegűnek kell lennie.

A Vidék+ védjegy a fenntartható fejlődésről nyújt információkat az embereknek, mivel a helyi vállalkozók az elkötelezettségi nyilatkozat aláírásával saját mindennapi tevékenységüket változtatják meg a fenntartható fejlődés irányelveinek megfelelően, így a látogatók is módosíthatják saját nézeteiket.

5. feltétel: garanciát kell jelentenie a látogatók számára

A látogatók garanciát kapnak arról, hogy az a vállalkozó, aki rendelkezik a védjeggyel, hosszú távon elkötelezte magát a fenntartható fejlődés mellett az egész térség fejlődési irányvonalainak részeként.

Felhasznált irodalom

- Közép-Magyarországi Regionális Operatív Program 2007-13.
Közép-Magyarország Stratégia Terve „Kreatív Régió” 2007-13.
Észak-Magyarország Regionális Operatív Program 2007-13.
Közép-Dunántúl Regionális Operatív Program 2007-13.
Dunakanyarbeli Duna Program – Tett Consult Kft.
Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia
Új Magyarország Program
Új Széchenyi Terv
Dunakeszi-Fót-Göd kistérség fejlesztési koncepció, A társulás önkormányzataival együttműködve készítette: Hazai Térségfejlesztő Rt., 2004. augusztus.
ÉLŐ ÉS ÉLHETŐ TEREK A PILISI-MEDENCÉBEN - Pilisi-medence Kistérségi Önkormányzati Területfejlesztési Társulás – Integrált agrár- és vidékfejlesztési program – II. Stratégiai Program
Szentendrei Zöld Hírlevél 2005. ősz: Nyitott szemmel és nyitott szívvel a Dunakanyarban (Erdei Iskola Alapítvány
Komárom-Esztergom megye Területfejlesztési Stratégia (2001)
Komárom-Esztergom megye zöldturizmus-fejlesztési koncepciója és középtávú stratégiai programja (2000.)
Komárom-Esztergom megye Turizmusfejlesztési Stratégia
Dunakanyar Turizmusa Stratégiai Terv 2002 – Hitesy, Bartucz & Hollai Üzleti Tanácsadó Iroda
HORWATH CONSULTING, Szállodai és Idegenforgalmi Tanácsadó Kft. & Szemrédi Turizmus Tanácsadó Konzorcium: BUDAPEST KÖZÉP-DUNAVIDÉKI RÉGIÓ Regionális Turisztikai Koncepciójának és Stratégiai Programjának Kiegészítése
HORWATH CONSULTING Budapest középtávú turisztikai stratégia 2004
Főtér adások vonatkozó részei
VendégVáró: Látnivalók Nógrád megyében, Well-Press Kiadó, Miskolc, 2006.
VendégVáró: Látnivalók Pest megyében, Well-Press Kiadó, Miskolc, 2003.

VendégVáros: Látnivalók Komárom-Esztergom megyében, Well-Press Kiadó, Miskolc, 2003.
Országos eseménynaptár 2006.
Üdüljön szép falvainkban 2005.
Budapest – Közép-dunavidék kistérségei (MT Zrt.)
Budapest és környéke (MT Zrt.)
Vendégváró Dunakanyar (Dunakanyari és Pilisi Önkormányzatok Többcélú Kistérségi Társulása)
Lóháton Magyarországon (MT Zrt.)
Zöldutak Magyarországon (Ökotárs Alapítvány)
Dunakanyar Guide (Well-Press Kiadó, Miskolc)
Budapest-közép-dunavidéki régió turizmusfejlesztési stratégia (Xellum – Szemrédi Turisztikai Tanácsadó) 2006.
Közép-Dunántúli régió Turisztikai fejlesztési Stratégiája 2006. (Inn-Side Tanácsadó Kft.)
Észak-Magyarország Régió Turizmusfejlesztési stratégiája 2007-13. (RMC Regionális Marketing Centrum Kft., Miskolc)
Kerékpárutak Magyarországon (Frigoria Könyvkiadó KKT, Budapest, 2006.)
Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság kiadványai
Múzeumok Pest megyében
Komárom-Esztergom megye aktív turisztikai lehetőségei (kiadja: Komárom-Esztergom megye)
Magyarország Bölcsője, Komárom-Esztergom megye minden szépsége (kiadja: Komárom-Esztergom megye)
A Duna vízi sport térkép (Cartographia)
Közép-Dunavidék Eseménynaptára 2006.
Szentendrei I. EU Nemzetközi Gazdasági Nap kiadványai, anyagai
Kistérségektől kapott projektötletek, projektadatlapok
A Dunakanyar Marketingstratégiája - TURISZTIKAI ADATTÁR (A stratégia melléklete) - D&T MARKETING Kutató és Tanácsadó Iroda 2002. december
Pest Megyei területfejlesztési stratégia és operatív program – K&H Euroconsulting és HitesyBartuczHollai (2003)
Európai Utazási és Turizmus Akciócsoport: „Megatrendek az európai turizmusban 2005-ben”

Dr. Puczkó László: Turizmus – szakterületi stratégia a fenntartható fejlődés magyar stratégiájának megalapozásához (2005. augusztus)

A Zsámbéki-medence operatív fejlesztési programja – MTA Regionális Kutatások Központja, Térségfejlesztési Kutatások Osztálya

ProRégió kistérségi műhelymunkák (www.proregio.hu):

- Dunakeszi
- Pilisvörösvár
- Szentendre
- Szob
- Vác

Kistérségi megbeszélések jegyzőkönyvei (2006. február)

Buday Krisztina (Ökotárs Alapítvány) szakdolgozata a Rétsági kistérségről

Honlapok:

www.szob.hu

www.dunakanyar.hu

www.kozpontiregio.hu

www.norda.hu

www.kdrfu.hu

www.nfh.hu - GVOP, ROP, AVOP nyertesek (2006.03.13)

www.mtv.hu/foter

www.magosfa.hu

www.retsag.hu

www.tisza-to.hu